

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
ΣΧΟΛΗ: ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: Σ.Σ.Ο.Γ.

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΣΤΗΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
& ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ
ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ
ΜΗΓΙΛΑ ΒΑΓΙΑ
ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΣΟΦΙΑ

ΕΙΣΗΓΗΤΗΣ
ΝΤΟΒΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ

ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2001

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	1
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	5

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο ΙΣΤΟΡΙΚΑ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΗΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ

1. Εισαγωγή	8
2. Η σταφιδική οικονομία κατά τον 19 ^ο αιώνα	9
3. Η αμφίδρομη σχέση επεκτάσεως της σταφιδοκαλλιέργειας και διανομής των εθνικών γαιών το 1871	18
4. Επέκταση και χρηματοδότηση της σταφιδοκαλλιέργειας από το εμπορικό κεφάλαιο πόλεων της Πελοποννήσου	26
5. Η μεγάλη σημασία της σταφίδας για τις ελληνικές εξαγωγές	31
6. Σταφίδα και εθνική οικονομία	35
7. Πάτρα και Κορινθιακή Σταφίδα	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο
ΤΟ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

1. Νομοθετικά μέτρα μετά την σταφιδική κρίση του 1890	52
1.1. Παρακράτημα σταφίδας	54
1.2. Σταφιδική Τράπεζα	55
1.3. Προνομιούχος Εταιρείας (Ενιαία)	56
1.4. Εθνική Τράπεζα	58
1.5. Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο.)	59
1.6. Νόμος 5208/31	62
1.7. Νόμος 6028	64
2. Μέτρα που έπρεπε να ληφθούν	65
2.1. Μείωση της παραγωγής	67
2.2. Άρση των προστατευτικών μέτρων	70
2.3. Σχέδιο Σταφιδικής Πολιτικής	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο
ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ (Α.Σ.Ο.)

1. Εισαγωγή	76
2. Σκοποί και δράση του Α.Σ.Ο.	80
3. Η εξελικτική πορεία της Κορινθιακής σταφίδας από το 1970 έως το 1980 και ο ρόλο του Α.Σ.Ο.	89
3.1. Καλλιεργούμενη έκταση	89
3.2. Παραγωγή	90
3.3. Εξαγωγές	91

3.4. Κόστος παραγωγής	94
3.5. Κοινωνική σκοπιμότητα καλλιέργειας	95
3.6. Θέση της Κορινθιακής στην παγκόσμια παραγωγή	96
3.7. Σύστημα προστασίας	97
3.8. Διαπιστώσεις από την ανάλυση του προϊόντος	99
4. Διάλυση του Α.Σ.Ο.	105
Εκθέσεις Απολογισμών Α.Σ.Ο. 1993-1994 & 1995-1996	107
5. Ίδρυση του Σ.ΚΟ.Σ. Α.Σ.Ε.	108

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ

1. Εισαγωγή	112
2. Ο κλάδος των σταφίδων στον κόσμο	113
3. Το παγκόσμιο εμπόριο σταφίδων	114
4. Εξέλιξη της καλλιέργειας Κορινθιακής σταφίδας	116
5. Η εξέλιξη παραγωγής και εξαγωγών	117
6. Η αγορά Κορινθιακής σταφίδας	120
7. Γεωγραφία των εξαγωγών και συνάλλαγμα	130
8. Ανάλυση του κλάδου της κορινθιακής	133
9. Η πολιτική της Ελλάδας στην Κορινθιακή πριν από την είσοδο της στην Ευρωπαϊκή Ένωση	135
10. Προοπτικές – τάσεις αγοράς	136

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο
ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

1. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις σταφίδες	138
2. Νέα αναμόρφωση της Κ.Ο.Α.	144
3. Εκτίμηση των επιπτώσεων στις σταφίδες από τη συμφωνία της GATT	148
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	151
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	157

Π Ρ Ο Λ Ο Γ Ο Σ

Στα πλαίσια της πτυχιακής μας εργασίας αναλάβαμε να συγγράψουμε το θέμα «Η συμβολή της Κορινθιακής σταφίδας στην οικονομική ανάπτυξη της Πελοποννήσου και ιδιαίτερα της Δυτικής Ελλάδας» με υπεύθυνο καθηγητή τον κ. Δημήτριο Ντόβα. Ένα θέμα αρκετά δύσκολο διότι υπήρξε έλλειψη βιβλιογραφίας και βοήθεια πληροφόρησης. Η σχετική βιβλιογραφία που παραθέτουμε στο τέλος της πτυχιακής μας εργασίας βρέθηκε μετά από αρκετό κόπο, διότι, τα περισσότερα βιβλία έχουν εκδοθεί πριν το 1970 με αποτέλεσμα να καθίσταται δύσκολη η ανεύρεσή του ακόμη και στις μεγάλες κρατικής και πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες Αθηνών και Πατρών.

Παρόλα ταύτα προσπαθήσαμε να εξετάσουμε το θέμα Κορινθιακή σταφίδα από όλες τις απόψεις του τόσο κοινωνικές όσο και οικονομικές.

Η πτυχιακή αυτή εργασία μας χωρίζεται σε πέντε κύρια κεφάλαια.

Στο πρώτο κεφάλαιο διενεργείται μια ιστορική αναδρομή στο περασμένο αιώνα (19^ο) τόσο για τα ιστορικά όσο και τα οικονομικά δρώμενα της σταφιδικής καλλιέργειας.

Περιγράφουμε τη σχέση οικονομίας 19^{ου} αιώνα και σταφιδικής οικονομίας, την αμφίδρομη σχέση επεκτάσεως της σταφιδικής καλλιέργειας και διανομής των εθνικών γαιών που διενεργήθηκε το 1871, την επέκταση και χρηματοδότηση της σταφιδοκαλλιέργειας από το εμπορικό κεφάλαιο των πόλεων της Πελοποννήσου κατά τον αιώνα αυτό, τη μεγάλη σημασία της σταφίδα τόσο για τις ελληνικές εξαγωγές όσο και για την εθνική οικονομία και τέλος μια σύντομη ιστορική και οικονομική περιγραφή της πόλεως της Πάτρας σε σχέση με τη σταφιδοκαλλιέργεια ως οικονομικό στοιχείο του τόπου όσο και ως εξαγωγικό προϊόν.

Το δεύτερο κεφάλαιο αυτής της εργασίας περιγράφει και αναλύει το σταφιδικό ζήτημα που προέκυψε κατά το 1980 στην Ελλάδα, τα νομοθετικά μέτρα που ελήφθησαν αλλά και τα μέτρα που έπρεπε να είχαν ληφθεί από τους εκάστοτε ιθύνοντες για την αποφυγή της κρίσεως αυτής που στοίχισε και στοιχίζει έως και σήμερα πολλά τόσο στους παραγωγούς όσο και στην ελληνική εξαγωγική και εγχώρια οικονομία γενικότερα.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται μια εκτενή αναφορά στον κυριότερο σταφιδικό οργανισμό τον «Αυτόνομο σταφιδικό οργανισμό» (Α.Σ.Ο) ο οποίος έδρασε επί 74 χρόνια, πριν από την αρχή της σταφιδικής κρίσεως περίπου έως τις μέρες μας, στο έργο, το ρόλο και τους σκοπούς του, στην εξελικτική του πορεία παράλληλα με αυτή της Κορινθιακής σταφίδας, έως

τη διάλυσή του το 1997, οπότε από εκεί και πέρα την «σκυτάλη» για την εκπλήρωση των στόχων των σταφιδοπαραγωγών αναλαμβάνει η ανώνυμη εταιρία Σ.ΚΟ.Σ. Α.Ε., με νέα πλέον μορφή και πνοή, ακολουθώντας όμως πιστά το όραμα και τις προσδοκίες που έθεσε ως βάση του ο Α.Σ.Ο. από τα πρώτα κιόλας χρόνια της ίδρυσής του.

Στο τέταρτο κεφάλαιο περιγράφονται οι εξελίξεις στο χώρο της σταφίδας κατά την τελευταία δεκαετία τόσο σε επίπεδο παραγωγής όσο και σε επίπεδο εξαγωγών και δίνονται οι προοπτικές και οι τάσεις που κυριαρχούν στην αγορά.

Στο πέμπτο και τελευταίο κεφάλαιο της εργασίας μας αναλύεται το κοινοτικό καθεστώς που διέπει τη σταφίδα, η πολιτική της ευρωπαϊκής ένωσης, η νέα αναμόρφωση της Κ.Ο.Α. καθώς επίσης και εκτίμηση των επιπτώσεων στις σταφίδες από τη συμφωνία της GATT.

Τέλος δίνονται τα δικά μας συμπεράσματα και προτάσεις για το εθνικό μας αυτό προϊόν και τη θέση που πρέπει να πάρει στην παγκόσμια κοινότητα, καθώς και η σχετική βιβλιογραφία.

Ευελπιστούμε ότι η εργασία μας αυτή θα είναι χρήσιμη και θα προσφέρει όλες εκείνες τις πληροφορίες σε κάθε ενδιαφερόμενο αναγνώστη της, προσφέροντάς του τη γνώση για το αντικείμενο «Κορινθιακή Σταφίδα» που αποκτήσαμε και εμείς συλλέγοντας στοιχεία και συγγράφοντάς την.

Θα θέλαμε επίσης να τονίσουμε ότι για όποια παράλειψη της εργασίας μας την ευθύνη φέρουν οι συγγραφείς της οι οποίες ευχαρίστως θα αποδέχονταν την όποια καλοπροαίρετη κριτική.

Σπουδάστριες

Μπιγιάλα Βάγια

Παπαϊωάννου Σοφία

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σταφίδα είναι το προϊόν εκείνο της ελληνικής γης, το οποίο στην παραγωγική, εμπορική και οικονομική ιστορία της χώρας κατέλαβε ιδιαίτερη και εξέχουσα θέση. Τα προνομιούχα εδάφη της ελληνικής γης, ο ελληνικός ήλιος, οι «ποντιάδες» αύρες των ελληνικών θαλασσών και οι ζέφυροι των ελληνικών βουνών είναι οι συνεργάτες για τη δημιουργία αυτού του εκλεκτού ελληνικού καρπού.

Γύρω από το προϊόν αυτό γιγαντώθηκαν πολλά συμφέροντα και η ιστορία του συνδέθηκε με τους παλμούς, τα όνειρα, τους πόθους, τις ελπίδες και την αγωνία ολόκληρων πληθυσμών. Η ιστορία της σταφίδας συνδέθηκε με μια ιδιαίτερη ζωή που απορρέει από την δυναμικότητά της, από τα προσόντα της, από τα προνομιακά χαρίσματά της, από την λεπτεπίλεπτη μορφή της, από την υπεροχή της μέσα σε άλλα ομοειδή προϊόντα της φύσεως.

Η ιστορία της σταφίδας συνδέθηκε με το ενδιαφέρον πολλών λαών, το δε παρελθόν της υπήρξε «πλήρες περιπετειών» και το μέλλον της διανοίγεται πάντοτε ευρύτατο. Συγκίνησε στο παρελθόν πληθυσμούς, έμπνευσε ελπίδες, δημιούργησε φόβους και κοινωνικές και οικονομικές θύελλες.

Στις μέρες μας η Ελλάδα κατέχει το διεθνές μονοπώλιο στην παραγωγή Κορινθιακής σταφίδας. Μικρότερες ποσότητες μαύρης Κορινθιακής σταφίδας παράγονται και σε άλλες χώρες (Καλιφόρνια στις ΗΠΑ, Αυστραλία, Ισπανία, Ν. Αφρική, Τουρκία, Περσία), δεν είναι όμως της ίδια ποικιλίας με τα γνωστά οργανοληπτικά και τα άλλα χαρακτηριστικά, αλλά είναι απομιμήσεις της Κορινθιακής, με της ονομασίες Μουσκατέλη, Σμύρνης, Βαλέντσια κ.λ.π.

Στην Ελλάδα παράγεται κυρίως στην Πελοπόννησο (στους νομούς Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας), στη Ζάκυνθο και σε ελάχιστες ποσότητες στο Ηράκλειο Κρήτης. Η καλλιέργειά της αναπτύχθηκε εντυπωσιακά κατά το 19^ο αιώνα και κατέκτησε μια κυρίαρχη θέση στην ελληνική παραγωγή, απασχόληση και εξαγωγή, ενώ με την παραγωγή της στηρίχθηκαν δεκάδες χιλιάδες μικρές αγροτικές εκμεταλλεύσεις οικογενειακού χαρακτήρα.

Είναι καθαρά εξαγωγίμο προϊόν και λόγω της ιδιαιτερότητάς το μονοπωλεί τη διεθνή αγορά, εφόσον η Ελλάδα παράγει το 90% της παγκόσμιας παραγωγής. Είναι ένα θρεπτικότερο και υγιεινό προϊόν, που καταναλώνεται κυρίως σε αποξηραμένη μορφή, ενώ από την αποξηραμένη σταφίδα παράγονται (ιδίως προπολεμικά) διάφορα υποπροϊόντα, όπως σταφιδίνη που αναπληρώνει τη ζάχαρη στην παρασκευή χαλβά, ο σταφιδίτης οίνος, το σταφιδόψωμο και άλλα πολύ θρεπτικά τρόφιμα, που σήμερα δυστυχώς έχουν εγκαταλειφθεί.

Η σταφίδα περιέχει 66% σάκχαρο, 2% λεύκωμα, 0,61% λίπος, 1,53% ελεύθερα οξέα, 0,56% διάφορες μη αζωτούχες ουσίες, 1,64% ανόργανες

ουσίες, 1,75% κυτταρίνη με άλλες ουσίες και 20% νερό. Νεότερες έρευνες καταλήγουν πως η σταφίδα περιέχει υψηλής βιολογικής αξίας ουσίες για την ανάπτυξη του ανθρώπινου οργανισμού, την αποτροπή ασθενειών και άλλα συστατικά ενισχυτικά της υγείας.

Τέλος, αξίζει να αναφέρουμε το γεγονός ότι, η Κορινθιακή σταφίδα έπαιξε σημαντικό ρόλο στην οικονομική εξέλιξη της υποανάπτυκτης γεωργικής Ελλάδας, ιδιαίτερα μετά την εθνική απελευθέρωση του '21.

Έχει ρόλο θετικό, προσφέρονται όχι μόνο απασχόληση και εισόδημα σε χιλιάδες οικογένειες, αλλά και το αναγκαίο συνάλλαγμα από τις εξαγωγές, με τις μεγάλες ανάγκες του κράτους.

Υπήρξαν περίοδοι που η Κορινθιακή σταφίδα αποτέλεσε τη ραχοκοκοκαλιά των ελληνικών εξαγωγών και μαζί με ορισμένα άλλα βασικά «εθνικά» προϊόντα, όπως καπνός, κρασί, σταφύλια, ελαιόλαδο, στήριζαν τις ελληνικές εξαγωγές εξ' ολοκλήρου και φυσικά και την εθνική οικονομία.

*Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 1^ο*ΙΣΤΟΡΙΚΑ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΔΡΩΜΕΝΑ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΗΣ
ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 19^ο ΑΙΩΝΑ

1. Εισαγωγή

Η παραγωγή της κορινθιακής σταφίδας, δηλαδή της μοναδικής σχεδόν ποικιλίας του είδους που καλλιεργούνταν σε ελληνικά εδάφη πριν και μετά την ίδρυση του ελληνικού κράτους, διατήρησε, σχεδόν μέχρι και το τέλος του 19^{ου} αιώνα, μια καθοριστική διαφορά από όλες τις υπόλοιπες αγροτικές καλλιέργειες. Αν, για παράδειγμα, τα δημητριακά προοριζόνταν συγχρόνως για τις εσωτερικές τοπικές αγορές και για την αυτοκατανάλωση ή αν ποσότητες από το παραγόμενο λάδι και το κρασί εκτός από τους δύο προηγούμενους τρόπους κατανάλωσης διοχετεύονταν και στη διεθνή αγορά, η σταφίδα προοριζόταν αποκλειστικά και μόνο για την διεθνή αγορά.

Από την Ελληνική Επανάσταση μέχρι το τέλος περίπου του 19^{ου} αιώνα, τότε που χρησιμοποιήθηκε σε ευρεία κλίμακα ως πρώτη ύλη στην ελληνική οινοποιητική και οινοπνευματοπαραγωγή βιομηχανία, η

κορινθιακή σταφίδα ήταν το προϊόν που η παραγωγή και η κυκλοφορία του εξασφάλιζε προνομιακά την παρουσία του ελληνικού κράτους-έθνους στη διεθνή αγορά. Συνεπώς, πλάι στον αμιγή εμπορευματικό χαρακτήρα της σταφιδοκαλλιέργειας πρέπει να προστεθεί ως δεδομένο ότι η σταφίδα αντιπροσώπευε το εμπόρευμα εκείνο που καθόριζε η συνολική αξία των ελληνικών εξαγωγών στη διεθνή αγορά¹. Αυτά λοιπόν τα δεδομένα συνιστούν τα θεμελιώδη χαρακτηριστικά που διαμορφώνουν την γενική οικονομική σημασία του εμπορεύματος σταφίδα².

2. Η σταφιδική οικονομία κατά τον 19^ο αιώνα

Πολλοί συγγραφείς έχουν χαρακτηρίσει τον ελληνικό 19^ο αιώνα, από την άποψη της οικονομικής ιστορίας, ως «τον αιώνα της σταφίδας». Πράγματι, οι αλληπάλληλες κρίσεις του εμπορίου της σταφίδας στο 19^ο αιώνα, ήταν ίσως το σημαντικότερο οικονομικό γεγονός στην Ελλάδα, από την ίδρυση του νέου ελληνικού κράτους³.

Η καλλιέργεια της σταφίδας, λίγο πριν από την Επανάσταση και δύο περίπου δεκαετίες μετά, ήταν περιορισμένη σε κάποιες νησίδες στο μέσο άλλων καλλιεργειών, στη βόρεια ακτή της Πελοποννήσου, στις επαρχίες Πατρών, Αιγιαλείας και Κορινθίας και στα Επτάνησα, εκτός από την Κέρκυρα. Η σχετικά αργή διάδοση της σταφιδοκαλλιέργειας μέχρι το

---

¹ α) Βιάζης Σπ.: «Ιστορικά σημειώσεις περί σταφίδας», Παρνασσός 1893, σελ. 765 και β) Ζωγράφος Δ. «Ιστορία της σταφίδας». Αθήνα 1930, τ. Α'

² Πιζανιάς Π.: «Οικονομική ιστορία της ελληνικής σταφίδας 1851-1912», Αθήνα 1988, σελ. 29

³ Πατρώνης Β.: «Το αμπέλι και η Πόλη: Αγροτική παραγωγή και εξαγωγικό εμπόριο στην περιοχή της Πάτρας, 1860-1990», Αθήνα 1995, σελ. 74

τέλος της δεκαετίας του 1960 και σε άλλες περιοχές – παρά τον οικονομικά αποδοτικό της χαρακτήρα – θα πρέπει να οφείλεται εν μέρει στο γεγονός ότι η αντικατάσταση μιας άλλης καλλιέργειας με σταφιδαμπέλους απαιτούσε αρχική χρηματική επένδυση και συγχρόνως οικονομική αντοχή των παραγωγών ώστε να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες τριών – τεσσάρων χρόνων που απαιτούσαν τα φυτώρια ωσότου αρχίσουν να αποδίδουν πλήρως καρπό⁴.

Ένα, ίσως ακόμη σημαντικότερο, εμπόδιο για την εξάπλωση αυτής της αποδοτικής καλλιέργειας ήταν ο μονοδιάστατος εμπορευματικός χαρακτήρας του προϊόντος. Η σταφίδα, σε αντίθεση με το λάδι, τα δημητριακά, το κρασί, ακόμη και την κτηνοτροφία, δεν μπορούσε ούτε καν να συμπληρώσει τη διατροφή του αγροτικού πληθυσμού, που στη μεγάλη του πλειοψηφία στήριζε την οικογενειακά οργανωμένη οικονομία του σε ένα μεικτό σύστημα αυτοκατανάλωσης και μερικής εμπορευματοποίησης του προϊόντος που προέκυπτε από την κύρια καλλιέργεια.⁵

Η αύξηση της παραγωγής της σταφίδας είναι ένα από τα εντυπωσιακά φαινόμενα του δευτέρου μισού του 19^{ου} αιώνα. Αυτή η αύξηση δεν προήλθε από κάποια αλλαγή των καλλιεργητικών και των άλλων κοινωνικών σχέσεων στην παραγωγή και από την εφαρμογή κάποιων καινούργιων τεχνικών μέσων. Οι καθιερωμένες παραδοσιακές

---

⁴ Χαϊρέτης Μ. : «Καλλιέργεια σταφιδαμπέλων αι φορολογά σταφιδοκαρπού», Οικονομική Επιθεώρηση, 1884, τ. ΙΑ', τ.χ. 132, σελ. 468-489

⁵ Ψυχογιός Κ : «Οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός των αγροτικών κοινοτήτων» Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα 1987, σελ. 3-31

αγροτικές τεχνικές της καλλιέργειας που χρησιμοποιούνταν και στη σταφίδα διευκόλυναν μόνο τη διατήρηση της ποιότητάς της.⁶

Η αύξηση της παραγωγής της σταφίδας είχε εκτατικό χαρακτήρα, προϋπέθετε δηλαδή την επέκταση των καλλιεργούμενων εκτάσεων με σταφιδοφυτείες.⁷

Η καλλιέργεια και η παραγωγή αυτού του προϊόντος γνωρίζει τη μεγαλύτερη ανάπτυξη ανάμεσα στο 1830 και το 1860, ο όγκος παραγωγής της οποίας δεκαπλασιάστηκε, ενώ ανάλογη ήταν και η αύξηση των εξαγωγών χάρη στη μεγάλη ζήτηση της αγγλικής αγοράς. Το σύνολο σχεδόν της παραγόμενης κορινθιακής σταφίδας προοριζόταν για εξαγωγή στις αγορές της Ευρώπης.

Τα λιμάνια του Λονδίνου, του Λίβερπουλ, της Μασσαλίας, της Τεργέστης, του Άμστερνταμ και της Οδησού είναι ο προορισμός των πλοίων που φεύγουν φορτωμένα με σταφίδα από τα λιμάνια της Πάτρας, του Κατάκολου, της Καλαμάτας και της Ζακύνθου. Από εκεί, η σταφίδα θα κατευθυνθεί οδικώς ή σιδηροδρομικώς στα μεγάλα αστικά κέντρα των ευρωπαϊκών χωρών. Εκεί θα καταναλωθεί σαν ξηρός καρπός, θα αποτελέσει τη βάση για την κατασκευή της πουτίγκας και του σταφιδόψωμου ή του περοσκι, θα χρησιμοποιηθεί στη ζαχαροπλαστική ή θα αποτελέσει την πρώτη ύλη για την παρασκευή φθηνού σταφιδίτη οίνου και άλλων οινοπνευματωδών ποτών.

⁶ Τσούμης Γ.: «Τα γεωργικά συστήματα εν Ελλάδι», Αθήνα 1936, σελ. 15-22, 129-162

⁷ Βλ. Πιζανιάς Π., σελ. 30

Ως τις αρχές της δεκαετίας του 1860 η νέα καλλιέργεια κέρδισε περισσότερα από 120.000 στρέμματα μόνο στην Πελοπόννησο, κυρίως νέες γαίες ακαλλιέργητες ως τότε. Το γεγονός αυτό συνοδεύτηκε από τον εσωτερικό «αγροτικό εποικισμό» για τον οποίο έχει μιλήσει ο Β. Παναγιωτόπουλος, από την κάθοδο δηλαδή μεγάλου τμήματος του πληθυσμού των ορεινών περιοχών της Πελοποννήσου προς τις πεδιάδες. Με την προσάρτηση των Ιονίων νήσων το 1864, η παραγωγή ξεπερνάει τους 50.000 τόνους, ενώ το 1970 φθάνει στους 75.000 με 100.000 τόνους.⁸

Ας δούμε με λίγες ενδεικτικές πληροφορίες πόσο εξαπλώνεται στη γη η καλλιέργεια των σταφιδαμπέλων, το ποσοστό τους στο σύνολο των καλλιεργούμενων εδαφών και τις ποσοστιαίες αναλογίες της αύξησης μεταξύ καλλιεργούμενης έκτασης και όγκου παραγωγής.

---

⁸ βλ. Β. Πατρώνης, σελ. 74

Πίνακας 1
Σταφίδα: καλλιεργούμενη έκταση και παραγωγή⁹

Έτη	(Α) Καλλιεργ. Έκταση (χιλ. στρεμ.)	(Β) Παραγωγή (χιλ. χιλιομ.)	Ποσοστιαία αύξηση	
			A	B
1830	38	21.170		
1845	78	40.995	51%	48%
1851	172	85.105	55%	52%
1860	220	109.288	22%	22%
1867	280	137.613	21%	20%
1878	435	211.435	36%	35%
1888	620	327.499	30%	35%
1900	700	100.000	.	.
1911	600	334.001	.	.

Οι πληροφορίες από τον παραπάνω πίνακα (1) επιτρέπουν τη συναγωγή ορισμένων συμπερασμάτων. Πρώτον η γη. Από την ίδρυση σχεδόν του ελληνικού κράτους μέχρι το τέλος του ίδιου αιώνα οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με σταφιδαμπελώνες αυξήθηκαν δεκαέξι φορές. Η μείωση της καλλιεργούμενης έκτασης από το 1900 ως το 1911 θα πρέπει να ήταν ένα από τα αποτελέσματα της παρατεταμένης σταφιδικής κρίσης που εκδηλώθηκε το 1893. Ο πολλαπλασιασμός των καλλιεργούμενων με σταφίδα εκτάσεων δεν σημαίνει κατά κανέναν τρόπο ότι οι σταφιδαμπελώνες κατέλαβαν σημαντικό μέρος των καλλιεργούμενων εκτάσεων στην ελληνική επικράτεια. Αντίθετα, οι εκτάσεις που

⁹ Λοβέρδος Σ.Π.: «Ο εθνικός πλούτος», Αθήνα 1901, σελ. 31

καταλάμβανε η καλλιέργεια της σταφίδας σε σχέση με το σύνολο των καλλιεργούμενων εδαφών κυμαίνονται γύρω στο 6%.

Συγκριτικά, το 1860 η καλλιέργεια του σταριού καταλάμβανε το 31%, των αμπελιών – εκτός σταφιδαμπέλων - το 16%, ενώ το 1911 οι εκτάσεις που καταλάμβαναν αυτές οι καλλιέργειες ήταν 40% και 11,7% αντιστοίχως.¹⁰

Οι αναλογίες αυτές σχετικοποιούνται αν ληφθεί υπόψη ότι από το 1860 ως το 1911 η ελληνική επικράτεια διευρύνθηκε σημαντικά με την προσάρτηση νέων εδαφών.

Πάντως η συγκριτικά περιορισμένη κάλυψη των καλλιεργούμενων εδαφών της επικράτειας με σταφιδαμπέλους ήταν γεγονός, και φυσικά, οφείλεται στο είδος της καλλιέργειας που η στρεμματική της απόδοση σε αξία ήταν πολλαπλάσια των υπόλοιπων καλλιεργειών.

Είναι πολύ πιθανό ότι κατά περιοχές, όπως τη βορειοδυτική Πελοπόννησο, η σταφίδα καταλάμβανε σημαντικές εκτάσεις. Ωστόσο συγκεκριμένες πληροφορίες για την τοπική σύνθεση των καλλιεργειών και την έκταση που καταλάμβανε η καθεμιά δεν είναι γνωστές.¹¹

Όσον αφορά τις εξαγωγές από το 1851 ως το 1864, δηλαδή προτού αρχίσει η χρυσή περίοδος της σταφίδας, η εξαγωγή είναι σταθερά χαμηλότερη σε σχέση με τις παραγόμενες ποσότητες. Την πρώτη τετραετία 1851-1854 το μέσο ετήσιο ποσοστό της παραγωγής που δεν εξάγεται

---

¹⁰ Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος, σ. 431-432

κυμαίνεται από 25% ως 32%. Η χρονιά 1853 αποτελεί εξαίρεση, επειδή λόγω της ιδιαίτερα μειωμένης παραγωγής από την «ασθένεια των αμπέλων» η εξαγωγή, εκτός από το σύνολο της παραγωγής, απορρόφησε μεγάλο μέρος από τα περισσεύματα προηγούμενων χρόνων.

Τις επόμενες χρονιές για τις οποίες υπάρχουν πλήρη στοιχεία, δηλαδή από το 1857 ως το 1864, η ποσότητα της παραγωγής που δεν εξάγεται κυμαίνεται από 14% ως 27%. Από το 1865 ως το 1892 δηλαδή επί είκοσι τρία χρόνια συνεχώς, οι εξαγωγές της σταφίδας αυξήθηκαν. Η χρυσή περίοδος της κορινθιακής αρχίζει και τελειώνει αυτό το διάστημα.

Με όσα αναφέραμε έως τώρα διαπιστώνουμε ότι η σταφιδική πέρασε από πολλά στάδια αυξομείωσης της ζήτησης της.¹²

Ωστόσο οφείλουμε να πούμε ότι οι τρεις μεγάλες κρίσεις που πέρασε κατά τον 19^ο αιώνα συγκλόνισαν τη σταφιδική οικονομία και επηρέασαν την ελληνική οικονομία γενικότερα. Και οι τρεις ήσαν κρίσεις υπερπαραγωγής, από τις οποίες οι δύο πρώτες δεν έλαβαν μεγάλες διαστάσεις χάρη σε τυχαίους παράγοντες, ενώ η τρίτη απέβη μοιραία για το κύριο εξαγωγικό προϊόν της Ελλάδος.

Η πρώτη εκδηλώνεται γύρω στο 1850 και αποσοβείται χάρη στην ασθένεια των αμπελώνων (1851-1857), που αποκαθιστά την προσφορά στις ανάγκες της ζήτησεως.

---

¹¹ βλ. Π. Πιζανιάς, σελ. σελ. 30-31-32

¹² βλ. Π. Πιζανιάς, σελ. 31-42

Η δεύτερη εκδηλώνεται το 1875-1877, αλλά η αιφνίδια αύξηση της γαλλικής ζήτησεως θα καθυστερήσει την έκρηξη της κρίσεως για 15 περίπου χρόνια.

Τότε, το 1893, θα εκδηλωθεί η τρίτη και οδυνηρότερη σταφιδική κρίση. Οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα ανάμεσα στη δεύτερη και την τρίτη κρίση της σταφίδας (ανάμεσα στο 1878 και το 1893 δηλαδή), συμπυκνώνουν, κατά τη γνώμη μας, τα βασικά χαρακτηριστικά της σταφιδικής οικονομίας κατά τον 19^ο αιώνα.

Πράγματι, γύρω στο 1875 μια κρίση υπερπαραγωγής απειλεί τη σταφιδική οικονομία: οι τιμές πέφτουν διεθνώς, απούλητες ποσότητες σταφίδας συσσωρεύονται στις αποθήκες των εμπόρων και το μέλλον του προϊόντος στη διεθνή αγορά προδιαγράφεται σκοτεινό.

Όμως, κατά την ίδια περίοδο, συνέπεσε η μεγάλη επιδημία της φυλλοξήρας στη Γαλλία. Μεγάλο μέρος των αμπελώνων, κυρίως στη μεσημβρινή Γαλλία, καταστράφηκε για αρκετά χρόνια και η γαλλική παραγωγή κρασιού κατέρρευσε. Η ελληνική σταφίδα εμφανίστηκε έτσι, για τους Γάλλους οινοπαραγωγούς, σαν από μηχανής θεός. Και αντιστρόφως, το άνοιγμα της γαλλικής αγοράς εμφανίστηκε σαν μια μοναδική ευκαιρία για τους Έλληνες σταφιδοπαραγωγούς.

Στην περίοδο 1878-1893 η ελληνική σταφίδα αποτέλεσε την πρώτη ύλη για την κατασκευή φθηνού σταφιδίτη οίνου, που αναπλήρωνε τα ελλείμματα που προκάλεσε στη γαλλική οινοπαραγωγή η καταστρεπτική φυλλοξήρα των αμπελώνων. Γύρω στο 1890 όμως η βαθμιαία ανάρρωση των

γαλλικών αμπελιών απεκατέστησε τις ισορροπίες στη γαλλική οينوπαραγωγή.

Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με την επικράτηση των οπαδών του προστατευτισμού και την άνοδο των δασμών είχαν σαν συνέπεια την πτώση της ζήτησεως και των τιμών της σταφίδας στη γαλλική αγορά και την έκρηξη μιας κρίσεως υπερπαραγωγής, που το 1892-93 συγκλόνησε την ελληνική οικονομία.¹³

Έως εκείνη την στιγμή και επί είκοσι τρία χρόνια συνεχώς, οι εξαγωγές της σταφίδας αυξάνονταν. Η χρυσή περίοδος της κορινθιακής σταφίδας άρχισε και τελείωσε μέσα σ' αυτό το διάστημα. Η ζήτηση στη διεθνή αγορά είχε αυξηθεί σε τέτοιο βαθμό που απορροφούσε κατά σύντομα χρονικά διαστήματα και τις τυχόν αδιάθετες ποσότητες προηγούμενων χρόνων. Από τη στιγμή που εκδηλώθηκε η κρίση η πορεία αντιστράφηκε. Ως το 1912 οι αδιάθετες ποσότητες της παραγωγής αυξήθηκαν, εκτός από το 1900, χρονιά στην οποία ο περονόσπορος μείωσε τόσο πολύ την παραγωγή ώστε δεν καλύφθηκε η ζήτηση σταφίδας στην αγορά.

Από το 1893 ως το 1899 οι ποσότητες που δεν εξάγονταν κυμάνθηκαν από 9% ως 23% του συνόλου της παραγωγής. Με αφετηρία το 1901 και ως το 1912 η ποσότητα της παραγωγής που δεν βγήκε έξω από τα ελληνικά σύνορα κυμάνθηκε από 9% ως 33%. Σε αυτή την περίοδο το περίσσειμα της παραγωγής ήταν λίγο μεγαλύτερο από εκείνο της περιόδου πριν από το 1865, μόνο που στην περίοδο μετά το 1893 οι τιμές ήταν

---

¹³ βλ. Β. Πατρώνης, σελ. 74-75

χαμηλές για να αντισταθμίσουν τα ελλείμματα που δημιουργούσαν τα περισεύματα της παραγωγής.¹⁴

Οι χαμηλές αυτές τιμές που συνεπάγονταν μεγάλα περισεύματα άνοιξαν το δρόμο για να μετατραπεί ένα άγνωστο, πάντως όχι μεγάλο, μέρος της πλεονάζουσας ποσότητας της σταφίδας σε πρώτη ύλη για τα οινοπνευματοποιεία και τα οινοποιεία, καθώς και σε ζωοτροφές.¹⁵

3. Η αμφίδρομη σχέση επεκτάσεως της σταφιδοκαλλιέργειας και διανομής των εθνικών γαιών το 1871

Σύμφωνα με την επικρατέστερη αντίληψη, η διανομή της γης επιβλήθηκε εξαιτίας της συνεχούς μείωσεως της προσόδου του δικαιώματος επικαρπίας που εισέπραττε το κράτος, γεγονός που όξυνε ακόμη περισσότερο τα δημοσιονομικά του προβλήματα. Γνωρίζουμε ότι οι εκμισθωτές πλήρωναν στο κράτος, εκτός από τη δεκάτη και την επιπρόσθετη εισφορά του 15% του ακαθάριστου προϊόντος τους ως ενοίκιο, λόγω της υποτιθέμενης μισθώσεως. Φαίνεται όμως ότι η εισπραξη αυτού του φόρου δεν επιτυγχάνονταν παρά μόνο μερικώς. Η φτώχεια των χωρικών και η κακή διαχείριση των εθνικών εδαφών, συνετέλεσαν στο να περιορίσουν σημαντικά το ύψος των πραγματικών εισπράξεων, 572.000

---

¹⁴ βλ. Π. Πιζανιάς, σελ. 42

¹⁵ Εταιρεία Οινοποιίας και Γεωργικής Βιομηχανίας «Σταφιδικά μίγματα προς τροφήν ίππων, χοίρων, αγελάδων, ορνίθων κ.λ.π.», Αθήνα 1906

δρχ. το 1834, 805.000 δρχ. το 1843, για να φτάσουν τα 2.000.000 δρχ. το 1869.¹⁶

Βέβαια η ακριβής διαχρονική εξέλιξη των κρατικών εσόδων από το δικαίωμα επικαρπίας μας είναι άγνωστη, αφού στους δημόσιους προϋπολογισμούς καταχωρίζονταν μαζί με το φόρο της δεκάτης. Κατά δεύτερο λόγο η πτωτική τάση των εγγείων φόρων είναι γενικότερο φαινόμενο και συνδέεται κυρίως με τη μετατόπιση του διαύλου αντλήσεως κρατικών φορολογικών εσόδων από τις αγροτικές στις εξωαγροτικές οικονομικές δραστηριότητες.

Παρά τον όποιο αντίλογο, όμως, δύσκολα μπορεί κανείς να αρνηθεί τη σημασία αυτού του παράγοντα (της μείωσης των κρατικών εσόδων από τον φόρο επικαρπίας) στην αγροτική μεταρρύθμιση του 1871. Η συνεχής επιδείνωση του καθεστώτος των εθνικών γαιών δημιούργησε την αντίφαση μεταξύ των αυξανόμενων δημοσιονομικών αναγκών του ελληνικού κράτους και της βαθμιαίας μείωσης του φόρου επικαρπίας από την ενοικίαση της γης. Η αντίφαση αυτή δεν μπορούσε να λυθεί παρά με την αλλαγή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και τη διανομή (πώληση) των εθνικών γαιών. Αυτό θα οδηγούσε στη βελτίωση των εσόδων του δημοσίου τόσο άμεσα (με την εισροή του αντιτίμου της πώλησεως στο δημόσιο ταμείο), όσο και έμμεσα (με την αύξηση των φορολογικών εσόδων που θα προέρχονταν από την αύξηση της αγροτικής παραγωγής).

---

¹⁶ Ι. Σίδερης, «Η γεωργική πολιτική της Ελλάδος κατά την λήξαν εκατονταετία», Αθήνα 1935, σελ. 52

Ένας δεύτερος παράγοντας, ο σημαντικότερος θα λέγαμε, που ώθησε στη διανομή των εθνικών γαιών, ήταν η μεγάλη επέκταση της καλλιέργειας, της παραγωγής και των εξαγωγών της κορινθιακής σταφίδας και η μεγάλη οικονομική σημασία που αυτή απέκτησε στα πλαίσια του νέου ελληνικού κράτους μετά το 1830. Η συνεχής και υψηλή διεθνής ζήτηση της σταφίδας δημιούργησε ένα μόνιμο κίνητρο για την εντατικοποίηση των καλλιεργειών κάτι που ερχόταν σε αντίθεση με το καθεστώς της ενοικιαζόμενης εθνικής γης, το οποίο έθετε αντικειμενικά όρια στην ανάπτυξη της σταφιδοκαλλιέργειας.

Πράγματι, στη δεκαετία του 1860, η ανάπτυξη της σταφιδοκαλλιέργειας στις ενοικιαζόμενες εθνικές γαίες φαίνεται να φτάνει στα όριά της. Στην περίοδο 1865-1870 η επέκταση των καλλιεργειών συνεχίζεται, όχι όμως με το ρυθμό των προηγούμενων ετών. Αυτό έχει ως συνέπεια τη σχετική επιβράδυνση της αύξησης της παραγωγής που παρατηρείται μεταξύ 1870 και 1875. Το μοντέλο ανάπτυξης της σταφιδικής οικονομίας, που βασιζόνταν στην ενοικίαση εθνικών γαιών, είχε φθάσει στα όρια του και η υπέρβασή του ήταν αναγκαία. Η συνεχώς διευρυνόμενη ζήτηση της διεθνούς αγοράς προσέκρουε στο ιδιοκτησιακό καθεστώς που απαιτούσε από τον σταφιδοκαλλιεργητή το 25% της παραγωγής του και δυσχέραινε έτσι κάθε απόπειρα βελτιώσεως και επεκτάσεως των κτημάτων ενώ αποθάρρυνε την επένδυση κεφαλαίων στον ιδιαίτερα κερδοφόρο αυτόν τομέα. Μόνο η απόδοση της κυριότητας στους καλλιεργητές των εθνικών γαιών θα μπορούσε να λύσει την αντίφαση

μεταξύ της συνεχώς διευρυνόμενης εξωτερικής ζήτησεως και του περιοριστικού ιδιοκτησιακού καθεστώτος.

Η σημασία της παραγωγής και του εμπορίου της κορινθιακής σταφίδας για την εθνική οικονομία επισημάνθηκε και παραπάνω. Εκτός του συναλλάγματος που εισέρεε στη χώρα αυξάνονταν και τα φορολογικά έσοδα του δημοσίου. Το ποσοστό της αξίας της εξαγόμενης σταφίδας στη συνολική αξία των ελληνικών εξαγωγών έφθασε, κατά μέσο όρο, το 50,6% για τη δεκαετία 1851-1860 και το 46% για τη δεκαετία 1861-1870. Ο φόρος για τη σταφίδα, που πληρωνόταν στα τελωνεία, αποκτούσε όλο και περισσότερη σημασία για το δημόσιο ταμείο. Από το 1,3% του συνόλου των εισπραχθέντων φόρων που αντιπροσώπευε το 1833, θα φθάσει στο 12,2% του συνόλου το 1859.¹⁷

Για τις μεγάλες και συνεχείς ανάγκες του πολυδάπανου ελληνικού κρατικού μηχανισμού το εμπόριο της σταφίδας αποτελούσε μια σταθερή πηγή αυξανόμενων, κάθε χρόνο, εσόδων. Από τη στιγμή λοιπόν που το καθεστώς των εθνικών γαιών έθετε φραγμούς στην παραπέρα ανάπτυξη της καλλιέργειας και του εμπορίου της κορινθιακής σταφίδας, άρα και στην συνεχή αύξηση των δημοσίων εσόδων από τη σταφίδα, το ελληνικό κράτος δεν είχε λόγους να είναι αντίθετο σε μια διανομή της γης, από την οποία ευελπιστούσε ακόμη μεγαλύτερη αύξηση τόσο του χρυσού που εισέρεε στη χώρα όσο και των φορολογικών του εσόδων.

---

¹⁷ Σπηλιωτάκης Σ.: «Στατιστικά πληροφορία περί Ελλάδος», Αθήνα 1859, σελ. 60-61

Ευνοϊκά αντιμετώπιζαν την προοπτική της διανομής των εθνικών γαιών και οι ακτήμονες καλλιεργητές. Και αυτό όχι μόνο γιατί γενικά ήθελαν να γίνουν ιδιοκτήτες γης αλλά ειδικά επειδή ευελπιστούσαν ότι ως ιδιοκτήτες θα απαλλάσσονταν από το φόρο επικαρπίας και θα μπορούσαν έτσι να αυξήσουν τα κέρδη που τους υπόσχονταν ή καλλιέργεια των φυτειών και ιδιαίτερα της σταφίδας. Άλλωστε, τόσο οι στρεμματικές αποδόσεις της σταφίδας, όσο και οι τιμές πώλησής της ήσαν πολύ ανώτερες από κάθε άλλο αγροτικό προϊόν. Σύμφωνα με την Στατιστική της Γεωργίας του Υπουργείου Εσωτερικών, το 1860 η στρεμματική απόδοση της σταφίδας ήταν 170 οκάδες/στρέμμα, ενώ η μέση στρεμματική απόδοση των δημητριακών ήταν 80 οκάδες/στρέμμα, των οσπρίων ήταν επίσης 80 οκάδες/στρέμμα, του καπνού 40 οκάδες/στρέμμα και τού βαμβακιού 35 οκάδες/στρέμμα¹⁸.

Η υψηλή τιμή πώλησεως της σταφίδας στις ευρωπαϊκές αγορές αποτελούσε, επίσης, πρόκληση για τούς μικροκαλλιεργητές της βόρειας και της δυτικής Πελοποννήσου, με αποτέλεσμα να στραφούν μαζικά προς τη σταφιδοκαλλιέργεια, αν και το κόστος της ήταν μεγαλύτερο από κάθε άλλη καλλιέργεια. Πράγματι, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεση μας, τα έξοδα που απαιτούσε η καλλιέργεια της σταφίδας ήταν υπερπενταπλάσια των εξόδων καλλιέργειας τού σίτου, υπερτριπλάσια αυτών των οσπρίων και υπερδιπλάσια των εξόδων της πατάτας.¹⁹

---

¹⁸ Υπουργείο Εσωτερικών «Στατιστική της Γεωργίας», Αθήνα 1864

¹⁹ Ζωγράφος Δ. «Ιστορία της Ελληνικής Γεωργίας», Αθήνα 1921-1924, τόμος Γ', σελ. 308-311

Μόνο μια μεγάλη διαφορά αποδόσεων και ή προσμονή μεγάλων μελλοντικών κερδών μπορεί να δικαιολογήσει την επιμονή τού αγροτικού κόσμου στην καλλιέργεια τής σταφίδας. Πολύ περισσότερο πού η σταφιδάμπελος απαιτούσε αρχική χρηματική επένδυση και συγχρόνως οικονομική αντοχή των παραγωγών ώστε να αντεπεξέλθουν στις ανάγκες 4-5 χρόνων πού απαιτούσαν τα φυτώρια, ώσπου να αρχίσουν να αποδίδουν πλήρως καρπό.

Έτσι, λοιπόν, το αίτημα της διανομής της εθνικής γης στους ακτήμονες, πού είχε τεθεί για πρώτη φορά στον αγώνα τής ανεξαρτησίας, παίρνει μια νέα, «υλική» διάσταση με την ανάπτυξη των κερδοφόρων εμπορευματικών φυτειών. Οι αγρότες τής Πελοποννήσου Ιδιαίτερα είχαν κάθε λόγο να επιδιώκουν την κατάργηση τού θεσμικού καθεστώτος των «εθνικών γαιών», πού έθετε αντικειμενικούς φραγμούς στην επέκταση τής σταφιδοκαλλιέργειας και τη διανομή τής γης στους ίδιους. Άλλωστε ή καλλιέργεια τής σταφίδας ταίριαζε απόλυτα με το μοντέλο τής μικρής οικογενειακής ιδιοκτησίας και εκμεταλλεύσεως. Σταφιδοκαλλιέργεια σε μεγάλα κτήματα με μισθωτή εργασία δεν μπορούσε να γίνει ενώ τα ημερομίσθια σε όλη τη διάρκεια τού 19ου αιώνα ήταν πολύ υψηλά²⁰.

Η μικρή οικογενειακή ιδιοκτησία και εκμετάλλευση ήταν, συνεπώς, το καταλληλότερο σχήμα για την ανεμπόδιστη περαιτέρω επέκταση τής σταφιδοκαλλιέργειας. Γι' αυτό τον λόγο στο νομοσχέδιο περί διανομής των εθνικών γαιών τέθηκε το όριο των 60 στρεμμάτων ανά

---

²⁰ Ασδραχάς Σπ. «Ζητήματα Ιστορίας», Αθήνα 1983, σελ. 175-199

οικογένεια, αφού μεγαλύτερη έκταση δεν ήταν δυνατόν να καλλιεργηθεί στα πλαίσια της οικογενειακής εκμεταλλεύσεως.

Ευνοϊκά αντιμετώπιζε την προοπτική της διανομής της εθνικής γης και το κοινωνικό στρώμα των μεγαλοκτηματιών, σταφιδεμπόρων, χρηματιστών και τοκογλύφων που κυριαρχούσε στην οικονομική ζωή της Πελοποννήσου σε όλη τη διάρκεια του 19ου αιώνα. Τα μέλη του κυρίαρχου αυτού στρώματος, που είχαν κατορθώσει από νωρίς να ελέγχουν την παραγωγή και την εμπορία του προϊόντος, κυρίως επειδή οι μικροί κτηματίες και καλλιεργητές βρίσκονταν συχνά στην ανάγκη να καταφεύγουν στο δανεισμό για να αντιμετωπίσουν τα αυξημένα έξοδα αυτής της καλλιέργειας, είχαν κάθε συμφέρον να ωθούν προς την εντατικοποίηση της σταφιδοκαλλιέργειας και την αύξηση των εξαγωγών, αφού έτσι έβλεπαν τα κέρδη τους να πολλαπλασιάζονται.

Άλλωστε, το θέμα των εθνικών γαιών είχε καθαρά τοπικό χαρακτήρα. Το μεγαλύτερο μέρος των γαιών βρίσκονταν στην Πελοπόννησο. Έτσι, δεν είναι τυχαίο το ότι ο νόμος για τη διανομή της γης προωθείται στη Βουλή από μια ομάδα βουλευτών και κυβερνητικών στελεχών που εκλέγονταν στην ευρύτερη περιοχή της Δυτικής και Νοτιοδυτικής Πελοποννήσου. Ο πρωθυπουργός της μεταρρυθμίσεως Κουμουνδούρος και ο πρόεδρος της επί των οικονομικών επιτροπής της Βουλής Δαγρές εκλέγονταν στη Μεσσήνη και ο υπουργός Οικονομικών Σωτηρόπουλος στην Τριφυλία. Αντίθετα, οι βουλευτές που εκλέγονταν στη Στερεά Ελλάδα και στα νησιά εναντιώθηκαν στη διανομή της γης,

4. Επέκταση και χρηματοδότηση της σταφιδοκαλλιέργειας από το εμπορικό κεφάλαιο πόλεων της Πελοποννήσου

Η εξάρτηση των καλλιεργητών από τους σταφιδεμπόρους και τους τοκογλύφους, μοντέλο του οποίου πρώτοι διδάξαντες ήταν οι Άγγλοι έμποροι της σταφίδας στο τέλος του 18ου αιώνα, παγιώθηκε μετά την ανεξαρτησία και αποτέλεσε στη συνέχεια κύριο χαρακτηριστικό της σταφιδοπαραγωγής για όλο τον 19ο αιώνα. Η κατάτμηση της ιδιοκτησίας σε μικρές οικογενειακές εκμεταλλεύσεις και το υψηλό κόστος που απαιτούσε η καλλιέργεια της σταφίδας ανάγκαζαν τους μικρούς παραγωγούς να ζητούν δάνεια από τους εμπόρους. Η διοχέτευση του δανείου και η εξόφλησή του γινόταν απλά. Οι έμποροι των πόλεων, με κάποιες διαμεσολαβήσεις τοπικών μικρεμπόρων ή παραγγελιοδόχων στις επαρχίες, διοχέτευαν χρήμα ή και εμπορεύματα για τις ποικίλες ανάγκες των χωρικών. Ως εγγύηση προαγόραζαν το εμπορεύσιμο τμήμα της καλλιέργειας του επόμενου χρόνου, εισέπρατταν δηλαδή σε είδος το μικρό κεφάλαιο που δάνειζαν, συν τους τόκους.²¹

Επειδή οι υποθήκες ήταν πολύ μικρής αξίας, εγγύηση αποτελούσε η ίδια η σοδιά. Ο τόκος κυμαινόταν από 18% έως 24%, πολλές φορές δε ήταν ακόμη υψηλότερος, ενώ ο παραγωγός ήταν υποχρεωμένος να παραδώσει όλο τον σταφιδόκαρπο στο δανειστή του. Έτσι η παραγωγή του

---

²¹ Δερτιλής Γ. «Ελληνική Οικονομία και βιομηχανική επανάσταση (1830-1910)», Αθήνα 1984, σελ. 35-36

ήταν πάντα προαγορασμένη και ο έμπορος μπορούσε να κερδοσκοπεί επί της τιμής αγοράς του προϊόντος²².

Η μαζική επέκταση των σταφιδαμπελώνων, στη διάρκεια των περιόδων 1833-1848 και 1858-1865, χρηματοδοτείται ουσιαστικά από το εμπορικό κεφάλαιο των αστικών κέντρων της Β. Πελοποννήσου²³.

Το γεγονός αυτό θα καθορίσει αποφασιστικά τη δομή και την εξέλιξη της παραγωγής και του εμπορίου της σταφίδας μέχρι το τέλος του 19ου αιώνα: «Η διαβίωση των αγροτών στους χειμερινούς μήνες εξαρτάται από τις προκαταβολές που τους δίνουν οι έμποροι με εγγύηση την σοδειά του επομένου έτους», γράφει το 1867 σε μια αναφορά του ο Βρετανός πρόξενος στην Πάτρα και φαίνεται ότι η κατάσταση αυτή δεν αλλάζει ριζικά, ακόμη και μετά την εγκατάσταση της ΕΤΕ στην Πάτρα. Έτσι ο μικρός καλλιεργητής παρέμεινε εξαρτημένος από τον έμπορο-τοκογλύφο που θα έχει στο εξής τον πρώτο λόγο, όχι μόνο στον καθορισμό της τιμής της σταφίδας αλλά και στο μέγεθος της παραγωγής, στην ποιότητα του προϊόντος κλπ. Οι μόνοι κάτοχοι ρευστού χρήματος σε μεγάλη κλίμακα, οι έμποροι, ήσαν λοιπόν για τις κατώτερες τάξεις οι αγοραστές των προϊόντων τους και ταυτόχρονα η μόνη πηγή δανειακού χρήματος.²⁴

---

²² Καλαφάτης Θ. «Αγροτική πίστη και οικονομικός μετασχηματισμός στη Β. Πελοπόννησο». Γ' τόμος, 1992, σελ. 109

²³ Μπακουνάκης Ν. «Πάτρα 1828-1860, Μια ελληνική πρωτεύουσα στον 19^ο αιώνα», Αθήνα 1988, σελ. 72-77 και 124-133

²⁴ Καλαφάτης Θ. «Αγροτική πίστη και οικονομικός μετασχηματισμός στη Β. Πελοπόννησο», Β' Τόμος, Αθήνα 1991, σελ. 223

Έτσι, στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα ο τοκογλυφικός δανεισμός εξακολουθεί να αποτελεί θεμελιακή σχέση μεταξύ εμπορικού τοκογλυφικού κεφαλαίου και αγροτικής παραγωγής, όπως στον 18ο αιώνα.

Η ίδρυση υποκαταστημάτων της ΕΤΕ στις σταφιδοφόρες επαρχίες της Πελοποννήσου και η εισαγωγή της αγροτικής προσωπικής πίστωσης το 1861 από την ΕΤΕ θα υπονομεύσει, σε κάποιο βαθμό, το μοντέλο χωρίς όμως να το διαταράξει σοβαρά. Βέβαια δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι τριάντα περίπου χρόνια μετά την ίδρυση της ΕΤΕ τα μισά της περίπου υποκαταστήματα λειτουργούν είτε στο σταφιδοφόρο τόξο της Βόρειας και της Δυτικής Πελοποννήσου, είτε σε πόλεις που λίγο έως πολύ εμπλέκονται στο εμπόριο της σταφίδας. Το κύριο όμως μέρος των συναλλαγών της ΕΤΕ δεν θα ξεφύγει από τα πλαίσια του κυρίαρχου κοινωνικού στρώματος. Η πιστοληπτική υπεροχή τους θα παραμείνει κύριο χαρακτηριστικό της λειτουργίας της Τράπεζας μέχρι τις αρχές του 20ου αιώνα.

Οι υπόλοιποι κτηματίες της περιοχής είναι αναγκασμένοι να προσφεύγουν για δανεισμό στους εμπόρους με τοκογλυφικούς όρους. Η εγκατάσταση της ΕΤΕ στην Πελοπόννησο δεν επιφέρει λοιπόν κάποια ριζική αλλαγή στα δεδομένα της αγροτικής πίστης στην περιοχή. Η απόλυτη εξάρτηση των κτηματιών από το εμπορικό κεφάλαιο της περιοχής, ελάχιστα διαταράχτηκε. Σε ορισμένες περιπτώσεις μάλιστα η εξάρτηση αυτή εντάθηκε περισσότερο αφού η Τράπεζα χορηγούσε σχετικά εύκολα πιστώσεις στους εμπόρους που με τη σειρά τους χρηματοδοτούσαν την παραγωγή με τοκογλυφικούς όρους. Ο Γ. Δερτιλής αναφέρει ότι εκείνος

πού ωφελήθηκε από την κτηματική πίστη υπήρξε «ή αστική και ημιαστική ιδιοκτησία» και μιλά για ένα σύστημα «αλυσιδωτού δανεισμού», πού φαίνεται ότι επικρατούσε στις σταφιδοφόρες επαρχίες της Πελοποννήσου: «καθώς ο τόκος πού ζητά η Τράπεζα είναι κατά πολύ κατώτερος της ελεύθερης αγοράς, η Τράπεζα δανείζει τον ιδιώτη χρηματιστή η μεγαλέμπορο της Πάτρας π.χ. με 7% ή 8%, αυτός κατόπιν δανείζει τον έμπορο της Κυπαρισσίας προς 12% ή 15%, εκείνος με τη σειρά του δανείζει προς 18%-24% τον τοκογλύφο της Μεσσήνης, ο οποίος πιστοδοτεί την περιφέρειά του προς 20%-30% ή και περισσότερο»²⁵.

Έτσι, οι έμποροι και οι χρηματιστές αποσπούσαν ένα μεγάλο μέρος του οικονομικού πλεονάσματος πού δημιουργούσε η αγροτική παραγωγή δανείζοντας με υπέρογκο τόκο τούς μικροκαλλιεργητές και προαγοράζοντας την παραγωγή τους, όχι μόνο στην Αχαΐα, αλλά και σε άλλες επαρχίες της Πελοποννήσου. Χαρακτηριστική είναι η αναφορά του Εμπορικού Επιμελητηρίου της Πάτρας προς την ΕΤΕ το 1886, σύμφωνα με την οποία, το εμπορικό κεφάλαιο της Πάτρας είχε αναπτύξει δανειστικές σχέσεις όχι μόνο με τούς κτηματίες της Αχαΐας και των γειτονικών επαρχιών της Αιγιαλείας και της Ηλείας, αλλά και με τούς κτηματίες της Πυλίας, της Τριφυλίας, ακόμη και της Αιτωλοακαρνανίας²⁶.

Η εξαγωγή και το εμπόριο της σταφίδας δημιούργησαν λοιπόν στη Βόρεια και Δυτική Πελοπόννησο μία αστικής υφής, ηγετική εμπορική ομάδα με εύρος, με συνέχεια και με σπουδαίες επιπτώσεις πάνω στο σύνολο

²⁵ Γ. Δερτιλής «Οικονομία και διαμόρφωση κράτους στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα», σελ. 61

της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας. Με κέντρο των επιχειρήσεών της την πόλη της Πάτρας και το εμπόριο της κορινθιακής σταφίδας, ή αστική αυτή εμπορική ομάδα, που αποτελούνταν από αυτόχθονες προκρίτους κτηματίες, ετερόχθονες Έλληνες εμπόρους και Ευρωπαίους εμπόρους και επιχειρηματίες, επεξέτεινε γρήγορα τις δραστηριότητές της σε όλες τις σταφιδοφόρες επαρχίες της Πελοποννήσου και σε άλλους τομείς της οικονομικής ζωής: χρηματιστικές εργασίες, αγροτική και εμπορική πίστη, ασφαλιστικές εταιρείες, εισαγωγικό εμπόριο, πρώτες προσπάθειες εκβιομηχανίσεως. Αναδείχθηκαν έτσι σε κυρίαρχη κοινωνική ομάδα που ήλεγχε ασφυκτικά την οικονομική, κοινωνική αλλά και πολιτική ζωή της περιοχής.²⁷

Στη δεκαετία του 1850 μάλιστα επηρεασμένοι από τις συνέπειες της σταφιδικής κρίσεως των ετών 1851-1857, επιχειρήσαν να ιδρύσουν την εταιρεία «Ελληνική Ατμοπλοία» (1853) και την «Ελληνική Οινοποιητική Εταιρεία» (1858), με την πεποίθηση ότι μόνο η δημιουργία νέων επιχειρήσεων μπορούσε να απεξαρτήσει την τοπική οικονομία από τις συνεχείς διακυμάνσεις του εμπορίου της σταφίδας. Αυτή λοιπόν η αστικής υφής, ηγετική εμπορική ομάδα της Βόρειας και της Δυτικής Πελοποννήσου χρηματοδοτεί ουσιαστικά την επέκταση της σταφιδοκαλλιέργειας στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα.

---

²⁶ Μπακουνάκη Ν. «Πάτρα 1828-1860. Μία Ελληνική πρωτεύουσα στον 19^ο αιώνα», Αθήνα 1988, σελ. 133

²⁷ Σταυρόπουλος Α. «Ιστορία της πόλεως Αιγίου», Πάτρα 1954, σελ. 584

5. Η μεγάλη σημασία της σταφίδας για τις ελληνικές εξαγωγές

Στη διάρκεια αυτής της περιόδου, η κορινθιακή σταφίδα αναδείχθηκε ως το κυριότερο εξαγωγικό προϊόν του Ελληνικού Βασιλείου. Η ταχεία ανάπτυξη της διεθνούς ζήτησεως για το προϊόν αυτό, είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση της Ελλάδος στις διεθνείς συναλλαγές ως χώρα μονοεξαγωγικής. Η κορινθιακή σταφίδα έφθασε να καλύπτει περισσότερο από το 50% της συνολικής αξίας των εξαγωγών της χώρας και σύμφωνα με τη διατύπωση του Ξ. Ζολώτα ήταν για την ελληνική οικονομία «ό,τι ο καφές για την οικονομία της Βραζιλίας». Για το λόγο αυτό, οι ελληνικές κυβερνήσεις επεδίωκαν με διακρατικές συμφωνίες να διευκολύνουν το διεθνές εμπόριο της σταφίδας, αφού έτσι εισέρεε συνάλλαγμα στη χώρα και τα φορολογικά και άλλα έσοδα του κράτους αυξάνονταν συνεχώς.

Η σημασία της παραγωγής και του εμπορίου της κορινθιακής σταφίδας για το ελληνικό εξωτερικό εμπόριο και την εθνική οικονομία φαίνεται από το ότι η μέση ποσοστιαία συμμετοχή της αξίας της εξαγομένης σταφίδας στη συνολική αξία των ελληνικών εξαγωγών από 45,6% για τη δεκαετία 1861-1870, έφθασε 58,4% και 60,9% αντίστοιχα για τις δύο επόμενες δεκαετίες, που αποτέλεσαν τη «χρυσή εποχή» της σταφιδικής οικονομίας. Εκτός του συναλλάγματος που εισέρεε στη χώρα, αυξάνονταν και τα φορολογικά έσοδα του δημοσίου. Ο φόρος για τη σταφίδα, που πληρωνόταν στα τελωνεία εξαγωγής, αποκτούσε όλο και μεγαλύτερο σημασία για το δημόσιο ταμείο. Από το 1,3% του συνόλου των

εισπραχθέντων φόρων που αντιπροσώπευε το 1833, θα φθάσει στο 12,2% του συνόλου το 1859.²⁸

Οι εισπραχθέντες έγγειοι φόροι στα τελωνεία εξαγωγής το 1864 θα φθάσουν τις 1.333.308 δραχμές, από τις οποίες οι 832.954 δραχμές, ήτοι το 62,4% του συνόλου, θα καταβληθούν για την εξαγωγή της σταφίδας. Το ίδιο έτος στο τελωνείο του λιμανιού της Πάτρας, που ήταν το κυριότερο εξαγωγικό κέντρο της κορινθιακής σταφίδας, εισπράχθηκε το 55% του συνόλου των εγγείων φόρων.²⁹

Για τις μεγάλες και συνεχείς ανάγκες του πολυδάπανου ελληνικού κρατικού μηχανισμού το εμπόριο της σταφίδας αποτελούσε μια σταθερή πηγή αυξανόμενων κάθε χρόνο εσόδων. Αυτό το γεγονός το είχαν αντιληφθεί όλες οι ελληνικές κυβερνήσεις του 19ου αιώνα, από τον Καποδίστρια ως τον Χ. Τρικούπη και έκαναν ότι ήταν δυνατό για να ενισχύσουν τη θέση του κύριου εξαγωγικού προϊόντος της χώρας στις ευρωπαϊκές αγορές.

Ασφαλώς, ο νόμος της προσφοράς και της ζήτησεως κυριαρχεί και επηρεάζει αποφασιστικά το εμπόριο της σταφίδας στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Η μεγάλη ζήτηση της αγγλικής αγοράς μετά το 1865 δημιουργεί τις προϋποθέσεις για το πολλαπλασιασμό των καλλιεργειών, το άνοιγμα της γαλλικής αγοράς μετά το 1879 οδηγεί στη παραπέρα επέκταση

---

²⁸ Σπηλιωτάκης Σ., «Στατιστικά πληροφόρια περί Ελλάδος», Αθήναι 1859, σελ. 60-61

²⁹ Μανσόλας Α. «Πολιτειογραφικά πληροφόρια περί Ελλάδος», Αθήναι 1867, σελ. 189

των καλλιεργειών, ενώ το κλείσιμο αυτής της ίδιας αγοράς μετά το 1892 θα προκαλέσει τη σταφιδική κρίση.

Εκτός όμως από τους μηχανισμούς της αγοράς, ένας άλλος παράγοντας που διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στο εμπόριο της σταφίδας και επηρέασε αποφασιστικά τους μηχανισμούς αυτούς, ήταν η πολιτική παρέμβαση εκ μέρους των ενδιαφερομένων κυβερνήσεων με σκοπό τη προστασία των οικονομικών τους συμφερόντων.

Οι ελληνικές κυβερνήσεις της περιόδου 1860-1900, για παράδειγμα, έκαναν ό,τι μπορούσαν για να διευκολύνουν το εμπόριο της σταφίδας, αφού έτσι συνέφερε συνάλλαγμα στη χώρα και τα φορολογικά έσοδα του κράτους αυξάνονταν συνεχώς. Έτσι, το 1890 η κυβέρνηση του Χ. Τρικούπη συνυπέγραψε εμπορική συμφωνία με την Αγγλική κυβέρνηση, που προέβλεπε τη μείωση του εισαγωγικού δασμού της σταφίδας στην Αγγλία κατά 70%. Σε αντάλλαγμα, μειώθηκε ο εισαγωγικός δασμός πολλών αγγλικών προϊόντων που εισάγονταν στην Ελλάδα.

Αντίθετα, χωρίς αποτέλεσμα έμειναν οι προσπάθειες της Ελληνικής κυβέρνησης για τη σύναψη εμπορικής συνθήκης με τη Γαλλία, που άρχισαν το 1886. Η συνθήκη αυτή θα απορριφθεί τελικά το 1889 από τη Γαλλική Βουλή, μέσα στο κλίμα του προστατευτισμού των γαλλικών αμπελουργικών προϊόντων, που κυριαρχούσε τότε στη χώρα. Η απόρριψη της ελληνογαλλικής εμπορικής συμβάσεως και η ψήφιση του νόμου του Griffé που ακολούθησε, σηματοδότησαν το κλείσιμο της γαλλικής αγοράς για τη σταφίδα και την απαρχή της σταφιδικής κρίσεως.

Την ίδια τύχη είχαν και οι προσπάθειες της Ελληνικής κυβερνήσεως για τη σύναψη εμπορικής συνθήκης με τη Ρωσία το 1895. Οι προσπάθειες αυτές απέτυχαν μετά τη συντονισμένη εκστρατεία των Ενώσεων των Ρώσων αμπελουργών και οινοπαραγωγών κατά της ελληνικής σταφίδας.

Προβλήματα αντιμετώπισε επίσης η Ελληνική κυβέρνηση με τις εξαγωγές σταφίδας στις ΗΠΑ μετά το 1894, όταν δηλαδή επιχειρούσε με την αύξηση των εξαγωγών σταφίδας προς τη χώρα αυτή, να μειώσει κάπως τα τεράστια αποθέματα του προϊόντος που παρέμειναν απούλητα μετά το κλείσιμο της γαλλικής αγοράς. Τότε συνάντησε την αποφασιστική αντίδραση των σταφιδοπαραγωγών της Καλιφόρνιας, των οποίων η παραγωγή απειλούνταν από τις εισαγωγές της κορινθιακής σταφίδας.

Είναι λοιπόν προφανές ότι οι παραγωγοί και οι έμποροι της ελληνικής σταφίδας, εκτός από τις ανισορροπίες μεταξύ προσφοράς και ζήτησεως του προϊόντος, είχαν να αντιμετωπίσουν και την δασμολογική και νομοθετική παρέμβαση των χωρών-εισαγωγέων της σταφίδας, που επεδίωκαν την προστασία των παραγωγών τους. Τα προβλήματα αυτά επιδεινώθηκαν από το γεγονός ότι στο τελευταίο τέταρτο του 19ου αιώνα στις ευρωπαϊκές χώρες αναβίωσαν οι οικονομικοί εθνικισμοί και ο προστατευτισμός. Η Γερμανία άνοιξε το δρόμο το 1879 και ακολούθησαν στη δεκαετία 1880-1890 η Γαλλία, η Ισπανία, η Ελβετία, η Σουηδία, το Βέλγιο, η Ολλανδία και η Δανία. Μοναδική νησίδα και προπύργιο του ελευθέρου εμπορίου παρέμεινε η Αγγλία.

6. Σταφίδα και εθνική οικονομία

Στην Ελλάδα του 19ου αιώνα η ανάπτυξη της καλλιέργειας και του εμπορίου της σταφίδας υπήρξε ο κεντρικός «μοχλός» της αναπτύξεως της οικονομίας αγοράς και συνέβαλε πολυποίκιλα στους οικονομικούς μετασχηματισμούς του Ελλαδικού χώρου, δίνοντας ώθηση στην αγροτική μεταρρύθμιση του 1871, στην κάθοδο του πληθυσμού των ορεινών περιοχών στην πεδιάδα, στον εκχρηματισμό των οικονομικών σχέσεων στην ύπαιθρο, στην ανάπτυξη ορισμένων πόλεων - εξαγωγικών κέντρων.

Όμως, η μεγάλη επέκταση των σταφιδαμπελώνων της περιόδου 1878-1892 είχε εξαιρετικά αρνητικές συνέπειες, όχι μόνο για τους καλλιεργητές της Πελοποννήσου, αλλά για την εθνική οικονομία γενικότερα. Όπως σημειώνει η Χρ. Αγριαντώνη «Η εθνική οικονομία υπέγραψε ένα ληξιπρόθεσμο γραμματίο σπαταλώντας αλόγιστα το προϊόν της προεξοφλήσεως αφού εξακολούθησε καταχρηστικά να διοχετεύει σημαντικούς ανθρώπινους και χρηματικούς πόρους σε ένα τομέα που δεν ήταν πλέον ο μοχλός της οικονομικής αναπτύξεως, όπως την προηγούμενη περίοδο».³⁰

Πρόκειται πράγματι για σπατάλη γιατί, πρώτα απ' όλα, η τεράστια χρηματική δαπάνη που απαντήθηκε για την καλλιέργεια των νέων φυτειών στη δεκαετία του 1880 δεν απέδωσε τα προσδοκώμενα κέρδη. Πρόκειται για σπατάλη γιατί, δεύτερον, η επένδυση στη σταφιδοπαραγωγή συνδυάστηκε με το ξερίζωμα αιωνόβιων ελαιώνων για να μετατραπούν σε

αμπέλια δηλαδή, από τη μια πλευρά γινόταν επένδυση σε αμπελώνες και από την άλλη ολοσχερής καταστροφή ελαιώνων, δηλαδή από επένδυση παγίου κεφαλαίου. Αλλά οι σταφιδοφυτείες ήταν ένα φυτικό κεφάλαιο που έπρεπε να αποσβεσθεί το πολύ σε ορισμένες δεκαετίες. Αντίθετα, οι ελαιώνες ουσιαστικά δεν έχουν κόστος αποσβέσεως, αφού το φυτικό κεφάλαιο παράγει αδιάκοπα επί αιώνες. Επιπλέον, η ανασύσταση του κεφαλαίου αυτού θα χρειαζόταν, αν γινόταν ποτέ, πολλές δεκαετίες, πράγμα ανέφικτο. Τελικά, το οικονομικό αποτέλεσμα αυτής της μεταστροφής από τον ελαιώνα στο αμπέλι ήταν μηδενικό και μακροχρόνια αρνητικό. Πρόκειται τέλος για σπατάλη γιατί τρίτον, τα κέρδη από τη καλλιέργεια και το εμπόριο της σταφίδας δεν διοχετεύθηκαν σε παραγωγικούς σκοπούς. Πράγματι, το πλεόνασμα που συγκεντρώθηκε διοχετεύθηκε προς δύο κατευθύνσεις. Οι μικροί καλλιεργητές το χρησιμοποίησαν στην ίδια την επέκταση των φυτειών τους, ενώ το πλεόνασμα που συγκεντρώθηκε στα χέρια των ευπορότερων κτηματιών, των σταφιδεμπόρων και των τοκογλύφων «ακολούθησε το ρυθμό της εποχής και το παράδειγμα των ανωτέρων τάξεων των Αθηνών και της ομογένειας: αποθησαύριση, παίγνιο με τις μετοχές, επιδεικτική κατανάλωση και επένδυση σε ακίνητα, όπως δείχνουν όχι μόνο οι γραπτές αλλά και οι αρχιτεκτονικές μαρτυρίες, τα αστικής μορφής και ευρυχωρίας σπίτια που σώζονται έναν αιώνα αργότερα στα αστικά κέντρα και στην ύπαιθρο»³¹.

---

³⁰ Αγγριαντώνη Χ. «Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα». σελ. 277

³¹ Δερτιλής Γ. «Ελληνική Οικονομία και βιομηχανική επανάσταση», Αθήνα 1984, σελ. 79

Εξ άλλου, η υπερανάπτυξη της σταφιδοκαλλιέργειας προσέδιδε μια ιδιαίτερη ευπάθεια στην αγροτική οικονομία και αυτό, γιατί την εξαρτούσε από ένα μόνο προϊόν και την εξέθετε στους κινδύνους της εξαγωγικής μονοκαλλιέργειας σε μια αγορά με ασταθείς τιμές. Άλλωστε ο ίδιος ο συγκυριακός χαρακτήρας του φαινομένου δεν μπορούσε παρά να οδηγήσει στην κρίση.

Μετά τις καλές χρονιές και την ευφορία της δεκαετίας 1880-1890, πολλοί μικροκληρούχοι, που είχαν επενδύσει μαζικά στην επέκταση της σταφιδοκαλλιέργειας (πολλές φορές δανειζόμενοι με υπέρογκο τόκο), βρέθηκαν ξαφνικά μπροστά στο φάσμα της υπερπαραγωγής και της πτώσεως των τιμών. Πρόκειται για το γνώριμο φαύλο κύκλο άνοδος τιμών · αγροτική επένδυση·επέκταση καλλιεργειών · υπερπροσφορά · πτώση τιμών, που αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα όλων των μονοκαλλιεργειών.

Η κυριαρχία της παραγωγής και τού εμπορίου της σταφίδας στην οικονομική ζωή της χώρας στο δεύτερο μισό τού 19ου αιώνα κατέστησε την ελληνική οικονομία μονόπλευρη και εύθραυστη, αφού την ταύτιζε με μια οικονομική δραστηριότητα απόλυτα εξαρτημένη από τη διεθνή συγκυρία και τις διακυμάνσεις της. Ταυτόχρονα την εμπόδιζε να μετεξελιχθεί προς μορφές οικονομικής ζωής πιο σύγχρονες και παραγωγικές, αφού δέσμευσε στη γη τα διαθέσιμα εργατικά χέρια, στερώντας τα από την εκκολαπτόμενη ελληνική βιομηχανία.

Ας μη ξεχνάμε, άλλωστε, ότι επρόκειτο για ένα είδος διατροφής που δεν απαιτούσε καμμία μεταποίηση προτού παραδοθεί στην κατανάλωση, ότι επρόκειτο για μια καλλιέργεια εντατικής μορφής που δεν απαιτούσε ριζική ανανέωση των τεχνικών και των μεθόδων της.

Έτσι, η σταφιδοκαλλιέργεια όχι μόνο δεν αποδέσμευε εργατικά χέρια από τη γη, αλλά και απορροφούσε, σε όλη τη διάρκεια του 19ου, αιώνα την εργατική δύναμη που προέκυψε από τη δημογραφική αύξηση και από την εγκατάλειψη των λοιπών παραδοσιακών αγροτικών δραστηριοτήτων.³²

7. Πάτρα και Κορινθιακή Σταφίδα

Η ιστορία της σταφίδας στο 19^ο αιώνα τέμνεται με την ιστορία της πόλεως της Πάτρας και της ευρύτερης περιοχής της. Ακριβέστερα η σταφιδική οικονομία που βρίσκεται στο επίκετρο της οικονομικής ζωής της πόλεως, επηρεάζει αποφασιστικά την ιστορική της εξέλιξη, διαφοροποιώντας την από τα υπόλοιπα αστικά κέντρα της χώρας.

Κόμβος των εμπορικών ρευμάτων Ανατολής και Δύσεως ήδη από το 16^ο αιώνα, η Πάτρα περιγράφεται από όλους τους περιηγητές σαν πόλη εμπορική, σαν εμπορικό κέντρο. Ο F. Rouqueville, πρόξενος της Γαλλίας στην Πάτρα την εποχή της Ελληνικής Επανάστασεως, περιγράφει την Άνω πόλη του 1820 σαν το κυριότερο εμπορικό κέντρο της Πελοποννήσου,

---

³² Βλ. Πατρώνης Β. σελ. 74-88

συγκοινωνιακό κόμβο για την Τεργέστη, την Αγκώνα, το Λιβόρνο και τη Μασσαλία. Μίλα ακόμα για τις εμπορικές ανταλλαγές που αναπτύσσονται με την Αιτωλία, τη Ναύπακτο, τα Σάλωνα και την πλούσια περιοχή της Λειβαδίας. «Όλο το εμπόριο της σταφίδας συγκεντρώνεται στον κόλπο της Πάτρα», γράφει. Ιδιαίτερα στην εποχή από τα τέλη του 18ου αιώνα μέχρι τις παραμονές της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, η Πάτρα γίνεται όχι μόνο το σπουδαιότερο λιμάνι της Πελοποννήσου, αλλά και το σημαντικότερο αστικό κέντρο στη Νότια Ελλάδα. Ο Κορινθιακός κόλπος γίνεται αυτή την εποχή το κέντρο του εμπορίου της περιοχής, και η Πάτρα, στην έξοδο του κόλπου, το σημαντικότερο εμπορικό λιμάνι.

Το 1828, μετά την αποχώρηση των Τουρκικών στρατευμάτων, οι Πατρινοί βρίσκουν την πόλη τους κατεστραμμένη και τα κτήματα τους ρημαγμένα. Μια εντελώς νέα πόλη οικοδομείται κατά μήκος της θάλασσας, αφού προηγουμένως αποξηράνθηκαν τα έλη. Στη δεκαετία του 1840 η πόλη έχει σχεδόν ολοκληρωθεί και διαθέτει Πρωτοδικείο, Εμποροδικείο, Τελωνείο, Λοιμοκαθακτήριο, ένα στρατώνα για τη φρουρά. Ένα Δημοτικό σχολείο και ένα Γυμνάσιο. Επειδή βρίσκεται στον εμπορικό άξονα που οδηγεί προς τα λιμάνια της Δυτικής Ευρώπης, η Πάτρα ανακτά σύντομα τις δραστηριότητες της στο διαμετακομιστικό εμπόριο. Σε τακτική επαφή με τις μικρότερες πόλεις που την περιτριγυρίζουν (Αίγιο, Καλάβρυτα, Πύργος, Μεσολόγγι, Γαλαξίδι), συγκεντρώνει και διαχειρίζεται όλες τις εμπορικές πράξεις της ευρύτερης περιοχής της, από τη Βορειοδυτική Πελοπόννησο ως τη Νοτιοδυτική Στερεά Ελλάδα.

Η βασική δραστηριότητα της πόλεως την εποχή αυτή είναι η καλλιέργεια και το εμπόριο της σταφίδας, πού κινητοποιεί δλο το ανθρώπινο δυναμικό και τα διαθέσιμα κεφάλαια της πόλεως. Εξ αιτίας της συνεχώς αυξανόμενης ζήτησης της σταφίδας στην αγγλική αγορά, οι αγρότες της Αχαΐας στρέφονται αποκλειστικά προς τη σταφιδοκαλλιέργεια, εγκαταλείποντας συχνά «... τις ελιές, τις μουριές και τα άλλα δένδρα, πού άλλοτε ήταν ο μοναδικός τους πλούτος, αφού η σταφίδα αποδίδει δέκα φορές περισσότερο από κάθε άλλη καλλιέργεια».

Ήδη από το 1834 ο Γάλλος πρόξενος στην Πάτρα μας πληροφορεί για την ύπαρξη κεφαλαίων πού κατευθύνονται αποκλειστικά στις εκχερσώσεις, ενώ στον τομέα αυτόν σημαντική ήταν ή συμβολή των «ετεροχθόνων» Ελλήνων εμπόρων, πού εγκαθίστανται μετά την απελευθέρωση στην Πάτρα φέρνοντας μαζί τους σημαντικά κεφάλαια, τα όποια επενδύουν στη σταφιδο παραγωγή. Τα κεφάλαια πού επενδύθηκαν στις εκχερσώσεις και στις φυτεύσεις σταφιδαμπέλων ήσαν σημαντικά, ιδιαίτερα μετά το 1836. Πολλοί έμποροι και κεφαλαιούχοι δανειζουν κεφάλαια με δυσβάστακτους δρους, γεγονός πού κάνει τους γεωργούς και μικροϊδιοκτήτες να ζητούν, από το 1835 ήδη,την ίδρυση δανειστικής τράπεζας. Η ίδρυση του υποκαταστήματος της Εθνικής Τραπέζης της Ελλάδος στην Πάτρα το 1846 δεν θα αλλάξει και πολύ την κατάσταση, αφού, τα πρώτα χρόνια τουλάχιστον, οι δανειοδοτικές εργασίες του υποκαταστήματος δεν έχουν δμεση σχέση με την αγροτική πίστη.

Παρ' όλα αυτά, η επέκταση των στραφιδοκαλλιεργειών συνεχίζεται αμείωτη. Οι εξαγόμενες ποσότητες σταφίδας από το λιμάνι της Πάτρας αυξάνονται εντυπωσιακά και το συνάλλαγμα που εισρέει στην περιοχή πολλαπλασιάζεται. Μαζί τους, αυξάνονται και οι εισαγωγές ευρωπαϊκών προϊόντων, που αποτελούνται κυρίως από σιτηρά, αποικιακά και βιομηχανικά προϊόντα. Έτσι, η αξία του εξωτερικού εμπορίου του λιμανιού της Πάτρας από 2.000.000 γαλλικά φράγκα το 1833 θα φθάση τα 10.000.000 γαλλικά φράγκα το 1849 και τα 17.000.000 γαλλικά φράγκα το 1860.

Εμπορική, λοιπόν, πόλη ήδη από τα πρώτα χρόνια της Τουρκοκρατίας, η Πάτρα, γίνεται μετά την ανεξαρτησία το κύριο εξαγωγικό κέντρο της χώρας, γεγονός που τη διαφοροποιεί τόσο από την "Ερμούπολη (κέντρο εισαγωγικό - διαμετακομιστικό), όσο και από τον Πειραιά (λιμάνι εισαγωγικό, που ενέχει όμως τα σπέρματα της βιομηχανικής αναπτύξεως). Στην Πάτρα θα ιδρυθή, την εποχή αυτή, η πρώτη ελληνική ασφαλιστική εταιρεία (ή «Αχαϊκή Ασφαλιστική», το 1836), καθώς και το πρώτο υποκατάστημα της Εθνικής Τραπέζης της "Ελλάδος (το 1846, πέντε χρόνια μετά την ίδρυση του κεντρικού καταστήματος της Τραπέζης στην Αθήνα). Το 1836, εξ άλλου, με Βασιλικό Διάταγμα το λιμάνι της Πάτρας θα γίνη το δεύτερο λιμάνι της χώρας (μετά τη Σύρο, 1834), υπέρ του οποίου επιβάλλεται φορολογία στα εισαγόμενα και εξαγόμενα προϊόντα. Όλα αυτά αποτελούν ασφαλείς ενδείξεις για τον σημαντικό οικονομικό ρόλο που διαδραμάτιζε, ήδη από το 1850, η Αχαϊκή πρωτεύουσα στα πλαίσια του νέου Ελληνικού κράτους.

Στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα η οικονομική ζωή της Βόρειας Πελοποννήσου αναπτύσσεται και εμπλουτίζεται ακόμη περισσότερο. Η σταφίδα, το προϊόν που ευνοείται από τη διεθνή εμπορική συγκυρία, αποτελεί τον άξονα γύρω από τον οποίο περιστρέφεται κάθε οικονομική δραστηριότητα στην πόλη της Πάτρας και στην ευρύτερη περιοχή της. Η καλλιέργεια της, που βαθμιαία μετατρέπεται σε μονοκαλλιέργεια, ή οργάνωση της παραγωγής και του εμπορίου της, καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό την εμπορική κίνηση της πόλης. Η συνεχής αύξηση των εξαγωγών σταφίδας και η συνακόλουθη αύξηση των εισοδημάτων και του βιοτικού επιπέδου του ντόπιου πληθυσμού, συντελούν στην αύξηση των εισαγωγών ευρωπαϊκών βιομηχανικών και αποικιακών προϊόντων. Έτσι, η αγορά της Πάτρας παρουσιάζει μια μεγάλη κινητικότητα αγαθών και ανθρώπων.

Το εξωτερικό εμπόριο του λιμανιού της Πάτρας συνεχίζει την αυξητική του πορεία και στο δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Η αξία του, από 20.000.000 γαλλικά φράγκα το 1870, θα φθάσει τα 40.000.000 γαλλικά φράγκα το 1882, θα διπλασιαστή, δηλαδή, μέσα σε 12 χρόνια. Από τις χώρες με τις οποίες συναλλάσσεται η πόλη, τη σημαντικότερη θέση κατέχει η Αγγλία, προς την οποία κατευθύνεται το 72% των εξαγωγών της και από την οποία προέρχεται το 35% των εισαγωγών της. Η Αυστροουγγαρία, η Ρωσία, η Γερμανία, η Ολλανδία, η Τουρκία και οι ' Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής διατηρούν, επίσης, αξιόλογες συναλλαγές με το λιμάνι της Πάτρας. τέλος, η εμπορική συμμετοχή της Γαλλίας, από μηδαμινή μέχρι το 1875, θα ανέλθη σε πολύ ψηλά επίπεδα

στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα, χάρις στις μαζικές παραγγελίες σταφίδας από τις γαλλικές βιοτεχνίες σταφιδίτη οίνου.

Η σταφίδα αποτελεί το κύριο προϊόν εξαγωγής της πόλεως και η αξία των εξαγωγών της θα φθάση στην περίοδο αυτή να αντιπροσωπεύη το 90%-95% των συνολικών εξαγωγών της Πάτρας. Από τα άλλα εξαγόμενα εμπορεύματα της πόλεως, σπουδαιότερα είναι τα βαλανίδια, τα ακατέργαστα δέρματα, το λάδι και το κρασί. Από τα εισαγόμενα εμπορεύματα, σημαντική είναι η συμμετοχή των δημητριακών, των βιομηχανικών προϊόντων (κυρίως υφάσματα και προϊόντα υφαντουργίας) και των αποικιακών προϊόντων.

Η Τεργέστη, το Λίβερπουλ και το Λονδίνο, ή Μάλτα στο κέντρο της Μεσογείου, ή Μασσαλία, το Αμβούργο, το Άμστερνταμ και η Νέα Υόρκη είναι τα λιμάνια με τα όποια η Πάτρα έχει συχνή επικοινωνία. Εξ αιτίας της σταφίδας, οι θαλάσσιοι δρόμοι ανοίγουν από πολύ νωρίς και κάνουν την Πάτρα το κέντρο μιας ναυσιπλοΐας πού αριθμεί εκατοντάδες πλοία, ιστιοφόρα ή ατμόπλοια. Κάθε Αύγουστο το λιμάνι της Πάτρας γεμίζει από μεγάλα πλοία —κυρίως αγγλικά ατμόπλοια— πού έρχονται να φορτώσουν σταφίδα. Άλλα και η τοπική ακτοπλοΐα αναπτύσσεται, αφού η μεταφορά της σταφίδας από τους τόπους παραγωγής προς τα εξαγωγικά λιμάνια γίνεται, κατά μεγάλο μέρος, ακτοπλοϊκά, γεγονός πού υποκινεί την ανάπτυξη των ανταλλαγών γενικότερα. Τα καΐκια της Καλαμάτας, επιστρέφοντας από την Πάτρα, όπου έχουν παραδώσει τη σταφίδα, φέρνουν μαζί τους εμπορεύματα πού έχουν εισαχθή στην Πάτρα από το εξωτερικό

(ύφασματα, ζάχαρη, σίδηρο κλπ.). Το ίδιο ισχύει και για τα ξένα πλοία που προσεγγίζουν το λιμάνι της Καλαμάτας για να φορτώσουν σταφίδα: ξεφορτώνουν εμπορεύματα που προέρχονται από την Αγγλία, τη Γαλλία και τη Γερμανία (ζάχαρη, καφέ, νήματα, παστά ψάρια, ξυλεία, κλπ.). Την εικόνα συμπληρώνουν τα πλοία του Αυστριακού Λόουδ και τα αγγλικά ατμόπλοια, που συνδέουν την Πάτρα με τα σημαντικότερα λιμάνια της Ανατολικής Μεσογείου.

Παρ' όλα αυτά το νηολόγιο του λιμανιού της εμφανίζεται φτωχό και μειώνεται με την πάροδο του χρόνου. Η Πάτρα είναι πόλη εμπόρων και όχι πλοιοκτητών. Έτσι, παρά τη μεγάλη εμπορική και ναυτιλιακή κίνηση, το δυναμικό του νηολογίου της θα παραμείνη ασήμαντο και οι ναυπηγικές και εφοπλιστικές δραστηριότητες στην πόλη πολύ περιορισμένες.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, ένα περιορισμένο πλέγμα μεταποιητικών δραστηριοτήτων αναπτύχθηκε στην Πάτρα μέχρι το 1860. Καί μετά την ημερομηνία αυτή, όμως, ή βιομηχανική κίνηση της πόλεως παραμένει στη σκιά της σταφιδικής οικονομίας. Η οργάνωση της παραγωγής και του εμπορίου της σταφίδας καθορίζει τόσο την κινητικότητα των κεφαλαίων, όσο και την κινητικότητα του πληθυσμού, μη αφήνοντας ευνοϊκό έδαφος για την ανάπτυξη της δευτερογενούς παραγωγής.

Βέβαια, στα τελευταία 30 χρόνια του 19ου αιώνα ή βιομηχανία της Πάτρας αναπτύσσεται σημαντικά. Το 1876, ήδη, ή Πάτρα διαθέτει 13

εργοστάσια (τα 7 ατμοκίνητα), που απασχολούν 400 εργάτες. Η αλευροβιομηχανία και η κλωστούφαντουργία αποτελούν τους κινητήριους άξονες της αναπτύξεως της περιόδου αυτής. Ένα τέταρτο του αιώνα αργότερα (1900), η Πάτρα διαθέτει 30 βιομηχανικά καταστήματα, με ύποδύναμη 1400 ατμοίπων, που απασχολούν 2.500 περίπου εργάτες και εργάτριες. Η πρόοδος της βιομηχανίας της πόλεως είναι σαφής. Μετά την παρακμή της Ερμούπολης, μάλιστα, η Πάτρα γίνεται η δεύτερη βιομηχανική πόλη της χώρας. Ωστόσο, η δύναμη της βιομηχανίας της πόλεως δεν έχει τροποποιηθή ριζικά: καμιά αξιοσημείωτη ανακατάταξη των βιομηχανικών τομέων δεν έχει γίνει, καμιά σημαντική ποιοτική μεταβολή δεν έχει μεσολαβήσει. Η βιομηχανία της Πάτρας στο σύνολο της παραμένει καθηλωμένη στη μορφή που είχε πάρει στο πρώτο της άλμα, στη δεκαετία του 1870. Οι νέες βιομηχανίες, είτε είναι συμπληρωματικές της σταφιδικής οικονομίας (θειοτριβεία, ξυλοσχιστήρια, οινοποιεία), είτε είναι μικρές μονάδες προσανατολισμένες στην παραγωγή ειδών διατροφής και καταναλωτικών αγαθών (άλευρόμυλοι, κλωστήρια). Πρόκειται, δηλαδή, για μια βιομηχανία μικρού (και σπάνια μεσαίου) μεγέθους, που στηριζόταν σε πενιχρή υποδομή και περιοριζόταν στην παραγωγή είτε καταναλωτικών αγαθών πρώτης ανάγκης, είτε προϊόντων και εφοδίων σχετικών με τη σταφιδοπαραγωγή.

Έτσι, λοιπόν, στον 19ο αιώνα, η Πάτρα δεν θα γίνει ούτε ναυπηγικό και εφοπλιστικό κέντρο (όπως η Σύρος), ούτε βιομηχανικό κέντρο (όπως ο Πειραιάς). Θα παραμείνη κέντρο αγροτικής παραγωγής και εξαγωγικού εμπορίου. Σε εποχές αυξήσεως της διεθνούς ζήτησεως και των

εξαγωγών, ή πόλη θα γνωρίση την οικονομική ακμή και ευμάρεια, θα έμπλουτιστή κοινωνικά, θα επένδυση ακόμη περισσότερο στη σταφίδα, περιμένοντας μεγαλύτερα κέρδη. Σε εποχές κρίσεως, ή πόλη θα γνωρίσει την ανέχεια και την οδύνη, χωρίς ούτε στιγμή να στέφεται να εγκατάλειψη την καλλιέργεια αυτή. Μετά τη μεγάλη κρίση του 1893, τέλος, ή πόλη θα γνωρίσει την οικονομική στασιμότητα και παρακμή, μέσα σε ένα κλίμα πού κυριαρχείται από την έξαρση των κοινωνικών συγκρούσεων, την εσωτερική και υπερπόντια μετανάστευση και την αποδιάρθρωση της οικονομικής ζωής της περιοχής.

Ο πληθυσμός της Πάτρας γνωρίζει σταθερή αύξηση σε όλη τη διάρκεια του 19ου αιώνα. Οι 15.100 κάτοικοι του 1856, θα γίνουν 25.500 το 1879 και 38.000 το 1896. Ανάλογη πληθυσμιακή αύξηση θα γνωρίσει και ή επαρχία Πατρών, καθώς και οι άλλες παράλιες πόλεις του νόμου Αχαΐας-Ήλιδος. Σε ότι αφορά τον ενεργό πληθυσμό, ή επαρχία Πατρών διαθέτει την περισσότερη συγκροτημένη σύνθεση (ισχυρός αγροτικός τομέας, μεγάλη συγκέντρωση του εμπορίου και βιοτεχνία εν εξελίξει) από τις άλλες επαρχίες του νομού. Τα επικρατέστερα επαγγέλματα στην πόλη είναι γεωργοί, κτηνοτρόφοι, υπηρέτες, κτηματίες, έμποροι, βιομήχανοι και εργάτες.

Αξιοσημείωτο είναι, επίσης, το χαμηλό ποσοστό αναλφαβητισμού στην Πάτρα, πού οφείλεται στη γοργή ανάπτυξη του σχολικού δικτύου στην πόλη.

Αυτόχθονες πρόκριτοι κτηματίες, ετερόχθονες Έλληνες έμποροι και Ευρωπαίοι έμποροι και επιχειρηματίες συνθέτουν το ανώτερο κοινωνικό στρώμα της πόλεως. Οι πρώτοι, κατάγονται από τις παραδοσιακές οικογένειες των Πατρινών προκρίτων και διατηρώντας σημαντικές έγχειες Ιδιοκτησίες, αλλά κυρίως την αίγλη του προκρίτου, ασχολούνται με την εκμετάλλευση των κτημάτων τους ή, συχνότερα, στρέφονται προς την πολιτική και τον κρατικό μηχανισμό. Οι δεύτεροι, φθάνουν στην πόλη μετά την "Ανεξαρτησία, φέρνοντας μαζί τους σημαντικά κεφάλαια, που επενδύουν στο εμπόριο της σταφίδας. Εμπορεύονται την σταφίδα, ασχολούνται με τους λοιπούς κλάδους του εμπορίου και την τοκογλυφία και ορισμένοι θα στραφούν προς τη δευτερογενή παραγωγή και θα αποτελέσουν τους ιδρυτές των πρώτων αξιόλογων βιομηχανιών της πόλεως, μετά το 1875.

Η Πάτρα, όμως, προσελκύει και ξένους εμπόρους και τραπεζίτες, που φθάνουν στην πόλη είτε με την ιδιότητα του προξένου, είτε με την ιδιότητα του εμπορικού αντιπροσώπου. Ενσωματώνονται γρήγορα στη ζωή της πόλεως, πρωτοστατώντας στην οργάνωση του εμπορικού κόσμου και ιδρύοντας μερικές από τις πρώτες βιομηχανίες της πόλεως. Τόσο ο τρόπος ζωής, όσο και ο ιδεολογικός προσανατολισμός του ανώτερου κοινωνικού στρώματος της πόλεως στρέφονται προς την προηγμένη Ευρώπη και τα πρότυπα της και διαφοροποιείται έτσι από τα υπόλοιπα στρώματα της Πατραϊκής κοινωνίας.

Στο κατώτερο στρώμα του πληθυσμού θα κατατάξουμε τους γεωργούς και κτηνοτρόφους, τους εργάτες γης (πού έρχονται να εργαστούν στις φυτείες, κυρίως από τα Ιόνια νησιά), τους υπηρέτες, τους ναυτικούς και τους εργάτες. Οί συνθήκες διαβίωσης και υγιεινής ήταν άθλιες για ένα μεγάλο τμήμα του κατώτερου κοινωνικού στρώματος, με αποτέλεσμα τη συχνή εξάπλωση της ελονοσίας και άλλων επιδημικών ασθενειών στην Κάτω πόλη, πού ήταν ο τόπος κατοικίας τους. Η υψηλή βρεφική και παιδική θνησιμότητα, τα έκθετα παιδιά πού συνεχώς πληθαίνουν, ή έξαρση της εγκληματικότητας, είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά της ζωής του κατώτερου στρώματος του πληθυσμού.

Η άνθηση της σταφιδικής οικονομίας καί τα υπέρογκα κέρδη ορισμένων εμπόρων, συμβαδίζουν με την εξαθλίωση ενός μέρους του κατώτερου στρώματος του πληθυσμού. Ιδιαίτερα μετά την έκρηξη της σταφιδικής κρίσεως, το 1893, ή εξαθλίωση εξαπλώνεται σε μεγάλο μέρος του αγροτικού πληθυσμού πού συρρέει στην πόλη αναζητώντας την όποια επιβίωση. Τότε οί φυλακές γεμίζουν από μικροϊδιοκτήτες οφειλότες του δημοσίου, πού αδυνατούν να πληρώσουν τις οφειλές τους. Η κατώτερη τάξη του πληθυσμού θα αισθανθή τις οδυνηρές συνέπειες της σταφιδικής κρίσεως περισσότερο από κάθε άλλη.

Στο πολιτικό επίπεδο, ή πολιτική ολιγαρχία της εποχής με τους πελατειακούς μηχανισμούς στελεχών, αποτελούσε γνώρισμα και της Πάτρας. Υπήρχαν τα οικογενειακά κόμματα, συνήθως από γόνους προκρίτων και ή σχέση πατρωνείας, πού μετέβαλλε τους ψηφοφόρους σε

απλούς οπαδούς προσώπων. Στη θέση της ιδεολογίας υπήρχε ή προσωπική πολιτική, πού επέτρεπε τη συναλλαγή του επαρχιώτη βουλευτή με την ηγεσία του επίσης προσωπικού κόμματος και την δίχως αρχές μετακίνηση του βουλευτή από το ένα κόμμα στο άλλο.

Ωστόσο, ή ίδια ή εμπορευματική κοινωνική συγκρότηση της πόλεως και ή συχνή επαφή της με τη Δυτική Ευρώπη, θα οδηγήσουν στη γέννηση ενός πολιτικού και κοινωνικού προβληματισμού, πού υπερβαίνει κατά πολύ το παραδοσιακό σύστημα της πολιτικής ολιγαρχίας της πόλεως. Η αρχή θα γίνη από προσωπικότητες, όπως οι Ανδρέας Ρηγοπούλας, Αριστείδης Οικονόμου, Ρόκκος Χοϊδάς και Θάνος Κανακάρης, πού θα αποκτήσουν μια πλατιά κοινωνική βάση γύρω από συνταγματικές και αντιμοναρχικές ιδέες και αιτήματα δημοκρατικού χαρακτήρα. Στο έδαφος αυτής της πρώτης αμφισβητήσεως του πολιτικού κατεστημένου της Πάτρας θα δημιουργηθή το 1876 από ορισμένους Πατρινούς διανοούμενους και μικροεπαγγελματίες ο «Δημοκρατικός Σύνδεσμος του Λάου». Έχει θεωρητικό προσανατολισμό Έναν ουμανιστικό άναρχισμό, επαναστατική προσδοκία την Κομμούνα του 1871, αλλά βραχύβια δημόσια παρουσία. Οι διώξεις πού θα ακολουθήσουν την έκδοση του πρώτου φύλλου της «Ελληνικής Δημοκρατίας», της εφημερίδας της ομάδας, θα διαλύσουν την πρώτη αυτή άναρχοσοσιαλιστική κίνηση στον Ελλαδικό χώρο.

Στη δεκαετία του 1890, οι Πατρινοί άναρχοσοσιαλιστές εμφανίζονται πάλι στο κοινωνικό προσκήνιο της πόλεως, κι αυτή τη φορά δεν περιορίζονται μόνο στη θεωρητική δουλειά. Οι αναρχικές εφημερίδες

πού συσπειρώνονται γύρω από τις εφημερίδες «Επί τα πρόσω» της Πάτρας και «Νέον Φως» του Πύργου θα επιχειρήσουν να παρέμβουν δυναμικά στην ανοιχτή κοινωνική κρίση που δημιουργεί το σταφιδικό πρόβλημα, στρέφοντας τους εξαθλιωμένους χωρικούς της Πελοποννήσου κατά των χωροφυλάκων και των εκπροσώπων του έμπορικού κεφαλαίου. Η πρώτη αναρχική τρομοκρατική επίθεση στην Ελλάδα γίνεται στην Πάτρα το 1896, με θύματα έναν τραπεζίτη και έναν σταφιδέμπορο και είναι αποτέλεσμα της προπαγάνδας τους. Παρά την άγρια καταστολή που εξαπολύθηκε εναντίον τους, οι αναρχικές αυτές κινήσεις συνεχίζουν να αναστατώνουν τη Βόρεια και τη Δυτική Πελοπόννησο μέχρι το 1905, οπότε και διαλύονται.

Στις αρχές του 20ου αιώνα, τίποτε πλέον στη Βόρεια και τη Δυτική Πελοπόννησο δεν θυμίζει την ακμή της σταφιδικής οικονομίας της περιόδου 1860-1890. Η κρίση του 1893, μετατράπηκε σε χρόνια κρίση του προϊόντος μετά τους ανεπιτυχείς χειρισμούς της 'Ελληνικής κυβερνήσεως (παρακράτημα, ίδρυση της «Σταφιδικής Τράπεζας» και της «Προνομιούχου Εταιρείας»). Οι σταφιδοπαραγωγοί της Πελοποννήσου, μετά την περίοδο της αναρχικής διαμαρτυρίας τους, στρέφονται προς την εσωτερική και την υπερατλαντική μετανάστευση. Η μαζική μετανάστευση προς τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, που εγκαινιάστηκε ήδη από το 1895, εξασθένησε τη σταφιδική οικονομία, ενώ ταυτόχρονα σημαντικά ρεύματα εσωτερικής μεταναστεύσεως οδηγούν μεγάλο αριθμό εργατικών χεριών προς τα αναπτυσσόμενα αστικά κέντρα της περιοχής Αθηνών-Πειραιώς.

Τέλος, η ανάπτυξη της εγχώριας παραγωγικής βάσεως, έδωσε τη δυνατότητα να διαμορφωθεί ένας νέος άξονας της οικονομικής ζωής της χώρας.

Μέχρι τότε, άξονες της εθνικής οικονομίας ήταν η Βορειοδυτική Πελοπόννησος με επίκεντρο την Πάτρα (λόγω του εμπορίου της σταφίδας) και η Σύρος (λόγω του διαμετακομιστικού της ρόλου). Το νέο οικονομικό κέντρο της χώρας δημιουργείται στην Ανατολική "Ελλάδα, με βάση τις καινούργιες μεταποιητικές δραστηριότητες στην περιοχή της Πρωτεύουσας. Η περιοχή της Αθήνας λειτουργεί σαν διοικητικό-οικονομικό κέντρο, ενώ ο Πειραιάς διαμορφώνεται σε αξιόλογη βιομηχανική περιοχή και σε εμπορικό κέντρο. Έτσι, η περιοχή της Αττικής στις αρχές του 20ου αιώνα, γίνεται ο χώρος ο οποίος λειτουργεί όχι μόνο ως διοικητικό κέντρο, αλλά και ως κεντρικός οικονομικός άξονας της χώρας.

Μία έμμεση ένδειξη για το νέο άξονα οικονομικής ανάπτυξης είναι η ταχύτερη αύξηση του πληθυσμού της Αθήνας και του Πειραιά και η αντίστοιχη δημογραφική στασιμότητα της Πάτρας στην περίοδο 1900-1920. Από τα πρώτα ήδη χρόνια του 20ου αιώνα, η παρακμή της σταφιδικής οικονομίας και η στασιμότητα του εξαγωγικού της εμπορίου θα περιορίσουν την Πάτρα στο ρόλο ενός περιφερειακού αστικού κέντρου του Ελληνικού κράτους, με τοπική μόνο εμβέλεια.³³

---

³³ βλ. Πατρώνης Β. σελ.88-96

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 2^ο

ΤΟ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟ ΖΗΤΗΜΑ

1. Νομοθετικά μέτρα μετά την σταφιδική κρίση του 1890

Όπως αναλυτικά αναφέραμε στο προηγούμενο κεφάλαιο στη δημιουργία της σταφιδικής κρίσης σπουδαίο ρόλο έπαιξε η κατά το έτος 1870 καταστροφή των αμπελώνων της Γαλλίας, η οποία ως γνωστόν έως τότε ήταν η μεγαλύτερη οινοπαραγωγός χώρα και παρήγαγε το ήμισυ σχεδόν της παγκόσμιας οινοπαραγωγής.

Φυσικό επακόλουθο της καταστροφής αυτής ήταν η ανατίμηση των οίνων, υπερδιπλασιάζοντας την αξία τους.

Προς κάλυψη λοιπών των αναγκών της οινοβιομηχανίας και λόγω έλλειψης άλλης πρώτης ύλης, χρησιμοποιήθηκε η σταφίδα για την Παρασκευή γλεύκους, με αποτέλεσμα όχι μόνο τη σημαντική ανατίμησή της, αλλά και την αύξηση των σταφιδοφυτειών λόγω των μεγάλων καρδών που επέφερε στους σταφιδοκαλλιεργητές το είδος αυτό.

Ταυτοχρόνως λόγω της ανατιμήσεως των οίνων, αυξήθηκαν οι αμπελοφυτείες σε διάφορες χώρες, η δε Γαλλία κατόπιν βραχυχρόνιων πειραμάτων, κατάφερε την αντικατάσταση των αμπελοφυτειών της με κλήματα αμερικανικής αμπέλου, κατορθώνοντας έτσι το 1890 να παράγει μεγάλη ποσότητα οίνων.

Η αύξηση των αμπελοφυτειών στις διάφορες οινοπαραγωγικές χώρες και η επιτυχημένη αντικατάσταση των αμπελοφυτειών στη Γαλλία, διετάραξαν τη μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως οίνων ισορροπία και δημιούργησαν παγκόσμιο πλεονέκτημα οίνων, με αποτέλεσμα την σοβαρή υποτίμηση των οίνων στην διεθνή αγορά.

Ταυτόχρονα σταμάτησε και κάθε χρησιμοποίηση της σταφίδας προς παρασκευή οίνων, λόγω δε της αζητησίας του προϊόντος και της υπερπροσφοράς προς διάθεση της αυξηθείσης παραγωγής, επήλθε υποτίμηση των σταφίδων.

Η μεταξύ παραγωγής και καταναλώσεως σταφίδας διαφορά δημιούργησε κατά το έτος 1890 την τρίτη κατά σειρά σταφιδική κρίση και τη σπουδαιότερη εκ των τριών, που θα λέγαμε συνεχίζεται έως και σήμερα.

Έτσι από το 1890 και τα μετέπειτα χρόνια λόγω υπερβολικής μειώσεως της κατανάλωσης, εξαιρετικά μεγάλης αδιάθετης παραγωγής και πτώσεις των τιμών, η κρίση οξύνθηκε σε σημείο να προκαλεί και εξεγέρσεις των σταφιδοπαραγωγών.

Κάτω από την πίεση αυτών των εξεγέρσεων το κράτος προέβη κατά καιρούς στην λήψη διαφόρων νομοθετικών μέτρων για να μετριάσει την κρίση αλλά και να ανακουφίσει σχετικά τους σταφιδοπαραγωγούς.³⁴

Τα νομοθετικά αυτά μέτρα που πάρθηκαν κατά καιρούς από το κράτος ήταν τα εξής:

1.1. Παρακράτημα σταφίδας

Το πρώτο νομοθετικό μέτρο ελήφθη δια του νόμου ΒΤΘ' του 1895 και των ΒΤΣ' και ΒΥΚΕ' του 1896.

Με τους ανωτέρω νόμους μειώθηκε η επί της εξαγόμενης σταφίδας επιβεβλημένη φορολογία κατά τέσσερις δραχμές το χιλιόλιτρο και θεσπίσθηκε το παρακράτημα, το είδος δηλαδή της εισφοράς επί της εξαγωγής και ορίσθηκε στο 15%.

Η διαχείριση του παρακρατήματος γινόταν από το κράτος που διαχειριζόταν αυτό από του έτους 1895 έως το 1899.

Η επιβολή αυτή της παρακρατήσεως σκοπό είχε το μετριασμό της κρίσεως με την απορρόφηση των πλεονασμάτων σταφιδοκάρπου από την αγορά.³⁵

---

³⁴ Κούλας Θεόδωρος, «Το σταφιδικόν ζήτημα», Αθήνα 1934, σελ. 3-5

1.2. Σταφιδική Τράπεζα

Παρ' όλες τις προσπάθειες του κράτους να συγκρατήσει και να μετριάσει την κρίση που κυριαρχούσε στην αγορά, δια του νομοθετικού μέτρου της παρακρατήσεως, αυτό απέβη άκαρπο και ατυχή.

Έτσι με το νόμο ΒΦΠΓ' του 1899, ο οποίος αργότερα τροποποιήθηκε από το νόμο ΒΠΞΕ' του 1903, το ποσοστό του παρακρατήματος ορίσθηκε μεταβλητό, ανερχόμενο σε 10% τουλάχιστον επί της εξαγωγής και η διαχείρισή του ανατέθηκε στη νεοσυσταθείσα «ΣΤΑΦΙΔΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ» κατά την τετραετία 1895-1899.

Ουσιαστικά δηλαδή δεν έγινε καμμία μεταβολή στα αρχικά θεσπισθέντα μέτρα προς αντιμετώπιση της κρίσεως, παρά μόνο καθιερώθηκε το μεταβλητό του παρακρατήματος, δηλαδή να παρέχεται η ευχέρεια του καθορισμού του παρακρατήματος ανάλογα των εκάστοτε συνθηκών της αγοράς, ώστε να επιφέρει τα αποτελέσματα για τα οποία θεσπίσθηκε.

Παρ' όλα αυτά τα αποτελέσματα της διαχειρίσεως του σταφιδικού ζητήματος από τη Σταφιδική Τράπεζα, δεν υπήρξαν διαφορετικά από εκείνα των αποτελεσμάτων της διαχειρίσεως του κράτους, εξαιτίας της αναμίξεως της πολιτικής.³⁶

---

³⁵ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 4

³⁶ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 4-5

1.3. Προνομιούχος Εταιρεία (Ενιαία)

Κατά το έτος 1905 και κατόπιν της χρεοκοπίας της «Σταφιδικής Τράπεζας» συνεστήθη με το νόμο ΓΠ' η «Προνομιούχος Εταιρεία προς προστασία της παραγωγής και εμπορίας της σταφίδας», (Ενιαία), η οποία ανέλαβε εργολαβικώς και έναντι συμβατικών ανταλλαγμάτων, ως ιδιωτική επιχείρηση, την εξασφάλιση στους σταφιδοπαραγωγούς ενός κατωτάτου ορίου τιμής πωλήσεως του σταφιδοκαρπού αυτών.

Οι υποχρεώσεις της «Προνομιούχου Εταιρείας προς προστασία της παραγωγής και εμπορίας της σταφίδας» ήταν οι εξής:

1. Να πληρώνει το ελληνικό δημόσιο κατ' αποκοπή 4.000.000 δρχ. ετησίως ως «έγγειον φόρον» της σταφίδας εφόσον πραγματοποιούνταν εξαγωγή 24-250 εκατομμυρίων λίτρων ετησίως. Εάν η εταιρεία εξήγαγε περισσότερα από 250 εκατ. λίτρα ή λιγότερα των 240 εκατ. λίτρων υποχρεούταν να καταβάλει επιπλέον ή λιγότερο του ποσού των 4.000.000 δρχ. και 18 δρχ. κατά χιλιόλιτρο σταφίδας.
2. Να αγοράζει κάθε προσφερόμενη σ' αυτή ποσότητα σταφιδοκάρπου οποιασδήποτε περιφέρειας καθ' όλη της διάρκεια του σταφιδικού έτους και μέχρι 1^{ης} Νοεμβρίου προς 115 δρχ. ανά χιλιόλιτρο, κατά το τέλος δε του σταφιδικού έτους και από 15^{ης} Ιουνίου μέχρι της 1^{ης} Αυγούστου προς 115 μέχρι 145 δρχ. το χιλιόλιτρο αναλόγως της ποιότητας.

3. Να διαθέτει ετησίως ποσό 5-10 χιλιάδων λιρών Αγγλίας για την διαφήμιση της σταφίδας στο εξωτερικό με σκοπό την αύξηση της καταναλώσεώς της.

Βέβαια μετά πάροδο λίγων ετών από την ίδρυση της ως άνω εταιρείας τα προαναφερθέντα προστατευτικά μέτρα απεδείχθησαν ανεπαρκή προς καταπολέμηση της σταφιδικής κρίσεως, αποφασίστηκε δε, κατά το έτος 1910, όπως δοθεί η εγγύηση του κράτους στην εταιρεία αυτή για σύναψη ειδικού δανείου εκριζώσεως, δηλαδή να αποζημιωθούν όσοι επιθυμούσαν να καταστρέψουν τις καλλιέργειες σταφιδαμπέλου τους. Επιδιώχθηκε δηλαδή κατά το έτος 1910 ο μετριασμός της σταφιδικής κρίσεως με την ελάττωση της παραγωγής.

Όλα τα παραπάνω προστατευτικά μέτρα ίσχυσαν έως το 1914, έως δηλαδή της ενάρξεως του Δευτέρου Παγκοσμίου πολέμου. Από τη στιγμή εκείνη άρχισαν να αναστέλλονται η μία μετά την άλλη υποχρεώσεις της εταιρείας, όπως εξαγορά πλεονάσματος, διαφημιστική καμπάνια στο εξωτερικό και τέλος η αποζημίωση των εκριζούντων σταφιδαμπέλων. Η αναστολή όλων των παραπάνω υποχρεώσεων της εταιρείας άφησε τελείως απροστάτευτη την σταφιδοπαραγωγή και όξυνε την υφιστάμενη από το έτος 1890 σταφιδική κρίση.

Κατά το έτος 1924 και μετά πιέσεων και εξεγέρσεων των σταφιδοπαραγωγών το κράτος αναγκάστηκε στην εξαγορά της

«Προνομιούχου Εταιρείας», μετά περίπου από είκοσι χρόνια διαχείρισης της επί των σταφιδικών ζητημάτων.³⁷

1.4. Εθνική Τράπεζα

Μετά την εξαγορά της «Προνομιούχου Εταιρείας» και μέχρι οριστικής ρυθμίσεως του σταφιδικού ζητήματος, το κράτος σε συμφωνία και με τους ενδιαφερόμενους σταφιδοπαραγωγούς, ανέθεσε με ειδική σύμβαση τη διαχείριση των σταφιδικών ζητημάτων στην Εθνική Τράπεζα.

Η Εθνική Τράπεζα αποδέχθηκε αυτήν την εντολή και ανέλαβε την είσπραξη και διαχείριση του παρακρατήματος ως και των μέχρι την εποχή εκείνη αγορασθέντων ποσοτήτων ή μελλοντικά να εξαγοράσει ποσότητες πλεονάσματος σταφιδοκάρπου για λογαριασμό του κράτους.

Ανέλαβε επίσης την είσπραξη φόρου 8 δραχμών ανά χιλιόλιτρο σταφιδοκάρπου και την απόδοσή του στο δημόσιο και αύξησε τον έγγειο φόρο επί της παραγωγής σε 5.000.000 δρχ. ασχέτως ποσού εξαγωγής σταφίδας.³⁸

---

³⁷ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 5·6

³⁸ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 6·7

1.5. Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός

Η εξαγορά της Προνομιούχου Εταιρείας η οποία έγινε κάτω από την πίεση των εξεγερμένων σταφιδοπαραγωγών και την προσωρινή ανάθεση των σταφιδικών ζητημάτων στην Εθνική Τράπεζα έθεσε επισήμως επί τάπητος τη μελέτη της προσηφορότερης λύσης η οποία έπρεπε να δοθεί για το σταφιδικό ζήτημα.

Σε διάφορα σταφιδικά συνέδρια και συσκέψεις που έλαβαν χώρα την εποχή εκείνη συζητήθηκαν όλες οι δυνατές λύσεις και αναπτύχθηκαν διάφορα σχέδια και αποφασίστηκε τελικώς η ίδρυση Αυτόνομου Οργανισμού ο οποίος θα διαχειρίζεται τα σταφιδικά ζητήματα.

Λαμβανομένων λοιπών των απόψεων των σταφιδοπαραγωγών το κράτος προέβη στην ίδρυση του Αυτόνομου Σταφιδικού Οργανισμού με το από 13 Αυγούστου 1925 Νομοθετικού Διατάγματος, το οποίο μεταγενέστερα τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε από τα από 20-11-1925 και 16-9-1926 Νομ. Διατάγματα τα οποία κυρώθηκαν με τους νόμους 3456, 3457 και 3458.

Έτσι από το σταφιδικό έτος 1925-1926 τη διαχείριση των σταφιδικών ζητημάτων ανέλαβε ο νεοσύστατος Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός ο οποίος αποτελούσε νομικό πρόσωπο και είχε την έδρα του στην Πάτρα.³⁹

---

³⁹ Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Νόμος 2490/12 Αυγούστου 1925, σελ. 2648

Οι σκοποί του Αυτόνομοι Σταφιδικοί Οργανισμοί, όπως αυτοί αναφέρονται και περιγράφονται στο παραπάνω νομοθετικό διάταγμα, ήταν οι εξής:

- (1) Η προστασία της σταφιδοπαραγωγής και η ισορρόπηση μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης του προϊόντος, με την παρακράτηση ή με την ελεύθερη αγορά των πλεονασμάτων της παραγωγής και η διαχείριση και διάθεση του προϊόντος από τον οργανισμό.
- (2) Η γενική ασφάλιση του προϊόντος κατά των κινδύνων της παραγωγής και η μελέτη, διάδοση και επιμέλεια εφαρμογής των επιστημονικών μέσων προς βελτίωση και προστασία της ποιότητας και ελάττωση του κόστους της καλλιέργειας
- (3) Η κατ' εντολή και για λογαριασμό των ενδιαφερομένων παραγωγών, συνεταιρισμών, οργανώσεων ή εμπόρων, αποθήκευση, διαχείριση, επεξεργασία της σταφίδας σε ορισμένους εμπορικούς τύπους.
- (4) Η διαφημιστική καμπάνια της σταφίδας για την προώθηση και αύξηση της κατανάλωσής της.
- (5) Η συστηματοποίηση της εμπορικής προσφοράς και διαπραγματεύσεις των προϊόντων δια μέσω της λειτουργίας γραφείων παραλαβής και εκθέσεων δειγμάτων σταφίδας.
- (6) Η προμήθεια γεωργικών ειδών χρήσιμων στην σταφιδοπαραγωγή κατά παραγγελία των συνεταιριστικών οργανώσεων

(7) Η υποστήριξη της σταφίδας σε όλα τα στάδια της, ως την εισαγωγή της στην αγορά με την εφαρμογή συστημάτων εξαγωγικής πίστωσης.

Για την εκπλήρωση των παραπάνω σκοπών ο οργανισμός υιοθέτησε όλα τα μέτρα και δικαιώματα της «Προνομιούχου Εταιρείας», αύξησε τον έγγειο φόρο της σταφιδοπαραγωγής σε 12.000.000 δρχ. ετησίως, επέβαλε έλεγχο «επί της εμφυτεύσεως νέων φυτειών σταφιδαμπέλου» και ειδική φορολογία 10.000 δρχ. κατά στρέμμα νέας εμφυτευόμενης σταφιδαμπέλου με σκοπό την αποφυγή αυξήσεως της παραγωγής.

Παρά όμως τα ανωτέρω μέτρα, κατά το έτος 1929-1930 λόγω της συνεχούς μειώσεως της εξαγωγής της σταφίδας οξύνθηκε η σταφιδική κρίση και σημειώθηκαν σοβαρές εξεγέρσεις των σταφιδοπαραγωγών.

Αποτέλεσμα όλης αυτής της καταστάσεως και κάτω από τις έντονες πιέσεις των σταφιδοπαραγωγών το κράτος αναγκάστηκε να τροποποιήσει τον νόμο που ίσχυε έως τότε για τον Αυτόνομο Σταφιδικό Οργανισμό.⁴⁰

---

⁴⁰ Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Νόμος 2490/12 Αυγούστου 1925, σελ. 2648-2649

1.6. Νόμος 5208/31

Με τον νόμο αυτό οι σκοποί του Αυτόνομου Οργανισμού καθορίστηκαν ως ακολούθως:

- (1) Η ισορρόπηση της προσφοράς προς τη ζήτηση του προϊόντος δια μέσω της παρακράτησης ή με ελεύθερη αγορά πλεονασμάτων της παραγωγής και η διαχείριση και διάθεση του προϊόντος από τον Οργανισμό
- (2) Η διαφήμιση και η εν γένει μέριμνα για την επέκταση της "κατανάλωσης της Κορινθιακή σταφίδας
- (3) Η εν γένει μέριμνα για τη βελτίωση της ποιότητας, των όρων της καλλιέργειας, την ελάττωση του κόστους της παραγωγής κ.τ.λ. και
- (4) Η ασφάλιση της σταφιδοπαραγωγής από άσχημες καιρικές συνθήκες όπως χαλάζι και παγετός.

Με όλα τα παραπάνω περιορίστηκαν οι εργασίες του Σταφιδικού Οργανισμού, χωρίς όμως να θιγούν ούτε κατ' ελάχιστον τα δια του αρχικού νόμου παρασχεθέντα αυτού προνόμια και οικονομικά μέσα.

Εκτός του περιορισμού των σκοπών του Σταφιδικού Οργανισμού ο νόμος 5208 επέφερε και άλλες τροποποιήσεις όπως: θεσπίστηκε μεταξύ των οργάνων Διοικήσεως του Οργανισμού η Γενική Συνέλευση η οποία θα αποτελούνταν από 45 έως 60 μέλη, τροποποιήθηκε η σύνθεση του Διοικητικού Συμβουλίου με αύξηση μελών εκπροσώπων της παραγωγής και του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Γεωργίας, τονίσθηκε ο

θεσμός της κρατικής εποπτείας, θεσπίστηκε ο έλεγχος των διαχειριστικών πράξεων του Οργανισμού, τροποποιήθηκε η σύνθεση του εποπτικού συμβουλίου του Α.Σ.Ο. και τέλος απαγορεύθηκε απολύτως η οιαδήποτε μορφή άσκησης εμπορίας της Κορινθιακής σταφίδας εκ μέρους του Αυτόνομου Σταφιδικού Οργανισμού, επιτράπηκε μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για σκοπό διαδόσεως του σταφιδοκάρπου σε νέες καταναλωτικές χώρες.

Εκτός των παραπάνω τροποποιήσεων του παλαιού νόμου, με τον νέο αυτό νόμο ρυθμίστηκαν και τα κάτωθι ζητήματα:

- Καταργήθηκαν οι συμβάσεις «Κοινοπραξίας» μεταξύ των βιομηχανικών εταιρειών οι οποίες ήταν δεκαετούς διάρκειας, καθορίστηκε δε ότι η διάθεση της σταφίδας για βιομηχανική χρήση θα διενεργείται εφεξής μετά από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Σταφιδικού Οργανισμού και των Υπουργών Οικονομικών, Γεωργίας και Εθνικής Οικονομίας.
- Μειώθηκε σημαντικά η τοπική φορολογία της σταφίδας και ορίστηκε ότι στο μέλλον κάθε τοπικός ή ειδικός φόρος υπέρ Δήμων, Κοινοτήτων ή οποιουδήποτε νομικού προσώπου και για οποιονδήποτε σκοπό δεν θα υπερβαίνει τις εκατό δραχμές για κάθε ενετικό χιλιόλιτρο.

- Τέλος ρυθμίσθηκε οριστικά το ζήτημα των παράνομων φυτειών νέων σταφιδαμπέλων με καταβολή διακοσίων δραχμών κατά στρέμμα και φυσικά διατηρήθηκε και ο αρχικός θεσπισθέντες νόμος.⁴¹

1.7. Νόμος 6028

Με το νόμο 6028 προστέθηκαν και οι κάτωθι εργασίες στους σκοπούς του Σταφιδικού Οργανισμού, όπως αυτοί καθορίζονταν από το νόμο 5208.

- (1) Καθιερώθηκε εκ νέου η αναγκαστική ασφάλιση της σταφιδοπαραγωγής κατά των κινδύνων του χαλαζιού και του παγετού, ο οποίος είχε καταργηθεί από το νόμο 5507, καθιερώθηκε δε ότι το ειδικό ποσό της χορηγητέας αποζημιώσεως ορίστηκε στο 50% της εκάστοτε εξασφαλιζομένης από τον Α.Σ.Ο. τιμή για τα πλεονάσματα της σοδειάς στην οποία συνέβη η ζημιά και ότι ζημιά ποσοστού κάτω του 15% δεν θα αποζημιωνόταν.
- (2) Επιτράπηκε εκ νέου στον Α.Σ.Ο. να ενεργεί αποθήκευση σταφιδοκάρπου όπως και μετά από εντολή και για λογαριασμό των συνεταιριστικών οργανώσεων τη διαχείριση αυτού και για καθορισμένους εμπορικούς τύπους επεξεργασία σταφιδοκάρπου ανήκοντος στους παραγωγούς, συνεταιριστικές οργανώσεις ή εμπόρους

---

⁴¹ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 8-10

- (3) Επιτράπηκε εκ νέου στον Α.Σ.Ο. να ενεργεί προμήθειες γεωργικών ή βιομηχανικών ειδών, θείου και θειικού χαλκού, χρήσιμων στην παραγωγή.
- (4) Καθιερώθηκε μεταξύ των σκοπών του Α.Σ.Ο. και η ανάπτυξη της συνεταιριστικής οργανώσεως των παραγωγών
- (5) Επίσης επήλθαν πολλές μεταβολές στην διοίκηση του Α.Σ.Ο. όπως καθιερώθηκε ο θεσμός του Διευθύνοντος Συμβούλου, μειώθηκε ο αριθμός των κρατικών αντιπροσώπων και αυξήθηκε ο αριθμός των αντιπροσώπων της σταφιδοπαραγωγής, καθιερώθηκε η συμμετοχή αντιπροσώπων της παραγωγής στο Εποπτικό Συμβούλιο καθώς και ο θεσμός του Γενικού Συμβουλίου.⁴²

2. Μέτρα που έπρεπε να ληφθούν

Από όσα παραπάνω εκθέσαμε βαινουμε αβίαστα στο συμπέρασμα ότι ποτέ δεν επιζητήθηκε η καταπολέμηση των αιτιών που προκάλεσαν την σταφιδική κρίση αλλά επιδιώχθηκε η επιφανειακή καταπολέμησή της με αποτέλεσμα η κρίση αυτή να συνεχισθεί για πολλά χρόνια ακόμα προκαλώντας προβλήματα τους σταφιδοπαραγωγούς.

Και αυτό γιατί τα μέτρα κυρίως αφορούσαν το παρακράτημα και επιζητούσαν τη λύση του σταφιδικής κρίσης μέσα από αυτό, λανθασμένη

---

⁴² Κούλα Γ. Θεοδώρου: «Το σταφιδικόν ζήτημα», Αθήνα 1934. σελ. 10-13

τακτική κατά τη γνώμη μας γιατί έδιναν την ευκαιρία στους συναγωνιστές να κατακτήσουν σε βάρος της ελληνικής σταφίδας τις αγορές καταναλώσεως του εξωτερικού.

Δεν είναι δύσκολο να καταλάβει κανείς ότι από τη στιγμή που η Κορινθιακή σταφίδα έχασε το μονοπώλιο που κατείχε έως το 1890 στις διεθνείς αγορές, ήταν αδιανόητο να βασίζεται σε τίτλους για να διατηρήσει την κατανάλωσή της, ενώ έπρεπε να την απασχολεί η παρακολούθηση των συναγωνιστών της σε θέματα τόσο της εμφάνισής της (ποιότητα, συσκευασία) όσο και της τιμής της.

Τα μέτρα που λήφθηκαν έως εκείνη τη στιγμή αποδείχθηκαν ημίμετρα και πρόχειρα με αποτέλεσμα να οξυνθεί η κρίση στην σταφιδοπαραγωγή.

Κατά τη γνώμη μας τα μέτρα που έπρεπε να είχαν ληφθεί και που πιστεύουμε θα παρουσιάζονταν ως ριζική λύση του σταφιδικού ζητήματος είναι τα εξής:

1. Η μείωση της παραγωγής μέσα στα όρια της κατανάλωσης με την εκριζώση των σταφιδαμπέλων ή ρύθμιση του ζητήματος της εκριζώσεως
2. Η άρση όλων των προστατευτικών μέτρων και η προώθηση του συναγωνισμού της Κορινθιακής σταφίδας στις ξένες αγορές με τις αντίστοιχες εξαγωγές άλλων συναγωνιζόμενων χωρών

3. Έπρεπε να υπήρχε μια ενιαία σταφιδική πολιτική υιοθετούμενη τόσο από το κράτος όσο και από τους σταφιδοπαραγωγούς που να απόβλεπε στην αύξηση της καταναλώσεως της Κορινθιακής σταφίδας.⁴³

2.1. Μείωση της παραγωγής

Το μέτρο αυτό, μείωση της παραγωγής, υποστηριζόμενο από τη μεριά των σταφιδοπαραγωγών και του Κράτους κατά το έτος 1910, προς καταπολέμηση της σταφιδικής κρίσεως, χρηματοδοτούμενο μάλιστα και από ειδικό δάνειο εκριζώσεως από την Προνομιούχο Εταιρεία, καταπολεμήθηκε ως αντιοικονομικό, λόγω της φύσεως της σταφιδοκαλλιέργειας που ως γνωστό αφορά δενδρώδη καλλιέργεια.

Διερωτάται όμως κανείς, ήταν λιγότερο αντιοικονομικό το να καλλιεργείται ένα προϊόν του οποίου το 50% να διατίθεται σε τιμή που να μην καλύπτει ούτε το ήμισυ των καλλιεργητικών εξόδων;

Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι τα έξοδα παραγωγής ενός χιλιόλιτρου σταφιδοκάρπου ήταν περίπου 2.000 δραχμές και η πλεονάζουσα ποσότητα του σταφιδοκάρπου η οποία δεν εξαγόταν διατήθονταν π.χ. για παραγωγή πόσιμο οινοπνεύματος, φωτιστικού οινοπνεύματος, οινοπνεύματος αναμιξεως, βιομηχανικά προϊόντα. Η τιμή πώλησης του πλεονάζοντος σταφιδοκάρπου – ο οποίος κάλυπτε ανάγκες βιομηχανίας – ανερχόταν από

---

⁴³ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 15-16

1.000 έως 1.200 δρχ., δηλαδή δεν κάλυπτε ούτε το ήμισυ των εξόδων της αξίας παραγωγής.

Έπρεπε λοιπόν ο σταφιδοπαραγωγός να συνεχίσει την καλλιέργεια όταν γνώριζε εκ των προτέρων ότι ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής δεν πρόκειται να του αποφέρει όταν τα μισά χρήματα από αυτά που δαπάνησε για την παραγωγής του;

Πολλοί ισχυρίζονταν ότι με την εκρίζωση θα άφηναν ελεύθερο το πεδίο δράσης στους συναγωνιστές για να κατακτήσουν τις διεθνείς αγορές σε βάρος της Κορινθιακής σταφίδας.

Λησμονούσαν βέβαια ότι χωρίς τα αντιοικονομικά προστατευτικά μέτρα τα οποία εφαρμόζονταν εκτόπιζαν του έλληνες σταφιδοπαραγωγούς από τις διεθνείς αγορές. Απόδειξη του παραπάνω ισχυρισμού ήταν ότι ακολουθώντας την σταφιδική πολιτική που εφαρμοζόταν όχι μόνο δεν αύξησαν την κατανάλωση της σταφίδας στο εξωτερικό αλλά και δεν διατήρησαν αυτήν (κατανάλωση) στα προ δωδεκαετίας μόλις επίπεδα. Και τούτο γιατί τα εκάστοτε λαμβανόμενα σταφιδικά μέτρα δεν απέβλεπαν στην αύξηση της κατανάλωσης της σταφίδας στο εξωτερικό – μέσω της οποίας θα καταπολεμούνταν ριζικά η σταφιδική κρίση – αλλά στη διατήρηση των υψηλών τιμών ακόμα και στο εσωτερικό εμπόριο, αφήνοντας έτσι άλλους ξένους συναγωνιστές να εισρέουν και να κερδίζουν ακόμα και την εσωτερική αγορά.

Ακολουθήθηκε δηλαδή μια άκρως λανθασμένη και αντιθέτως ενδεδειγμένη πολιτική γιατί όπως είναι φυσικό οι υψηλές τιμές όχι μόνο

δεν ήταν δυνατόν να προσελκύσουν νέους καταναλωτές αλλά ανάγκαζαν και τους ήδη υπάρχοντες να στρέφονται προς άλλα ομοειδή προϊόντα τα οποία προσφέρονταν σε μικρότερες τιμές και ήταν τουλάχιστον εφάμιλλα από απόψεως ποιότητας και συσκευασίας σε σχέση με την Κορινθιακή σταφίδα..

Οι υψηλές όμως τιμές προκάλεσαν και άλλο μεγαλύτερο κακό.

Ευνόησαν την ανάπτυξη της καλλιέργειας της σταφίδας και σε άλλες χώρες, όπου αυτή ήταν δυνατή, με αποτέλεσμα τον μετέπειτα οξύ συναγωνισμό προς κατάκτηση των αγορών της καταναλώσεως, συναγωνισμό από τον οποίο εξέρχεται πάντοτε νικητής ο καλλίτερα οργανωμένος και οικονομικά ισχυρότερος.

Πρέπει όμως να παρατηρηθεί και μια άλλη πλευρά του σταφιδικού ζητήματος αυτή της οινοβιομηχανίας.

Πράγματι, ο τρόπος αντιμετώπισης της σταφιδικής κρίσεως ώθησε πολλούς κεφαλαιούχους στην ίδρυση οινοβιομηχανιών με εγκαταστάσεις εκατοντάδων εκατομμυρίων δραχμών. Η τύχη όμως αυτών των βιομηχανικών εγκαταστάσεων, ήταν επόμενο να ήταν η χειρότερη γιατί με την μείωση της παραγωγής ελαχιστοποιήθηκαν τα πλεονάσματα σταφιδοκάρπου και συνεπώς και η πρώτη ύλη για τη λειτουργία τους. Έτσι παρατηρήθηκε σοβαρή δυσχέρεια στον βιομηχανικό κλάδο και αχρήστευση πολλών από αυτών.⁴⁴

---

⁴⁴ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 17-19

2.2. Άρση των προστατευτικών μέτρων

Τα προστατευτικά μέτρα που εφάρμοσε το κράτος για την εξαγωγή της σταφίδας όχι μόνο δεν εξάλειψαν την σταφιδική κρίση αλλά την όξυναν και καθιστούσαν πλέον αδύνατη τη συμμετοχή της στις συναγωνιζόμενες διεθνείς αγορές.

Και τούτο διότι ο έμπορος επιβαρυνόταν επιπλέον της τιμής του πλήρωνε στον παραγωγό, ένα 80% για φόρους και τέλη.

Ποιο αναλυτικά αν για παράδειγμα η τιμή αγοράς της σταφίδας από τον παραγωγό – κάθε ενετικό χιλιόλιτρο – ήταν 3.500 δρχ. ο έμπορος πλήρωνε:

Παρακράτημα 50% X 3.500	1.700 δρχ.
Εξαγωγική εισφορά	900 δρχ.
Δάνειο παγετοπλήκτων	200 δρχ.
Τοπικοί φόροι	<u>100 δρχ.</u>
ΣΥΝΟΛΟ	2.900 δρχ.

Στοιχίζε λοιπόν στον προμηθευόμενα να το εξάγει έμπορο το ποσό των 3.500 δρχ. και επί πλέον 2.900 δρχ. φορολογικά βάση δηλαδή στο σύνολο 6.400 δρχ. και επιπλέον επιβαρυνόταν με τα έξοδα επεξεργασίας, συσκευασίας, φορτώσεως κ.τ.λ.

Λαμβάνοντας υπόψη και τον διεθνή ανταγωνισμό και αντιμετωπίζοντας οξύτατη κρίση στην εξαγωγές της η Κορινθιακή σταφίδα, όχι μόνο καμμία ουσιαστική κρατική προστασία είχε, αλλά επιδιωκόταν

δήθεν η προστασία της με δυσβάσταχτους φόρους που καθιστούσαν δυσχερέστερη την κατανάλωσή της. Μόνο όταν το προϊόν θα διατεθόνταν σε ικανοποιητικές τιμές καλύπτοντας τα έξοδα παραγωγής τουλάχιστον, θα μπορούσαν τα πλεονάσματα αυτού να απορροφηθούν από τις τοπικές και διεθνείς αγορές αλλά και από τη βιομηχανία.

Για να επιτευχθεί όμως αυτό έπρεπε να συναγωνισθούν με τις τιμές των ξένων σταφιδεμπόρων στις διεθνείς αγορές, βελτιώνοντας ταυτόχρονα και την ποιότητα του προϊόντος, ώστε να καταστήσουν οξύτατο τον συναγωνισμό τουλάχιστον δια μέσου της εκλεκτής ποιότητας.

Βασική προϋπόθεση λοιπόν ήταν η άρση των προστατευτικών μέτρων, η υιοθέτηση της πολιτικής αυτής από το κράτος, το οποίο έπρεπε να αναλάβει μέρος των βαρών της εφαρμογής της, για την εξαγορά των πλεονασμάτων σταφιδοκάρπου σε τιμές που να καλύπτουν τα έξοδα παραγωγής, εφ' όσον τα οικονομικά του ΑΣΟ δεν του επέτρεπαν να αναλάβει αυτός τα παραπάνω φορολογικά βάρη.

Με τον τρόπο αυτό θα επιτύγχαναν όχι μόνο την αύξηση της κατανάλωσης της ελληνικής Κορινθιακής σταφίδας αλλά θα καταστούσαν δυσχερή την θέση των συναγωνιστών της, οι οποίοι θα αναγκαζόταν να προβούν στη μείωση της παραγωγής τους, εφόσον δεν θα μπορούσαν να καλύψουν τα έξοδα παραγωγής από τη διάθεση των προϊόντων τους.⁴⁵

---

⁴⁵ βλ. Κούλας Θεόδωρος, σελ. 19-20

2.3. Σχέδιο Σταφιδικής Πολιτικής

Η ριζική λύση του Σταφιδικού ζητήματος μπορούσε να επιτευχθεί και με έναν άλλο. Με τη συνεργασία του κράτους και των σταφιδοπαραγωγών και την υιοθέτηση μιας κοινής σταφιδικής στρατηγική πολιτικής ακόμα και αν ίσχυαν τα προστατευτικά αυτά μέτρα που είχε θεσπίσει το κράτος.

Η υιοθέτηση αυτή της κοινής στρατηγικής πολιτικής για την επιτυχία της, θα έπρεπε να προϋποθέτει και να εξασφαλίζει τρεις βασικούς όρους:

- 1) Βελτίωση της ποιότητας του σταφιδοκάρπου
- 2) Προοδευτική μείωση των εξαγωγικών βαρών, και
- 3) Τη διάθεση των τυχόν μη εξαγομένων κατ' έτος ποσοτήτων σε τιμές που θα κάλυπταν τουλάχιστον τα έξοδα παραγωγής με εγγυητή πάντα το κράτος.

Με αυτόν τον τρόπο θα αποφεύγονταν οι απότομες μεταβολές σε όσα ίσχυαν καθώς και οι αντιδράσεις των σταφιδοπαραγωγών και όσων τα συμφέροντα θίγονταν από την πολιτική αυτή.

Εκτός των παραπάνω όρων θα έπρεπε να υπάρχουν και οι παρακάτω προϋποθέσεις:

Για την αύξηση της κατανάλωσης στο εξωτερικό:

- Η εξασφάλιση της σταθερότητας των τιμών, θα κινούσε το κερδοσκοπικό ενδιαφέρον εισαγωγέων διαφόρων χωρών καταναλώσεως καθώς θα εμπιστεύονταν πλέον τις τιμές της Ελληνικής κορινθιακής σταφίδας.
- Η παρακολούθηση του διεθνούς συναγωνισμού ξηρών καρπών ως προς τις τιμές διάθεσής τους
- Η διευκόλυνση διείσδυσης της σταφίδας στις ξένες αγορές καταναλώσεως, με την μορφή εμπορικών συμβάσεων με διάφορα κράτη.
- Η διαφήμιση της σταφίδας όπου αυτό κρινόταν απαραίτητο για την αύξηση της καταναλώσεώς της.

Για την αύξηση της κατανάλωσης στο εσωτερικό

Από μελέτες που έχουν γίνει και από γνώμες ειδικών η καταναλισκόμενη ποσότητα σταφίδας στο εσωτερικό της χώρας έφθανε μόλις 1/3 της λίτρας, ποσότητα δυσανάλογη με το μέγεθος της εγχώριας παραγωγής αλλά και σε σχέση με την εσωτερική κατανάλωση άλλων χωρών όπως Αγγλίας, Ολλανδίας, Ηνωμένων πολιτειών, θεωρείτο η μικρότερη.

Αυτό οφείλεται κυρίως στην έλλειψη συστήματος διάδοσης εν μέρει αλλά και στην ποιότητα του σταφιδοκάρπου που προοριζόταν για εσωτερική κατανάλωση.

Από της συστάσεως του Σταφιδικού Οργανισμού άρχισε και η προσπάθεια αύξησης της εσωτερική κατανάλωσης και χρησιμοποιήθηκαν αρκετά συστήματα διαδόσεως σταφιδοκάρπου, όπως γενικοί αντιπρόσωποι, ελεύθερη διάθεση από διάφορα κέντρα, ίδρυση πρατηρίων, διάθεση της σταφίδας της μετρητοίς, διάθεση της σταφίδας επί πιστώσει κ.τ.λ., χωρίς όμως κανένα αποτέλεσμα.

Αυτό που υποστήριξαν πολλοί ειδικοί μελετητές, αλλά το πιστεύουν κι εμείς, είναι ότι, η αύξηση της κατανάλωσης της Κορινθιακής σταφίδας στο εσωτερικό της χώρας θα επιτυγχάνονταν με τα ίδια ακριβώς μέτρα που έπρεπε να έχουν ληφθεί και για την εξωτερική κατανάλωση, δηλαδή η σταθεροποίηση και μείωση των τιμών, βελτίωση ποιότητας και συσκευής.

Όσο και αν φανεί παράξενο, στο εξωτερικό επιζητούνταν η αύξηση της κατανάλωσης για ένα γνωστό προϊόν, του οποίου η χρήση ήταν ευρύτατη, ενώ αντίθετα στο εσωτερικό επιζητούνταν η αύξηση της κατανάλωσης σε ένα άγνωστο προϊόν. Και τούτου διότι η αυξημένη τιμή του δεν ήταν προσιτή για όλο τον πληθυσμό και η σταφίδα καταναλίσκονταν μόνο από λίγους που είχαν οικονομική επιφάνεια. Ήταν δηλαδή ένα προϊόν πολυτελείας.

Το μόνο παρήγορο σημείο της εσωτερικής καταναλώσεως σταφιδοκάρπου ήταν ότι με την διάθεση αυτή καλύπτονταν τα έξοδα παραγωγής της διατιθέμενης ποσότητας καθώς επίσης από το πλεόνασμα

καλύπτονταν και οι ανάγκες της βιομηχανίας, η οποία επεξεργαζόταν το προϊόν για διάφορες χρήσεις.

Πιστεύουμε τέλος ότι με την υιοθέτηση όλων των παραπάνω μέτρων από την μεριά του κράτους αλλά και την αποδοχή αυτών από τους παραγωγούς και εμπόρους-προμηθευτές η λύση του σταφιδικού ζητήματος θα επέρχονταν σύντομα και δεν θα υπήρχαν σφόδρα προβλήματα που δημιουργήθηκαν τα επόμενα από το 1923 χρόνια.⁴⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Ο ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ (ΑΣΟ)

1. Εισαγωγή

Ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (ΑΣΟ) ιδρύθηκε στις 12 Αυγούστου 1925 με σκοπό να διαδραματίσει ρόλο αναπτυξιακό και προστατευτικό επί της σταφιδικής οικονομίας κατά βάση και κατ' επέκταση επί της Εθνικής Οικονομίας.

Ήταν αυτόνομος οικονομική οργάνωση κατάλληλη για την ανάληψη έργου ρυθμιστικού σε γεωργικά προϊόντα ή εκτελέσεως οικονομικών εργασιών γενικότερου για την Εθνική Οικονομία ενδιαφέροντος.

Ιστορικά ο ΑΣΟ ήταν η τελευταία λέξη της οικονομικής πολιτικής της εποχής εκείνης επί θεμάτων συλλογικής δράσεως για την εξυγίανση της οικονομίας ενός κλάδου παραγωγής. Άλλωστε η ρύθμιση θεμάτων,

---

⁴⁶ βλ. Κούλα Θεόδωρο «Το Σταφιδικόν ζήτημα», σελ. 20-36

βασικών παραγωγικών κλάδων της οικονομικής ζωής της χώρας χρειαζόταν και χρειάζεται οργανώσεις συλλογικής λειτουργίας δράσεως με καθαρώς οικονομική αντίληψη, δηλαδή ο ΑΣΟ, ως οργάνωση δεν μπορούσε και δεν έπρεπε να είναι, όπως και δεν ήταν, ούτε ιδιωτική εταιρία (ιδιωτικό δίκαιο), ούτε κρατική υπηρεσία (δημόσιο δίκαιο), αλλά αυτοτελής οικονομική οργάνωση, η οποία δεν είχε ανάγκη ούτε εταιρικών κεφαλαίων, ούτε κερδοσκοπικών δραστηριοτήτων.

Γενικότερα ο Α.Σ.Ο. στο σταφιδικό χώρο ανέπτυξε δραστηριότητες με στόχο την ανάπτυξη της Ελληνικής Γεωργίας. Ειδικότερα επεδίωξε και επέτυχε τα εξής:

α) Αύξηση εισοδήματος σταφιδοπαραγωγών δια:

- Της εξισορροπήσεως της προσφοράς προς τη ζήτηση
- Της από κοινού διαχειρίσεως του προϊόντος
- Την αξιοποίησεως των πλεονασμάτων
- Την προμηθείας ειδών σε χαμηλότερες τιμές
- Της μειώσεως του κόστους παραγωγής
- Της αυξήσεως των αποδόσεων
- Της ασφαλίσεως του προϊόντος
- Την προστασίας του προϊόντος εκ των καιρικών συνθηκών
- Της εισαγωγής βελτιωμένων μεθόδων παραγωγής
- Της προστασίας της οινοπαραγωγής
- Της ιδρύσεως κοινοπραξιών πώλησεως
- Της αυξήσεως των αποδόσεων οινοποιίας και οινοπνευματοποιίας

- Της εξαγωγής οίνων
- Της εισαγωγής μελάσσης και οινοπνεύματος
- Της καταργήσεως του παρακρατήματος και της καθιέρωσης του θεσμού της ποιοτικής διαλογής

β) Αναδιάρθρωση καλλιεργειών δια:

- Της εφαρμογής προγράμματος εκριζώσεων με αποζημίωση
- Της εφαρμογής προγράμματος αναπτύξεως δενδροκαλλιεργείας (παραγωγή και διανομή δενδρουλλίων σε παραγωγούς)
- Της εκπαίδευσως γεωργοπαίδων στη Γεωργική Σχολή Ινστιτούτου Σταφίδος σε θέματα δενδροκομίας.
- Της διαδόσεως της μηχανοκαλλιεργείας
- Της εκδόσεως περιοδικού για τη διαφώτιση και ενημέρωση των παραγωγών
- Της αναπτύξεως ισχυρής πολεμικής εναντίον της μονοκαλλιέργειας

γ) Ανάπτυξη συνεταιριστικής ιδέας δια:

- Της οργανώσεως Σταφιδικών Συνεταιρισμών
- Της Ενώσεως των Σταφιδικών Συνετ/σμών σε μεγαλύτερες Ενωσιακές μονάδες
- Της ασκήσεως εποπτείας Συνεταιρισμών
- Της οργανώσεως Κοινοπραξιών
- Της από κοινού προμηθείας ειδών
- Της από κοινού συγκεντρώσεως και διαθέσεως των προϊόντων

- Της συνεταιριστικής ενισχύσεως των σταφιδικών συνεταιρισμών οργανώσεων

δ) Ανάπτυξη γεωργικής ερεΰνης διά:

- Της ιδρύσεως Γεωργικού και Βιομηχανικού Ινστιτούτου στον Πύργο Ηλείας
- Της ιδρύσεως Γεωργικών Σταθμών (Κορινθία – Μεσσηνία). Τα Γεωργικά Ιδρύματα του ΑΣΟ ασχολήθηκαν με: α) Την επιστημονική έρευνα της σταφίδας από γεωργικής, χημικής και βιομηχανικής απόψεως β) την οικολογική έρευνα των σταφιδικών περιοχών, γ) τη μελέτη των ασθενειών της αμπέλου και των μέσων καταπολεμήσεως, δ) την αντιφυλλοξητική άμυνα, ε) τη μελέτη της λιπάνσεως και των άλλων καλλιεργητικών φροντιδων, ζ) την παροχή γεωργικών πληροφοριών, η) την παρακολούθηση των επιστημονικών εξελίξεων, θ) την ανακοίνωση των πορισμάτων ερεΰνης, ι) τη γεωργοοικονομική ανάλυση των σταφιδοεκμεταλλεύσεων και του ευρύτερου χώρου

ε) Αύξηση εξαγωγών δια:

- Της καθιερώσεως και νέων σημάτων και μέσων συσκευασίας, ως Κορινθίας (CULF) και Ζακύνθου (ZANTE)
- Της επεξεργασίας της σταφίδος σε ορισμένους εμπορικούς τύπους.

- Της καθιέρωσης του θεσμού της «κονσένια» και της εξαγωγικής πιστεως
- Της δημιουργίας γραφείων στα κυριότερα κέντρα καταναλώσεως δια παρακολούθηση των θεμάτων της αγοράς
- Της διαφήμισης γενικώς και ειδικώς⁴⁷

2. Σκοποί και δράση του Α.Σ.Ο.

Οι σκοποί του Α.Σ.Ο. όπως αναγράφονται στο άρθρο 2 του Κ.Ν. 2490/55 ήταν:

- Η προστασία της σταφιδοπαραγωγής με την ισορρόπηση της προσφοράς προς τη ζήτηση ασκουμένη με παρέμβαση του Α.Σ.Ο. κατά τα αποφασιζόμενα δυνάμει του άρθρου 57 του Κ.Ν. 2490/55
- Η διαφήμιση και γενικά η μέριμνα για την επέκταση της καταναλώσεως της Κορινθιακής σταφίδος στο εξωτερικό
- Η αποκλειστική από το εξωτερικό εισαγωγή μελάσσης ή άλλη ύλης για την παραγωγή οινοπνεύματος
- Η ανέκαμπτη μέριμνα για τη βελτίωση των όρων καλλιέργειας των σταφιδαμπέλων, την ελάττωση του κόστους παραγωγής, τη βελτίωση της ποιότητας

---

⁴⁷ Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 1-5

- Η προμήθεια υλικών προστασίας αποξηράνσεως και προκαταρκτικού καθαρισμού

Οι ανωτέρω σκοποί επιδιώκονταν στα πλαίσια της Γεωργικής πολιτικής δια:

- Της εκτελέσεως έργων υποδομής
- Της κατευθύνσεως, ενισχύσεως και υποβοηθήσεως της παραγωγικής διαδικασίας της Κορινθιακής σταφίδας
- Της ερεύνης των προβλημάτων και της ενημέρωσεως των παραγωγών επί των συγχρόνων τάσεων και εξελίξεων.

Ο Α.Σ.Ο. για την εξυπηρέτηση των σκοπών του έθετε διαχρονικά τους εξής στόχους:

- Εξασφάλιση ιδιοκτήτου αποθηκευτικού χώρου για την ευχερή και απρόσκοπτη λειτουργία του μηχανισμού παρεμβάσεως για τη συγκράτηση των τιμών. Πράγματι βάσει ενός προγράμματος αποθηκευτικού κατασκεύασε αποθήκες σύγχρονες και διέθετε αποθηκευτικούς χώρους της τάξεως των 70.000 τόνων.
- Εκσυγχρονισμό των οινοποιητικών μονάδων για την οινοποίηση χλωράς εκ δυσμενών καιρικών συνθηκών ή την εφαρμογή οινοποιητικών προγραμμάτων βάσει του γενικότερου οινοποιητικού προγράμματος σε Εθνικό επίπεδο και την οινοποίηση χλωράς για παραγωγή αμπελουργικού οινοπνεύματος μέσω χλωράς εφ' όσον τούτο

καθιερωθεί. Διέθετε μάλιστα 12 οινοποιητικές μονάδες συνολικής επεξεργασιακής δυναμικότητας 40.000 τόνων και συνολικής αποθηκευτικής 33.000 τόνων.

- Προμήθεια υλικών προστασίας, αποξηράνσεως και προκαταρτικού καθαρισμού για την ολοσχερή κάλυψη των αναγκών της σταφιδοπαραγωγής
- Κατασκευή εκσυγχρονισμένου εργοστασίου δυναμικότητας 100 τόνων ανά δωρο για τη βελτίωση της ποιότητας του επεξεργαζομένου σταφιδοκάρπου, τη μείωση του κόστους επεξεργασίας και την παρότρυνση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας για τον εκσυγχρονισμό και των ιδικών του επεξεργασιακών μονάδων.
- Τυποποίηση του παραγωγικού και εμπορικού σταφιδοκάρπου. Προς τούτο πραγματοποίησε έρευνα και σύνταξε μελέτη τυποποίησης του παραγωγικού και εμπορικού σταφιδοκάρπου, την οποία και υπέβαλε στο Υπουργείο Γεωργίας για την έκδοση του σχετικού διατάγματος. Πράγματι με βάση τη μελέτη αυτή εκδόθηκε το αριθμ. 653/75 Π.Δ. για την τυποποίηση της εξαγωγής και ο 553/77 Νόμος για τις περιφέρειες, τα σήματα και τη σήμανση.
- Βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος.

Στον τομέα αυτό ο Α.Σ.Ο. κινήθηκε δραστήρια και πέτυχε την βελτίωση της ποιότητας δια:

- Της εισαγωγής της πλαστικής ύλης στην αποξήρανση της σταφίδας τόσο για την προστασία από τις βροχές όσο και από τη ρύπανση
- Της εισαγωγής του πλαστικού υποστέγου στην αποξήρανση
- Της εφαρμογής των ενδεδειγμένων μέτρων ελέγχου τρυγητού και του καθορισμού του χρόνου διενεργείας αυτού σε συνάρτηση προς το στάδιο ωρίμανσης των σταφυλιών.
- Της εφαρμογής της ενδεδειγμένης καλλιεργητικής τεχνικής
- Της εφαρμογής προκαταρκτικού καθαρισμού.
- Μείωση του παραγωγικού κόστους

Ο Α.Σ.Ο. καταβάλλει τεράστια προσπάθεια για τη μείωση του παραγωγικού κόστους διότι πιστεύει απόλυτα, ότι η ανταγωνιστικότητα επιτυγχάνεται με την ποιότητα και το χαμηλό κόστος.

Οι προσπάθειες συντείνουν στη μείωση του κόστους διά:

- Της αύξησεως των στρεμματικών αποδόσεων
- Της μειώσεως των δαπανών εκμεταλλεύσεως
- Της αύξησεως του μεγέθους των εκμεταλλεύσεων
- Οργάνωση αντιφυλλοξητικής αμύνης

Ειδικότερα ο Α.Σ.Ο. με την εγκατάσταση στο σταφιδικό χώρο πειραματικών σταφιδαμπέλων υπό τους κανόνες της σύγχρονης

αμπελουργικής τεχνικής απέδειξε στους παραγωγούς, ότι είναι δυνατή η μείωση του παραγωγικού κόστους με το συνδυασμό και των τριών προαναφερθέντων παραμέτρων. Πέραν αυτού με επιτόπιες εκπαιδεύσεις, ομιλίες και επισκέψεις ενημέρωσε τους παραγωγούς για τη νέα τεχνική και την ανάγκη ομαδοποίησης ή συνεταιριστικοποίησης της καλλιέργειας.

Ο Α.Σ.Ο. ανέπτυξε δραστηριότητες στον τομέα της αντιφυλλοξηρικής αμύνης δια:

- Της αναλύσεως των εδαφών της Πελοποννήσου και των Ιονίων Νήσων και της συντάξεως ειδικών εδαφολογικών πινάκων, απαραίτητων για τα θέματα προσαρμογής των αντιφυλλοξηρικών υποκειμένων.
- Της εγκατάστασης δικτύου πειραματικών προσαρμογής και συγγενείας σε ολόκληρο το σταφιδικό χώρο για την επίλυση των προβλημάτων ποσοτικής και ποιοτικής παραγωγής της Κορινθιακής σταφίδος σε συμβίωση με τα αντιφυλλοξηρικά υποκείμενα
- Της εγκατάστασης αντιφυλλοξηρικών φυλακίων για τον έλεγχο των διακινουμένων προϊόντων από φυλλοξηριώσες σε μη φυλλοξηριώσες περιοχές για την παρεμπόδιση μεταφοράς της φυλλοξήρας.
- Της αναπτύξεως της παραγωγής αντιφυλλοξηρικών υλικών
- Της εισαγωγής από το εξωτερικό εμβολιαστικών μηχανών.

- Της εκπαίδευσης των παραγωγών στα θέματα της αναμπελώσεως επί αντιφυλλοξηρικών υποκειμένων.
- Συντήρηση σταφιδοκάρπου. Ο Α.Σ.Ο. προέβη στην έρευνα και μελέτη των παραγόντων που προκαλούν αλλοίωση του σταφιδοκάρπου στις αποθήκες και προσδιόρισε, ότι η αλλοίωση του αποθηκευμένου σταφιδοκάρπου οφείλεται στην υγρασία και τα έντομα. Εκπόνησε ειδική μελέτη για την προστασία του αποθηκευμένου σταφιδοκάρπου και εισήγαγε το μαύρο πλαστικό πολυαιθυλένιο για τη μόνωση του σταφιδοκάρπου από τον περιβάλλοντα χώρο. Η μέθοδος αυτή σε συνδυασμό με την απεντόμωση ωφέλησε το Δημόσια δεκάδες εκατομμύρια
- Έλεγχο διακινουμένης, επεξεργαζομένης και εξαγομένης σταφίδας. Ο Α.Σ.Ο. ανέπτυξε δραστηριότητα για τον έλεγχο της διακινουμένης σταφίδας και την προστασία των σημάτων «VOSTIZZA», «CORFU», «AMALIAS», «ZANTE», «CEPHALONIA» καθώς και για το μπλοκάρισμα των μη εμπορευσίμων ποιοτήτων.
- Με τα αρμόδια όργανά του παρακολουθεί την λειτουργία των σταφιδεργαστασίων και ελέγχει αν τα εργοστάσια επεξεργασίας πληρούν τους από το Νόμο προβλεπόμενους όρους. Ελέγχει την ποιότητα της επεξεργαζομένης σταφίδας και μελετά το επεξεργαστικό κόστος σε συνδυασμό προς τις δυνατότητες για εκσυγχρονισμό. Μέχρι της υπαγωγής (1969) του ελέγχου της εξαγομένης σταφίδας στις

κρατικές υπηρεσίες ο Α.Σ.Ο. δια των οργάνων του ασκούσε και τον έλεγχο της εξαγομένης σταφίδας.

- Αύξηση εξαγωγών. Παρά την υφισταμένη ανισότητα εμπορίας μεταξύ Α.Σ.Ο. και Εμπορίου ο Α.Σ.Ο. συνέχιζε το μικρό του εξαγωγικό έργο που οι εισαγωγές δεν υπερέβαιναν τους 500 τόνους, διότι σε άλλες χώρες απαγορεύονταν η ανάπτυξη εξαγωγικής δραστηριότητας. Εξακολούθησε τη διαφήμιση του προϊόντος στις αγορές του εξωτερικού και την αποστολή διαφημιστικών δώρων ως και ενημερωτικών επιστολών σε 80 εισαγωγικούς οίκους.
- Παρέμβαση για τη συγκέντρωση των πλεονεκτημάτων και διάθεση αυτών στο εμπόριο. Ο Α.Σ.Ο. δια της αναπτύξεως του αποθηκευτικού του χώρου σε επίπεδα που να καλύπτουν όλη την παραγωγή, δια της κατατάξεως της παραγόμενης σταφίδας σε ποιοτικές κατηγορίες και δια της οργανώσεως του έργου παραλαβής, συγκέντρωνε στις αποθήκες του όχι μόνο τα πλεονεκτήματα της παραγωγής, αλλά το ήμισυ και πλέον αυτής, το οποίο και διέθετε στο εμπόριο. Επίσης συγκέντρωνε και διέθετε στη βιομηχανία για την παραγωγή οινοπνεύματος – γλεύκους και άλλων προϊόντων τη βιομηχανική σταφίδα. Το μέτρο της εργασίας αυτής δίνει το σταφιδικό έτος 1975/76 που ο Α.Σ.Ο. μέσα σε ένα χρόνο διακίνησε 150.000 τόνους σταφίδας περίπου.
- Εισήγηση σταφιδικών μέτρων για την εφαρμογή κατάλληλης σταφιδικής πολιτικής. Ο Α.Σ.Ο. εισηγούταν κάθε χρόνο στην Κυβέρνηση, αφού μελετούσε σε παγκόσμια κλίμακα το ύψος της

παραγωγής, το ύψος των αποθεμάτων, τις διεθνείς τιμές και το κόστος παραγωγής, τη λήψη των απαραίτητων Σταφιδικών Μέτρων για την στήριξη του εισοδήματος των σταφιδοπαραγωγών.

- Διακίνηση μελάσσης για την παραγωγή οινοπνεύματος. Ο Α.Σ.Ο. δια της οργανωμένης χημικής και διοικητικής του υπηρεσίας και των αναλόγων συνεργείων διακινεί κάθε χρόνο περί τους 100.000 τόνους μελάσσης για την παραγωγή οινοπνεύματος στις οινοπνευματοβιομηχανίες.
- Παραγωγή αμπελουργικού οινοπνεύματος. Ο Α.Σ.Ο. με την 101 Π.Υ.Σ. ανάλαβε το έργο της παραγωγής και διαθέσεως του αμπελουργικού οινοπνεύματος και συνέταξε ειδική μελέτη για την ίδρυση σύγχρονου οικοπνευματοποιείου για την επίλυση των θεμάτων του αμπελουργικού οινοπνεύματος.
- Εγκατάσταση μητρικών φυτειών πρώιμου ποικιλίας CARDINAL. Ο Α.Σ.Ο. στο πλαίσιο του προγράμματός του για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών και περιορισμό εκτάσεων Κορινθιακής, εγκατέστησε φυτεία της πρώιμου επιτραπέζιου CARDINAL για την παραγωγή εμβολίων και μοσχευμάτων και διάθεση αυτών στους παραγωγούς που επιθυμούν να εγκαταστήσουν αμπελώνες με την εν λόγω ποικιλία. Με τον τρόπο αυτό εγκαταστάθηκαν αρκετές μονάδες παραγωγής επιτραπέζιων σταφυλιών CARDINAL στο χώρο της Πελοποννήσου.

- Λήψη μέτρων για τον έλεγχο της επεκτάσεως της σταφιδοκαλλιέργειας. Ο Α.Σ.Ο. μέχρι της υπαγωγής ελέγχου της επεκτάσεως της σταφιδοκαλλιέργειας στις κατά τόπους Διευθύνσεις Γεωργίας, ανέπτυξε δραστηριότητα για τον έλεγχο της επεκτάσεως της καλλιέργειας της σταφιδαμπέλου. Η προσπάθειά του αυτή εστέφθη από επιτυχία, καθ' όσον οι παράνομες σταφιδοφυτείες μειώθηκαν στο ελάχιστο.

Εν κατακλείδι η δραστηριότητα του Α.Σ.Ο. είναι καθαρώς αναπτυξιακού χαρακτήρος, δεδομένου ότι δια της λήψεως των σταφιδικών μέτρων, της εφαρμογής νέας τεχνολογίας, της ασκήσεως του παρεμβατικού έργου και της διενεργείας ερεύνης βελτίωσε την γεωργοοικονομική θέση ενός κλάδου της Εθνικής παραγωγής, αυξάνοντας το εισόδημα των παραγωγών και την ανταγωνιστικότητα του προϊόντος.

Ταυτοχρόνως διαμέσου της πολιτικής του πέτυχε τη μείωση των καλλιεργουμένων εκτάσεων δια δε της συγκροτημένης οργανώσεώς του αναλάμβανε την παραγωγή δυναμικών προϊόντων (αμπελουργικό οινόπνευμα) για λογαριασμό του Ελληνικού Δημοσίου.

Σύμφωνα με τα παραπάνω εκτεθέντα συνάγεται ότι ο Α.Σ.Ο. βρισκόταν στο ανώτατο εξελικτικό σημείο στα θέματα του σταφιδικού κυκλώματος, διότι, όπως τονίσθηκε, διέθετε πλούσια εμπειρία και γνώση πολλή προερχομένη από εμπειριστατωμένες και αναλυτικές μελέτες των επί μέρους παραμέτρων του σταφιδικού προβλήματος. Μάλιστα δε δύναται να λεχθεί απεριφράστως ότι ορισμένες έννοιες που εισήχθησαν κατά τη δεκαετία 1970-1980 στον Ελληνικό χώρο συνεπεία Ε.Ο.Κ ως παρέμβαση,

απόσυρση, τιμή παρεμβάσεως, οργανισμός παρεμβάσεως, οργάνωση αγοράς, αύξηση παραγωγικότητας, σταθεροποίηση αγοράς, αναδιάρθρωση καλλιεργειών, περιορισμός καλλιεργειών, τυποποίηση προϊόντος κ.λ.π. ήταν για τον Α.Σ.Ο. βιώματα, γιατί με αυτά ασχολήθηκε επί 70 και πλέον χρόνια.⁴⁸

3. Η εξελικτική πορεία της Κορινθιακής σταφίδας από το 1970 έως το 1980 και ο ρόλος του Α.Σ.Ο.

3.1. Καλλιεργούμενη έκταση

Είναι γνωστό, ότι η Κορινθιακή σταφίδα καλλιεργούμενη στους Νομούς Κορινθίας, Αχαΐας, Ηλείας, Μεσσηνίας και τις Ιονίου Νήσους (Ζάκυνθο-Κεφαλληνία) καταλάμβανε, την εξεταζόμενη δεκαετία, έκταση 281.000 στρεμμάτων.

Η εξέλιξη των εκτάσεων της Κορινθιακής σταφίδας κατά την δεκαετία 1970-1980 παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα (2).

---

⁴⁸ Μαυραγάνης Σπυριδών: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 5-10

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΝΟΜΟΙ	ΕΤΗ									
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Κορινθίας	44.200	45.300	47.200	43.750	42.000	40.000	39.500	38.700	36.500	33.000
Αχαΐας	78.000	79.500	79.800	78.309	77.000	72.000	71.800	68.100	68.000	65.000
Ηλείας	90.500	83.000	79.500	77.605	77.000	75.000	64.200	59.800	59.800	58.500
Μεσσηνίας	141.500	131.000	126.500	123.605	122.000	117.000	115.800	108.900	108.400	105.000
Ζακύνθου	19.500	19.500	19.400	18.973	17.000	17.000	16.700	16.700	17.000	16.000
Κεφαλληνίας	5.300	4.500	4.500	4.109	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Σύνολο	379.000	362.800	356.900	346.423	338.500	324.500	311.800	295.600	293.200	281.000

Από τον ανωτέρω πίνακα φαίνεται η μειωτική τάση των καλλιεργούμενων εκτάσεων με Κορινθιακή σταφίδα κατά την δεκαετία 1970-1980. Όπως συμπεραίνεται από τα παραπάνω αποτελέσματα σημειώθηκε μείωση κατά 98.000 στρέμματα.

Η μείωση αυτή οφείλεται στα εκτελεσθέντα και εκτελούμενα έργα υποδομής για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών αφ' ενός, αφ' ετέρου δε στο εφαρμοζόμενο πρόγραμμα εκριζώσεων με αποζημίωση καθώς και στη μείωση του εργατικού δυναμικού.

3.2. Παραγωγή

Η παραγωγή της σταφίδας κατά την εξεταζόμενη δεκαετία ανήλθε κατά μέσο όρο στους 81.418 τόνους. Αναλυτικά αυτή παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα (3)

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

ΝΟΜΟΙ	ΕΤΗ									
	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
Αχαΐας	19.250	18.750	17.650	17.800	20.700	16.500	15.300	15.400	15.400	15.000
Ηλείας	17.100	20.270	22.100	19.000	22.100	15.345	13.100	19.100	19.100	15.200
Μεσσηνίας	34.200	34.750	37.600	30.750	34.750	25.980	25.900	31.400	31.400	26.400
Ζακύνθου	3.900	3.600	4.200	4.200	4.700	4.750	4.310	5.600	5.600	4.600
Κεφαλληνίας	850	730	500	500	500	580	400	600	600	500
Κορινθίας	12.600	10.300	7.500	10.300	13.100	7.810	9.700	7.300	7.300	9.700
Σύνολο	87.900	88.400	87.600	82.550	95.850	70.965	68.710	79.400	79.400	71.400

Από τα στοιχεία που δίνονται στον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι ενώ οι εκτάσεις της σταφιδαμπέλου μειώνονταν, η παραγωγή παρέμενε σχεδόν σταθερή. Τούτο σημαίνει ότι η μέση στρεμματική απόδοση των σταφιδοφυτειών αυξανόταν είτε με την εφαρμογή της σύγχρονης αμπελουργικής τεχνικής είτε με την είσοδο στην καρποφορία νέων φυτειών (αναμπέλωση).

3.3. Εξαγωγές

Οι σημειωθείσες από το 1972 και μετά πληθωριστικές τάσεις, τα ληφθέντα κατά καιρούς μέτρα λιτότητας, η εμφανισθείσα νομισματική αστάθεια, ο επικρατούμενος ανταγωνισμός, οι δημιουργηθείσες νέες καταναλωτικές συνήθειες στο χώρο της αγοράς, δεν άφησαν ανεπηρέαστη

την εξαγωγική κίνηση της Κορινθιακής σταφίδας, η οποία έτεινε να σταθεροποιηθεί γύρω στους 50.000 τόνους.

Η εξαγωγική εικόνα της εξεταζόμενης δεκαετίας αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα (4).

Πίνακας 4

Σταφιδικό έτος	Τόνοι
1969-1970	57.979
1970-1971	50.197
1971-1972	56.390
1972-1973	62.744
1973-1974	46.508
1974-1975	47.035
1975-1976	56.877
1976-1977	50.483
1977-1978	47.598
1978-1979	58.963

Από την εξαγόμενη ποσότητα το 73% περίπου κατευθύνθηκε στην αγορά της Αγγλίας, το 13% περίπου στην αγορά της Ολλανδίας, το 5% στην αγορά της Δυτικής και Ανατολικής Γερμανίας και το 9% στις λοιπές χώρες, μικρού εξαγωγικού ενδιαφέροντος.

Το 91% του συνόλου της εξαγωγής κατευθύνθηκε στις χώρες της Ε.Ο.Κ. και το 9% στις λοιπές χώρες. Μάλιστα το 80% απορροφήθηκε από την Αγγλία, το 13% από την Ολλανδία, το 2,5% από την Ιρλανδία, το 3,5%

από τη Δυτική Γερμανία και το υπόλοιπο 1% από τις λοιπές χώρες της Κοινότητας.

Βλέπουμε λοιπόν ότι η οικονομία του προϊόντος της Κορινθιακής σταφίδας ήταν απολύτως εξαρτημένη από την Κοινότητα και ιδιαίτερα από τα μέλη αυτής την Αγγλία και την Ολλανδία.

Επί του συνόλου εισαγωγών της Κοινότητας 227.150 τόνων, η Ελλάδα συμμετείχε με 43.000 τόνους Κορινθιακής σταφίδας και με 20.000 τόνους περίπου σουλτανίνας, ενώ η Τουρκία και το Ιράν συμμετείχαν κατ' έτος με 75.000 περίπου τόνους σουλτανίνας. Ο ανταγωνισμός της σουλτανίνας ήταν οξύτερος, διότι υπήρχαν και οι χώρες Τουρκία και Ιράν με ειδικό καθεστώς, ως προς την Κοινότητα. Έτσι δεν ήταν δυνατό να εφαρμοσθεί το προτιμησιακό καθεστώς που ήταν μια θεμελιώδης αρχή της Κ.Α.Π.

Οι επιτευχθείσες μέσες εξαγωγικές τιμές από το έτος 1972 και μετά και μέχρι της περιόδου 1974/1975 ήταν ανοδικές με μέγιστο το Φεβρουάριο 1974 όπου και σημειώθηκε η τιμή των 948 δολαρίων ανά τόνο. Κατά το σταφιδικό έτος 1975-1976 οι τιμές στη διεθνή αγορά υποχώρησαν και έφθασαν στα 565 δολάρια ανά τόνο ενώ από το 1976 και μετά οι τιμές ήταν πάλι ανοδικές.

Μάλιστα δεικνύετε ότι η Κορινθιακής σταφίδα αποτελούσε ένα ακόμη βασικό συναλλαγματικό προϊόν για την εθνική οικονομία δεδομένου ότι το συνάλλαγμα που εισέφερε από τις εξαγωγές της κατά το

έτος 1969 ήταν 7.011.238 δολάρια ενώ κατά το έτος 1979-1980 ανήλθε σε 76.811.100 δολάρια.

3.4. Κόστος παραγωγής

Το μέσο γενικό χιλιογραμμικό κόστος της Κορινθιακής σταφίδας ακολούθησε παραλλήλως την εξέλιξη του τιμαριθμού, ο οποίος κυμάνθηκε από 10 δρχ. το 1970-1971 έως 37 δρχ. το 1979/1980.

Το κόστος παραγωγής σε συνάρτηση με τις στρεμματικές αποδόσεις διαμορφώθηκε για το σταφιδικό έτος 1979/1980 όπως φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (5).

Πίνακας 5

Στρεμ/ική παραγωγή σε Kgs	Κόστος σε δραχμές	
	Επιχειρηματικής μορφής	Οικογενειακής μορφής
200	76,00	47,00
250	61,00	38,00
300	51,00	32,00
350	43,00	27,00
400	38,00	24,00
500	30,00	19,00
550	28,00	17,00
600	25,00	16,00

Από τον παραπάνω πίνακα συνάγεται το συμπέρασμα ότι σαν αυτοδύναμες σταφιδοφυτείες, για το χρονικό διάστημα που εξετάζουμε, δύναται να χαρακτηρισθούν μόνο οι παράγουσες άνω των 450 χιλιογράμμων ανά στρέμμα, για το καθεστώς της επιχειρηματικής μορφής και από 300 και άνω για το καθεστώς της οικογενειακής μορφής. Αντιθέτως κατά την περίοδο 1970-1971 σαν αυτοδύναμη σταφιδοφυτείες θεωρούνταν μόνο οι παράγουσες άνω των 500 χιλιογράμμων ανά στρέμμα. Τούτο σημαίνει ότι η αύξηση της τιμής της σταφίδας μετατόπισε το διαχωριστικό επίπεδο. Πάντως αυτή υπολείπεται του μέσου κόστους.⁴⁹

3.5. Κοινωνική σκοπιμότητα καλλιέργειας

Η καλλιέργεια της σταφιδαμπέλου εκπλήρωνε και εκπληρώνει ακόμη Εθνικό -Κοινωνικό - Οικονομικούς σκοπούς, διότι αξιοποιεί εκατοντάδες ημερομίσθια και πιο συγκεκριμένα για τη δεκαετία που εξετάζουμε πραγματοποιήθηκαν 2.900.000 ανδρικά ημερομίσθια και 1.300.000 γυναικεία. Συμμετείχε ουσιαστικά στη διαμόρφωση του εισοδήματος 35.000 οικογενειών και συνέβαλε συναλλαγματογόνα στο ισοζύγιο πληρωμών κατά μέσο όρο με το ποσόν των 50.000.000.

Γενικά η Κορινθιακή σταφίδα συμμετείχε κατά 12% στη διαμόρφωση του ακαθάριστου εισοδήματος του χώρου όπου καλλιεργείται.

---

⁴⁹ Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. - Σταφίδα - Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 11-16

Αναλυτικότερα κατά Νομό η συμμετοχή έχει ως εξής:

Κορινθία	10%
Αχαΐα	12%
Ηλείας	13%
Μεσσηνίας	18%
Ζάκυνθος	20%
Κεφαλληνία	3% ⁵⁰

3.6. Θέση της Κορινθιακής στην παγκόσμια παραγωγή

Το μέγιστο ύψος της παγκοσμίου παραγωγής σταφίδων ανερχόταν σε 750.000 τόνους. Η ετήσια παραγωγή αναλόγως των καιρικών συνθηκών κυμαινόταν από 600.000-750.000 τόνους.

Οι χώρες που παράγουν σταφίδες σε ποσοστό επί τοις % του συνόλου της παγκοσμίου παραγωγής ήταν:

Μαρόκο	0,017%	Ελλάς	21,15%
Τυνησία	0,013%	Πορτογαλία	0,005%
Νότιος Αφρική	0,95%	Ισπανία	2,47%
Ιορδανία	0,158%	Ε.Σ.Σ.Δ.	3,92%
Ιράν	8,93%	Αργεντινή	0,39%
Λίβανος	0,048%	Καναδάς	0,091%

⁵⁰ Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 16

Συρία	1,4%	Η.Π.Α.	32,38%
Τουρκία	14,78%	Αυστραλία	12,8%
Κύπρος	0,26%	Ιταλία	0,25%

Πρώτη παραγωγός χώρα ήταν οι Η.Π.Α., με παραγωγή από 180.000 – 950.000 τόνους, δεύτερη παραγωγός χώρα ήταν η Ελλάδα με παραγωγή από 140.000 – 600.000 τόνους, τρίτη παραγωγός χώρα η Τουρκία με παραγωγή από 80.000 – 120.000 τόνους και τέταρτη παραγωγός χώρα η Αυστραλία με παραγωγή από 70.000 – 110.000 τόνους.

Εκ της παγκοσμίως παραγομένης σταφίδας το 64% περίπου διακινεινούνταν στο εξωτερικό εμπόριο και καταλίσκονταν από τις μη παραγωγούς χώρες και το 36% αυτοκαταλισκοτόταν.⁵¹

3.7. Σύστημα προστασίας

Ο Α.Σ.Ο. ως όργανο παρεμβάσεως που εισερχόταν στην αγορά, αγόραζε τη σταφίδα στις τιμές παρεμβάσεως, οι οποίες καθορίζονταν κάθε χρόνο από την Οικονομική Επιτροπή και κάλυπταν το μέσο κόστος παραγωγής.

Η Οικονομική Επιτροπή έγκρινε την χρηματοδότηση του Α.Σ.Ο. από την Τράπεζα Ελλάδος με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου για το παρεμβατικό του έργο. Έτσι ο Α.Σ.Ο. παρελάμβανε κάθε ποσότητα που του

προσφερόταν, κατέτασσε αυτή ποιοτική και κατέβαλε στους δικαιούχους την αξία.⁵²

Ο Α.Σ.Ο. διέθετε το προϊόν στους φορείς της εξαγωγής σε τιμές που καθορίζονταν από τα Υπουργεία Εμπορίου και Γεωργίας.

Για τη βελτίωση της ποιότητας λειτουργούσε ο θεσμός της ποιοτικής διαλογής και των απορριμμάτων που υποχρεωτικά εξαγόραζε ο Α.Σ.Ο. σε τιμές που καθορίζονταν από την Οικονομική Επιτροπή.

Η συγκέντρωση του προϊόντος γινόταν για λογαριασμό των παραγωγών. Έτσι αν οι τιμές διαθέσεως ήταν ανώτερες της παρεμβάσεως διανεμόταν στο τέλος συμπληρωματικό τίμημα.

Η σταφίδα που συγκεντρωνόταν ανάλογα με τους μορφολογικούς χαρακτήρες κατατασσόταν σε τρεις κατηγορίες «Σκιάς», «Ηλίου εκλεκτά» και «Τρεχούμενα».

Το πλεόνασμα της σταφίδας μετά το τέλος της εξαγωγικής περιόδου χαρακτηριζόταν, ως μη εμπορεύσιμο, με απόφαση των Υπουργών Εμπορίου και Γεωργίας και διατεθόταν στη βιομηχανία για παραγωγή οινοπνεύματος ή άλλων προϊόντων.

Ο εμπορεύσιμος σταφιδοκαρπός καθοριζόταν από το άρθρο 6 του οικείου Β. Διατάγματος.

---

⁵¹ Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 17

⁵² Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 17

Ο εξαγωγίμος σταφιδόκαρπος ήταν τυποποιημένος σε τρεις ποιοτικές κατηγορίες «EXTRA CHOICEST», «CHOICEST» και «CHOICE» και οι ποιοτικές προδιαγραφές καθορίζονταν από το 653/75 Προεδρικό Διάταγμα.

Απ' όλα τα παραπάνω αβίαστα βγαίνει το συμπέρασμα ότι η Κορινθιακή σταφίδα απολάμβανε πλήρους προστασίας.⁵³

3.8. Διαπιστώσεις από την ανάλυση του προϊόντος

Από τη θεώρηση των παραγωγικών και εμπορικών εξελίξεων της δεκαετίας που εξετάζουμε και από την ανάλυση της καταστάσεως διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

- Η παγκόσμιος παραγωγή σταφίδων είχε παραμείνει σχεδόν σταθερά ενώ η κατανάλωση εμφάνιζε μειωτικές τάσεις.
- Η παραγωγή της Κορινθιακής σταφίδας διαμορφωνόταν στο επίπεδο των 80.000 τόνων με τάση μείωσης.
- Το παραγωγικό κόστος της Κορινθιακής συνεχώς αυξανόταν, ενώ οι τιμές παρεμβάσεως δεν κάλυπταν εξ' ολοκλήρου το κόστος παραγωγής σε όλες τις περιπτώσεις. Αποτέλεσμα του γεγονότος τούτου ήταν η μείωση του εισοδήματος της σταφιδοπαραγωγικής τάξεως και η απώλεια της αυτοδυναμίας της Κορινθιακής αφ' ενός, αφ' ετέρου δε η

---

⁵³ Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979, σελ. 17-18

επιβάρυνση του κρατικού προϋπολογισμού για τη στήριξη του εισοδήματος των σταφιδοπαραγωγών.

- Τόσο για την Κορινθιακή σταφίδα όσο και για τα λοιπά προϊόντα, των οποίων οι τιμές αγοράς ήταν μικρότερες του κόστους πρέπει να συνεχισθεί το καθεστώς της στήριξης του γεωργικού εισοδήματος με την επιδότηση των τιμών παραγωγού, μέχρις ότου με τον ορθό αναδιρθρωτικό προσανατολικό της γεωργίας επέλθει αύξηση του γεωργικού εισοδήματος. Οι επιδοτήσεις βεβαίως αποτελούσαν και αποτελούν βραχυχρόνιο μέτρο μεταφοράς εισοδημάτων και κίνητρο ανάπτυξης ενός κλάδου παραγωγής, αλλά η ανάπτυξη της γεωργικής παραγωγής μακροπρόθεσμα πρέπει να στηρίζεται στην οικονομική αυτοδυναμία των προϊόντων.
- Η Κορινθιακή σταφίδα από τη δεκαετία που εξετάζουμε αλλά έως και σήμερα συνεχίζει να συγκαταλέγεται μεταξύ των αξιόλογων συναλλαγματογόνων προϊόντων.

Για όλα τα παραπάνω πιστεύουμε ότι

- Έπρεπε να είχε επιβληθεί η αναδιάρθρωση της παραγωγής για τη μείωση του παραγωγικού κόστους και την αύξηση της παραγωγικότητας. Και αυτό θα επιτυγχάνονταν με την επίλυση του χωροταξικού μαζί με το εγγειοδιρθρωτικό. Για μια σύγχρονη γεωργία ήταν αναγκαίος – όπως και σήμερα βέβαια – ο καθορισμός ζωνών καλλιέργειας και η καθιέρωση κινήτρων και αντικινήτρων.

- Επίσης έπρεπε να είχε επιβληθεί η αναδιοργάνωση της εμπορίας για την τροφοδότηση των αγορών με άριστης ποιότητας προϊόν, σε τιμές λίαν συναγωνιστικές και με συνέχεια και συνέπεια.
- Έπρεπε να είχε εφαρμοστεί υπό του Α.Σ.Ο. σχέδιο προγραμματισμένης και σταδιακής αναμπελώσεως των σταφιδαμπέλων που είχαν χαμηλή απόδοση. Είναι γνωστό ότι με την αναμπελώση θα πετύχαιναν αύξηση των στρεμματικών αποδόσεων, μείωση του παραγωγικού κόστους, αύξηση του βαθμού εκβιομηχανίσεως της αμπελοκαλλιέργειας, βελτίωση της ποιότητα, ρύθμιση της παραγωγή προς την κατανάλωση και αύξηση του ακαθάριστου εισοδήματος των παραγωγών.
- Έπρεπε να είχε μελετηθεί τεχνικο-οικονομικά το θέμα της παραγωγής χυμού και οίνων ποιότητας από την Κορινθιακή σταφίδα. Η αμπελοργία έπρεπε να θεωρούνταν ως ενιαίος κλάδος και μη διαχωρίζονταν χωρίς αποχρώντα λόγο.
- Έπρεπε να μελετηθεί ορθολογικά το θέμα παραγωγής του οινοπνεύματος για την ταυτόχρονη εξυπηρέτηση και των πρώτων υλών οινοπνευματοποιήσεως και της Εθνικής Οικονομίας και των οινοπνευματοβιομηχανιών.
- Έπρεπε να δημιουργηθεί ενιαίος φορέας των σταφίδων και να καταστρωθεί ορθολογικό και μακρόπνοο πρόγραμμα διακινητικής πολιτικής με στόχους αύξηση της καταναλώσεως των σταφίδων και των λοιπών παρασκευασμένων στο εσωτερικό και το εξωτερικό.

- Τέλος έπρεπε να μελετηθεί το θέμα της συγχωνεύσεως των ομοειδών Οργανισμών σε μεγάλες οργανικές μονάδες, εγγυώμενες την εφαρμογή αναπτυξιακών προγραμμάτων στα πλαίσια του καθόλου Εθνικού προγράμματος και ανάλογα με τις σημειούμενες επιστημονικές, τεχνικές, πολιτικές, οικονομικές και εμπορικές εξελίξεις σε παγκόσμια κλίμακα.

Όσον αφορά τις κατευθύνσεις της σταφιδικής πολιτικής για την ανάπτυξη της σταφιδικής οικονομίας σε όλες τις φάσεις αυτής, έπρεπε να βρίσκονται εντός των πλαισίων που αναφέρονται παρακάτω, διότι μόνο με αυτό τον τρόπο εξυπηρετούνταν το προϊόν και προστατεύονταν το εισόδημα του παραγωγού.

Παραγωγική φάση:

- Μεγιστοποίηση εισοδήματος με την αύξηση των στρεμματικών αποδόσεων σε συνδυασμό με υψηλό βαθμό εκβιομηχανίσεως, για τη μείωση του παραγωγικού κόστους και την αντιμετώπιση της ελλείψεως του εργατικού δυναμικού.
- Βελτίωση της ποιότητας εντός των ορίων της οικονομικότητας και των απαιτήσεων της καταναλώσεως
- Προσανατολισμός για την αναμπέλωση εταιρικής ή συνεταιριστικής μορφής με την εποπτεία ειδικών τεχνικών για την εφαρμογή των κανόνων της αμπελουργικής τεχνικής.

- Δημιουργία υπηρεσίας φυτοϋγειονομικού ελέγχου του πολλαπλασιαστικού υλικού της αμπέλου γενικώς και μελέτη τους αμπελουργικού πληθυσμού για την εξασφάλιση κλώνων παραγωγικών που συγκεντρώνουν του επιθυμητούς χαρακτήρες.

Εμπορική φάση

- Υπάρξη ενός σταφιδικούς φορέως (όπως ο Α.Σ.Ο.) δυναμένου να εξυπηρετήσει του παραγωγικούς και εμπορικούς στόχους κατά τον πλέον επιτυχή και λυσιτελή τρόπο. Ο ενιαίος σταφιδικός φορέας εγγυητής της συνυπάρξεως παραγωγικών και διακινητικών δυνάμεων δύναται να επιλύσει όλα τα προβλήματα τα σχετικά με την ομαλή τροφοδότηση της αγοράς και με τη διακίνηση καλών ποιότητων
- Ενοποίηση (συνεταιρισμοί – εταιρίες – κοινοπραξίες) των παραγωγικών και διακινητικών μονάδων σε μεγέθη δυνάμενα να ανταποκριθούν στα νέα οικονομικά σχήματα και να παρουσιάζουν ευελιξία και ετοιμότητα ώστε να καθίσταται ευχερής η προσαρμογή τους σε νέες καταστάσεις.
- Καθιέρωση του θεσμού της ενιαίας συγκεντρώσεως του προϊόντος Κορινθιακής και σουλτανίνας από τον φορέα ή τους φορείς, για την αποσυμφόρηση της αγοράς από τις ποιότητες κατώτερης ποιότητας και την παροχή πλήρους προστασίας στους παραγωγούς.
- Δυναμική θεώρηση της τυποποιήσεως του παραγομένου και διακινουμένου σταφιδοκάρπου και καθιέρωση ποιοτικών συσχετισμών

μεταξύ των δύο κατηγοριών, ώστε να είναι δυνατή η πλήρης συνεννόηση των παραγόντων του σταφιδικού κυκλώματος, αφ' ενός, αφ' ετέρου το καταναλωτικό κοινό να απολαμβάνει προϊόν υψηλότερας στάθμης και υγιεινό.

- Διεύρυνση των αγορών του εξωτερικού για τις δυνατότητας απορροφήσεως του προϊόντος και την εξακρίβωση των αιτιών που προκαλούν την πτωτική τάση των εξαγωγών. Η βάση του εμπορίου είναι η πληροφόρηση για τις απαιτήσεις της αγοράς και η έγκαιρη προσαρμογή της παραγωγής με τις απαιτήσεις της.

Βιομηχανική Φάση

- Μελέτη δυνατοτήτων παραγωγής ερυθρών οίνων ποιότητας από χλωρά σταφίδα
- Μελέτη δυνατοτήτων παραγωγής χυμού σταφύλης για τις ανάγκες των αγορών εσωτερικού και εξωτερικού
- Μελέτη των πρώτων υλών οινοπνευματοποιίας και ανάληψη παραγωγής αμπελουργικού οινοπνεύματος από τον Α.Σ.Ο. με την ίδρυση ίδιας μονάδος

4. Διάλυση του Α.Σ.Ο.

Ο Α.Σ.Ο., όπως προείπαμε, ιδρύθηκε το 1925, ως ο πρώτος κύριος σταφιδικός οργανισμός της χώρας, επιδεχόμενος συνεχώς τροποποιήσεις και αλλαγές στις εργασίες του όμως ο σκοπός και το έργο του παρέμειναν αναλλοίωτα για 72 συναπτά έτη, οπότε και το 1997 με τον Ν. 2538/1-12-1997 ο Α.Σ.Ο. διαλύεται.

Στη διάλυση αυτή συνηγορούν πολλά εμπόδια, λάθη, παραλείψεις και ασυμφωνίες που έγιναν τόσο από την πλευρά της εκάστοτε κυβέρνησης όσο και από την ίδια την διοίκηση του οργανισμού.

Παρακάτω παρατίθενται οι δύο τελευταίες οικονομικές εκθέσεις απολογισμού των ετών 1993-1994 και 1995-1996, στις οποίες μπορεί κάποιος να διακρίνει τα μεγάλα ελλείμματα του οργανισμού.

Έτσι με βάση τον ανωτέρω Νόμο ο Α.Σ.Ο. διαλύεται. Βάση του ίδιου νόμου συγκροτήθηκε πενταμελής επιτροπή απογραφής και ορίστηκε η εκκαθάριση. Με βάση το αποτέλεσμα της απογραφής και εκκαθάρισης διαιρετό ποσοστό ογδόντα τοις εκατό (80%) από την συνολική περιουσία του Α.Σ.Ο. περιήλθε κατά κυριότητα στην ανώνυμη συνεταιριστική εταιρία. Το υπόλοιπο διαιρετό είκοσι τοις εκατό (20%) από τη συνολική ακίνητη περιουσία του Α.Σ.Ο. περιήλθε κατά κυριότητα στο Υπουργείο Γεωργίας, προκειμένου να διατεθεί ισομερώς με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας για τη δημιουργία πολιτιστικών επιμορφωτικών και

εκπαιδευτικών κέντρων του Υπουργείου Γεωργίας, της νομαρχιακής και τοπικής αυτοδιοίκησης των αντίστοιχων περιοχών.⁵⁴

---

⁵⁴ Πηγή: Εφημερίς της Κυβερνήσεως: Αρ. φυλ. 242/1-12-1997, άρθρο 20, σελ. 8757

Εκθέσεις Απολογισμών Α.Σ.Ο

1993-1994 & 1995-1996

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1993/94
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ κ. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΑΤΡΑ 1995

Ε Κ Θ Ε Σ Η

Επί του Απολογισμού Του Σταφιδικού Έτους 1993/94

Ε Ι Σ Α Γ Ω Γ Η

Κατά την απολογιζόμενη χρήση 1993/94, ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο.) συνέχισε να επιτελεί με υπευθυνότητα το έργο που από την ίδρυσή του, τού έχει ανατεθεί και το οποίο συνίσταται κυρίως:

- Α.- Στη συγκέντρωση και αποθήκευση της προσκομιζόμενης εμπορεύσιμης Κορινθιακής Σταφίδας, στην κατάταξή της σε καθορισμένους τύπους και στη διάθεσή της στο εξαγωγικό εμπόριο, για λογαριασμό των παραγωγών.
- Β.- Στη συγκέντρωση και διαχείριση απολογιστικά
  - α) του παραγωγικού παρακρατήματος (Π. Διαλογής) για λογαριασμό των παραγωγών, βάσει της υπ' αριθμ. 339781/17.9.91 απόφασης του Υφυπουργού Γεωργίας
  - β) του μεταποιητικού παρακρατήματος (αποο/τα σταφ/σίων) για λογ/σμό των σταφιδεξαγωγέων, βάσει της υπ' αριθμ. 352389/2.10.91 απόφασης του Υφυπουργού Γεωργίας.
- Γ.- Στην παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού
- Δ.- Στη διαφήμιση και συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις

Πέραν των ανωτέρω, ο Α.Σ.Ο. έχει από το Νόμο και το Κοινοτικό Καθεστώς οριστεί αποθεματοποιός των ποσοτήτων εκείνων εμπορεύσιμης σταφίδας που δεν διατίθεται στο εξαγωγικό εμπόριο μέσα στη χρήση.

Όσον αφορά στην απολογιζόμενη χρήση 1993/94 καμία ποσότητα σταφίδας από αυτές που συγκέντρωσε ο Α.Σ.Ο. δεν εισήλθε στο καθεστώς της αποθεματοποίησης.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι από τους σκοπούς ίδρυσης του Α.Σ.Ο., όπως αυτοί αναφέρονται στο άρθρο 2 του Κ.Ν. 2490/55, άλλοι έχουν καταργηθεί και άλλοι υπηρετούνται ελλιπώς.

Τέλος, θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τους ισχύοντες Κανονισμούς Ε.Ο.Κ., από τη χρήση 1994/95 και εντεύθεν, η ποσότητα του προϊόντος " Κορινθιακή σταφίδα ", που συνίσταται κυρίως στον καθορισμό ελάχιστης τιμής παραγωγού, δεν θα καθορίζεται πλέον από την Κοινοτική Νομοθεσία αλλά θα διαμορφώνεται ελεύθερα, με βάση τις συνθήκες της αγοράς.

Όμως το καθεστώς της αποθεματοποίησης θα συνεχίσει να εφαρμόζεται, ήτοι ο Α.Σ.Ο. θα συγκεντρώνει κατά τους δύο τελευταίους μήνες της χρήσης τις ποσότητες που θα του προσκομίζουν οι παραγωγοί με τιμές που θα καθορίζονται με βάση τις τιμές αγοράς.

Το έργο που επετελέσθη μέσα στη χρήση 1993/94 και τα οικονομικά αποτελέσματα εκτίθενται κατωτέρω:

Α. Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο.

Από την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων της σταφιδικής χρήσης 1993/94 τα στοιχεία του λογ/σμού " Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο. " έχουν ως ακολούθως:

Δαπάνες	Δοχ.	646.570.185,29
Πρόσοδοι	"	<u>642.355.288,00</u>
Ήτοι Έλλειμμα	"	<u>4.214.898,29</u>

Το ανωτέρω έλλειμμα καλύφθηκε από το ειδικό αποθεματικό προς κάλυψη ποτίωσης των περιουσιακών στοιχείων του Οργανισμού, ρεφίλεται δε στους εξής υφίως λόγους:

- Στην κατάργηση της υπέρ Α.Σ.Ο. εισφοράς που έγινε με το Ν. 2040/23.4.92, η κατάργηση της εισφοράς στέρησε τον Οργανισμό από ένα έσοδο που σύμφωνα με το ύψος της πραγματοποιηθείσας παραγωγής της απολογιζόμενης εσοδείας 1993 θα ανήρχετο σε 90.000.000.
- Από 1/1/93 η διαχείριση των πρώτων υλών οινοπνευματοποιίας (μέλασσα κ.λ.π.) έπαυε να γίνεται από τον Α.Σ.Ο., όπως μέχρι τότε, σύμφωνα με το Νόμο, ίσχυε. Τούτο είχε σαν αποτέλεσμα για τον Α.Σ.Ο. την απόλεια εσόδων ύψους περίπου 150.000.000 δοχ.

Β. Λογαριασμός Διαχείρισης της ευπορεύσιμης σταφίδας εσοδείας 1993

Από την παραγωγή 1993 που ανήλθε σε 50.580 τόννους, ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 1.173 τόννους και οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις Αιγίου, Ζακύνθου και Πύργου, συγκέντρωσαν 14.416 τόννους, ενώ μέσω του εμπορίου διακινήθηκαν 31.991 τόννοι.

Η συγκεντρωθείσα από τον Α.Σ.Ο. σταφίδα διατέθηκε στο εξαγωγικό εμπόριο σύμφωνα με τον Καν. Ε.Ο.Κ. 2163/93 και σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. τη γενική μέση τιμή των 170,30 δοχ/κιλό.

Γ. Διαχείριση Βιομηχανικής Σταφίδας

Από τη χρήση 1991/92 οι βιομηχανικές σταφίδες (Ποιοτική Διαλογή) και Απορρίμματα σταφιδεργαστασίων) παραλαμβάνονται υποχρεωτικά από τον Α.Σ.Ο. σύμφωνα με το Νόμο και τους Κοινοτικούς Κανονισμούς όπως μέχρι σήμερα, αλλά η διαχείρισή τους γίνεται για λογαριασμό των παραγωγών (Ποιστ. Διαλογή) και μεταποιητών (Απορρίμματα).

Π α ρ α γ ω γ ή

Το ύψος της παραγωγής της Κορινθιακής σταφίδας του απολογιζόμενου σταφιδικού έτους ανήλθε σε 54.020 τόννους.

Από το σύνολο της χλωσής σταφίδας, που αποξηράνθηκε και έδωσε προϊόν της τάξης των 54.020 τόννων, ποσότης 600 τόννων (αντίστοιχη σε 260 τόννους περίπου ξηράς) αινοποιήθηκε.

Το ύψος της πραγματοποιηθείσας παραγωγής του απολογιζόμενου έτους 1993/94 από 54.020 τόννους ήταν μεγαλύτερο του ύψους της παραγωγής του προηγούμενου έτους (40.050 τόννοι) κατά 13.970 τόννους ή σε ποσοστό 34,86% και κατά 6.454 τόννους ή σε ποσοστό 13,57% του μέσου ύψους της παραγωγής της τελευταίας δετίας (47.556 τόννοι).

Ε. Ακαθάριστο Γεωργικό Εισόδημα

Με βάση τα στοιχεία του Α.Σ.Ο. το ακαθάριστο Γεωργικό Εισόδημα από την καλλιέργεια της Κορινθιακής, της εσοδείας 1993 ανήλθε σε 8.818.800.000 δραχ., ήτοι 47.300 δραχ. κατά στρέμμα και μέσο όρο. Το εισόδημα αυτό ήταν κατά 795 εκατομμύρια δραχ. ή σε ποσοστό 3,3% μικρότερο εκείνο της προηγούμενης εσοδείας 1992. Η σημειωθείσα μείωση του εισοδήματος οφείλεται κυρίως στις κατά πολύ μειωμένες τιμές διάθεσης σε σχέση με τις περυσινές.

Το εισόδημα που αποκτήθηκε γεωγραφικά κατανέμεται:

Στο Νομό Κορινθίας	Δοχ.	1.565.400.000
" " Αχαΐας	"	2.105.350.000
" " Ζακύνθου	"	973.000.000
" " Κεφαλληνίας	"	42.000.000
" " Ηλείας	"	1.903.200.000
" " Μεσσηνίας	"	2.129.350.000
		<hr/>
ΣΥΝΟΛΟ	Δρχ.	8.818.800.000
		<hr/> <hr/>

ΣΤ. Διακίνηση της παραγωγής

Από την παραχθείσα εμπορεύσιμη ποσότητα Κορινθιακής (50.580 τόννοι), ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 4.173 τόννους (8,3%) οι Ενώσεις Συνεταιρισμών (Αιγίου Ζακύνθου και Πύργου) 14.416 τόννους (28,5%) ενώ το εμπόριο 31.991 τόννους (63,2%).

Ο Α.Σ.Ο. πέραν από την ανωτέρω ποσότητα (4.173 τον.) της εμπορεύσιμης σταφίδας, που παραδόθηκε σ' αυτόν προαιρετικά από τους παραγωγούς, συγκέντρωσε και διαχειρίστηκε και 10.107 τόννους βιομηχανικής σταφίδας, που η παράδοσή της στον Α.Σ.Ο. είναι από το Νόμο επιβεβλημένη.

Ο Α.Σ.Ο. είχε εγκαταστήσει σε πλήρη ετοιμότητα και προετοιμασία, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των παραγωγών, δίκτυο από Κέντρα συγκέντρωσης στο χώρο της παραγωγής, έχοντας έτσι την ικανότητα να υποδεχθεί ολόκληρη την παραχθείσα ποσότητα σε σύντομο χρόνο.

2. Τιμές πώλησης της σταφίδας

1. Τιμές αγοράς του εσωτερικού

α) Τιμές διάθεσης αποθεμάτων Α.Σ.Θ.

Την ποσότητα που συγκέντρωσε ο Α.Σ.Θ. διέθεσε εντός της απολαγίζομενης χρήσης.

Η διάθεση των αποθεμάτων έγινε κατόπιν αποφάσεων του Δ.Σ. - Α.Σ.Θ. με προκαθορισμένες τιμές σε ποσότητες που καθορίζονταν ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς, που κάθε φορά επικρατούσαν ήτοι:

1. Αποθ. Δ.Σ. - Α.Σ.Θ.	2/28.1.94	α) τόννοι	146	προς	165	δραχ./κιλό
		β) "	3	"	180	"
		γ) "	500	"	170	"
2. Αποθ. Δ.Σ. - Α.Σ.Θ.	3/24.2.94	α) "	3.333	"	170	"
		β) "	189	"	165	"

Η σωστή πολιτική του Α.Σ.Θ. στη διάθεση των αποθεμάτων σταφίδας, που συγκέντρωσε είχε σαν αποτέλεσμα:

- 1.- Οι παραγωγείς που παρέδωσαν το προϊόν τους στον Α.Σ.Θ. να εισπράξουν τις ίδιες τιμές με τους παραγωγούς που παρέδωσαν το προϊόν τους στις Ενώσεις και στα ελεύθερα εμπόρια και επί πλέον να εισπράξουν την αξία του παραδοθέντος στον Α.Σ.Θ. σταφιδόκαπου τους πρώτους μήνες της σταφιδικής χρήσης.
- 2.- Οι παραγωγείς που διέθεσαν το προϊόν τους στα ελεύθερα εμπόρια να πετύχουν υψηλότερες τιμές, από την τιμή ασφαλείας.

β) Τιμές στο ελεύθερο εμπόριο

Όπως προαναφέρθηκε, μέσω του ελεύθερου εμπορίου διακινήθηκε ποσότητα 31.991 τόννων και οι τιμές αγοράς κυμάνθηκαν κατά περιφέρειες ως κάτωθι:

1) Περιφέρεια	Αιγιαλείας	από	170	μέχρι	175	δραχ./κιλό
2) "	Κορινθίας	"	165	"	200	"
3) "	Πατρών κ.λ.π.	"	150	"	200	"
4) "	Λοιπής Μεσσηνίας	"	140	"	200	"

2. Τιμές Εξαγωγής

Οι τιμές πώλησης του προϊόντος με όρους FOB ακολουθήσαν καθοδική πορεία το μεγαλύτερο διάστημα της σταφιδικής χρήσης (Σεπτέμβριος - Απρίλιος) παρουσιάζοντας μικρή ανόδo τους τελευταίους μήνες /1993/94 ενώ η αγορά άνοιξε με 1.234 \$/τόννο, και έκλεισε με 1.083 \$/τόννο. Η γενική μέση τιμή πώλησης διαμορφώθηκε σε 1.058 \$/τόννο έναντι 1.534 \$/τόννο της εξαγωγής της εσοδείας 1992, ήταν δηλαδή κατά 476 \$/τόννο στο μέσο όρο μικρότερη.

- 1 -

Ι. Οικονομικά Αποτελέσματα

Από τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του Α.Σ.Ο., καθώς και από τη διαχείριση της εμπορεύσιμης σταφίδας, προέκυψαν τα πιο κάτω οικονομικά αποτελέσματα, στη διάρκεια της στασιδικής χρήσης 1993/94 (1.9.93 - 31.8.94).

1.- Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο.

Ο σχετικός λογ/σμός " Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο. " παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο 4.214.398,29 δραχ. και η συνοπτική εικόνα του λογ/σμού αυτού έχει ως κάτωθι:

ΠΡΟΣΟΔΟΙ

1.- Πρόσοδοι από εισφορά υπέρ ΑΣΟ από ακίνητα και κινητές αξίες	Δρχ.	65.695.313,00
2.- Έσοδα από Γεωργικά Ιδρύματα	"	16.166.830,00
3.- Έσοδα από τόκους (καταθέσεων κ.λ.π.)	"	338.799.554,00
4.- Διαχείριση βιομηχανικής σταφίδας παλαιών εσοδειών	"	179.308.551,00
5.- Διάφορα έσοδα	"	<u>42.385.040,00</u>
Σύνολο	Δρχ.-	<u><u>642.355.288,00</u></u>

ΔΑΠΑΝΕΣ

1.- Δαπάνες Διοίκησης	Δρχ.-	443.461.588,00
2.- Δαπάνες συντήρησης εγκαταστάσεων	"	7.329.046,00
3.- Έξοδα λειτουργίας Γεωργικών Ιδρυμάτων	"	10.265.278,00
4.- Έξοδα λειτουργίας Συγκροτημάτων Δεξαμενών	"	21.152.650,00
5.- Δαπάνες αντιφυλλοξηρικής άμυνας	"	17.816.290,00
6.- Φόροι	"	43.026.573,00
7.- Διαχείριση Εμπορεύσιμης σταφίδας εσοδείας 1993	"	57.618.181,00
8.- " " " παλαιών εσοδειών	"	20.749.413,00
9.- Αποσβέσεις	"	21.869.460,29
10.- Διάφορες δαπάνες	"	<u>3.281.697,00</u>
Σύνολο	Δρχ.-	<u><u>646.570.186,29</u></u>

//.

2.- Διαχείριση εμπροεϋστημης σταφίδας

α) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1993

Από την παραγωγή της σταφίδας εσοδείας 1993 συγκεντρώθηκαν στις αποθήκες του Α.Σ.Θ. 4.173.170 κιλά αξίας 710.721.220 δραχ. και από την διάθεσή της εισπράχθηκε το ποσό των 713.075.525 δραχ. Από την εν γένει διαχείριση της εσοδείας αυτής προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 57.518.181 δραχ.

β) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1992

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 20.704.590 δραχ.

γ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1990

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 28.730 δραχμές.

δ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1989

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 16.093 δραχμές.

ε) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1988

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 38.815.623 δραχ.

στ) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1987

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 206.319.548 δραχ.

ζ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1986

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 28.489.575 δραχ.

ζ1) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1986

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 58.463.894 δραχμές.

η) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1985

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 241.130.357 δραχμές.

η1) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1985

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 238.326.838 δραχμές.

θ. Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1984

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 209.303.005,79 δραχμές.

θ1. Διαχείριση αποθρευατοπρομηθένης σταφίδας εσοδείας 1984

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέκυψε Χρεωστικό Υπόλοιπο 222.609.194 δραχμές.

ι. Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1983

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 5.417.323,35 δραχμές.

ια. Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1982

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 3.225.467,44 δραχμές.

ιβ. Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1981

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 7.082.246,10 δραχμές.

3.- Διαχείριση μή Ευπρεύσιμης Σταφίδας

α. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδ. 1993 για λογ/σμά των παραγωγών

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, που απολογίζεται, ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 3.177.470 κιλά Ποιοτικής Διαλογής από τους παραγωγούς, που παραδόθηκε σ' αυτόν σύμφωνα με τον Νόμο, αξίας 63.549.400 δραχμών. Από τις ποσότητες αυτές διατέθηκαν 15.520 κιλά και απέμεινε αδιάθετη ποσότητα 3.161.962, που αποτιμήθηκε σε 63.239.240 δραχμές.

β. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδείας 1992 για λογ/σμά των παραγωγών

Από την διάθεση 148.905 κιλών για ρινόπνευμα και 1.777.540 κιλών για ξύδι και την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο σταφίδας την 31/8/94 375.676 κιλά, αξίας 9.391.900 δραχμών.

γ. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδείας 1991 για λογ/σμών των παραγωγών

Από την διάθεση 814.830 κιλών για ρινόπνευμα και 380 κιλών για ξύδι και την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 55.852.139 δραχμές.

Παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο σταφίδας την 31/8/94 92 κιλά, αξίας 2.300 δραχμών.

δ. Διαχείριση απορριμμάτων σταθ/σίων εσοδείας 1993 για λογ/συσ των μεταποιητών

Κατά τη διάρκεια της χρήσης που απολογίζεται, ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 6.929.405 κιλά απορριμμάτων επεξεργασίας από τους μεταποιητές Κροινθιακής σταφίδας, που παραδόθηκαν σ' αυτόν σύμφωνα με το Νόμο, αξίας 70.496.295 δραχμές.

Από τις ποσότητες αυτές διατέθηκαν 920.727 κιλά και απέμεινε αδιάθετη ποσότητα 5.994.945 κιλά που αποτιμήθηκε σε 60.989.567 δραχμές.

ε. Διαχείριση απορριμμάτων σταθ/σίων εσοδείας 1992 για λογ/συσ των μεταποιητών

Από την διάθεση 2.672.219 κιλών για οινόπνευμα και 342.100 κιλών για στασιδίνη και την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/συσ, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 40.000.000 δραχμές.

Παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο την 31/8/94 8.560 κιλά, αξίας 111.280 δραχμών.

στ. Διαχείριση απορ/των σταθ/σίων εσοδείας 1991 για λογ/συσ των μεταποιητών

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/συσών, παρέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 46.586.546 δραχ.

II. Μέτρα για την προστασία της Κροινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1993

A. ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

- 1.- Η επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τον Καν. Αριθμ. 2163/93 καθόρισε για την περίοδο Εμπορίας 1993/94 την ελάχιστη τιμή (τιμή ασφαλείας) που πρέπει να καταβάλλεται στους παραγωγούς.

Η τιμή αυτή είναι 52,491 Ευρωπαϊκές Λογιστικές Μονάδες (Ε.Λ.Μ.) ανά 100 κιλά και αντιστοιχεί στην ποιότητα Σουλτανίνας Νο 4

Βάσει των συντελεστών προσαρμογής και σύμφωνα με το από 1/9/93 έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας, οι κατώτερες τιμές παραγωγού για την εσοδεία 1993 διαμορφώνονται κατά περιφέρεια και κατηγορία ως εξής:

///.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σκιάς	Ηλίου Εκλεκτή	Τρεχούμενα
- Αιγιαλείας	176,3235	172,8894	164,1703
- Κορινθίας	—	166,5775	161,9290
- Πατρών - Νήσων - Ηλείας - Τριφυλίας - Πυλίας	—	161,9290	156,9469
- Λοιπής Μεσσηνίας	—	—	154,4550

Όπως προκύπτει από τον ανωτέρω πίνακα η μέση ελάχιστη τιμή παραγωγού (Τσεχ/να Πατρών - Νήσων κ.λ.π.) διαυροφώνεται στις 156,9469 δραχ./κιλό και σε σχέση με την αντίστοιχη της εσοδείας 1992 εμφανίζει μείωση κατά 29,080 δραχ. ανά κιλό ή σε ποσοστό 15,63%.

Πέραν της πιο πάνω ελάχιστης τιμής, η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, με τον Καν.2162/93 καθόρισε το ύψος της καταβαλλόμενης στους παραγωγούς σταθεματικής ενίσχυσης, το οποίο ανέρχεται σε 66.228 δραχ. ανά στρέμμα.

Η σταθεματική ενίσχυση της εσοδείας 1993 σε σύγκριση με την αντίστοιχη της εσοδείας 1992 παρουσιάζει αύξηση 26.483 δραχ. ανά στρέμμα ή σε ποσοστό 36,6%.

Οι κατώτερες τιμές παραγωγού που αναφέρονται στον ανωτέρω πίνακα ίσχυσαν κατά τον μήνα Σεπτέμβριο διότι σύμφωνα με τον Καν. Ε.Ο.Κ. 1445/93 οι κατώτερες τιμές παραγωγού αποψασίστηκα ν' αναπροσαρμόζονται με βάση την ισοτιμία ΕCU που θα ισχύει την πρώτη ημέρα κάθε μήνα, για τα γεωργικά προϊόντα.

2.- Το Δ.Σ. - Α.Σ.Ο., κατά τη συνεδρίασή του 7/7.9.93 έκανε δεκτά τ' ανωτέρω και επί πλέον αποφάσισε τα εξής:

α) Την αύξηση της τιμής συγκέντρωσης για τις ποσότητες που θα προσκομίσουν στον Α.Σ.Ο. οισταφιδοπαραγωγοί ως εξής:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Σκιάς	Ηλίου Εκλεκτή	Τρεχούμενα
- Αιγιαλείας	190	185	180
- Κορινθίας	-	180	175
- Πατρών - Νήσων - Ηλείας Τριφυλίας - Πυλίας	-	175	170
- Λοιπής Μεσσηνίας	-	-	165

β) Ο Α.Σ.Ο. να ενεργεί παρέμβαση για λογ/σμό των παραγωγών, παραλαμβάνοντας στις αποθήκες του και στις ανωτέρω τιμές κάθε ποσότητα εμπορεύσιμης σταφίδας εσοδείας 1992 που θα παραδίδεται σ' αυτόν από τους παραγωγούς προαιρετικά, μέχρι τις 31/8/94.

Μετά το τέλος της διαχείρισης της σταφίδας που θα παραλάβει ο Α.Σ.Ο. και υπό την προϋπόθεση διάθεσής της σε τιμές υψηλότερες από τις ελάχιστες το πλεόνασμα που θα προκύψει θα διανεμηθεί στους παραγωγούς, που θα έχουν παραδώσει στον ΑΣΟ την σταφίδα τους, με βάση τις τιμές που θα διαμορφωθούν κατά περιφέρεια, αφού αφαιρεθούν προηγουμένως τα έξοδα (τόκοι χρηματοδότησης, διαχειριστικά κ.λ.π.).

γ) Κάθε ποσότητα που θα απομείνει αδιάθετη στους δύο τελευταίους μήνες της σταφιδικής χρήσης, καταταφύσσεται μέχρι 31/9/94 στην αποθεματοποίηση.

δ) Η ποιοτική κατάταξη της σταφίδας θα διενεργείται από Γεωπόνους της Δ/νσης Γεωργίας ή από μονίμους υπαλλήλους του Α.Σ.Ο.

Σε περίπτωση διαφωνίας για την ποιοτική κατάταξη της σταφίδας, αρμόδια είναι η Δ/νση Γεωργίας της περιφέρειας στην οποία ανήκει το Υποκ/μα.

ε) Η σταφίδα που θα συγκεντρώνει ο Α.Σ.Ο., να διατίθεται για εξαγωγή ή εσωτερική κατανάλωση, τουλάχιστον με τις ελάχιστες τιμές.

στ) Ο αποθεματοποιός Α.Σ.Ο. που θα παραλαμβάνει το σταφ/οπο στις - κατά παραγωγή - κό τυπο- κατώτερες τιμές και θα τον διαθέτει στις τιμές που καθορίζονται από το Δ.Σ. θα είναι υπεύθυνος για κάθε αδικαιολόγητη ζημιά, που θα προκύψει από κακή διαχείριση του προϊόντος.

θ) Για την μη Ευπορεύσιμη Σταφίδα

Το Υπουργείο Γεωργίας με τις υπ' αριθμ. 339781/17.9.91 και 352369/2.10.91 αποφάσεις του, καθόρισε τον τρόπο παραλαβής και διάθεσης της μη ευπορεύσιμης σταφίδας, που από τον Νόμο παραδίδεται υποχρεωτικά στον Α.Σ.Ο.

α) Από τους παραγωγούς

1.- Η διαχείριση της Π.Δ. που το ελάχιστον ποσοστό της καθορίστηκε επί της παραγωγής κάθε παραγωγού, σε 5% για όλες τις σταφιδικές περιφέρειες θα γίνεται για λογ/σμό των παραγωγών.

2.- Η εξόφληση της Π. Διαλογής θα γίνεται μετά το κλείσιμο του λογ/σμού κάθε σταφιδικής χρήσης, απολογιστικά.

Με την υπ' αριθμ. 339781/17.9.91 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας η προθεσμία υποχρεωτικής προσκόμισης της Π. Διαλογής στις αποθήκες Α.Σ.Ο. έληγε την 31/12/1993 και παρετάθη μέχρι 31/3/94, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 324138/15.2.94 απόφαση του Υφυπουργού Γεωργίας.

Τέλος το Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. αποφάσισε στη συνεδρίασή του αριθμ. 4/10.3.95 την καταβολή στους παραγωγούς συμπληρωματικού τιμήματος 10 δραχ. για κάθε κιλό παραδοθείσα στον Α.Σ.Ο. Ποιοτικής Διαλογής χρήσης 1992/93 (ήτοι: 25 δραχ. προκαταβολή + 10 δραχ. συμπληρωματικό = 35 δραχ./κιλό) και προσωρινή εκκαθάριση της Ποιοτικής Διαλογής χρήσης 1993/94 που ανέρχεται σε 20 δραχ./κιλό.

β) Από τους Εμπόρους - Εξαγωγείς

1.- Τα απορρίμματα που προκύπτουν από την επεξεργασία της σταφίδας στα σταφιδογαστάρια και που τα υποχρεωτικά ποσοστά τους καθορίστηκαν επί της ποσότητας που διατίθεται συσκευασμένα είτε για εξαγωγή είτε για εσωτερική κατανάλωση σε ποσοστό 15% για όλες τις σταφιδικές περιφέρειες επί του αυτού- σιου σταφιδοκόκκου.

2.- Το Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. στη συνεδρίασή του 2/10.2.95 αποφάσισε να δοθεί στους σταφιδοεξαγωγείς προκαταβολή 10 δραχ. ανά κιλό απορριμμάτων εσοδείας 1993. Επίσης με την απόφαση αριθμ. 11/21.7.95 αποφάσισε την καταβολή στους σταφιδοεξαγωγείς προκαταβολής 18 δραχ. ανά κιλό για όση ποσότητα είχε συγκεντρώσει στις αποθήκες του ο Α.Σ.Ο. μέχρι 15.7.95.

Μετά την τελική διάθεση των απορριμμάτων σταφιδεογροστασίων στις βιομηχανίες απόσταξης θα δοθεί στους μεταποιητές - εξαγωγείς συμπληρωματική αξία που θα παύσει, σύμφωνα με την 352369/2.10.91 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

III. Επισκόπηση στην παραγωγή και διακίνηση της σταφίδας εσοδείας 1993

1. Έκταση - Παραγωγή - Στρεμματική απόδοση

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Α.Σ.Ο. οι εκτάσεις, που καλλιεργήθηκαν με σταφιδάμπέλους κατά το καλλιεργητικό έτος 1992/93, που παρήχθη η εσοδεία 1993 εκάλυπταν επιφάνεια 184.470 στρεμμάτων. Η έκταση αυτή ήταν μικρότερη του προηγούμενου έτους κατά 750 στρέμματα ή σε ποσοστό 0,4% και κατά 45.100 στρέμματα ή σε ποσοστό 19,6% της τελευταίας δετίας. Η μείωση των εκτάσεων αναφέρεται σε όλες τις σταφιδικές περιοχές, ιδιαίτερα δε στην Ηλεία, Μεσσηνία και Αχαΐα.

Το ύψος της παραγωγής ανήλθε σε 54.020 τόννους, έναντι 40.050 του προηγούμενου έτους και 47.566 τον. του μέσου όρου παραγωγής της τελευταίας δετίας 1988-1992.

Από την ποσότητα που παρήχθη 800 τόννοι περίπου σταφυλιών (που αντιστοιχούν σε 250 τον. ξηρά) οινοποιήθηκαν, η δε υπόλοιπη παραγωγή αποξηράνθηκε και αιτέωσε 53.760 τον. σταφίδας, από την οποία 50.560 τον. ήταν ευπροσείσιμης κατηγορίας και 3.180 τόννοι ήταν μη ευπροσείσιμης κατηγορίας (Ποιοτική Διαλογή).

Έτσι το ύψος της πραγματοποιηθείσας παραγωγής του απολογιζόμενου έτους ευανθίζεται μεγαλύτερο του ύψους της παραγωγής του προηγούμενου έτους (40.050) κατά 13.970 τον. ή σε ποσοστό 34,86% και κατά 6.454 τον. ή σε ποσοστό 13,67% τον. μέσου όρου παραγωγής της τελευταίας δετίας 1988-1992 (47.566 τόννοι).

Κατά τ' ανωτέρω η μέση στρεμματική απόδοση, που επιτεύχθηκε, ανήλθε σε 293 κιλά έναντι 216 του προηγούμενου έτους και 230 του μέσου όρου της δετίας 1988 - 1992.

Για πληρέστερη ενημέρωση παρατίθενται τα διαθέσιμα στοιχεία μας, που αναφέρονται στις εκτάσεις, την παραγωγή, την οινοποίηση χλωράς, τις αποδόσεις φυτειών που έγιναν κατά τα τελευταία πέντε χρόνια σε σχέση με την εσοδεία 1993.

ΠΙΝΑΚΑΣ I

Έκταση, παραγωγή και στρεμματική απόδοση κατά τα

τελευταία έξι (6) χρόνια

Σταφιδικ Έτος	Έκταση σε στρέμματα	Π Α Ρ Α Γ Ω Γ Η			Μέση στρεμματική από- δοση σε κιλά
		Αποξη- ρανθείσα	Οινοποιηθείσα χλωρά(σε ξηρά)	Σύνολο	
1988/89	229.570	61.000	1.580	62.580	273
1989/90	213.450	53.770	960	54.730	256
1990/91	211.230	39.380	300	39.680	188
1991/92	193.800	40.190	600	40.790	210
1992/93	185.220	39.940	110	40.050	216
Μ.Ο. δετίας	206.556	46.856	710	47.566	230
1993/94	184.470	53.760	260	54.020	293

- 3 -
ΠΙΝΑΚΑΣ II

Μεταβολές που σημειώθηκαν στις εκτάσεις των σταφιδαμπέλων κατά
Νομαρχιακό Διαμέρισμα κατά τα έτη 1988 - 1993

Νομοί	Καλλιεργητικά στρέμματα		Δείκτης	
	Έτος 1988	Έτος 1993	+ ή - σε στρέμματα	+ ή - %
Κορινθίας	35.360	40.375	+ 5.015	+ 14,2
Αχαΐας	59.310	49.050	- 10.260	- 17,3
Αιολίας	41.070	30.815	- 10.255	- 24,9
Μεσσηνίας	73.430	43.800	- 29.630	- 40,4
Ευκύνθου	17.730	19.180	+ 1.450	+ 8,2
Καβαλληνίας	2.570	1.250	- 1.320	- 51,2
ΣΥΝΟΛΟ	229.570	184.470	- 45.100	- 19,6

Τα στοιχεία της παραγωγής για την εσοδεία που απολογίζεται, εικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ III

Καλλιεργούμενα στρέμματα και ύψος παραγωγής της εσοδείας 1993 κατά Νομό,
σε σύγκριση με την προηγούμενη εσοδεία 1992

Νομοί	Καλλιεργηθέντα στρέμματα	Παραγωγή σε τόννους		Σύνολο παραγωγής	Μέση στρεμματική απόδοση σε κιλά
		Ξηρά σταφίδα	Οινοποιηθείσα χλωρά σε αντί- στοιχη Ξηρά		
Κορινθίας	40.375 (28.930)	9.830 (11.180)	-	9.830 (11.180)	243 (287)
Αχαΐας	49.050 (49.050)	12.715 (9.440)	140 (60)	12.855 (9.500)	262 (194)
Αιολίας	30.815 (29.590)	11.470 (7.610)	120 (50)	11.590 (7.660)	376 (259)
Μεσσηνίας	43.800 (46.950)	13.125 (8.730)	-	13.125 (8.730)	300 (186)
Ευκύνθου	19.180 (19.180)	6.360 (2.800)	-	6.360 (2.800)	332 (146)
Καβαλληνίας	1.250 (1.520)	260 (180)	-	260 (180)	208 (118)
ΣΥΝΟΛΟ	184.470 (185.220)	53.760 (39.940)	260 (110)	54.020 (40.050)	293 (216)

Οι εντός παρενθέσεως αριθμοί εμφανίζουν τα αντίστοιχα μεγέθη της προηγούμενης εσοδείας 1992.

Ακαθάριστο γεωργικό εισόδημα

Σύμφωνα με τα στοιχεία μας, το ακαθάριστο γεωργικό εισόδημα από την Κορινθιακή Σταφίδα της εσοδείας 1993 ανήλθε σε 8.818.800.000 δραχ., ήτοι 47.800 δραχ. κατά στρέμμα μέσο όρο.

.//.

Το ανωτέρω εισόδημα από την εσοδεία 1993 ήταν κατά 794.660.000 δραχ. ή σε ποσοστό 8,3% μικρότερο εκείνου της προηγούμενης εσοδείας 1992. Τούτο οφείλεται κυρίως στις κατά πολύ μειωμένες τιμές διάθεσης σε σχέση με τις περυσινές.

Αναλυτικότερα τα στοιχεία μας κατά Περιφέρεια των Υποκ/μάτων μας και κατά Νομαρχιακό Διαμέρισμα έχουν όσον στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ IV

Νομοί	Υποκαταστήματα	Ύψος παραγωγής σε τόννους	Ακαθάριστο Γεωργικό εισόδημα
Αχαΐας	Αιγίου Πατρών	11.930	1.366.150.000
		925	139.200.000
		12.855	2.105.350.000
Κορινθίας	Κιάτου Νεμέας Ευλακαστρέου	2.300	402.050.000
		4.200	595.950.000
		3.330	567.400.000
		9.830	1.665.400.000
Ζακύνθου	Ζακύνθου	6.360	973.000.000
Κεφαλληνίας	Ληξουρίου	260	42.000.000
Ηλείας	Αραλιάδας Πύργου Πελοπίου Κρεστένων	3.000	495.320.000
		4.040	566.330.000
		3.460	569.700.000
		1.090	171.650.000
		11.590	1.903.200.000
Μεσσηνίας	Φιλιατρών Γαργαλιάνων Χώρας Πύλου Κορώνης Πεταλιδίου Καλαμάτας Μεσσήνης	600	75.350.000
		1.940	319.950.000
		1.760	291.300.000
		4.045	688.000.000
		1.350	223.500.000
		1.050	169.350.000
		210	32.500.000
		2.170	329.500.000
		13.125	2.129.850.000
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	54.020	8.818.600.000

3. Διακίνηση

Η κατά φορέα απορρόφηση της παραγωγής εμφανίζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ V

Διακινήσεως της παραγωγής της Κορινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1993 σε τόνους

Φορέας Απορροφήσεως	Εμπορεύσιμη	Μη Εμπορεύσιμη (πλην απορ/των)	Οινοποιηθείσα χλωρά αναχθεί- σα σε ξηρά	Σύνολο Παραγωγής	
				Ποσότητες	%
Α.Σ.Ο.	4.173	3.180	-	7.353	14
Εμπόριο	31.991	-	210	32.201	60
Ευν/κές Οργανώσεις	14.416	-	50	14.466	26
	50.580	3.180	260	54.020	100

Η τελική εικόνα της κατά περίπτωση διαθέσεως της Κορινθιακής της εσοδείας 1993 διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

α) οινοποιηθείσα χλωρά (αντίστοιχη ξηρά)	τον.	250
β) Αποξηρανθείσα:		
- Εξαχθείσα ποσότητα	τον.	39.247
- Εσωτερική κατανάλωση	"	170
- Συγκεντρωθείσα σύμφωνα με το Νόμο, υποχρεωτικά από τον Α.Σ.Ο. μη εμπορεύσιμη (βιομηχανική)	"	9.763
- Αδιάθετα αποθέματα της 31/8/94		4.580
	Σύνολο	τον. 54.020 (α)

Ανάλυση αποθεμάτων κατά κάτοχο:

- Παραγωγοί	τον.	—
- Εξαγωγείς	"	3.460
- Συνεταιριστικές Οργανώσεις	"	1.120
	Σύνολο	" 4.580

(α) Από την συνολική αναφερόμενη ποσότητα των 54.020 τόνων σταφίδας, ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 6.580 τόνους. " Απορρίμματα Σταφιδεργαστησίων " τα οποία προέκυψαν από την επεξεργασία της εμπορεύσιμης σταφίδας για εξαγωγή.

ΠΙΝΑΚΑΣ VI

Της κατά μήνα και φορέα απορρόφησης της Κορινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1993

Μήνες	Φορέας απορρόφησης			Σύνολο		Εμπορεύσιμη στα χέρια παραγωγών	
	Α.Σ.Ο. Τόννοι	Εμπόριο Τόννοι	Συν/κές Οργανώσεις Τόννοι	Τόννοι	%	Τόννοι	%
	4.173	31.991	14.415	50.580			
Σεπτέμβριος 1993	397	2.452	5.253	8.517	17	41.963	83
Οκτώβριος "	2.264	4.230	5.273	12.367	41	29.596	59
Νοέμβριος "	412	3.510	1.370	5.292	53	23.704	47
Δεκέμβριος "	-	3.034	1.099	4.123	51	19.581	39
Ιανουάριος 1994	-	3.105	195	3.301	18	15.280	32
Φεβρουάριος "	-	2.548	105	2.653	73	13.597	27
Μάρτιος "	-	2.150	260	2.410	78	11.187	22
Απρίλιος "	-	2.025	74	2.099	82	9.098	18
Μάϊος "	-	1.965	116	2.081	86	7.007	14
Ιούνιος "	-	1.933	136	2.069	90	4.938	10
Ιούλιος "	-	2.064	-	2.064	94	2.874	6
Αύγουστος "	-	2.874	-	2.874	100	-	-

4.- Τιμές πώλησης σταφίδας

Α. Τιμές αγοράς εσωτερικού

— Τιμές διαθέσεως αποθεμάτων Α.Σ.Ο.

Με τον Κανονισμό 2163/93 της Ε.Ο.Κ. καθορίστηκαν οι λεπτομέρειες για πωλήσεις σταφίδας σε προκαθορισμένη τιμή.

Σύμφωνα με τον ανωτέρω Κανονισμό η σταφίδα, που συγκεντρώθηκε από τον Α.Σ.Ο. (4.173 τόννοι) διατέθηκε στο εξαγωγικό εμπόριο σε τιμές, που καθορίστηκαν με σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. - Α.Σ.Ο.

Β. Τιμές Ελευθέρου Εμπορίου

Μέσω του ελευθέρου εμπορίου διακινήθηκε ποσότητα 31.991 τόννων με τιμές ανώτερες της ελάχιστης κατά περιφέρεια τιμής παραγωγού. Κατά το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα της σταφιδικής χρήσης 1993/94 οι τιμές παρέμειναν σταθερές (150 - 180 δραχ./κιλό) και μόνον κατά το τελευταίο τετράμηνο της χρήσης (Μάϊο - Ιούνιο - Ιούλιο - Αύγουστο) παρουσίασαν μικρή άνοδο φθάνοντας τις 200 δραχ./κιλό.

Γ. Εξαγωγικές Τιμές

Οι τιμές πώλησης του προϊόντος με όρους F.O.B. ακολούθησαν καθοδική πορεία κατά το μεγαλύτερο χρονικό διάστημα της χρήσης (Σεπτέμβριος - Απρίλιος), στην συνέχεια παρουσίασαν μικρή άνοδο και διαμορφώθηκαν στα 1.058 δολάρια κατά μέσο όρο, ενώ η αγορά άνοιξε με 1.234 δολάρια/τόννο και έκλεισε με 1.083\$/τόννο.

Σύμφωνα με την στατιστική που τηρείται από τον Α.Σ.Ο. οι τιμές πώλησης Κορινθιακής που εξήχθη από την εσοδεία 1993, οι μέσες μηνιαίες τιμές πώλησης κατά τόνο, με όρους F.O.B. και κατά εξαγωγικό κέντρο, ως και κατά τις κυριότερες χώρες εξαγωγής, διαμορφώθηκαν όπως φαίνονται στους πίνακες, που ακολουθούν. Οι τιμές αναφέρονται στο μήνα εσοδείας του προϊόντος και όχι στο χρόνο κλεισίματος της εμπορικής πράξης πώλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ VII

Μέσων τιμών F.O.B. Κορινθιακής Σταφίδας κατά χώρα και μήνα σε δολάρια Η.Π.Α. κατά μετρικό τόνο.

Μήνες	Αγγλία	Ολλανδία	Γερμανία	Γαλλία	Ιρλανδία	Καναδάς	Διάφο- ρες Χώρες	Μ.Ο. F.O.B. \$ Η.Π.Α.
Σεπτέμβριος 1993	1.254	52	163	-	-	20	42	1.234
Οκτώβριος "	3.179	786	243	38	51	40	342	1.163
Νοέμβριος "	2.532	1.168	134	5	40	98	153	1.095
Δεκέμβριος "	1.799	545	100	127	20	100	273	1.054
Ιανουάριος 1994	2.007	537	38	20	40	50	160	1.016
Φεβρουάριος "	1.934	361	50	41	-	20	79	1.003
Μάρτιος "	2.338	491	20	20	20	-	187	976
Απρίλιος "	2.360	481	30	43	-	40	52	969
Μάϊος "	2.163	538	20	41	20	20	155	998
Ιούνιος "	2.382	484	50	42	-	40	152	1.037
Ιούλιος "	2.331	735	143	92	118	20	178	1.074
Αύγουστος "	2.398	535	50	-	38	20	37	1.083
	28.077	6.823	1.171	520	357	478	1.820	1.058

///.

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII

Των κατά μήνα φορτώσεων και ποσοτικό τύπο μέσω τιμών πώλησης σταφίδας
υπό όρους F.O.B. σε δολάρια Η.Π.Α. κατά μετρικό τόννο

Μήνες	VOISI	ZZA	GULF		PATRAS		ZANTE		AMMALIAS		PYRGOS		CALAMATA		MESSOS	OROS
	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.	Τόννοι	Μέση Τιμή F.O.B.
Σεπτέμβριος 1993	909	1.200	-	-	350	1.349	-	-	283	1.105	-	-	-	-	1.542	1.234
Οκτώβριος "	846	1.312	777	1.005	1.588	1.162	324	1.092	594	1.074	455	1.158	453	1.191	5.037	1.163
Νοέμβριος "	906	1.224	1.000	1.013	924	1.075	153	996	350	1.000	180	1.077	618	1.159	4.131	1.096
Δεκέμβριος "	578	1.248	458	1.014	702	1.047	174	970	478	934	280	1.053	295	989	2.965	1.054
Ιανουάριος 1994	390	1.376	727	1.027	414	990	286	896	577	909	280	1.137	338	971	3.012	1.016
Φεβρουάριος "	481	1.146	329	954	627	1.023	285	896	316	923	200	1.009	257	963	2.495	1.003
Μάρτιος "	328	1.255	524	939	1.355	967	288	916	567	926	120	950	394	950	3.576	976
Απρίλιος "	587	1.111	415	939	821	933	308	916	440	927	100	935	395	963	3.066	969
Μάϊος "	529	1.080	326	1.016	465	1.000	383	931	799	965	120	927	334	1.032	2.956	998
Ιούνιος "	467	1.105	375	984	1.204	1.092	579	925	425	972	100	987	532	1.066	3.762	1.037
Ιούλιος "	860	1.200	661	1.066	1.138	1.027	307	976	442	1.006	20	1.043	189	1.128	3.617	1.074
Αύγουστος "	802	1.083	506	1.008	1.084	1.139	265	1.026	120	983	135	1.083	175	1.109	3.087	1.083
	2.683	1.197	6.098	1.003	10.752	1.064	3.352	953	5.391	972	1.990	1.065	3.900	1.055	39.246 *	1.058

* Στη χρήση 1993/94 ελήφθησαν και 1.929 τόννοι σταφίδας εισαγωγής 1992 με μέσο όρο 1.169 \$ Η.Π.Α.

15. Εξαγωγές

Οι εξαγωγές ανήλθαν σε 41.176 τόννους έναντι 31.406 του προηγούμενου έτους και 38.600 τόννων του μέσου όρου της τελευταίας δετίας, ήτοι υπήρξαν μεγαλύτερες κατά 9.770 τόν. ή ποσοστό 31,1% από την προηγούμενη χρήση και κατά 2.576 τόννους ή ποσοστό 5,7% της τελευταίας δετίας. Έτις ποσότητες που εξήχθησαν συμπεριλαμβάνονται και 1.929 τόννοι σταφίδας από την εσοδεία 1992.

Έτους πίνακες που ακολουθούν παρέχονται στοιχεία, που αναφέρονται στις εξαγωγές της απολογιζόμενης περιόδου σε σύγκριση με τις εξαγωγές της προηγούμενης στατιστικής χρήσης και του μέσου όρου των εξαγωγών της τελευταίας δετίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΧ

Των εξαγωγών που έγιναν στη χρήση 1993/94 σε σύγκριση μ' εκείνες της προηγούμενης κατά χώρα προορισμού.

Χώρες Προορισμού	Ποσότητες που εξήχθησαν σε χιλιόγραμμα			
	Χρήση 1993/94	Χρήση 1992/93		
<u>Χώρες Ε.Ο.Κ.</u>				
Αγγλία	29.475.298	21.778.950		
Γερμανία	366.739	152.852		
Ολλανδία	7.290.199	5.342.751		
Γαλλία	1.221.675	1.028.625		
Βέλγιο	--	--		
Γαλλία	523.896	557.407		
Δανία	20.000	59.000		
Ιταλία	83.780	136.125		
Λουξεμβούργο	--	--		
Ισπανία	--	--		
Πορτογαλία	60.000	--		<u>29.555.710</u>
<u>Ανατολικές Χώρες</u>				
Πολωνί	13.250	--		
Αυστρ	64.000	61.125		
Τσεχία	--	--		
Σλοβακία	--	77.250		61.125
<u>Λοιπές Χώρες</u>				
Σουηδία	30.000	25.000		
Νορβηγία	--	13.250		
Ελβετία	44.000	65.000		
Η.Π.Α.	20.412	--		
Καναδάς	477.500	416.875		
Αυστραλία	534.500	519.500		
Διάφορες Χώρες	350.351	749.709		1.789.334
	(α) 41.175.600			31.406.169

(α) Ποσότητα 1.929.096 χιλ/μων ανήκει σε σταφιδόκαρπο εσοδείας 1992

ΠΙΝΑΚΑΣ X

Των φορτώσεων που έγιναν στην χρήση 1993/94 κατά λιμάνι εξαγωγής σε σύγκριση μ' εκείνες της προηγούμενης χρήσης

Λιμάνια Εξαγωγής	Ποσότητες που εξήχθησαν σε χιλιόγραμμα	
	Χρήση 1993/94	Χρήση 1992/93
Λιγίου	7.358.397	6.522.331
Ζακύνθου	3.540.375	1.766.375
Κιάτου	5.627.421	7.394.381
Καλαμάτας	4.378.344	4.073.243
Πατρών	11.378.025	8.220.427
Ρύσιου (Κατακόλου)	7.393.033	3.427.312
ΣΥΝΟΛΟ	41.175.600	31.406.169

ΠΙΝΑΚΑΣ XI

Συγκριτικός των εξαγωγών στις κυριότερες χώρες κατανάλωσης Κορινθιακής σταφίδας της χρήσης 1993/94 ως προς τις εξαγωγές της χρήσης 1992/93 και το μέσο όρο των εξαγωγών της Σετίας 1988/1992 σε τόννους

Χώρες Προορισμού	1993/94	1992/93	+ ή - %	Μέσος όρος Σετίας 1988/92	+ ή - %
Αγγλία	29.475	21.779	+ 35,3	25.510	+ 11,2
Ελλάδα	7.290	5.343	+ 24,8	7.300	- 0,2
Γερμανία	1.222	1.029	+ 18,8	1.627	- 24,9
Καναδάς	473	417	+ 14,5	554	- 25,9
Γαλλία	524	557	- 5,9	509	+ 2,9
Αυστραλία	535	520	+ 22,1	400	+ 53,3
Ισπανία	367	153	+ 139,9	348	+ 5,5
Διάφορες Χώρες	1.185	1.108	+ 6,9	1.252	- 5,3
	41.176	31.406	+ 31,1	38.600	+ 6,7

ΠΙΝΑΚΑΣ XII

Των κατά μήνα φορτώσεων που έγιναν στα εξαγωγικά χρόνια 1988/89 - 1993/94 σε τόννους

Μήνες	X	P	H	Σ	Ε	Ι	Σ
	1988/89	1989/90	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	
Σεπτέμβριος	7.976	3.270	330	393	1.463	3.043	
Οκτώβριος	7.720	5.384	4.977	4.417	3.521	5.427	
Νοέμβριος	5.165	9.470	4.325	3.938	2.434	4.150	
Δεκέμβριος	2.953	4.160	3.055	1.512	2.096	2.965	
Ιανουάριος	4.645	3.162	2.331	2.211	1.785	3.012	
Φεβρουάριος	4.010	4.555	2.511	3.525	2.455	2.515	
Μάρτιος	2.955	3.798	2.646	3.159	2.523	3.576	
Απρίλιος	2.548	2.377	2.424	2.122	2.104	3.056	
Μάιος	5.083	2.517	3.152	2.139	2.753	2.955	
Ιούνιος	4.597	1.575	2.135	2.523	3.449	3.751	
Ιούλιος	4.276	1.406	1.927	1.685	3.413	3.518	
Αύγουστος	2.969	1.234	355	1.155	3.138	3.087	
	55.132	44.948	31.178	29.339	31.406	41.176	

Στο κατωτέρω πίνακα αναφέρεται το ύψος του συναλλάγματος που εισήχθη κατά τα τελευταία έξι χρόνια από τις εξαγωγές της Καρινθιακής Σταφίδας.

ΠΙΝΑΚΑΣ XIII

Σταφιδικό Έτος (Σεπτέμβριος-Αύγουστος)	Εξαχθείσα Ποσότητα σε τόννους	Μέση Τιμή Πωλήσεως F.O.B. σε \$ Η.Π.Α.	Εισαχθέν συναλλάγμα σε \$ Η.Π.Α.
1988/89	55.132	1.047,42	58.754.443
1989/90	44.948	1.343,19	60.374.222
1990/91	31.178	2.371,59	73.940.771
1991/92	29.339	2.785,44	81.722.229
1992/93	31.406	1.608,70	50.524.275
1993/94	41.176	1.053,07	43.772.429

Στα ανωτέρω ποσά δεν συμπεριλαμβάνεται η ενίσχυση στο μεταποιητή που χορηγείται από την Ε.Ο.Κ. και η οποία για την απολογιζόμενη χρήση ανέρχεται σε 1.540.000.000 δρχ. περίπου.

IV. Συγκέντρωση - Διάθεση σταφίδας από τον Α.Σ.Ο.

1. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

Η ποσότητα σταφίδας από την εσοδεία 1993 που διαχειρίστηκε ο Α.Σ.Ο. ανήλθε σε 14.280 τόννους που συγκέντρωσε στις αποθήκες του σε 28 Κέντρα παραλαβής. Από την ποσότητα αυτή 4.173 τόννοι αφορούν σταφίδα εμπορεύσιμη, ενώ οι υπόλοιποι 10.107 σταφίδα μή εμπορεύσιμη, που - όπως είναι γνωστό - εξαγοράζεται υποχρεωτικά από τον Α.Σ.Ο. και είναι κατάλληλη μόνο για την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων (αινόπνευμα κ.λ.π.).

Ο λογ/σμός διαχειρίσεως της μή εμπορεύσιμης ή ελλιώς βιομηχανικής σταθίδας τηρείται χωριστά και είναι ανεξάρτητος από το λογ/σμό της εμπορεύσιμης σταθίδας, που παραδίδεται στον Α.Σ.Θ. παραίτητά από τους παραγωγούς σε τιμές, που καθορίστηκαν από την Ε.Θ.Κ. για την προστασία των σταθιδόπαραγωγών.

Στον πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι ποσότητες που συγκεντρώθηκαν κατά Υποκ/μα και Κέντρα Παραλαβής εμπορεύσιμης και μή εμπορεύσιμης σταθίδας.

* - Από την ποσότητα των 10.107 τόννων μή εμπορεύσιμης σταθίδας 349 τόννοι παράγονται από επεξεργασία σταθίδας εσοδείας 1992.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΙΥ
Συγκέντρωσης σταθίδας εσοδείας 1993 κατά Υποκ/μα
και Κέντρο παραλαβής.

ΧΡΗΣΗ 1993/94

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ	Σταθίδα που συγκεντρώ- θηκε σε κιλά		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ	ΜΗ ΕΜΠΟΡ/ΜΗ	ΚΑΤΑ ΚΕΝΤΡΟ	ΚΑΤΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Αίγιο	Αιγίου	149.460	1.377.060	1.526.520	2.220.576
	Διγελιωτικών	-	694.056	694.056	
Αυαλιάδα	Αυαλιάδας	170.560	579.425	750.105	1.339.585
	Γαστούνης	-	589.480	589.480	
Γαργαλιάνοι	Γαργαλιάνων	412.090	113.124	525.514	525.514
Ζάκυνθος	Ζακύνθου	540.377	231.110	771.187	1.785.725
	Γαΐτανίου	218.950	796.548	1.015.538	
Καλαμάτα	Μικρουάνης	114.939	112.879	227.818	872.789
	Πεταλιδίου	-	427.460	427.460	
	Καζόνας	-	217.510	217.510	
Κεφαλονιά	Ληξουρίου	244.332	15.508	260.440	260.440
Κιάτο	Κιάτου	1.470	629.369	631.429	1.000.789
	Ξυλοκάστρου	-	369.360	369.360	
Κορώνη	Κορώνης	129.805	77.989	207.794	207.794
Κρέστενα	Κρεστένων	325.350	57.111	382.461	427.166
	Ζαχάρως	41.920	2.785	44.705	
Σε μεταφορά		2.350.013	6.291.364	8.641.377	8.641.377

././.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	Κέντρα Παραλαβής	Σταφίδα που συγκεντρώ- θηκε σε κιλά		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ	ΜΗ ΕΜΠΟΡ/ΜΗ	ΚΑΤΑ ΚΕΝΤΡΟ	ΚΑΤΑ ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Από μεταφορά		2.350.013	6.291.364	8.641.377	8.641.377
Μεσσήνη	Μεσσήνης	74.276	125.365	200.247	200.247
Νεμέα	Νεμέας	-	520.383	520.383	520.383
Ευλόκαστρο	Ευλοκάστρου	-	199.620	199.620	199.620
Ράτρα	Ιταών	-	1.587.520	1.587.520	
	Λουσικόν	137.007	48.755	185.763	1.373.383
Πελοπίο	Πελοπίου	190.260	202.759	393.019	
	Καρούτες	437.523	-	437.523	330.342
Πεταλιόδι	Πεταλιόδιου	77.450	61.061	138.511	138.511
Ρύλο	Γιάλοβας	217.410	236.989	454.399	454.399
Ρύργος	Ρύργου	257.900	593.425	851.325	851.325
Θιλιατρά	Θιλιατσών	266.510	35.723	322.333	322.333
Χώρα	Χώρας	144.719	102.706	247.425	247.425
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		4.173.170	10.106.875	14.280.045	14.280.045

Ο κατωτέρω πίνακας εμφανίζει την συγκεντρωθείσα ποσότητα εμπορεύσιμης σταφίδας από τον Α.Σ.Ο. κατά περιφέρεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧV

Λιγυαλείας	Κιλά	149.460
Κερυνθίας	"	1.470
Πατρών-Νήσων-Ηλείας-Τριφυλίας- Πυλίας	"	3.833.023
λοιπής Μεσσηνίας	"	189.217
	ΣΥΝΟΛΟ	4.173.170

///.

2.- Αξία της σταφίδας που συγκεντρώθηκε

Οι κατά ποιοτικές κατηγορίες ποσότητες που συγκεντρώθηκαν και η αξία αυτών εικονίζονται στον πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ XVI

Ποιότητα Σταφίδας	Ποσότητες που συγκεντρώθηκαν σε κιλά	Αξία που καταβλήθηκε Δρχ.	Μέση Τιμή κατά κιλό Δρχ.
<u>Α' Ευπορεύσιμη</u>			
1. Εκιάς	-	-	-
2. Ηλίου Εκλεκτή	145.320	27.069.230	185
3. Τρεχούμενα	4.026.850	583.652.020	169,77
ΣΥΝΟΛΟ	4.173.170	710.721.220	170,30
<u>Β' Βιομηχανίας</u>			
α) <u>Από παραγωγούς</u>			
Π. Διαλογή	3.177.470	63.549.400	20
Σύνολο Α + Β	7.350.640	774.270.620	-
β) <u>Από εξαγωγείς</u>			
Άποσ/τα σταφιδω- γοστασιών	6.929.405	70.496.295	10,17

3.- Χρηματοδότηση του Α.Σ.Ο.

Με την αριθμ. 19/2.2.94 σύμβαση της Επιτροπής Πιστώσεων της Α.Τ.Ε. εγκρίθηκε δάνειο προς τον Α.Σ.Ο. ύψους 2.410.000.000 Δρχ., για συγκέντρωση - αποθεματοποίηση Κορινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1993. Από το ποσό αυτό έγινε εκταμίευση ποσού Δραχμών 670.000.000.

Το ανωτέρω δάνειο χρηματοδότησης δεν χορηγήθηκε με την εγγύηση του Ελληνικού Λημσίου και συνήθη με τους εξής βασικούς όρους:

α) Η χρηματοδότηση χορηγήθηκε με ενέχυρο τις αγοραζόμενες σταφίδες, οι οποίες αποδεδμεύονται απ' αυτό με την πώλησή τους μόνο στις μετρητοίς.

β) Ο Α.Σ.Ο. θα καταβάλλει δια μέσου της Α.Τ.Ε. στους παραγωγούς ολόκληρο το αντίτιμο της παραδιδόμενης σ' αυτόν σταφίδας με βάση την ελάχιστη τιμή, που καθορίζει κατά περιφέρεια και κατηγορία το από 1/9/93 έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας.

γ) Το δάνειο επιβαρύνεται με επιτόκιο 26%, 1,25% υπέρ του Οργανισμού Ελληνικών Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΕΛ.Γ.Α.) Από 1/1/94 καταργήθη το 1,25% υπέρ ΕΛ.Γ.Α.

δ) Το δάνειο λήγει στις 31/8/94.

ε) Μετά την 31/8/94 παρατείνεται μέχρι εξολήσεως και επιβαρύνεται με τόκους υπερημερίας.

στ) Κάθε εισπραξη από τις πωλήσεις σταφίδας, καθώς επίσης και οι οικονομικές ενισχύσεις που καταβάλλονται από την Ε.Ο.Κ. στον Α.Σ.Θ. μετά την αποθεματοποίηση μεταφέρονται σε πίστωση του λογ/σμού χρηματοδότησης.

4: Διάθεση - Αξία

Από τις ποσότητες, που συγκεντρώθηκαν, έχουν διατεθεί, μέσα στη χρήση που απολογίζεται οι ακόλουθες, για κάθε σκοπό, που αναφέρονται και έχουν γίνει οι αντίστοιχες για κάθε μία απ' αυτές εισπράξεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ XVII

Ποιοτική Κατηγορία Προορισμός σταφίδας που διατέθηκε	Ποσότητες που διατέθηκαν σε κιλά	Αξία που εισπράχθηκε σε δρχ.
Α' Εμπορεύσιμη		
- Στο εξαγωγικό εμπόριο	4.166.983	713.075.525
- Για Διαφήμιση	250	42.506
Σύνολο Α'	4.167.233	713.118.025
Β' Σταφίδα Βιομηχανίας		
- Διατεθείσα στη βιομηχανία	936.247	30.028.675
Σύνολο Β'	936.247	30.028.675
Σύνολο Α' + Β'	5.123.480	743.146.700

V. Αναλυτικοί λογαριασμοί Διαχειρίσεως σταφίδας κ.λ.π. Δημοσίου

Στους πιο κάτω λογαριασμούς παρατίθεται αναλυτικά τόσο η χιλιογραμμική κίνηση, όσο και τα οικονομικά αποτελέσματα των κατά περίπτωση διαχειρίσεων για λογ/σμό των παραγωγών και του Δημοσίου (Ξηράς) κατά εσοδεία.

///.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΦΡΑΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΓΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΟΓΩΝ

1.- Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1993

Εισαγωγή - Χρέωση

Συγκέντρωση σταφίδας	Κιλά	4.173.170	Δρχ.	710.721.220,00
Πλεονάσματα	"	14.673	"	2.494.410,00
Αξία ελλειμμάτων	"		"	103.700,00
Εξόδα συγκέντρωσης και αποθ/σης			"	20.061.198,00
" μεταφοράς			"	1.350.070,00
Τόκοι χρηματοδότησης			"	58.524.333,00
	Κιλά	4.187.843	Δρχ.	793.254.931,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση στο εμπόριο	Κιλά	4.186.923	Δρχ.	713.075.525,00
" για διαθήμιση	"	250	"	42.500,00
Λάχρηστη	"	510	"	103.700,00
Καταβληθέντες τόκοι από εξαγωγείς			"	19.920.615,00
Αξία πλεονασμάτων			"	2.494.410,00
Προς εξίσωση			"	57.618.181,00
	Κιλά	4.187.843	Δρχ.	793.254.931,00

2.- Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1992

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπα σταφίδας 1/9/93	Κιλά	25	Δρχ.	4.655,00
Συμπληρωματικό τμήμα σταφίδας			"	20.704.590,00
	"	25	Δρχ.	20.709.245,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπα σταφίδας 31/8/92	Κιλά	25	Δρχ.	4.655,00
Προς εξίσωση			"	20.704.590,00
	Κιλά	25	Δρχ.	20.709.245,00

3.- Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1990

Εισαγωγή - Χρέωση

Συμπληρωματικό τμήμα σταφίδας			Δρχ.	28.730,00
-------------------------------	--	--	------	-----------

Εξαγωγή - Πίστωση

Προς εξίσωση			Δρχ.	28.730,00
--------------	--	--	------	-----------

4.- Ευπροεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1989

Εισαγωγή - Χρέωση

Συμπληρωματικό τίμημα σταθίδας

Δρχ. 16.093,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Θαός εξίσωση

" 16.093,00
=====

5.- Ευπροεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1988

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

Δρχ. 38.815.623,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.94

Δρχ. 38.815.623,00
=====

6.- Ευπροεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1986

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

Δρχ. 28.489.575,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94

Δρχ. 28.489.575,00
=====

7.- Ευπροεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1985

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.94

Δρχ. 241.130.367,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1/9/93

Δρχ. 241.130.367,00
=====

8.- Ευπροεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1984

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.94

Δρχ. 209.303.005,79
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1/9/93

Δρχ. 209.303.005,79
=====

9. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1983

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94

Δρχ. 5.417.923,35
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

" 5.417.923,35
=====

10. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1982

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94

Δρχ. 3.226.467,44
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

Δρχ. 3.226.467,44
=====

11. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1981

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94

Δρχ. 7.082.246,10
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

Δρχ. 7.082.246,10
=====

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΞΗΡΑΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΓΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (Ε.Ο.Κ.)

1. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1987

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94

Δρχ. 206.319.548,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

Δρχ. 206.319.548,00
=====

2. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1986

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93

Δρχ. 68.463.894,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.94

Δρχ. 68.463.894,00
=====

3. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1985

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.93	Κιλά	3.942	Δρχ.	482.816,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93			"	238.325.838,00
	Κιλά	3.942	"	238.809.654,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.94	Κιλά	3.942	Δρχ.	482.816,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.94			"	238.325.838,00
	Κιλά	3.942	"	238.809.654,00

4. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1984

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχειρίσεως 1.9.93			Δρχ.	222.609.194,00
------------------------------	--	--	------	----------------

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχειρίσεως 31.8.94			Δρχ.	222.609.194,00
-------------------------------	--	--	------	----------------

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΞΗΡΑΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΣΟΔΕΙΩΝ

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο 1.9.93			Δρχ.	3.065.246,75
<u>Χρεωστικά υπόλοιπα 31.8.94</u>				

Εσοδείας 1971			Δρχ.	2.584.974,75
" 1973			"	440.785,00
" 1974			"	45.989.590,35
" 1976			"	17.598.888,70
" 1978			"	7.138.099,10
" 1979			"	16.658.761,15

Δρχ. 93.476.345,80

Εξαγωγή - Πίστωση

Πιστωτικά Υπόλοιπα 31.8.94

Εσοδείας 1969			Δρχ.	258.576,95
" 1970			"	1.589.028,20
" 1972			"	8.155.153,40
" 1976			"	3.597.938,45
" 1977			"	69.283.864,35
" 1980			"	10.591.784,45

Δρχ. 93.476.345,80

VI. ΛΟΙΠΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Α.Σ.Ο.

A. Διαχείριση μη Εμπορεύσιμης σταφίδας

1. Σταφίδα Βιουηχανίας (Π. Διαλογή) εσοδείας 1993 για λογ/σμό των παραγωγών

Εισαγωγή - Χρέωση

Συγκέντρωση	Κιλά	3.177.470	Δρχ.	63.549.400,00
Πλεονάσματα	"	12	"	240,00
Έξοδα επεξεργασίας			"	72.072,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94			"	5.768,00
	Κιλά	3.177.482	"	63.627.480,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση για ζύδι	Κιλά	15.320	Δρχ.	308.000,00
Αξία πλεονασμάτων	"		"	240,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.3.94	"	3.161.962	"	63.239.240,00
	Κιλά	3.177.482	Δρχ.	63.627.480,00

2. Σταφίδα Βιουηχανίας (Π. Διαλογή) εσοδείας 1992 για λογ/σμό των παραγωγών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.93	Κιλά	2.327.109	Δρχ.	58.177.725,00
Πλεονάσματα	"	859	"	21.475,00
Αξία ελλειμμάτων			"	545.175,00
Έξοδα επεξεργασίας			"	1.126.534,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94			"	23.271.090,00
Προς εξίσωση			"	36.769.866,00
	Κιλά	2.327.968	"	120.012.965,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93			Δρχ.	2.141.245,00
Διάθεση για σινόπνευμα	Κιλά	148.905	"	3.722.625,00
" " ζύδι	"	1.777.540	"	104.089.545,00
Αξία πλεονασμάτων	"		"	21.475,00
Έλλειμμα	"	20.253	"	506.575,00
Άχρηστη	"	5.584	"	139.600,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.3.94	"	375.676	"	9.391.900,00
	Κιλά	2.327.968	Δρχ.	120.012.965,00

..//.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΧΡΕΩΣΗ

ΚΕΦ.	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ	ΑΞΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ	ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
I.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΕΜΠΟΡ/ΜΗΣ</u>				
	1. Συγκέντρωση εσοδείας 1993	4.173.170	710.721.220,00		
	2. Πλεονάσματα	14.573	2.494.410,00		
	3. Αξία ελλειψμάτων		103.700,00		
	4. Έξοδα συγκέντρωσης και αποθήκευσης		20.061.198,00		
	5. Έξοδα μεταφοράς		1.350.070,00		
	6. Τόκοι χρηματοδότησης		58.524.333,00		
	7. Διαχείριση ευπορ/μης εσ. 1989		16.093,00		
	8. " " " 1990		28.730,00		
	9. " " " 1991		20.704.350,00	4.167.843	814.004.344,00
II.	<u>ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ</u>				
	1. Έξοδα Διοίκησης		443.451.558,00		
	2. Δαπάνες συντήρησης εγκα/σεων		7.329.046,00		
	3. Έξοδα λειτουργίας Γ. Ίδω/των		10.265.278,00		
	4. Έξοδα λειτουργίας συγκροτημάτων		21.152.660,00		
	5. Έξοδα αντιουλλοξηρικής άμυνας		17.916.290,00		
	6. Διάφορες δαπάνες		3.281.697,00		503.306.659,00
III.	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ</u>				21.869.460,20
IV.	<u>ΦΟΡΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ</u>				
	1. Φόρος εισοδήματος		6.803.680,00		
	2. Φόροι τόκων		35.222.993,00		43.026.573,00
				4.167.843	1.382.206.936,00

3. Σταθίδα Βιομηχανίας (Π.Διαλογή) εσοδείας 1991 για λογ/σμά των παράγονών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταθίδας 1.9.93	Κιλά	887.207	Δρχ.	22.180.175,00
Μεταφορά από σταθίδα από/των	"	7	"	36,00
Πλεονάσματα	"	3	"	75,00
Έξοδα επεξεργασίας			"	301.600,00
Αξία ελλειμμάτων			"	1.797.875,00
Πρός εξίσωση			"	55.852.139,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.94			"	2.300,00
	Κιλά	887.217	Δρχ.	80.634.400,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93			Δρχ.	53.440.960,00
Διάθεση για οινόπνευμα	Κιλά	314.600,	"	20.370.760,00
" " ζύδι	"	300	"	22.420,00
Αξία πλεονασμάτων			"	75,00
Ελλείμματα	"	60.461	"	1.512.025,00
Άχρηστη	"	11.134	"	265.850,00
Υπόλοιπο σταθίδας 31.3.93	"	92	"	2.300,00
	Κιλά	867.217	Δρχ.	80.634.400,00

4. Σταθίδα Βιομηχανίας (Απου/τα) εσοδείας 1993 για λογ/σμά των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Συγκέντρωση	Κιλά	6.929.405	Δρχ.	70.456.295,00
Πλεονάσματα	"	20	"	200,00
Αξία ελλειμμάτων			"	137.530,00
Έξοδα επεξεργασίας			"	532.720,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94			"	19.500.707,00
	Κιλά	6.929.425	Δρχ.	90.767.532,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση για οινόπνευμα	Κιλά	651.820	Δρχ.	16.543.449,00
" " στασιδίνη	"	7.900	"	477.950,00
" στο εξωτερικό	"	261.007	"	12.618.336,00
Αξία πλεονασμάτων			"	200,00
Άχρηστη	"	1.100	"	11.000,00
Ελλείμματα	"	12.653	"	126.530,00
Υπόλοιπο σταθίδας 31.3.94	"	5.994.945	"	60.969.567,00
	Κιλά	6.929.425	Δρχ.	90.767.532,00

5. Σταφίδα Βιουηχανίας (Απορ/τα) εσοδείας 1992 για λογ/σμό των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.93	Κιλά	3.330.529	Δρχ.	43.296.377,00
-Πλεονάσματα	"	131	"	2.353,00
Αξία ελλειμμάτων			"	1.401.603,00
Έξοδα επεξεργασίας			"	2.812.465,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.94			"	42.939.179,00
Πρός εξίσωση			"	40.000.000,00
	Κιλά	3.330.710	Δρχ.	130.452.677,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93			Δρχ.	35.704.340,00
Διάθεση για σιρόπνευμα	Κιλά	2.972.219	"	72.525.901,00
" " σταφιδίνη	"	342.100	"	20.697.000,00
Αξία πλεονασμάτων			"	2.353,00
Άχρηστη	"	13.795	"	179.335,00
Ελλείμματα	"	94.036	"	1.222.468,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.3.94	"	8.560	"	111.280,00
	Κιλά	3.330.710	Δρχ.	130.452.677,00

5. Σταφίδα Βιουηχανίας (Απορ/τα) εσοδείας 1991 για λογ/σμό των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.93	Κιλά	7	Δρχ.	36,00
Αξία σταφίδας			"	55.837.189,00
Πρός εξίσωση			"	46.686.346,00
	Κιλά	7	Δρχ.	112.523.771,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.93			Δρχ.	112.523.735,00
Μεταφορά στη σταφίδα Ποιοτικής Διαλογής	Κιλά	7	Δρχ.	36,00
	Κιλά	7	Δρχ.	112.523.771,00

././.

Β' Ε.π.ε.ν.δ.ύ.σ.ε.τ.ε.

Στη διάρκεια της χρήσης που απολογίζεται έγιναν διάφορες αναγκαίες εργασίες, που αφορούσαν κυρίως επισκευές και συντήρηση κτιριακών εγκαταστάσεων, περιφράξεις οικοπέδων, επισκευές στεγών αποθηκών, συντήρηση και επισκευή ηλεκτρονικών ζυγιστηρίων (γυροσπλάστιγγες), καθώς και αγορά διαφόρων υλικών κ.λ.π. η συνολική δαπάνη των οποίων ανήλθε στα ποσό των 7.329.046 δραχμών.

Γ' Πραμότητα και διάθεση υλικών προστασίας και αποξήρανσης σταφίδας

Για την προστασία της παραγωγής από τις βροχές κατά το στάδιο της αποξήρανσης και για τη βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος, ο Α.Σ.Ο. κατά τη διάρκεια της απολογιζόμενης χρήσης 1993/94 διέθεσε στους σταφιδοπαραγωγούς τρεις μεταητοίς και επί πιστώσει, σταφιδοκαλύμματα διαστάσεων 4 x 8 μ. και 4,5 x 12 μέτρων, καθώς και πλαστικό δικτυωτό επιστρώσεως αλωνίων.

Δ' Διαφήμιση

Ο Α.Σ.Ο. έλαβε μέρος σε εκθέματα μέσω Ο.Π.Ε. σε διάφορες διεθνείς Εκθέσεις και σε εκδηλώσεις διαφημιστικού χαρακτήρα στο εσωτερικό, κατά την σταφιδική χρήση 1993/94.

Ε' Γεωργικός Τομέας

I. Γενικά:

Η σταφιδική έρευνα και η μελέτη των προβλημάτων της Σταφιδικής Οικονομίας απαιτούν οργανωμένη ερευνητική μονάδα, στελεχωμένη με καταρτισμένο και εξειδικευμένο προσωπικό. Στον Α.Σ.Ο. τέτοια μονάδα δεν υπάρχει,

κατόπιν της ολικής απογύυωσης της Υπηρεσίας στον Τομέα αυτό, εκ της μέχρι σήμερα αποχώρησης όλων των μονίμων Γεωπόνων της.

Από την θέση λαμπών της αντιμετώπισης και παρακολούθησης των Γεωργικών δραστηριοτήτων του Οργανισμού, υπό πραγματικότητα ουσιαστικής συερίκνωσης προβάλλει και προέχει αμετάκλητη η αναγκαιότητα επανδρώσεως της Γεωπονικής μας Υπηρεσίας, με ικανοποιητικό εξειδικευμένο μόνιμο προσωπικό, προκειμένου μέσω τούτου να εξασφαλισθεί η εκπλήρωση των δια του Κ.Ν. 2490/55 πρόβλεπομένων σκοπών του ΑΣΟ, αλλά και να εκσυγχρονισθεί ο νευραλγικός και βασικός αυτός τομέας της σταφίδας, σύμφωνα με την υπάρχουσα σήμερα πραγματικότητα, τους σύγχρονους πειραματισμούς, αλλά και τις διαγραφόμενες νέες προοπτικές.

II. Ειδικά

1. Αντιφυλλοξηρική Άμυνα

Κατά την απολογιζόμενη περίοδο η δραστηριότητα της Γεωργικής Υπηρεσίας του ΑΣΟ στην αντιφυλλοξηρική άμυνα παρουσίασε την παρακάτω εικόνα:

Ερριζοβολήθησαν στα φυτώρια 144.000 τεμ. άρριζα μοσχεύματα για το Σταφιδικό Έτος 1994/95 των ποικιλιών: α) Η 110 τεμάχια 109.200 και β) 504 τεμάχια 34.800

Διατέθηκαν στους παραγωγούς στη χρήση που απολογίζεται (1993/94) 69.300 τεμάχια έρριζα μασχεύματα των ποικιλιών:

α) R 110	Τεμ.	47.550		
β) 41B	"	7.950		
γ) 504	"	2.200	Σύνολο	57.700
δ) R 110			Τεμ.	11.600

διετή, χρήσεως 1992/93

Ήτσι: Σύνολο ερριζών μασχευμάτων 69.300

Με την υπ' αριθμ. 4/22.3.94 απόφαση του Δ.Σ.-ΑΣΟ διατέθηκαν επίσης σε ιδιώτες φυτωσιούχους - ευπόρους άρριζα απλά και εμβολιάσιμα μασχεύματα των κάτωθι ποικιλιών:

I. ΑΡΡΙΖΑ ΑΠΛΑ

α) R 110	τεμ.	79.400		
β) 41B	"	30.600	Σύνολο	110.000

II. ΑΡΡΙΖΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΙΜΑ

R 110	τεμ.	31.300	
Γενικό Σύνολο αρριζών τεμ.			<u>141.300</u>

Από την ανωτέρω διάθεση των ερριζών και αρριζών μασχευμάτων εισεπράχθησαν 6.394.200 δραχ., αναλυόμενα ως εξής:

- 1) Από έρριζα μασχεύματα δραχ. 4.791.600 (57.700X75δραχ.έκαστο=4.327.500 και 11.600X40δραχ.έκαστο=464.000).
- 2) Από άρριζα απλά και εμβολιάσιμα μασχεύματα δραχ. 2.103.400 (110.000X14δραχ.έκαστο=1.540.000 και 31.300X18δραχ.έκαστο=563.400).

2. Βελτίωση ποιότητας

Η δραστηριοποίηση της Υπηρεσίας περιορίσθηκε εις την κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των γνωστών προγραμμάτων και φροντίδων. Έτσι λοιπόν υπό τις υπάρχουσες προοπτικές, συνεχίσθηκε η ενημέρωση επί καλλιεργητικών φροντίδων στην ποιότητα.

3. Προοπτικές για τη Γεωργική Έρευνα

Υπό τη ζωηρή δραστηριοποίηση της Διοίκησης του Οργανισμού και τις φιλόδοξες προοπτικές αυτής, για τη δημιουργία ενός νέου, εύρωστου, σύγχρονου και άοιου σικοδομήματος, που θα διαδραματίσει σημαίνοντα και δημιουργικό ρόλο, στο χώρο της Σταφίδας, παράλληλα με τους οραματισμούς και τις προθέσεις αυτής, να επιτύχει αναπτυξιακά αποτελέσματα εις όφελος της Σταφιδικής Οικονομίας, έχει σκοπό να θέσει υπό υλοποίηση για τη Γεωργική Έρευνα, τα κατωτέρω εκσυγχρονιστικά της σχέδια:

- 1.- Σύγχρονη αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του Χημείου ΑΣΟ, με ποικίλες ενασχολήσεις και δυνατότητες, ειδικότερα για την επιτυχή εφαρμογή αναλύσεων ειδικών μορφών, ως της φυλλοδιαγνωστικής κ.λ.π.
- 2.- Εκσυγχρονισμός του Ινστιτούτου ΑΣΟ σε συνεργασία και με το Ινστιτούτο Αμπέλου του Υπουργείου Γεωργίας, για την επιτυχή αντιμετώπιση των πάσης φύσεως σταφιδικών πειραμάτων κ.λ.π. γεωργικών δραστηριοτήτων.

Υπό το πνεύμα παράλληλα της ανάπτυξης του Τομέα αυτού και υπό την προοπτική της ευρείας αναδιοργάνωσης του ΑΣΟ, ώστε να αναλάβει αυτός ευρύτερες πρωτοβουλίες στο Γεωργικό-Σταφιδικό φάσμα και να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού βαθμού και απαιτήσεων, αποτελεί σκέψη της Διοίκησης του Οργανισμού, η παραχώρηση χώρου του Ινστιτούτου ΑΣΟ, για τη μεταφορά, εγκατάσταση και συνλειτουργία με τη

Γεωργική μας Υπηρεσία, του Ινστιτούτου Αμπέλου του Υπουργείου Γεωργίας, πράγμα που θα ενδυναμώσει, αναμορφώσει και θα ενισχύσει τις προοπτικές του Οργανισμού, στη δομή του, στις οικονομικές του προοπτικές και στην αξιοβιβλικότητα προσβολή του, για μια δυναμική εξέλιξη αυτού, με απότερο σκοπό την πρόοδο και κατοχύρωση του όλου οικοδομήματός του.

1. Εξωγεωργικές δραστηριότητες

- α) Ανασκοπήσεις της παγκόσμιας στασιόαγγρας
- β) Μηχανογράφηση του Τμήματος

ΣΤ. Το Προσωπικό του Α.Σ.Ο. και οι μεταβολές του

Ο αριθμός των υπαλλήλων που υπηρετούν στο Ίδρυμα και οι μεταβολές του αριθμητικές και βαθμολογικές, που έγιναν κατά το απολογιζόμενο έτος, έχουν ως κατωτέρω:

Α' Μόνιμο Προσωπικό

1. Αριθμητική κίνηση

α. Υπηρετούντες την 1.9.94	Υπάλληλοι	100
β. Προσληφθέντες	"	0
		<hr/> 100
γ. Εξήλθαν από την Υπηρεσία από 1.9.94 - 31.8.95	"	3
Υπηρετούντες την 31.8.95	"	<hr/> 97
		<hr/> <hr/> =====

2. Βαθμολογική διάθεση του Προσωπικού

Β α θ μ οί	Ο ρ γ α ν ι κ έ ς		Θ έ σ ε ι ς	
	Προβλ.π.	Υπηρετ.	Ελλειπ.	Υπεραριθμ.
Διευθυντής Υπηρεσιών	1	1	0	-
Υποδιευθυντές	2	0	2	-
Τμηματάρχες	28	24	24	-
Αρχιλογιστές-Λογιστές κ.λ.π.	130	58	72	-
Διαχειριστές-Ζυγιστές	15	0	15	-
Χημικοί	8	2	6	-
Γεωπόνοι	14	0	14	-
Μηχανικοί-Υπουργηχανικοί	1	1	-	-
Τηλεφωνητές	1	0	1	-
Τεχνίτες	12	5	7	-
Κλητήρες	10	6	4	-
	<hr/> 222	<hr/> 97	<hr/> 125	<hr/> -

Από τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει σαφώς η ελλειπής σύνθεση του προσωπικού.

Οι υπηρετούντες υπάλληλοι καλύπτουν μόνο 44% των προβλεπόμενων οργανικών θέσεων.

Β' Προσωπικό με σύμβαση αορίστου χρόνου (Νομικός Σύμβουλος, Εργατοφύλακες, Καθαρίστριες, εργάτες κ.λ.π.)

1. α. Υπηρετούντες την 1.9.94	10
β. Προσληφθέντες 1.9.94 - 31.8.95	0
γ. Παραιτηθέντες από 1.9.94 - 31.8.95	<hr/> 0
δ. Υπηρετούντες την 31.8.95	<hr/> 10

Γ' Προμίσθια Προσωπικό (Γεωπόνοι, Χημικοί, Καθαρίστριες, Εργάτες)

α. Υπηρετούντες την 1.9.94	5
β. Προσληφθέντες 1.9.94 - 31.8.95	5
γ. Παραιτηθέντες από 1.9.94 - 31.8.95	5
δ. Υπηρετούντες την 31.8.95	<hr/> 5

ΑΣΟ κατά τη χρήση 1993/94
μέχρι 31/8/94)

ΕΞΑΓΩΓΗ - ΠΙΣΤΩΣΗ

ΚΕΦ/	Α Ι Τ Τ Ο Λ Ο Γ Ι Α	ΧΙΛ/ΜΑ	ΑΞΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ ΚΑΤ' ΑΡΞΗ	ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
I.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΕΜΠΟΡ/ΜΗΣ</u>				
	1. Διάθεση:				
	α. Έτο Εμπόριο	4.186.983	713.075.525,00		
	β. Για διασφήμιση	250	42.500,00		
	γ. Άχρηστη	610	103.700,00		
	2. Αξία πλεονασμάτων		2.494.410,00		
	3. Καταβληθέντες τόκοι χρημ/σης		12.754.148,00		
	4. Έξοδα αποθεματοποίησης		7.166.467,00	4.187.843	735.536.750,00
II.	<u>ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ</u>				
	1. <u>ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ</u>				
	α. Από διάθεση Γεωργικών Προϊόντων		9.129.430,00		
	β. Από διάθεση φυτωρίων		7.037.400,00		16.166.830,00
	2. <u>ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ</u>				
	α. Από συμμετοχή στην Αγρο- τική Εξαγωγική		26.921.208,00		
	β. Από διαχείριση Γεωργι- κών Υλικών		50.100,00		27.281.308,00
III.	<u>ΠΡΟΣΟΔΟΙ</u>				
	1. Εισφορά υπέρ ΑΣΟ		633.113,00		
	2. Πρόσοδοι από ακίνητα		20.351.908,00		
	3. Από χρεώγραφα		44.710.292,00		
	4. Διάφοροι Πρόσοδοι		15.103.732,00		60.799.045,00
IV.	<u>ΤΟΚΟΙ</u>				
	1. Από καταθέσεις		308.389.988,00		
	2. Από δάνεια Προσωπικού ΑΣΟ		2.346.450,00		
	3. Διάφοροι		28.063.116,00		338.799.554,00
V.	<u>ΔΙΑΧ/ΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΙΘΗΚΕ ΣΤΗ ΒΙΟΜ/ΝΙΑ (Π. ΔΙΑΛΟΓΗ - - ΑΠΟΡ/ΤΑ)</u>				179.308.551,00
VI.	<u>ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ- ΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ</u>				4.214.898,25
				4.187.843	1.382.206.936,25

ΛΟΓ/ΣΜΟ ΔΗΜΟΣΙΟΥ
από 1/9/93 - 31/3/94

ΕΣΛΟΓΗ - ΠΙΣΤΩΣΗ

ΚΕΦ	ΑΡΘ	Α Ι Τ Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α	ΧΙΛ/ΜΑ	ΑΞΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ ΚΑΤΑ ΑΡΘΡΟ	ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
I.		<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ</u>				
	1.	<u>ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΝ</u>				
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1981		7.082.246,10		
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1982		3.226.467,44		
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1983		5.417.923,35		
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1984		209.303.003,79		
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1985		241.130.367,00		
		- Παλαιών εσοδειών		93.476.345,80		
		- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1987		206.319.648,00		765.955.903,48
II.		<u>ΧΡΕΩΣΤΙΚΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ</u>				
	1.	<u>ΣΤΑΦΙΔΑΣ</u>				
		- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1985	3.942	482.316,00		
	2.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΝ</u>				
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1986		28.489.575,00		
		- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1988		38.315.523,00		
		- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1984		222.609.194,00		
		- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1985		238.326.838,00		
		- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1986		68.463.894,00		
		- Παλαιών εσοδειών		90.411.099,05	3.942	687.699.039,05
					3.942	1.453.554.942,53

I	ΠΑΓ.ΙΟ			
1.	<u>Γήπεδα</u>		4.951.693,20	
2.	<u>Εγκαταστάσεις</u>			
	Σταθίδα αποθηκών και Σταθ/ων	236.533.352,40		
	Συγκροτημάτων Δεξαμενών	77.113.019,85		
	Γεωργικών Ίδρυμάτων	15.516.028,25		
	Κεντρικού	42.971.465,06	374.133.865,50	379.095.558,70
II	ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ			
1.	<u>Μηχανήματα-Εργαλεία-Σκεύη</u>			
	Σταθίδα αποθηκών και Σταθ/ων	22.658.837,26		
	Συγκροτημάτων Δεξαμενών	13.100.179,15		
	Γεωργικών Ίδρυμάτων	7.338.414,08	43.597.430,41	
2.	<u>Υλικά Εφοδία εγκατ/σεων</u>		3.256.730,93	
3.	<u>Μεταφορικά μέσα</u>		3.461.943,00	
4.	<u>Έπιπλα και Σκεύη</u>		16.449.608,99	56.765.713,33
III	ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ			
1.	<u>Σταθίδα</u>		134.219.458,00	
2.	<u>Υλικά</u>			
	Γεωργικά υλικά προς			
	διανομή	1.294.072,00		
	Υλικά αναλώσιμα	2.134.823,60	3.428.895,60	
3.	<u>Απαιτήσεις</u>			
	Εμποροι Λογ.Εγγυημένοι	4.993.760,00		
	Βιομήχανοι Λογ.Εγγυημένοι	103.047.791,00		
	" " Τρεχούμενοι	10.581.338,00		
	Χρεώστες από διάθεση Γεω-			
	ργικών Υλικών	2.594.235,75		
	Χρεώστες διάφοροι	7.442.467,70		
	Προκαταβολές διάφορες	88.994.732,00		
	Εγγυήσεις	1.214.304,70		
	Επισφαλείς Χρεώστες	1.348.161,60	220.316.790,95	
4.	<u>Χρεώνγραφα</u>		13.953.976,15	
5.	<u>Εισπραξεις πληρωμές λογ.</u>			
	<u>Ταίτων</u>		24.826.218,00	
6.	Διαχείριση σταθίδας	587.116.223,05		
	" μέλασσας	39.182.673,00	746.298.896,05	
7.	Εκκρεμείς λογ/σμοί		482.712.205,00	1.525.756.439,75
IV	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ			
	Ταμεία Υπηρεσιών	6.073.477,60		
	Καταθέσεις	1.254.494.393,00		1.262.567.870,60
V	ΠΡΟΒΛΕΠΟΜΕΝΟ			
	Προβλέψεις εισπραξιών			369.409,00
VI	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ			51.270.090,50
				<u>3.385.825.082,08</u>

31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1994

ΑΠΟ 1/9/93 μέχρι 31/8/94

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

I.	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΑ</u>		
	1. Αποθεματικό Κεφάλαιο	799.668.111,82	
	2. " Αυτασφάλειας	26.200.918,45	
	3. Ειδικός λογ/σμός αναγωγής	97.014.048,30	
	4. Αποθεματικό Καταβολής οφειλής στο Ελληνικό Δημόσιο	42.312.014,00	
	5. Αποθεματικό Επισφαλών Απαιτήσεων	75.000.000,00	
	6. Ειδικό αποθεματικό για κάλυψη υποτιμήσεως περιουσιακών στοιχείων	276.851.148,58	1.317.045.241,15
II	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ</u>		
	1. Κτισιακών	278.141.361,00	
	2. Μηχανημάτων - Εργαλείων	43.548.316,66	
	3. Επίπλων και Έκθετων	16.449.608,99	
	4. Μεταφορικών μέσων	2.934.883,08	
	5. Επισφαλών απαιτήσεων	1.348.161,80	342.422.831,45
III.	<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>		
	1. Εγγυήσεις Τρίτων	3.714.443,00	
	2. Πιστωτές	57.297.141,00	
	3. Εκκαλυμμένοι λογ/σμοί	464.766.065,50	
	4. Απόσταξη αινοπνεύματος	997.994,00	526.775.643,50
IV.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ</u>		
	1. Διαχείριση σταθίδας	851.772.727,48	
	2. " μέλασσας	143.869.507,00	995.642.234,48
V.	<u>ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ</u>		
	1. Προβλέψεις Πληρωμών		152.668.041,00
VI.	<u>ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ</u>		51.270.090,50
			<u>3.385.825.082,08</u>

ΑΥΤΟΝΟΜΟΣ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ

ΕΚΘΕΣΗ

ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΣΤΑΦΙΔΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1995/96
ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΟΥ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ κ. ΜΑΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΠΑΤΡΑ 1997

ΕΚΘΕΣΗ

Επί του Απολογισμού

Του Σταφιδικού Έτους 1995/96

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Κατά την απολογιζόμενη χρήση 1995/96, ο Αυτόνομος Σταφιδικός Οργανισμός (Α.Σ.Ο.) συνέχισε να επιτελεί με υπευθυνότητα το έργο που από την ίδρυσή του, τού έχει ανατεθεί και το οποίο συνίσταται κυρίως:

Α.- Στη συγκέντρωση και αποθήκευση της προσκομιζόμενης εμπορεύσιμης Κορινθιακής Σταφίδας, στην κατάρτιση της σε καθορισμένους τύπους και στη διάθεσή της στο εξαγωγικό εμπόριο, για λογ/σμό των παραγωγών.

Β.- Στη συγκέντρωση και διαχείριση απολογιστικά:

α) του παραγωγικού προκρατήματος (Π. Διαλογής) για λογαριασμό των παραγωγών, βάσει της υπ' αριθμ. 339781/17.9.91 απόφασης του Υφυπουργού Γεωργίας.

β) του μεταποιητικού προκρατήματος (εμπορ/τα σταφ/σίων) για λογ/σμό των σταφιδεξαγωγέων, βάσει της υπ' αριθμ. 352389/2.10.91 απόφασης του Υφυπουργού Γεωργίας.

Γ.- Στην παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού.

Δ.- Στη διαφήμιση και συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις

Πέραν των ανωτέρω, ο Α.Σ.Ο. έχει από το Νόμο και το Κοινοτικό Καθεστώς οριστεί αποθεματοποιός των ποσοτήτων εκείνων εμπορεύσιμης σταφίδας που έχουν συγκεντρωθεί στις αποθήκες Α.Σ.Ο. και δεν έχουν διατεθεί μέχρι 31/8/96 στους μεταποιητές για εξαγωγή.

Όσον αφορά στην απολογιζόμενη χρήση 1995/96 καμία ποσότητα δεν εισήλθε στην αποθεματοποίηση. Τούτο οφείλεται κυρίως στα έγγραφα του Υπουργείου Γεωργίας (Δ/νση Μετ. Τυπ. και Ποιοτ. Ελέγχου) υπ' αριθμ. 378993/16.8.95 με τα οποία δόθηκε η δυνατότητα στους παραγωγούς να διαθέτουν τα προϊόν τους στο ελεύθερο εμπόριο και πέραν της 31/8/96, οπότε έληγε η σταφιδική περίοδος.

Οι αλλαγές που έχουν επέλθει από την χρήση 1994/95 στο καθεστώς της προστασίας της Κορινθιακής Σταφίδας εξ αιτίας των Κοινοτικών Κανονισμών με βασικότερη αυτή της κατάργησης του καθορισμού ελάχιστης τιμής παραγωγού έχουν συντελέσει στην κατάργηση ή στην ελλιπή υλοποίηση των σκοπών ίδρυσης του Οργανισμού και κυρίως στην αδυναμία παρέμβασης στις τιμές σταφίδας προς εξισσορόπηση της αγοράς.

Το έργο που επιτελέσθη μέσα στη χρήση 1995/96 και τα οικονομικά αποτελέσματα εκτίθενται κατωτέρω:

Α. Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο.

Από την ανάλυση των οικονομικών αποτελεσμάτων της σταφιδικής χρήσης, 1995/96 τα στοιχεία του λογ/σμού " Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο. " έχουν ως ακολούθως:

././.

Δαπάνες	Δοχ.	583.042.151,00
Πρόσοδοι	"	<u>480.194.096,00</u>
Ήτοι Έλλειμμα	"	<u>102.848.055,00</u>

Το ανωτέρω έλλειμμα καλύφθηκε από το ειδικό αποθεματικό προς κάλυψη υποπίμησης των περιουσιακών στοιχείων του Οργανισμού, σφείλεται δε στους εξής κυρίως λόγους:

- 1.- Στην κατάργηση της υπέρ Α.Σ.Ο. εισφοράς που έγινε με το Ν. 2040/23.4.92, η κατάργηση της εισφοράς στέρησε τον Οργανισμό από ένα έσοδο που σύμφωνα με το ύψος της πραγματοποιηθείσας παραγωγής της απολογιζόμενης εσοδείας 1995 θα ανήρχετο σε 115.000.000 δραχμές.
- 2.- Από 1/1/93 η διαχείριση των πρώτων υλών οινοπνευματοποιείας (μέλσσας κ.λ.π.) έπαψε να γίνεται από τον Α.Σ.Ο. όπως μέχρι τότε, σύμφωνα με το Νόμο, ίσχυε. Τούτο είχε σαν αποτέλεσμα για τον Α.Σ.Ο. την απόλειψ εσόδων ύψους περίπου 150.000.000 δοχ.

β. Λογισμικός Διαχείρισης της εμπορεύσιμης σταφίδας εσοδείας 1995

Από την παραγωγή 1995 που ανήλθε σε 31.050 τόννους, ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 1.247 τόννους και οι Συνεταιριστικές Οργανώσεις Αιγίου, Ζακύνθου και Πύργου, συγκέντρωσαν 5.804 τόννους, ενώ μέσω του εμπορίου διακινήθηκαν 22.549 τόννοι. Παρέμεινε δε εδιάθετη ποσότητα στα χέρια των παραγωγών 1.450 τόννοι.

Η συγκεντρωθείσα από τον Α.Σ.Ο. σταφίδα διατέθηκε στο εξαγωγικό εμπόριο σύμφωνα με σχετικές αποφάσεις του Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. στη γενική μέση τιμή των 410,55 δοχ/κιλά.

Γ. Διαχείριση Βιομηχανικής Σταφίδας

Από την χρήση 1991/92 οι βιομηχανικές σταφίδες (Ποιοτική Διαλογή και Απορρίμματα σταφιδεργαστηρίων) παραλαμβάνονται υποχρεωτικά από τον Α.Σ.Ο. σύμφωνα με το Νόμο και τους Κοινοτικούς Κανονισμούς όπως μέχρι σήμερα, αλλά η διαχείρισή των γίνεται για λογ/σμό των παραγωγών (Ποιστ. Διαλογή) και μεταποιητών σταφ/γέων (Απορρίμματα).

Δ. Παραγωγή

Το ύψος της παραγωγής της Κορινθιακής Σταφίδας του απολογιζόμενου σταφιδικού έτους ανήλθε σε 33.350 τόννους.

Από το σύνολο της χλωρής σταφίδας, που αποξηράνθηκε και έδωσε προϊόν της τάξης των 33.160 τόννων, ποσότης 190 τόννων (αντίστοιχη σε 630 τόννους περίπου ξηράς) οινοποιήθηκε.

Το ύψος της πραγματοποιηθείσας παραγωγής του απολογιζόμενου έτους 1995/96 από 33.350 τόννους ήταν μικρότερο του ύψους της παραγωγής του προηγούμενου έτους (43.410 τόννοι) κατά 10.060 τόννους ή σε ποσοστό 23% και κατά 10.240 τόννους ή σε ποσοστό 23,5% του μέσου ύψους της παραγωγής της τελευταίας δετίας (43.590 τόννοι).

Ε. Ακθάριστο Γεωργικό Εισόδημα

Με βάση τα στοιχεία του Α.Σ.Ο. το ακθάριστο Γεωργικό Εισόδημα από την καλλιέργεια της Κορινθιακής, της εποδείας 1995 ανήλθε σε 11.430.400.000 δραχ. ήτοι 53.100 δραχ. κατά στρέμμα και μέσο όρο. Το εισόδημα αυτό ήταν κατά 2.695 εκατομμύρια δραχ. ή σε ποσοστό 33,93% μεγαλύτερο εκείνο της προηγούμενης εποδείας 1994. Η σημειωθείσα αύξηση του εισοδήματος οφείλεται κυρίως στις υψηλές τιμές διάθεσης του προϊόντος από τον Α.Σ.Ο. και τους σταθιδοπαραγωγούς.

Το εισόδημα που αποκτήθηκε γεωγραφικά κατανέμεται:

Στο Νομό Κορινθίας	Δραχ.	2.915.900.000
" " Αχαΐας	"	3.087.200.000
" " Ζακύνθου	"	903.900.000
" " Κεφαλληνίας	"	49.700.000
" " Ηλείας	"	1.633.500.000
" " Μεσσηνίας	"	2.840.200.000
ΣΥΝΟΛΟ	Δραχ.	11.430.400.000

ΣΤ. Διακίνηση της παραγωγής

Από την παραχθείσα εμπορεύσιμη ποσότητα Κορινθιακής (31.050 τόννοι), ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 1.247 τόννους (4%) οι ενώσεις Συνεταιρισμών (Αιγίου, Ζακύνθου και Πύργου) 5.804 τόννους (18,7%), ενώ το εμπόριο 22.549 τόννους (72,6%) ενώ παρέμεινε στα χέρια των παραγωγών μετά την 31/8/96 1.450 τόν. (4,7%).

Ο Α.Σ.Ο. πέραν από την ανωτέρω ποσότητα (1.247 τόν.) της εμπορεύσιμης σταφίδας, που παραδόθηκε σ' αυτόν προαιρετικά από τους παραγωγούς, συγκέντρωσε και διαχειρίστηκε και 7.031 τόννους βιομηχανικής σταφίδας, που η παράδοσή της στον Α.Σ.Ο. είναι από το Νόμο επιβεβλημένη.

Ο Α.Σ.Ο. είχε εγκαταστήσει σε πλήρη ετοιμότητα και προετοιμασία, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των παραγωγών, δίκτυο από Κέντρα συγκέντρωσης στο χώρο της παραγωγής, έχοντας έτσι την ικανότητα να υποδεχθεί ολοκληρωτήν παραχθείσα ποσότητα σε σύντομο χρόνο.

Ζ. Τιμές πώλησης της σταφίδας

1. Τιμές αγοράς του εσωτερικού

α) Τιμές διάθεσης αποθεμάτων Α.Σ.Ο.

Την ποσότητα που συγκέντρωσε ο Α.Σ.Ο. διέθεσε εντός της απολογιζόμενης χρήσης.

Η διάθεση των αποθεμάτων έγινε κατόπιν αποφάσεων του Δ.Σ.-Α.Σ.Ο. με προκαθορισμένες τιμές σε ποσότητες που καθορίζονταν ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς, που κάθε φορά επικριτούσαν ήτοι:

1.	Αποφ. Δ.Σ. - Α.Σ.Ο.	3/9.2.56	α) τόννοι:	553	προς	350	δραχ/κιλό
			β) "	37	"	355	"
2.	" " "	5/29.3.56	α) "	91	"	475	"
			β) "	10	"	470	"
			γ) "	1	"	455	"
			δ) "	519	"	455	"
			ε) "	26	"	450	"

Η σωστή πολιτική του Α.Σ.Ο. στη διάθεση των αποθεμάτων σταφίδας, που συνκέντρωσε είχε σαν αποτέλεσμα:

- 1.- Οι παραγωγοί που παρέδωσαν το προϊόν τους στον Α.Σ.Ο. να εισπράτουν τις ίδιες τιμές με τους παραγωγούς που παρέδωσαν το προϊόν τους στις Ενώσεις και στο ελεύθερο εμπόριο και επί πλέον να εισπράτουν την αξία του παραδοθέντος στον Α.Σ.Ο. σταφιδοκόσπου τους πρώτους μήνες της σταφιδικής χρήσης.
- 2.- Οι παραγωγοί που διέθεσαν το προϊόν τους στα ελεύθερα εμπόρια να πετύχουν υψηλότερες τιμές.

β) Τιμές στο ελεύθερο εμπόριο

Όπως προαναφέρθηκε, μέσω του ελεύθερου εμπορίου διακινήθηκε ποσότητα 22.549 τόννων και οι τιμές αγοράς κυμάνθηκαν κατά περιφέρειες ως κάτωθι:

1)	Περιφέρεια Αιγιάλειας	από	255	μέχρι	500	δραχ/κιλό
2)	" Κορινθίας	"	250	"	500	"
3)	" Πατρών κ.λ.π.	"	220	"	450	"
4)	" Λοιπής Μεσσηνίας	"	250	"	450	"

Ι. Οικονομικά Αποτελέσματα

Από τη διαχείριση των περιουσιακών στοιχείων του Α.Σ.Ο., καθώς και από τη διαχείριση της εμπορεύσιμης σταφίδας, προέκυψαν τα πιο κάτω οικονομικά αποτελέσματα, στη διάρκεια της σταθιδικής χρήσης 1995/96 (1.9.95 - 31.8.96).

1. Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο.

Ο σχετικός λογ/σμός " Πρόσοδοι - Δαπάνες Α.Σ.Ο. " παρουσίασε χρεωστικό υπόλοιπο 102.848.055,00 δραχ. και η συνοπτική εικόνα του λογ/σμού αυτού έχει ως κάτωθι:

ΠΡΟΣΟΔΟΙ

1.- Πρόσοδοι από εισφορά υπέρ ΑΣΟ από ακίνητα και κινήτες αξίες	Δρχ.	92.459.427,00
2.- Έσοδα από Γεωργικά Ιδρύματα	"	31.893.453,00
3.- Έσοδα από τόκους (καταθέσεων κ.λ.π.)	"	200.247.102,00
4.- Διαχείριση βιομηχανικής σταφίδας παλαιών εσοδειών	"	119.061.122,00
5.- " Εμπορεύσιμης " " "	"	33.914.986,00
6.- Διάφορα έσοδα	"	2.518.006,00
		<hr/>
	ΣΥΝΟΛΟ	Δρχ. 480.194.096,00
		<hr/> <hr/>

ΔΑΠΑΝΕΣ

1.- Δαπάνες Διοίκησης	Δρχ.	475.354.058,00
2.- Δαπάνες συντήρησης εγκαταστάσεων	"	1.167.982,00
3.- Έξοδα λειτουργίας Γεωργικών Ιδρυμάτων	"	6.436.391,00
4.- Έξοδα λειτουργίας Συγκροτημάτων Δεξαμενών	"	24.871.495,00
5.- Δαπάνες αντιφυλλοξηρικής άμυνας	"	26.810.391,00
6.- Φόροι	"	30.026.024,00
7.- Διαχείριση Βιομηχανικής Σταφίδας παλαιών Εσοδειών	"	5.742.171,00
8.- Έξοδα επεξεργασίας και συσκευασίας	"	8.005.113,00
9.- Διάφορες δαπάνες	"	4.628.526,00
		<hr/>
	ΣΥΝΟΛΟ	Δρχ. 583.042.151,00
		<hr/> <hr/>

2.- Διαχείριση ευπορεύσιμης σταφίδας

α) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1995

Από την παραγωγή της σταφίδας εσοδείας 1995 συγκεντρώθηκαν στις αποθήκες του ΑΣΟ 1.247.379 κιλά ζάις 479.108.995 δραχ. και από την διάθεσή της εισπράχθηκε το ποσό των 514.246.730 δραχ. Από την εν γένει διαχείριση της εσοδείας αυτής προέκυψε πιστωτικό υπόλοιπο 30.076.532 δραχ.

β) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1994

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών προέκυψε πιστωτικό υπόλοιπο 3.838.454 δραχ.

γ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1988

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 38.815.523 δραχ.

δ) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1987

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 206.319.548 δραχ.

ε) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1986

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε χρεωστικό υπόλοιπο 28.489.575 δραχ.

ε1) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1986

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Χρεωστικό Υπόλοιπο 68.463.894 δραχ.

στ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1985

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 241.130.357 δραχμές.

στ1) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1985

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Χρεωστικό Υπόλοιπο 238.326.828 δραχμές.

ζ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1984

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 209.303.005,79 δραχμές.

ζ1) Διαχείριση αποθεματοποιημένης σταφίδας εσοδείας 1984

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Χρεωστικό Υπόλοιπο 222.509.194 δραχμές.

η) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1983

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 5.417.923,35 δραχμές.

θ) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1982

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 3.226.467,44 δραχμές.

ι) Διαχείριση σταφίδας εσοδείας 1981

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 7.082.246,10 δραχμές.

3.- Διαχείριση μη Εμπορεύσιμης Σταφίδας

α. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδ. 1995 για λογ/σμό των παραγωγών

Κατά τη διάρκεια της χρήσης, που απολογίζεται, ο Α.Σ.Ο. συγκέντρωσε 2.109.597 κιλά Ποιοτικής Διαλογής από τους παραγωγούς, που παραδόθηκε σ' αυτόν σύμφωνα με τον Νόμο, αξίας 84.383.880 δραχμών.

Από τις ποσότητες αυτές διατέθηκαν 46.470 κιλά για σταφιδίνη και 1.334.905 κιλά για ζύδι και απέμεινε αδιάθετη ποσότητα 744.709 κιλά που αποτιμήθηκε σε 29.788.360 δραχμές, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 29.158.365 δραχμές.

β. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδείας 1994 για λογ/σμό των παραγωγών

Από την διάθεση 355.140 κιλών για σταφιδίνη και 2.279.950 κιλών για ζύδι και την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 56.050.487. Παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο σταφίδας την 31/8/96 420 κιλά αξίας 8.400 δραχμών.

γ. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδείας 1993 για λογ/σμό των παραγωγών

Από την διάθεση 211.240 κιλών για ζύδι και την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 25.954.430. Παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο σταφίδας την 31/8/96 6.778 κιλά αξίας 135.560 δραχμών.

δ. Διαχείριση Ποιοτικής Διαλογής εσοδ. 1992 για λογ/σμό των παραγωγών

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/σμών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 7.129.855 δραχμές, παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο σταφίδας την 31/8/96 550 κιλά, αξίας 14.000 δραχμών.

ε) Διαχείριση απορριμμάτων σταθ/σίων εσοδείας 1995 για λογ/συσ των μεταποιητών

Κατά την διάρκεια της χρήσης που απολογίζεται, ο ΑΣΟ συγκέντρωσε 4.920.730 κιλά απορριμμάτων επεξεργασίας από τους μεταποιητές Κορινθιακής Σταφίδας, που παραδόθηκαν σ' αυτόν σύμφωνα με το Νόμο, αξίας 73.692.975 δραχμές.

Από τις ποσότητες αυτές διατέθηκαν 4.266.694 κιλά για σινόπνευμα και 160.000 κιλά για το εξωτερικό και απέμεινε αδιάθετη ποσότητα 503.070 κιλά που αποτιμήθηκε σε 7.546.050 δραχμές, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 87.904.348 δραχμές.

στ) Διαχείριση απορ/των σταθ/σίων εσοδ. 1994 για λογ/συσ των μεταποιητών

Από την διάθεση 1.598.706 κιλών για σινόπνευμα και 100.000 κιλών για σταφιδίνη και την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/συσών, προέκυψε χρεωστικό Υπόλοιπο 5.742.171 δραχμές.

Παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο την 31/8/96 2.960 κιλά, αξίας 53.550 δραχμών.

ζ) Διαχείριση απορ/των σταθ/σίων εσοδ. 1993 για λογ/συσ των μεταποιητών

Από την γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδ. αυτή λογ/συσών, προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 2.304.695 δραχμές.

Παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο την 31/8/96 2.020 κιλά, αξίας 20.543 δραχμών.

η) Διαχείριση απορ/των σταθ/σίων εσοδ. 1992 για λογ/συσ των μεταποιητών

Από την εν γένει διαχείριση των σχετικών με την εσοδεία αυτή λογ/συσών προέκυψε Πιστωτικό Υπόλοιπο 986.909 δραχμών, παρέμεινε αδιάθετο υπόλοιπο την 31/8/96 370 κιλά αξίας 4.810 δραχμών.

II.- Μέτρα για την ποσοστία της Κορινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1995

A. ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

Όπως αναφέρθηκε στην εισαγωγή, από την χρήση 1994/95 επέρχονται αλλαγές οι οποίες σφείλονται στην είσοδο του προϊόντος στο οριστικό κοινοτικό καθεστώς, αφού έληξε η μεταβατική περίοδος των εσοδειών 1990 - 1993 (Καν. Ε.Ο.Κ. 2201/90).

- 1) Δεν καθορίζονται ελάχιστες τιμές παραγωγού.
- 2) Δεν καταβάλλεται ενίσχυση στο μεταποιητή
- 3) Μέγιστη χρονική περίοδος αποθεματοποίησης ορίζεται το διάστημα των 18 μηνών.
- 4) Παραμένει το καθεστώς της στρεμματικής ενίσχυσης, το οποίο για την απολογιζόμενη χρήση 1995/96 ανήλθε στις 97.928 δραχ. ανά στρέμμα (Καν. Ε.Ο.Κ. 1868/95 με ελάχιστη στρεμματική απόδοση 150 κιλά ανά στρέμμα).

Λόγω όμως των δυσμενών συνθηκών που επικράτησαν καθ' όλα τα στάδια της παραγωγής της σταφίδας εσοδείας 1995 και που είχαν σαν αποτέλεσμα την μείωση της παραγωγής, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, με το έγγραφο της 43984/ΥΙ/24.1.95 ενέκρινε τη μείωση της ελάχιστης απόδοσης για τη λήψη της στρεμματικής ενίσχυσης, όπως προτάθηκε από τις Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης και

με ανώτατο όριο μείωσης 90% κατά κοινότητα πλην της Ν.Α. Κεφαλλονιάς, για την οποία το ποσοστό μειώθηκε κατά 70% για όλες τις κοινότητες.

Η στρεμματική ενίσχυση της εσοδείας 1995, σε σύγκριση με την αντίστοιχη της εσοδείας 1994 παρουσιάζει αύξηση 5.109 δραχ. ανά στρέμμα ή σε ποσοστό 5,5%.

Στα πλαίσια της ελεύθερης διακίνησης της σταφίδας που έχει ισχύσει από την χρήση 1994/95 το Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. κατά την συνεδρίασή του 14/16.9.95 αποφάσισε να παραλαμβάνει ο Α.Σ.Ο. και να διαχειρίζεται για λογ/σμό των παραγωγών κάθε προσακμιζόμενη ποσότητα σταφίδας εσοδείας 1995 με τις κατωτέρω κατά περιφέρειες και κατηγορίες τιμές:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΤΙΜΗ/ΚΙΛΟ
1) ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	α) Σκιάς	-
	β) Ηλίου Εκλεκτή	205
	γ) Τρεχούμενα	200
2) ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	α) Ηλίου Εκλεκτή	200
	β) Τρεχούμενα	195
3) ΠΑΤΡΩΝ-ΝΗΣΩΝ-ΗΛΕΙΑΣ- ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ - ΠΥΛΙΑΣ	α) Ηλίου Εκλεκτή	195
	β) Τρεχούμενα	190
4) ΛΟΙΠΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	α) Τρεχούμενα	185

Κατά την συνεδρίαση του Δ.Σ.-Α.Σ.Ο. 15/19.10.95 αποφασίστηκε ο καθορισμός νέων αυξημένων τιμών συγκέντρωσης που ισχύουν από 20/10/95 και οι οποίες έχουν ως κάτωθι:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΔΡΧ/ΚΙΛΟ
Α. ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	1) Σκιάς	-
	2) Ηλίου Εκλεκτή	265
	3) Τρεχούμενα	260
Β. ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	1) Ηλίου Εκλεκτή	260
	2) Τρεχούμενα	255
Γ. ΠΑΤΡΩΝ-ΝΗΣΩΝ-ΗΛΕΙΑΣ ΤΡΙΦΥΛΙΑΣ - ΠΥΛΙΑΣ	1) Ηλίου Εκλεκτή	255
	2) Τρεχούμενα	250
Δ. ΛΟΙΠΗΣ ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	1) Τρεχούμενα	245

///.

Μετά το τέλος της διαχείρισης της σταφίδας που θα προλάβει ο Α.Σ.Ο. και υπό την προϋπόθεση διάθεσής της σε τιμές υψηλότερες από τις ανωτέρω καθορισθείσες, το πλεόνσμα που θα προκύψει θα διανεμηθεί στους παραγωγούς που θα έχουν παραδώσει στον ΑΣΟ τη σταφίδα τους, με βάση τις τιμές διάθεσης που θα διαμορφωθούν κατά περιφέρειες, αφού προηγουμένως ρυθισθούν τα έξοδα (τόκοι χρηματοδότησης, διαχειριστικά κ.λ.π.).

Πέραν των ανωτέρω το Δ.Σ. αποφάσισε:

- 1.- Κάθε ποσότητα που θα απομείνει αδιάθετη στους δύο τελευταίους μήνες της σταφιδικής χρήσης, να μεταφέρεται μέχρι 31/8/96 στην αποθεματοποίηση.
- 2.- Η ποιοτική κατάταξη της σταφίδας θα διενεργείται από Γεωπόνους της Δ/σης Γεωργίας ή από μονίμους υπαλλήλους του ΑΣΟ.
Σε περίπτωση διαφωνίας για την ποιοτική κατάταξη της σταφίδας, αρμόδια είναι η Δ/ση Γεωργίας της περιφέρειας στην οποία ανήκει το Υποκ/μα.
- 3.- Η σταφίδα που θα συγκεντρώσει ο ΑΣΟ να διατίθεται για εξαγωγή ή εσωτερική κατανάλωση, τουλάχιστον με τις ελάχιστες τιμές συγκέντρωσης.
- 4.- Ο αποθεματοποιός Α.Σ.Ο. που θα παραλαμβάνει το Σταφ/σπο στις - κατά παραγωγικό τύπο - κατώτερες τιμές και θα τον διαθέτει στις τιμές που καθορίζονται από το Δ.Σ. θα είναι υπεύθυνος για κάθε οίκτιολόγητη ζημιά, που θα προκύψει από κακή διαχείριση του προϊόντος.

8. ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΗ ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

Το Υπουργείο Γεωργίας με τις υπ' αριθμ. 339781/17.9.91 και 352389/2.10.91 αποφάσεις του, καθόρισε τον τρόπο παραλαβής και διάθεσης της μη Εμπορεύσιμης σταφίδας, που από τον Νόμο παραδίδεται υποχρεωτικά στον Α.Σ.Ο.

α) Από τους παραγωγούς

- 1.- Η διαχείριση της Π.Δ. που το ελάχιστον ποσοστό της καθορίστηκε επί της παραγωγής κάθε παραγωγού, σε 6% για όλες τις σταφιδικές περιφέρειες θα γίνεται για λογ/σμό των παραγωγών.
- 2.- Η εξόφλησή της Π.Δ. διαλογής γίνεται μετά το κλείσιμο του λογ/σμού κάθε σταφιδικής χρήσης, απολογιστικά.
- 3.- Κατά την απολογιζόμενη χρήση δόθηκε στους παραγωγούς 10 δρχ. ανά κιλό παραδοθείσας σταφίδας, οι οποίες μαζί με την δόση 10 δρχ. των 20 δρχ. αποτελούν την οριστική εκκαθάριση της Π.Δ. χρήσης 1993/94 και 20 δρχ. προκαταβολή για τη χρήση 1994/95. Επίσης με την υπ' αριθμ. 7/16.5.97 απόφαση του Δ.Σ. δόθηκαν στους παραγωγούς 18 δρχ. συμπληρωματική αξία, η οποία μαζί με τις 20 δρχ. αποτελούν την οριστική εκκαθάριση της χρ. 1994/95 και με την ίδια απόφαση καταβλήθηκαν στους παραγωγούς 40 δρχ. οι οποίες αποτελούν την οριστική εκκαθάριση της χρ. 1995/96.

Με την υπ' αριθμ. 339781/17.9.91 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας η προθεσμία υποχρεωτικής προσκόμισης της Π.Δ. διαλογής στις αποθήκες ΑΣΟ έληξε την 31/12/95 και παρατάθη μέχρι 31/3/96, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 299794/22.2.96 απόφαση του Υφυπουργού Γεωργίας.

β) Από τους Ευπόρους - Εξαιγώνεις

1.- Τα απορρίμματα που προκύπτουν από την επεξεργασία της σταφίδας στα σταθιδοεργαστήρια και που τα υποχρεωτικά ποσοστά τους καθορίστηκαν επί της ποσότητας που διατίθεται συσκευασμένη είτε για εξαγωγή είτε για εσωτερική κατανάλωση σε ποσοστό 15% για όλες τις σταθιδικές περιφέρειες επί του αυτούσιου σταθιδοκάβου.

2.- Το Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. κατά τη συνεδρίασή του 7/19.6.96 αποφάσισε να δοθεί στους σταθιδοπαραγωγούς οριστική εκκαθάριση του βιομηχανικού παρακρατήματος (απορριμμάτων) χρήσης 1993/94 όρχ. 7,5 ανά κιλό (10 όρχ. προκαταβολή + + 7,5 όρχ. = 17,5 όρχ. ανά κιλό) καθώς και οριστική εκκαθάριση του βιομηχανικού παρακρατήματος χρήσης 1994/95 όρχ. 2,5 ανά κιλό (18 όρχ. προκαταβολή + + 2,5 όρχ. = 20,5 όρχ. ανά κιλό).

Επίσης αποφάσισε την καταβολή προκαταβολής 15 όρχ. ανά κιλό για τα απορρίμματα χρήσης 1995/96 που προσδέθηκαν μέχρι 15/3/96.

Μετά την τελική διάθεση των απορριμμάτων σταθιδοεργαστηρίων χρήσης 1995/96 στις βιομηχανίες απόσταξης δόθηκε στους μεταποιητές, συμπληρωματική αξία όρχ. 7,80 ήτοι συνολική καταβληθείσα αξία για τα απορρίμματα χρ. 1995/96 όρχ. 22,80 ανά κιλό (αποφ. Δ.Σ. 3/7.2.97).

Πέραν αυτών, σύμφωνα με την απόφαση του Δ.Σ. 3/7.2.97 καταβλήθηκαν στους μεταποιητές οι τόκοι που προσέκυψαν από την πώληση του προϊόντος επί πιστώσει των χρήσεων 1993/94 και 1994/95.

Οι τόκοι αυτοί ανήλθαν στις 1,29 όρχ. ανά κιλό παραδοθέντων απορριμμάτων 52% σακχάρων για τη χρήση 1993/94 και 0,80 όρχ. για τη χρήση 1994/95.

Οι αναλογούντες τόκοι της χρήσης 1995/96 έχουν συνυπολογισθεί στην συνολική καταβληθείσα αξία της χρήσης αυτής.

III. Επισκόπηση στην παραγωγή και διεικίνηση της σταφίδας εσοδείας 1995

1.- Έκταση - Παραγωγή - Στρεμματική απόδοση

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Α.Σ.Ο. οι εκτάσεις που καλλιεργήθηκαν με σταθιδωμπέλους κατά το καλλιεργητικό έτος 1994/95 που παρήχθη η εσοδεία 1995 εκάλυψαν επιφάνεια 181.080 στρεμμάτων. Η έκταση αυτή ήταν μικρότερη του προηγούμενου έτους κατά 720 στρέμματα ή σε ποσοστό 0,4% και κατά 30.160 στρέμματα ή σε ποσοστό 14,3% της τελευταίας δετίας. Η μείωση των εκτάσεων αναφέρεται σε όλες τις σταθιδικές περιοχές, ιδιαίτερα δε στην Μεσσηνία και Αχαΐα.

Το ύψος της παραγωγής ανήλθε σε 33.350 τόννους, έναντι 43.410 του προηγούμενου έτους και 43.590 τον. του μέσου όρου παραγωγής της τελευταίας δετίας 1990-1994.

Από την ποσότητα που παρήχθη 630 τόννοι περίπου σταφυλιών (που αντιστοιχούν σε 190 τον. ξηράς) σινοποιήθηκαν, η δε υπόλοιπη παραγωγή αποξηράνθηκε και απέδωσε 33.160 τον. σταφίδας, από την οποία 31.050 τον. ήταν εμπορεύσιμης κατηγορίας και 2.110 τόννοι ήταν μη εμπορεύσιμης κατηγορίας (Ποιοτική Διαλογή).

Έτσι το ύψος της πραγματοποιηθείσας παραγωγής του απολογιζόμενου έτους αυξάνεται μικρότερα του ύψους της παραγωγής του προηγούμενου έτους (43.410) κατά 10.060 τον. ή σε ποσοστό 23% και κατά 10.240 τον. ή σε ποσοστό 23,5 % τον. μέσου όρου παραγωγής της τελευταίας δετίας 1990-1994 (43.590 τόννοι).

Κατά τ' ανωτέρω η μέση στρεμματική απόδοση, που επιτεύχθηκε ανήλθε σε 184 κιλά έναντι 239 του προηγούμενου έτους και 228 του μέσου όρου της δετίας 1990 - 1994.

Για πληρέστερη ενημέρωση παρατίθενται, τα διαθέσιμα στοιχεία μας, που ανθροώνονται στις εκτάσεις, την παραγωγή, την οινοποίηση χλωράς, τις αποδόσεις ουτειών που έγιναν κατά τα τελευταία πέντε χρόνια σε σχέση με την εσοδεία 1995.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ι

Έκταση, παραγωγή και στρεμματική απόδοση κατά τα τελευταία έξι (6) χρόνια

Σταφιδικό Έτος	Έκταση σε στρέμματα	Π Α Ρ Α Γ Ω Γ Η			Μέση στρεμματική απόδοση σε κιλά
		Αποξη-ρυνθείσα	Οινοποιηθείσα χλωρά (σε Ξηρά)	ΣΥΝΟΛΟ	
1990/91	211.230	39.380	300	39.680	188
1991/92	193.800	40.190	600	40.790	210
1992/93	185.220	39.940	110	40.050	216
1993/94	184.470	53.760	260	54.020	293
1994/95	181.800	43.090	320	43.410	239
Μ.Ο.Δετίας	191.304	43.272	318	43.590	228
1995/96	181.080	33.160	190	33.350	184

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙ

Μεταβολές που σημειώθηκαν στις εκτάσεις των σταφιδοαμπελών κατά
Νομαρχιακό Διαμέρισμα κατά τα έτη 1990 - 1995.

Νομοί	Καλλιεργητικά στρέμματα		Δείκτης 1990	
	Έτος 1990	Έτος 1995	+ ή - σε στρέμματα	+ ή - %
Κορινθίας	39.230	36.280	- 2.950	- 7,5
Αχαΐας	59.030	48.530	- 10.500	- 17,8
Ηλείας	35.200	33.930	- 1.270	- 3,5
Μεσσηνίας	55.830	41.700	- 14.130	- 25,3
Ζακύνθου	19.270	19.390	+ 120	+ 0,6
Κεφαλληνίας	2.570	1.250	- 1.420	- 53,2
	211.230	181.080	- 30.150	- 14,3

Τα στοιχεία της παραγωγής για την εσοδεία που απολογίζεται, εικονίζονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΙΙ

Καλλιεργούμενα στρέμματα και ύψος παραγωγής της εσοδείας 1995 κατά Νομό,
σε σύγκριση με την προηγούμενη εσοδεία 1994.

Νομοί	ΚΑΛΛΙΕΡΓΗΘΕΝΤΑ ΣΤΡΕΜΜΑΤΑ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ σε ΤΟΝΝΟΥΣ		Σύνολο παραγωγής	Μέση στρεμματική απόδοση σε Κιλά
		Ξηρά σταφίδα	Οιν/σι χλωρά σε αντίστοι- χη Ξηρά		
Κορινθίας	36.280(36.625)	7.740 (9.300)	- -	7.740 (9.300)	213 (254)
Αχαΐας	48.530(49.055)	8.850 (10.536)	- (170)	8.850 (10.706)	182 (218)
Ηλείας	33.930(31.830)	4.920 (9.468)	50 (150)	4.970 (9.618)	146 (302)
Μεσσηνίας	41.700(43.590)	8.620 (9.513)	140 -	8.760 (9.513)	210 (218)
Ζακύνθου	19.390(19.390)	2.870 (4.040)	- -	2.870 (4.040)	148 (208)
Κεφαλ/ίας	1.250(1.250)	160 (233)	- -	160 (233)	128 (186)
	181.080(181.800)	33.160 (43.090)	190 (320)	33.350 (43.410)	184 (239)

Οι εντός παρενθέσεως ποσότητες εμφανίζονται τα αντίστοιχα μεγέθη της προηγούμενης εσοδείας 1994.

2.- Ακαθάριστο γεωργικό εισόδημα

Σύμφωνα με τα στοιχεία μας, το ακαθάριστο γεωργικό εισόδημα από την Κορινθιακή σταφίδα της εσοδείας 1995 ανήλθε σε 11.430.400.000 δραχ. ήτοι 63.100 δραχ. κατά στρέμμα και μέσο όρο.

Το ανωτέρω εισόδημα από την εσοδεία 1995 ήταν κατά 2.895.700.000 δραχ. ή σε ποσοστό 33,93% μεγαλύτερο εκείνου της προηγούμενης εσοδείας 1994. Αυτό οφείλεται στις υψηλές τιμές που πώλησαν οι παραγωγοί το προϊόν καθώς και στην σωστή πολιτική που ακολούθησε ο ΑΣΟ στην πώληση της σταφίδας.

Αναλυτικότερα τα στοιχεία κατά Περιφέρεια των Υποκ/μάτων μας και κατά Νομαρχιακό Διαμέρισμα έχουν όπως στον Πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ IV

Νομοί	Υποκατηγορήματα	Ύψος παραγωγής σε τόννους	Ακαθάριστο Γεωργικό εισόδημα
Αχαΐας	Αιγίου Πατρών	8.300	2.973.300.000
		350	113.900.000
		8.850	3.087.200.000
Κορινθίας	Κιάτου Νεμέας Ξυλοκάστρου	1.900	744.300.000
		3.240	1.188.300.000
		2.500	983.300.000
		7.740	2.915.900.000
Ζακύνθου	Ζακύνθου	2.870	903.900.000
Κεφαλληνίας	Ληξουοίου	160	49.700.000
Ηλείας	Αμαλιάδας Πύργου Πελοπίου Κρεστένων	1.540	510.100.000
		1.650	504.700.000
		1.290	461.100.000
		490	157.600.000
		4.970	1.633.500.000
Μεσσηνίας	Φιλιπτρών Γαργαλιάνων Χώρας Πύλου Κορώνης Πεταλιόιου Καλαμάτας Μεσσήνης	410	140.400.000
		1.400	453.000.000
		1.110	359.600.000
		2.680	845.400.000
		950	315.100.000
		770	248.200.000
		60	20.700.000
		1.380	457.800.000
		8.760	2.840.200.000
	ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	33.350	11.430.400.000

3.- Διακίνηση

Η κατά φορέα απορρόφηση της παραγωγής εμφανίζεται στον Πίνακα που ακολουθεί:
ΠΙΝΑΚΑΣ V

Διακινήσεως της παραγωγής της Κορινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1995 σε τόνους

Φορέας Απορροφήσεως	Εμπορεύσιμη	Μη Εμπορεύσιμη (πλην απ/των)	Οινοπ/βείσι χλωρά αναχθεί- σι σε ξηρά	Σύνολο Παραγωγής	
				Ποσότητες	%
Α.Σ.Ο.	1.247	2.110	-	3.357	10
Εμπόριο	22.549	-	140	22.689	68
Συν/κές					
Οργανώσεις	5.804	-	50	5.854	18
Παραγωγοί	1.450	-	-	1.450	4
	31.050	2.110	190	33.350	100

Η τελική εικόνα της κατά περίπτωση διαθέσεως της Κορινθιακής της εσοδείας 1995 διαμορφώθηκε ως ακολούθως:

α) Οινοποιηθείσα χλωρά (αντίστοιχη ξηρά)	τον.	190	
β) Αποξηρυνθείσα:			
- Εξαχθείσα ποσότητα	τον.	23.031	
- Εσωτερική κατανάλωση	"	50	
- Συγκεντρωθείσα σύμφωνα με το Νόμο, υποχρεωτικά από τον ΑΣΟ μη Εμπορεύσιμη (βιομηχανική)	"	5.869	
- Αδιάθετα αποθέματα της 31/8/96	"	4.210	33.160
ΣΥΝΟΛΟ	"		<u><u>33.350(α)</u></u>

Ανάλυση αποθεμάτων κατά κάτοχο:

- Παραγωγοί	τον.	1.450
- Εξαγωγείς	"	2.460
- Συνεταιριστικές Οργανώσεις	"	300
ΣΥΝΟΛΟ	τον.	<u><u>4.210</u></u>

ΠΙΝΑΚΑΣ VI

Της κατά μήνα και φορέα απορρόφησης της Κορινθιακής Σταφίδας εσοδείας 1995

Μήνες	ΦΟΡΕΑΣ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ			ΣΥΝΟΛΟ		Εμπορεύσιμη στα χέρια παραγωγών	
	A.Σ.Ο.	Εμπόριο	- Συν/κές	Τόννοι	%	Τόννοι	%
	Τόννοι	Τόννοι	Οργανώσεις				
	1.247	22.549	Τον. 5.804	31.050			
Σεπτέμβριος 1995	204	1.060	2.040	3.294	11	27.756	89
Οκτώβριος "	906	3.043	3.012	6.963	33	20.793	67
Νοέμβριος "	110	4.213	641	4.969	49	15.824	51
Δεκέμβριος "	24	1.703	59	1.786	54	14.038	45
Ιανουάριος 1996	2	2.507	18	2.527	63	11.511	37
Φεβρουάριος "	1	2.363	6	2.387	71	9.124	29
Μάρτιος "	-	2.944	23	2.967	80	6.157	20
Απρίλιος "	-	1.707	5	1.712	85	4.445	14
Μάιος "	-	1.235	-	1.235	90	3.210	10
Ιούνιος "	-	318	-	918	93	2.292	7
Ιούλιος "	-	743	-	743	95	1.549	5
Αύγουστος "	-	99	-	99	96	1.450	4

///

(1)

Από την συνολική αναφερόμενη ποσότητα των 33.160 τόννων σταφίδας ο ΑΣΟ συγκέντρωσε 3.759 τόννους " Αποροίματα Σταφιδεργαστησίων " τα οποία προέκυψαν από την επεξεργασία της ευπορεύσιμης σταφίδας για εξαγωγή.

4.- Τιμές πώλησως σταφίδας

A. Τιμές αγοράς εσωτερικού

Τιμές διάθεσως αποθεμάτων Α.Σ.Ο.

Την ποσότητα που συγκέντρωσε ο Α.Σ.Ο. διέθεσε εντός της απολογιζόμενης χρήσης.

Η διάθεση των αποθεμάτων έγινε κατόπιν αποφάσεων του Δ.Σ.-Α.Σ.Ο. με προκαθορισμένες τιμές σε ποσότητες που καθορίζονταν ανάλογα με τις συνθήκες της αγοράς, που κάθε φορά επικρατούσαν ήτοι:

1. Αποφ. Δ.Σ.-Α.Σ.Ο.	3/ 9.2.96	α) τόννοι	563	προς	360	Δοχ/κιλά
		β) "	37	"	355	"
2. " "	5/29.3.96	α) "	91	"	475	"
		β) "	10	"	470	"
		γ) "	1	"	465	"
		δ) "	519	"	455	"
		ε) "	26	"	450	"

5.- Εξιγωγές

Οι εξαγωγές ανήλθαν σε 27.009 τόννους έναντι 32.512 του προηγούμενου έτους και 33.112 τόννων του μέσου όρου της τελευταίας δετίας, ήτοι υπήρξαν μικρότερες κατά 6.503 τόν., ή ποσοστό 16,93% από την προηγούμενη χρήση και μεγαλύτερη κατά 6.103 ή ποσοστό 18,43 της τελευταίας δετίας. Στις ποσότητες που εξήχθησαν συμπεριλαμβάνονται και 3.978 τόννοι σταφίδας από την εσοδεία 1994.

Στους πίνακες που ακολουθούν παρέχονται στοιχεία, που αναφέρονται στις εξαγωγές της απολογιζόμενης περιόδου σε σύγκριση με τις εξαγωγές της προηγούμενης σταφιδικής χρήσης και του μέσου όρου των εξαγωγών της τελευταίας δετίας.

ΠΙΝΑΚΑΣ VII.

Των εξαγωγών που έγιναν στη χρήση 1995/96 σε σύγκριση μ' εκείνες της προηγούμενης κατά χώρα προορισμού.

Χώρες Προορισμού	Ποσότητες που εξήχθησαν σε χιλιογράμμια	
	Χρήση 1995/1996	Χρήση 1994/1995
<u>Χώρες Ε.Ο.Κ.</u>		
Αγγλία	19.083.609	22.061.370
Γερμανία	35.113	150.068
Ολλανδία	5.591.258	6.671.118
Γαλλία	683.000	1.293.025
Βέλγιο	-	-
Γαλλία	551.456	454.087
Δανία	20.000	30.000
Ιταλία	161.650	281.975
Λουξεμβούργο	-	-
Ισπανία	-	-
Πορτογαλία	20.000	-
Σε Μεταφορά	26.146.086	30.941.643
	26.146.086	30.941.643

..//.

Χώρες Προρισμού	Ποσότητες που εξήχθησαν σε χιλιογράμμι	
	Χρήση 1995/1996	Χρήση 1994/1995
Από Μεταφορά	26.145.086	30.941.643
<u>Ανταρλικές Χώρες</u>		
Γαλλία	-	-
Αυστρία	20.000	38.000
Τσεχία	-	-
Σλοβακία	20.000	88.000
<u>Λοιπές Χώρες</u>		
Σουηδία	-	41.000
Νορβηγία	20.000	13.250
Ελβετία	42.000	40.000
Η.Π.Α.	-	-
Καναδάς	180.000	598.750
Νιποαλία	234.750	500.550
Διάφορες χώρες	366.600	288.624
	(α) 27.009.436	32.511.817

(α) Ποσότητα 3.978.276 ανήκει σε στασιόκαρπο εσοδείας 1994

ΠΙΝΑΚΑΣ VIII

Των φορτώσεων που έγιναν στην χρήση 1995/1996 κατά λιμάνι εξαγωγής
σε σύγκριση με εκείνες της προηγούμενης χρήσης

Λιμάνια Εξαγωγής	Ποσότητες που εξήχθησαν σε χιλιογράμμι	
	Χρήση 1995/1996	Χρήση 1994/1995
Αιγίου	5.346.649	6.806.851
Ζακύνθου	837.875	1.752.945
Κιάτου	5.129.492	6.277.043
Καλαμάτας	2.333.463	3.882.101
Πατρών	6.803.712	8.433.532
Πύργου(Κατάκολο)	4.033.245	5.359.345
ΣΥΝΟΛΟ	27.009.436	32.511.817

ΠΙΝΑΚΑΣ ΙΧ

Συγκριτικός των εξαγωγών στις κυριότερες χώρες κατανάλωσης Κορινθιακής σταφίδας της χρήσης 1995/96 ως προς τις εξαγωγές της χρήσης 1994/95 και το μέσο όρο των εξαγωγών της δετίας 1990/1994 σε τόννους

Χώρες Παραγωγού	1995/96	1994/95	+ ή - %	Μέσος όρος δετίας 1990/94	+ ή - %
Αγγλία	19.084	22.051	-13,49	23.056	- 17,23
Ελλανδία	5.351	5.571	-16,19	5.349	- 11,94
Γερμανία	583	1.293	-47,18	1.316	- 48,10
Καναδάς	180	559	-69,95	474	- 62,02
Γαλλία	551	454	+21,36	465	+ 18,49
Αυστραλία	235	503	-53,00	367	- 35,97
Ισπανία	35	150	-76,66	174	- 79,88
Διάφορες χώρες	650	784	-17,09	921	- 29,42
	27.009	32.512	-16,93	33.122	- 18,46

ΠΙΝΑΚΑΣ Χ

Των κατά μήνα φορτώσεων που έγιναν στις εξαγωγικά χρόνια 1990/91 - 1995/96 σε τόννους

Μήνες	Χ	Ρ	Η	Σ	Ε	Ι	Σ
	1990/91	1991/92	1992/93	1993/94	1994/95	1995/96	
Σεπτέμβριος	330	353	1.463	3.043	2.844	2.361	
Οκτώβριος	4.977	4.417	3.691	5.427	4.574	5.076	
Νοέμβριος	4.925	3.998	2.434	4.150	3.944	3.188	
Δεκέμβριος	3.055	1.512	2.096	2.965	2.799	3.049	
Ιανουάριος	2.331	2.211	1.786	3.012	1.885	1.933	
Φεβρουάριος	2.511	3.625	2.456	2.515	2.166	2.013	
Μάρτιος	2.646	3.159	2.623	3.676	2.908	3.037	
Απρίλιος	2.424	2.122	2.104	3.066	1.955	1.450	
Μάιος	3.162	2.139	2.753	2.956	3.676	1.149	
Ιούνιος	2.135	2.623	3.449	3.761	1.124	1.165	
Ιούλιος	1.827	1.285	3.413	3.618	2.394	1.718	
Αύγουστος	655	1.155	3.138	3.087	2.263	870	
	31.178	29.339	31.406	41.176	32.512	27.009	

Στο κατωτέρω πίνακα αναφέρεται το ύψος του συναλλάγματος που εισήχθη κατά τα τελευταία έξι χρόνια από τις εξαγωγές της Κορινθιακής σταφίδας.

//.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΙ

Σταφιδικό Έτος (Σεπτέμβριος - Αύγουστος)	Εισιχθείσα ποσότητα σε τόννους	Μέση Τιμή πώλησής F.O.B. σε \$ Η.Π.Α.	Εισιχθέν συνάλλαγμα σε \$ Η.Π.Α.
1990/91	31.178	2.371,59	73.940.771
1991/92	29.339	2.785,44	81.722.229
1992/93	31.406	1.608,70	50.524.275
1993/94	41.176	1.063,07	43.772.929
1994/95	32.512	-	-
1995/96	27.009	-	-

IV. Συγκέντρωση - Διάθεση σταφίδας από τον Α.Σ.Ο.

1. Σ υ γ κ έ ν τ ρ ω σ η

Η ποσότητα σταφίδας από την εσοδεία 1995 που διαχειρίστηκε ο Α.Σ.Ο. ανήλθε σε 9.278 τόννους που συγκέντρωσε στις αποθήκες του σε 24 Κέντρα Παραλαβής. Από την ποσότητα αυτή 1.247 τόννοι αφορούν σταφίδα εμπορεύσιμη, ενώ οι υπόλοιποι 7.031* σταφίδα μη εμπορεύσιμη, που - όπως είναι γνωστό - εξαγοράζεται υποχρεωτικά από τον Α.Σ.Ο. και είναι κατάλληλη μόνο για την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων (σινόπνευμα κ.λ.π.).

Στον Πίνακα που ακολουθεί εμφανίζονται οι ποσότητες που συγκεντρώθηκαν κατά Υποκ/μα και Κέντρα Παραλαβής εμπορεύσιμης και μη εμπορεύσιμης σταφίδας.

* - Από την ποσότητα των 7.031 τόννων μη εμπορεύσιμης σταφίδας 1.161 τόννοι προέρχονται από επεξεργασία σταφίδας εσοδείας 1994

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΙΙ

Συγκέντρωσης σταφίδας εσοδείας 1995 κατά Υποκ/μα και Κέντρα Παραλαβής

ΧΡΗΣΗ 1995/96

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	Κέντρα Παραλαβής	Σταφίδα που συγκεντρώθηκε σε κιλά:		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ	ΜΗ ΕΜΠΟΡ/ΜΗ	Κατά Κέντρο	Κατά Υποκατάστημα
Αίγιο	Αίγιο	101.520	1.079.800	1.181.320	1.695.935
		-	514.615	514.615	
	Σε μεταφορά	101.520	1.594.415	1.695.935	1.695.935

///.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ	ΚΕΝΤΡΑ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ	Σταφίδι που συγκεντρώθηκε σε κιλά		Σ Υ Ν Ο Λ Ο	
		ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΗ	ΜΗ ΕΜΠΟΡ/ΜΗ	ΚΑΤΑ	ΚΑΤΑ
				ΚΕΝΤΡΟ	ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ
Από μεταφορά		101.520	1.594.415	1.695.935	1.695.935
ΑΜΑΛΙΑΔΑ	Αμαλιάδα	3.730	616.493	625.223	
	Καρούτζι	-	143.740	143.740	768.563
ΓΑΡΓΑΛΙΑΝΟΙ	Γαργαλιάνοι	127.640	86.575	214.215	214.215
ΖΑΚΥΝΘΟΣ	Γαϊτάνι	187.296	331.509	518.905	
	Ζάκυνθος	-	8.361	8.361	527.266
ΚΑΛΑΜΑΤΑ	Μικουσίνη	37.478	605.368	642.846	642.846
ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ	Ληξούρι	104.628	14.414	119.042	119.042
ΚΙΑΤΟ	Κιάτο	1.120	397.273	398.393	398.393
ΚΟΡΩΝΗ	Κορώνη	40.332	59.978	100.310	100.310
ΚΡΕΙΣΤΕΝΑ	Κρέστενα	35.610	29.987	65.597	65.597
ΜΕΣΣΗΝΗ	Μεσσήνης	25.714	83.305	109.019	109.019
ΝΕΜΕΑ	Νεμέα	-	565.485	565.485	565.485
ΕΥΛΟΚΑΣΤΡΟ	Ευλόκαστρο	-	191.478	191.478	191.478
ΠΑΤΡΑ	Ίτιες	-	1.173.300	1.173.300	
	Λουσικιά	118.087	26.106	144.193	1.317.493
ΠΕΛΟΠΙΟ	Καρούτζας	120.087	-	120.087	
	Πελόπιο	-	91.266	91.266	201.353
ΠΕΤΑΛΙΔΙ	Πεταλίδι	57.560	43.658	101.218	101.218
ΠΥΛΟΣ	Γιάλοβα	39.270	157.733	197.003	197.003
ΠΥΡΓΟΣ	Πύργος	51.760	224.941	276.701	276.701
ΦΙΛΙΑΤΡΑ	Φιλιατρά	164.790	25.658	190.448	190.448
ΧΩΡΑ	Χώρα	25.757	69.184	94.941	94.941
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		1.247.379	7.030.327	8.277.706	8.277.706

Ο κατωτέρω πίνακας εμφανίζει την συγκεντρωθείσα ποσότητα εμπορεύσιμης σταφίδας από τον ΑΣΟ κατά περιφέρεια.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΙΙΙ

Αιγιάλειας	Κιλά	101.520
Κορινθίας	"	1.120
Πατρών-Νήσων- Ηλείας-Τριφυλίας-Πυλίας	"	1.081.547
Λοιπής Μεσσηνίας	"	63.192
ΣΥΝΟΛΟ	"	1.247.379

2.- Αξία της σταφίδας που συγκεντρώθηκε

Οι κατά ποιοτικές κατηγορίες ποσότητες που συγκεντρώθηκαν και η αξία αυτών εικονίζονται στον Πίνακα που ακολουθεί:

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΙΥ

Ποιότητα Σταφίδας	Ποσότητες που συγκεντρώθηκαν σε κιλά	Αξία που καταβλήθηκε Δρχ.	Μέση Τιμή κατά κιλό Δρχ.
<u>Α' Εμπορεύσιμη</u>			
1. Σκιάς	—	—	—
2. Ηλίου Εκλεκτή	91.970	40.926.650	445
3. Τοεχούμενα	1.155.409	438.182.345	379,24
ΣΥΝΟΛΟ	1.247.379	479.108.995	384,09
<u>Β' Βιομηχανίας</u>			
α) <u>Από παραγωγούς</u>			
Π. Διαλογή	2.109.597	—	—
Σύνολο Α + Β	3.356.976	479.108.995	—
β) <u>Από εξαγωγείς</u>			
Απορ/τα σταφιδωρ-γυστάσιων	4.920.730	—	—

3.- Διάθεση - Αξία

Από τις ποσότητες, που συγκεντρώθηκαν, έχουν διατεθεί, μέσα στη χρήση που απολογίζεται οι ακόλουθες, για κάθε σκοπό, που ενδιαφέρονται και έχουν γίνει οι αντίστοιχες για κάθε μία απ' αυτές εισπραξίες.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΧΥ

Ποιοτική Προορισμός Σταφίδας που διατέθηκε	Κατηγορία που	Ποσότητες που διατέθηκαν σε κιλά	Αξία που εισπράχθηκε σε Δρχ.
<u>Α' Εμπορεύσιμη</u>			
— Στο Εξαγωγικό Εμπόριο		1.252.550	514.246.730
Σύνολο Α'		1.252.550	514.246.730
<u>Β' Σταφίδα Βιομηχανίας</u>			
— Διατεθείσα στη Βιομηχανία		5.807.069	237.805.158
Σύνολο Β'		5.807.069	237.805.158
ΣΥΝΟΛΟ Α + Β		7.059.619	752.051.888

V. Ανάλυτικοί Λογαριασμοί Διαχείρισης σταφίδας κ.λ.π. Δημοσίου

Στους πιο κάτω λογ/σμούς παρατίθεται αναλυτικά τόσο η χιλιογραμμική κίνηση, όσο και τα οικονομικά αποτελέσματα των κατά περίπτωση διαχειρίσεων για λογ/σμό των παραγωγών και του Δημοσίου (Ξηράς) κατά εσοδεία.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΞΗΡΑΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΓΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΟ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

1. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1995

Εισαγωγή - Χρέωση

Συγκέντρωση σταφίδας	Κιλά	1.247.379	Δρχ.	479.108.995,00
Πλεονάσματα	"	5.291	"	2.023.189,00
Έξοδα συγκέντρωσης και αποθ/σης			"	23.235.514,00
Έξοδα μεταφοράς			"	1.793.377,00
Προς εξίσωση			"	30.576.532,00
	Κιλά	1.252.580	Δρχ.	536.237.607,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση στο Εμπόριο	Κιλά	1.252.580	Δρχ.	514.246.730,00
Καταβληθέντες τόκοι			"	18.362.724,00
Εισπραχθέντα έξοδα αποθ/σης			"	1.593.444,00
Αξία πλεονασμάτων			"	2.023.189,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	30	"	11.520,00
	Κιλά	1.252.580	Δρχ.	536.237.607,00

2. Εμπορεύσιμη σταφίδα εσοδείας 1994

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπα σταφίδας 1.9.95	Κιλά	4.530	Δρχ.	612.948,00
Συμπληρωματικό τίμημα σταφίδας			"	1.218.240,00
Προς εξίσωση			"	3.838.454,00
	Κιλά	4.530	Δρχ.	5.669.642,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95			Δρχ.	5.000.000,00
Διάθεση στο Εμπόριο	Κιλά	490	"	122.990,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	4.040	"	546.652,00
	Κιλά	4.530	Δρχ.	5.669.642,00

//.

4. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1988

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 1.9.95

Δρχ. 38.815.623,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 31.8.95

Δρχ. 38.815.623,00

5. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1986

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 1.9.95

Δρχ. 28.489.875,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 31.8.96

Δρχ. 28.489.875,00

6. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1985

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 31.8.96

Δρχ. 241.130.367,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 1.9.95

Δρχ. 241.130.367,00

7. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1984

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 31.8.96

Δρχ. 209.303.005,79

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 1.9.95

Δρχ. 209.303.005,79

8. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1983

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 31.8.96

Δρχ. 5.417.923,35

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 1.9.95

Δρχ. 5.417.923,35

9. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1982

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 31.8.96

Δρχ. 3.226.467,44

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισεως 1.9.95

Δρχ. 3.226.467,44

10. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1981

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.96

Δρχ. 7.082.246,10
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95

Δρχ. 7.082.246,10
=====

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΞΗΡΑΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΓΙΑ ΛΟΓ/ΣΜΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ (Ε.Ο.Κ.)

1. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1987

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.96

Δρχ. 206.319.648,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95

Δρχ. 206.319.648,00
=====

2. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1986

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95

Δρχ. 68.463.894,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.96

Δρχ. 68.463.894,00
=====

3. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1985

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταθίδας 1.9.95

Κιλιά 3.942

Δρχ. 482.816,00

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95

" 238.326.838,00

Κιλιά 3.942

" 238.809.654,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο Σταθίδας 31.3.96

Κιλιά 3.942

Δρχ. 482.816,00

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.3.96

" 238.326.838,00

Κιλιά 3.942

Δρχ. 238.809.654,00
=====

4. Εμπορεύσιμη σταθίδα εσοδείας 1984

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95

Δρχ. 222.609.194,00
=====

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.96

Δρχ. 222.609.194,00
=====

././.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΠΑΛΑΙΩΝ ΕΣΟΔΕΙΩΝ

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο 1.9.95 Δρχ. 3.065.246,76
 Χρεωστικό Υπόλοιπο 31.8.96

Εσοδείας	1971	Δρχ.	2.584.974,75
"	1973	"	440.765,00
"	1974	"	45.989.590,35
"	1975	"	17.598.088,70
"	1978	"	7.138.099,10
"	1979	"	16.658.761,15
			<u>Δρχ. 93.476.345,80</u>

ΕΞαγωγή - Πίστωση

Πιστωτικό υπόλοιπο 31.8.96

Εσοδεία	1969	Δρχ.	258.576,95
"	1970	"	1.589.028,20
"	1972	"	6.155.153,40
"	1976	"	3.597.938,45
"	1977	"	69.283.864,35
"	1980	"	10.591.784,45
			<u>Δρχ. 93.476.345,80</u>

VI. ΛΟΙΠΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΤΟΥ Α.Σ.Ο.

A. Διαχείριση μή Εμπορεύσιμης σταφίδας

1. Σταφίδα βιομηχανίας (π.Διαλογή) εσοδείας 1996 για λογ/σμό των παραγωγών

Εισαγωγή - Χρέωση

Συγκέντρωση	Κιλιά	2.109.597	Δρχ.	84.383.860,00
Πλεονάσματα	"	16.467	"	659.480,00
Υπόλοιπο Διαχείρισης 31.8.96			"	29.158.365,00
		<u>Κιλιά 2.126.064</u>	<u>Δρχ. 114.201.725,00</u>	

ΕΞαγωγή - Πίστωση

Διάθεση για σταφιδίνη	Κιλιά	46.470	Δρχ.	2.834.670,00
" " ζύδι	"	1.334.905	"	80.919.215,00
Αξία πλεονασμάτων			"	659.480,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	744.709	"	29.788.360,00
		<u>Κιλιά 2.126.084</u>	<u>Δρχ. 114.201.725,00</u>	

2. Σταφίδα βιομηχανίας (π.Διαλόγης) εσοδείας 1994 για λογ/σμό των παραγωγών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.95	Κιλιά	2.625.548,	Δρχ.	52.510.960,00
Πλεόνισμα	"	9.962	"	199.240,00
Υπόλοιπο διαχείρισης 31.8.96			"	50.000.000,00
Προς εξίσωση			"	56.050.487,00
		<u>Κιλιά 2.635.510</u>	<u>Δρχ. 158.760.687,00</u>	

///.

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση για σταφιδίνη	Κιλά	355.140	Δρχ.	21.538.540,00
Διάθεση για ζύδι	"	2.279.950	"	136.914.507,00
Αξία πλεονισμάτων			"	199.240,00
Υπόλοιπο Σταφίδας 31.8.96		520	"	8.400,00
	Κιλά	2.635.510	"	158.760.687,00

3. Σταφίδα βιομηχανίας (Π.Διαλογή) εσοδείας 1993 για λογ/συσό των παραγωγών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.95	Κιλά	245.188	Δρχ.	4.923.760,00
Συμπληρωματικό τίμημα			"	21.325.150,00
Αξία ελλειμμάτων			"	845.100,00
Προς εξίσωση			"	25.954.430,00
	Κιλά	245.188	Δρχ.	53.549.440,00

Εξαγωγή Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95			Δρχ.	40.000.000,00
Διάθεση για ζύδι	Κιλά	211.240	"	12.568.780,00
Ελλείμματα	"	20.170	"	845.100,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	6.778	"	135.550,00
	Κιλά	246.188	Δρχ.	53.549.440,00

4. Σταφίδα βιομηχανική (Π.Διαλογή) εσοδείας 1992 για λογ/συσό των παραγωγών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.95	Κιλά	2.810	Δρχ.	70.450,00
Συμπληρωματικό τίμημα			"	2.813.695,00
Αξία ελλειμμάτων			"	79.030,00
Προς εξίσωση			"	7.129.855,00
	Κιλά	2.810	Δρχ.	10.093.030,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95			Δρχ.	10.000.000,00
Έλλειμμα	Κιλά	2.250	"	79.030,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96		560	"	14.000,00
	Κιλά	2.818	Δρχ.	10.093.030,00

5. Σταφίδα βιομηχανίας (Απορρίμματα) εσοδείας 1995 για λογ/συσό των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Συγκέντρωση	Κιλά	4.920.730	Δρχ.	73.592.975,00
Πλεονίσματα	"	8.034	"	183.175,00
Υπόλοιπο διαχείρισης			"	87.904.348,00
	Κιλά	4.928.764	Δρχ.	161.780.498,00

///

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση για οινόπνευμα	Κιλά	4.265.694	Δρχ.	145.251.273,00
Διάθεση στο εξωτερικό	"	160.000	"	8.300.000,00
Αξία πλεονασμάτων			"	103.175,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96		563.378	"	7.546.050,00
	Κιλά	4.928.764	Δρχ.	161.780.498,00

6. Σταφίδα Βιομηχανίας (Απορρίμματα) εσοδείας 1994 για λογ/σμό των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.95	Κιλά	1.705.102	Δρχ.	30.533.646,00
Συμπληρωματικό Τμήμα			"	29.569.256,00
Αξία ελλειμμάτων			"	70.028,00
	Κιλά	1.705.102	Δρχ.	60.272.930,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Διάθεση για οινόπνευμα	Κιλά	1.598.706	Δρχ.	48.357.181,00
" " σταφιδόνη	"	100.000	"	5.050.000,00
Ελλείμματα	"	3.416	"	70.028,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	2.980	"	53.550,00
Προς εξίσωση			"	5.742.171,00
	Κιλά	1.705.102	Δρχ.	60.272.930,00

7. Σταφίδα Βιομηχανίας (Απορρίμματα) εσοδείας 1993 για λογ/σμό των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.95	Κιλά	6.050	Δρχ.	61.550,00
Αξία ελλειμμάτων			"	70.525,00
Συμπληρωματικό τμήμα			"	57.654.298,00
Προς εξίσωση			"	2.304.695,00
	Κιλά	6.050	Δρχ.	60.091.068,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95			Δρχ.	60.000.000,00
Ελλείμματα	Κιλά	4.030	"	70.525,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	2.020	"	20.543,00
	Κιλά	6.050	Δρχ.	60.091.068,00

8. Σταφίδα Βιομηχανίας (Απορρίμματα) εσοδείας 1992 για λογ/σμό των μεταποιητών

Εισαγωγή - Χρέωση

Υπόλοιπο σταφίδας 1.9.95	Κιλά	1.377	Δρχ.	17.901,00
Αξία ελλειμμάτων			"	18.730,00
Προς εξίσωση			"	986.909,00
	Κιλά	1.377	"	1.023.540,00

Εξαγωγή - Πίστωση

Υπόλοιπο διαχείρισης 1.9.95			Δρχ.	1.000.000,00
Ελλείμματα	Κιλά	1.007	"	18.730,00
Υπόλοιπο σταφίδας 31.8.96	"	370	"	4.810,00
	Κιλά	1.377	Δρχ.	1.023.540,00

Β' Επενδύσεις

Στη διάρκεια της χρήσης που απολογίζεται έγιναν διάφορες αναγκαίες εργασίες, που αφορούσαν κυρίως επισκευές και συντήρηση κτιριακών εγκαταστάσεων, περιφράξεις οικοπέδων, επισκευές στεγών αποθηκών, συντήρηση και επισκευή ηλεκτρονικών ζυγιστηρίων (γεφυροπλάστιγγες), καθώς και αγορά διαφόρων υλικών κ.λ.π.

Γ' Προμήθεια και διάθεση υλικών προστασίας και αποξήρανσης σταφίδας

Για την προστασία της προαναγής από τις βροχές κατά το στάδιο της αποξήρανσης και για τη βελτίωση της ποιότητας του προϊόντος, ο Α.Σ.Θ. κατά τη διάρκεια της απολογιζόμενης χρήσης 1995/96 διέθεσε στους σταφιδοπαραγωγούς τους μετρησίς και επί πιστώσει, σταφιδοκαλλύμματα διαστάσεων 4 X 8 μ. και 4,5 X 12 μέτρων, καθώς και πλαστικό δίκτυωτό επιστρώσεως αλωνίων.

Δ' Διαφήμιση

Ο Α.Σ.Θ. έλαβε μέρος σε εκθέματα μέσω Ο.Π.Ε. σε διάφορες Διεθνείς εκθέσεις και σε εκδηλώσεις διωθημιακού χαρακτήρα στο εσωτερικό, κατά την σταφιδική χρήση 1995/96.

Ε' Γεωργικός Τομέας

I. Γενικά:

Η σταφιδική έρευνα και η μελέτη των προβλημάτων της Σταφιδικής Οικονομίας απαιτούν οργανωμένη ερευνητική μονάδα, στελεχωμένη με καταρτισμένο και εξειδικευμένο προσωπικό. Στον Α.Σ.Θ. τέτοια μονάδα δεν υπάρχει, κατόπιν της ολικής απαύδωσης της Υπηρεσίας στον Τομέα αυτό, εκ της μέχρι σήμερα αποχώρησης όλων των μονίμων Γεωπόνων της.

Από την θέση λοιπόν της αντιμετώπισης και προκλούθησης των Γεωργικών δραστηριοτήτων του Οργανισμού, υπό πραγματικότητα ουσιαστικής συρρίκνωσης προβάλλει και προσέχει ανετάκλητη η αναγκαιότητα επανδρώσεως της Γεωπονικής μας Υπηρεσίας, με ικανοποιητικό εξειδικευμένο μόνιμο προσωπικό, προκειμένου μέσω τούτου να εξασφαλιστεί η εκπλήρωση των όρι του Κ.Ν. 2490/55 προβλεπομένων σκοπών του Α.Σ.Θ., αλλά και να εκσυγχρονισθεί ο νεοελαγικός και βασικός αυτός τομέας της σταφίδας, σύμφωνα με την υπάρχουσα σήμερα πραγματικότητα, τους σύγχρονους πειραματισμούς, αλλά και τις διαγραφόμενες νέες προοπτικές.

II. Ειδικά:

1.- Αντιφυλλοξερική Άμυνα

Κατά την απολογιζόμενη περίοδο η δραστηριότητα της Γεωργικής Υπηρεσίας του Α.Σ.Θ. στην αντιφυλλοξερική Άμυνα παρουσίασε την παρακάτω εικόνα:

Επιζοβολήθηκαν στα φυτώρια 215.100 τεμάχια έρριζα μοσχεύματα για το Σταφιδικό Έτος 1996/97 των ποικιλιών α) Α 110 τεμ. 195.100 και Σ04 τεμ. 20.000.

Διατέθηκαν στους παραγωγούς στην χρήση που απολογίζεται (1995/96) 82.950 τεμ. έρριζα μοσχεύματα ποικιλιών:

///.

α) Α 110	τεμ.	64.750		
β) 304	"	18.200	Σύνολο	82.950

Με την υπ' αριθμ. 15/19.10.95 απόφαση του Δ.Σ. - Α.Σ.Ο. διατέθηκαν επίσης σε ιδιώτες φυτωριούχους - εμπόρους έρριζα απλά και εμβολιάσιμα μοσχεύματα των κάτωθι ποικιλιών:

I. ΑΡΡΙΖΑ ΑΠΛΑ

α) Α 110	απλά	τεμ.	399.400	
β) 418	"	"	95.200	
γ) Α 1103	"	"	2.800	
δ) Α 140	"	"	7.100	
ε) 304	"	"	25.400	Σύνολο 529.900

II. ΑΡΡΙΖΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΙΜΑ

α) Α 110	τεμ.	178.800	
β) 418	"	33.000	
γ) 304	"	6.400	
δ) Α140	"	1.160	" 219.360

Γενικό Σύνολο αρρίζων τεμ. 749.260

Από την ανωτέρω διάθεση των έρριζων και αρρίζων μοσχευμάτων εισπράχθηκαν 23.328.140 δραχ. αναλυόμενο ως εξής:

1. Από έρριζα μοσχεύματα δραχ. 7.465.500 (82.950 x 90 δραχ. έκαστο.)
2. Από έρριζα απλά και εμβολιάσιμα μοσχεύματα δραχ. 15.862.540 (529.900 x 20 δραχ. έκαστο = 10.598.000 και 219.360 x 18 δραχ. έκαστο = 3.264.540).

2.- Βελτίωση ποιότητας

Η δραστηριοποίηση της Υπηρεσίας περιορίσθηκε στην κατά το δυνατόν αντιμετώπιση των γνωστών ποσογρμμμάτων και θροντίδων. Έτσι λοιπόν υπό τις υπάρχουσες προοπτικές, συνεχίστηκε η ενημέρωση επί καλλιεργητικών θροντίδων στην ποιότητα.

3.- Προοπτικές για τη Γεωργική Έρευνα

Υπό τη Ζωηρή δραστηριοποίηση της Διοίκησης του Οργανισμού και τις φιλόδοξες προοπτικές αυτής, για τη δημιουργία ενός νέου, εύρωστου, σύγχρονου και ισότιου οικοδομήματος, που θα διαδραματίσει σημαίνοντα και δημιουργικό ρόλο, στο χώρο της σταφίδας, παράλληλα με τους οραματισμούς και τις προθέσεις αυτής, να επιτύχει αναπτυξιακά αποτελέσματα εις όφελος της Σταφιδικής Οικονομίας, έχει σκοπό να θέσει υπό υλοποίηση για τη Γεωργική Έρευνα, τα κατωτέρω εκσυγχροστικά της σχέδια:

- 1.- Σύγχρονη αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός του Χημείου Α.Σ.Ο., με ποικίλες ενσχολήσεις και δυνατότητες, ειδικότερα για την επιτυχή εφαρμογή αναλύσεων ειδικών μορφών, ως της φυλλοδιαγνωστικής κ.λ.π.

2.- Έκσυγχρονισμός του Ινστιτούτου Α.Σ.Θ. σε συνεργασία και με το Ινστιτούτο Υπάλου του Υπουργείου Γεωργίας για την επιτυχή αντιμετώπιση των πάσης φύσεως σταθιδικών παρονομάτων κ.λ.π. γεωργικών δραστηριοτήτων.

Υπό το πνεύμα παράλληλα της ανάπτυξης του Τομέα αυτού και υπό την προοπτική της ευρείας αναδιοργάνωσης του Α.Σ.Θ., ώστε να αναλάβει αυτός ευρύτερες πρωτοβουλίες στα Γεωργικό-Σταθιδικό ράμα και να προσφέρει υπηρεσίες υψηλού βαθμού και απαιτήσεων, αποταλεί σκέψη της Διοίκησης του Οργανισμού, η παραχώρηση χώρου του Ινστιτούτου ΑΣΘ, για τη μεταφορά, εγκατάσταση και συνλειτουργία με τη Γεωργική μας Υπηρεσία, του Ινστιτούτου Υπάλου του Υπουργείου Γεωργίας, πράγμα που θα ενδυναμώνει, αναμορφώνει και θα ενισχύσει τις προοπτικές του Οργανισμού, στη δομή του, στις οικονομικές του προοπτικές και στην αξιοικονομική προσβολή του, για μία δυναμική εξέλιξη αυτού, με απώτερο σκοπό την ποσοδο και κατοχύρωση του όλου οικοδομήματός του.

4.- Εξωγεωργικές δραστηριότητες

- α) Ανασκοπήσεις της παγκόσμιας σταθιδαγορίας
- β) Μηχανοργάνωση του Τμήματος

α). Το Προσωπικό του Α.Σ.Θ. και οι μεταβολές του

Ο αριθμός των υπαλλήλων που υπηρετούσαν στο Ίδρυμα και οι μεταβολές του αριθμητικές και βαθμολογικές, που έγιναν κατά το απολογιζόμενο έτος, έχουν ως κατωτέρω:

A. ΜΟΝΙΜΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1. Αριθμητική κίνηση

α) Υπηρετούντες την 1.9.95	Υπάλληλοι	93
β) Προσληθέντες	"	0
		<hr/>
		93
γ) Εξήλθαν από την Υπηρεσία από 1.9.95-31.8.96	"	0
		<hr/>
Υπηρετούντες την 31.8.96	"	93

2. Βαθμολογική διάθεση του Προσωπικού

Β α θ μ ο ι	Ο ρ γ α ν ι κ ε ς θ έ σ ε ι ς			
	Προβλεπ.	Υπηρετ.	Ελλειπ.	Υπερπριθμ.
Διευθυντής Υπηρεσιών	1	1	0	-
Υποδιευθυντές	2	0	2	-
Τμηματάρχες	28	28	0	-
Αρχιλογιστές-Λογιστές κ.λ.π.	130	52	78	-
Διαχειριστές-Ζυγιστές	15	0	15	-
Χημικοί	3	2	6	-
Γεωπόνοι	14	0	14	-
Μηχανικοί - Υπομηχανικοί	1	1	0	-
Τηλεφωνητές	1	0	1	-
Τεχνίτες	12	4	8	-
Κλητήρες	10	5	5	-
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
	222	93	129	-

Απο τον ανωτέρω πίνακα προκύπτει σαφώς η ελλειπής σύνθεση του προσωπικού.

Οι υπηρετούντες υπάλληλοι καλύπτουν μόνο 42% των προβλεπόμενων οργανικών έσεων.

Ι. Προσωπικό με σύμβαση οριστού χρόνου (Νομικός Σύμβουλος, Εργατεφύλακες, Καθαρίστριες, εργάτες κ.λ.π.)

1. α. Υπηρετούντες την 1.9.95	10
β. Προσληφθέντες 1.9.95 - 31.8.96	0
γ. Προβιτηθέντες από 1.9.95-31.8.96	<u>0</u>
δ. Υπηρετούντες την 31.8.96	10 =====

ΙΙ. Ορισθιο Προσωπικό (Γεωπόνοι - Χημικοί - Καθαρίστριες , Εργάτες)

α. Υπηρετούντες την 1.9.95	0
β. Προσληφθέντες 1.9.95 - 31.8.96	0
γ. Προβιτηθέντες από 1.9.95 - 31.8.96	0
δ. Υπηρετούντες την 31.8.96	0

ΕΠΙΡΡΗ - ΧΡΕΩΣΗ

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ	ΑΕΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ ΚΑΤ' ΑΡΣΟ	ΑΕΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
Ι. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΕΜΠΟΡ/ΜΗΣ				
1. Συγκέντρωση εσοδείας 1995	1.247.379	479.108.995,00		
2. Πλεονάσματα	5.201	2.023.169,00		
3. Έξοδα συγκέντρωσης και απο- θήκευσης		23.235.514,00		
4. Έξοδα μεταφοράς		1.793.377,00		
ΙΙ. ΔΙΑΧ/ΣΗ ΣΤΑΦ. ΡΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗΚΕ ΣΤΗ ΘΙΩΜ/ΝΙΑ				
Απορρίμματα εσοδείας 1994		5.742.171,00	1.252.580	511.903.245,00
ΙΙΙ. ΓΕΝΙΚΑ ΕΞΟΔΑ				
1. Έξοδα Διοίκησης		475.354.059,00		
2. Δαπάνες συντήρησης εγκ/σεων		1.167.982,00		
3. Έξοδα λειτουργίας Γ. Ίδρ/των		5.436.391,00		
4. Έξοδα λειτουργίας συγκ/των		24.871.495,00		
5. Έξοδα αντιφουλ/κής άμυνας		26.910.391,00		
6. Διάφορες δαπάνες		12.533.539,00		547.273.955,00
ΙV. ΦΟΡΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ				
1. Φόρος εισοδήματος		13.022.347,00		
2. Φόροι τόκων		17.003.577,00		30.026.024,00
			<u>1.252.580</u>	<u>1.089.203.225,00</u>

ΚΕΦ.	Α Ι Τ Ι Ο Λ Ο Γ Ι Α	ΧΙΛ/ΜΑ	ΑΞΙΑ	ΧΙΛ/ΜΕ ΚΑΤ'ΑΡΘΡΟ	ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
I.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΕΜΠΟΡ/ΜΗΣ</u>				
	1. Διάθεση:				
	α. Στο Εμπόριο	1.252.550	514.246.730,00		
	β. Υπόλοιπο σταφίδας 31.3.96	30	11.520,00		
	2. Αξία πλεονασμάτων		2.023.189,00		
	3. Καταβληθέντες τόκοι Χορημ/σης		18.362.724,00		
	4. Διαχ/ση Εμπ/μης σταφ. εσοδ. 1994		3.838.454,00		
	5. Έξοδα αποθεματοποίησης		1.593.444,00	1.252.550	540.076.051,00
II.	<u>ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΣΟΔΑ</u>				
	1. <u>ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΔΡΥΜΑΤΑ</u>				
	α. Από διάθεση Γεωργικών προϊόντων		8.565.313,00		
	β. Από διάθεση αυτάρκτων		23.328.140,00		31.893.453,00
	2. <u>ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ</u>				
	α. Από διαχείριση Γεωργι- κών Υλικών		184.508,00		184.508,00
III.	<u>ΠΡΟΣΟΔΟΙ</u>				
	1. Πρόσοδοι από ακίνητα		17.942.274,00		
	2. Από χρεώγρους		74.517.153,00		
	3. Διάφοροι Πρόσοδοι		29.068.144,00		121.527.571,00
IV.	<u>ΤΟΚΟΙ</u>				
	1. Από καταθέσεις		172.627.431,00		
	2. Από δάνεια Προσωπικού ΑΣΟ		3.174.550,00		
	3. Διάφοροι		24.445.011,00		200.247.102,00
V.	<u>ΔΙΑΧ/ΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ ΠΟΥ ΔΙΑΤΕΘΗ- ΚΕ ΣΤΗ ΒΙΟΜ/ΝΙΑ (Π.ΔΙΑΛΟΓΗ- - ΑΠΟΡ/ΤΑ)</u>				92.426.376,00
VI.	<u>ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΣΤΟ ΕΙΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΥΠΟΤΙΜΗΣΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ- ΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ</u>				102.848.055,00
				<u>1.252.550</u>	<u>1.089.203.226,00</u>

Α/Α	ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ	ΑΞΙΑ	ΧΙΛ/ΜΑ ΚΑΤΑ ΑΡΘΡΟ	ΑΞΙΑ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ
II.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΣΤΑΦΙΔΑΣ</u>				
1.	<u>ΧΡΕΩΣΤΙΚΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΩΝ</u>				
	- Εμπορεύσιμη εσοδ. 1986		28.489.575,00		
	- " " 1986		38.315.623,00		
	- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1984		222.609.194,00		
	- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1985		238.326.838,00		
	- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1986		68.453.854,00		
	- Παλαιών Εσοδειών		90.411.099,05		687.116.223,05
2.	<u>ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΣΤΑΦΙΔΑΣ</u>				
	- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1986	3.942	482.816,00	3.942	482.816,00
I.	<u>ΠΙΣΤΩΤΙΚΑ ΥΠΟΛΟΙΠΑ ΔΙΑΧ/ΣΕΩΝ</u>				
	- Εμπορεύσιμη εσοδεία 1981		7.082.246,10		
	- " " 1982		3.226.467,44		
	- " " 1983		6.417.923,35		
	- " " 1984		209.303.005,79		
	- " " 1985		241.130.367,00		
	- Παλαιών Εσοδειών		93.476.345,30		
	- Αποθεματοποιηθείσα εσοδεία 1987		206.319.648,00		765.955.903,48
				<u>3.942</u>	<u>1.453.554.942,53</u>

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ

ΠΕΣΑΦΓΙΣΜΟΣ ΤΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ

I.	ΠΑΓΙΟ			
	1. Γήπεδα		4.961.593,20	
	2. Ενκαταστάσεις			
	Στρατιωτικών και Στραφ/ων	276.806.274,40		
	Συγκροτημάτων Δεξυμενών	77.113.019,85		
	Γεωργικών Ιδρυμάτων	15.516.328,25		
	Κεντρικού	42.371.465,00	412.406.787,50	417.366.460,70
II.	ΑΚΙΝΗΤΟΠΟΙΗΜΕΝΟ			
	1. Μηχανήματα-Ενομολεία-Εκμίσθ			
	Στρατιωτικών και Στραφ/ων	22.611.609,25		
	Συγκροτημάτων Δεξυμενών	13.121.045,15		
	Γεωργικών Ιδρυμάτων	7.868.632,00	43.601.286,41	
	2. Υλικά & Εφόδια εγκ/σεων		3.267.373,93	
	3. Ματασσικά μέσα		3.451.943,00	
	4. Επίπλα και Εκμίσθ		17.739.399,99	68.069.703,33
III.	ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ			
	1. Στραφίδα		38.512.251,00	
	2. Υλικά			
	Γεωργικά Υλικά προς			
	διανομή	924.610,00		
	Υλικά αναλώσιμα	2.134.623,60	2.959.333,50	
	3. Απαιτήσεις			
	Εμποροι Λογ. Εγγυημένοι	106.320.500,00		
	Βιομήχανοι Λογ. Εγγυημένοι	105.628.536,00		
	" " Τρεχούμενοι	12.255.730,00		
	Κοστώστες από διάθεση			
	γεωργικών υλικών	654.710,75		
	Κοστώστες διόφοροι	7.442.467,70		
	Προκαταβολές διόφορες	90.065.721,00		
	Εγγυήσεις	1.214.304,70		
	Επισημαίες Κοστώστες	1.348.161,80	324.960.131,95	
	4. Κοστώματα		13.953.976,15	
	5. Εισπραξεις πληρωμές Λογ.			
	Τρίτων		14.286.208,00	
	6. Διαχείριση στραφίδας	587.116.223,05		
	" μέλισσας	59.182.573,00	746.298.396,05	
	7. Εκκρεμείς λογ/σμοί		381.293.956,00	1.522.364.762,75
IV.	ΔΙΑΘΕΣΙΜΟ			
	Ταμεία Υπηρεσιών	11.512.911,00		
	Καταθέσεις	1.175.901.365,00		1.187.414.376,00
V.	ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ			51.270.090,50
				<u>3.246.487.913,28</u>

31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1996

ΑΠΟ 1.9.95 μέχρι 31.8.96

ΠΑΘΗΤΙΚΟ

I.	<u>ΚΕΦΑΛΑΙΟ</u>		
	1. Αποθεματικό Κεφάλαιο	799.568.111,52	
	2. " Αυτοσφάλαια	26.230.918,45	
	3. Ειδικός λογ. αναγνώης	97.014.048,30	
	4. Αποθεματικό Επισφαλών Απαιτήσεων	75.000.000,00	
	5. Ειδικό αποθεματικό για κάλυψη υπο- τιμώσεως πιστωτικών στοιχείων	104.875.351,78	1.102.798.430,35
II.	<u>ΑΠΟΣΒΕΣΕΙΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ</u>		
	1. Κτιριακών	278.141.661,00	
	2. Μηχανημάτων- Εργαλείων	43.548.316,56	
	3. Επίπλων και Σκευών	16.449.603,59	
	4. Μεταφορικών μέσων	2.934.383,00	
	5. Επισφαλών απαιτήσεων	1.348.161,90	342.422.831,45
III.	<u>ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ</u>		
	1. Εγγυήσεις Τρίτων	5.578.080,00	
	2. Πιστωτές	57.297.141,00	
	3. Εκκρεμαίες λογ/ισμίδ	461.769.419,50	
	4. Απόσβεση οιν/τος	5.524.635,08	530.169.275,50
IV.	<u>ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΕΙΣ ΥΠΟ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ</u>		
	1. Διαχείριση σταθίδας	933.018.616,48	
	2. " Βέλγισσας	143.669.607,00	1.076.688.123,48
V.	<u>ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΟΙ ΛΟΓ/ΣΜΟΙ ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ</u>		
	1. Προβλέψεις Πληρωμών		142.979.162,00
VI.	<u>ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ ΤΑΞΕΩΣ</u>		
			51.270.090,50

3.246.487.913,28

5. Ίδρυση του Σ.ΚΟ.Σ Α.Σ.Ε.

Μετά τη διάλυση του Α.Σ.Ο. και τα πλείστα προβλήματα που δημιούργησε αυτή στους σταφιδοπαραγωγούς, αποφασίσθηκε και ιδρύθηκε στις 22-10-1999 ο Σ.ΚΟ.Σ. ΑΣΕ, μια ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «Συνεταιριστική Κορινθιακής Σταφίδας Ανώνυμη Συνεταιριστική Εταιρεία», με έδρα το Δήμο Πατρών.

Οι σκοποί της εταιρείας αυτής, σύμφωνα πάντα με το καταστατικό και το άρθρο 3 αυτού είναι:

1. Συγκέντρωση, αποθήκευση, συντήρηση, επεξεργασία, τυποποίηση, διακίνηση, διάθεση και εμπορία Κορινθιακής σταφίδας, παράγων προϊόντων και υποπροϊόντων αυτής.
2. Η μέριμνα γενικά για την βελτίωση των όρων της καλλιέργειας των σταφιδοπαραγωγών, την ελάττωση του κόστους παραγωγής, την βελτίωση της ποιότητας και τον περιορισμό ή την αύξηση των καλλιεργουμένων εκτάσεων σταφιδαμπέλων ανάλογα με τις επικρατούσε συνθήκες παγκοσμίως.
3. Η εξισορρόπηση της προσφοράς προς την ζήτηση του προϊόντος της κορινθιακής σταφίδας στα πλαίσια του κειμένου συστήματος όπως αυτό ορίζεται από τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τα Εθνικά μέτρα.

4. Η συγκέντρωση, αποθήκευση και εμπορία της Κορινθιακής σταφίδας, όποτε κρίνεται αναγκαίο για την ομαλή διακίνηση του προϊόντος.
5. Η διαφήμιση και γενικά η μέριμνα για την επέκταση της καταναλώσεως της Κορινθιακής σταφίδας.
6. Η παραγωγή ή προμήθεια άνοσου πολλαπλασιαστικού υλικού, ήτοι έρριζα ανεμβολίαστα ή εμβολιασμένα αντιφυλλοξηρικά υποκείμενα, καθώς και κληματίδες εμβολιοληψίας από ειδικώς προς τούτο συντηρούμενες φυτείες των προς διάδοση ποικιλιών Αμπέλου.
7. Η διαχείριση της ποιοτικής διαλογής και του βιομηχανικού παρακρατήματος (η νόμιμη παρακράτηση προϊόντος σταφίδας κατά την επεξεργασία της).
8. Η εμπορία της ποιοτικής διαλογής και του βιομηχανικού παρακρατήματος κατά τρόπο που να αποδίδει το καλύτερο δυνατό εισόδημα στους δικαιούχους αλλά κυρίως να διασφαλίζει, ώστε τα υποπροϊόντα αυτά να χρησιμοποιούνται μόνο για τον σκοπό που αγοράζονται.
9. Η μέριμνα για την αντιμετώπιση του κινδύνου της φυλλοξήρας των σταφιδαμπέλων και της εμπυρινείας του προϊόντος.

10. Η προμήθεια υλικών στους παραγωγούς αναγκαία για την αποξήρανση της σταφίδας ήτοι, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, πλαστικά καλύμματα, ξυλεία, σύρματα, κλπ.
11. Η δημιουργία εργαστηρίου χημικού και ποιοτικού ελέγχου προς κάλυψη των αναγκών των ασχολούμενων με την κορινθιακή σταφίδα.
12. Η ανάληψη προγραμμάτων είτε της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε κρατικών που αποσκοπούν στην ωφέλεια της κορινθιακής σταφίδας.
13. Η διανομή των πάσης φύσεως επιδοτήσεων που παρέχονται στους σταφιδοκαλλιεργητές κορινθιακής σταφίδας από το Κράτος ή την Ευρωπαϊκή Ένωση
14. Η απευθείας συγκέντρωση από ης συνεταιριστικές οργανώσεις ή τους παραγωγούς κάθε εγχώριας πρώτης ύλης κατάλληλης για την παραγωγή οινοπνεύματος καθώς και ο εφοδιασμός με αυτές των βιομηχανιών παραγωγής οινοπνεύματος. Επίσης η εισαγωγή μελάσσης ή άλλης πρώτης ύλης για την παραγωγή οινοπνεύματος.
15. Η παρούσα ανώνυμος συνεταιριστική εταιρεία ιδρύεται με σκοπό την περιέλευση σε αυτήν του διαιρετού ποσοστού ογδόντα επί τοις εκατό (80%) της συνολικής περιουσίας του ΑΣΟ όπως προβλέπεται στο άρθρο 20 του Ν.2538/199. Για την επίτευξη του σκοπού της η εταιρεία μπορεί: α. Να συμμετέχει σε οποιαδήποτε επιχείρηση που υφίσταται ή θα ιδρυθεί μελλοντικά, ημεδαπή ή αλλοδαπή, με όμοιο

ή παρεμφερή σκοπό, οποιουδήποτε εταιρικού τύπου. β. Να συνεργάζεται με οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο και με οποιοδήποτε τρόπο, να ιδρύει επιχειρήσεις τυποποίησης και συσκευασίας και μετασχηματισμού των καταναλωτικών αγαθών, που αυτή εμπορεύεται. γ. Να ιδρύει υποκαταστήματα ή γραφεία οπουδήποτε στην Ελλάδα ή το Εξωτερικό, δ. Να αντιπροσωπεύει οποιαδήποτε επιχείρηση, ημεδαπή ή αλλοδαπή, με όμοιο ή παρεμφερή σκοπό, ε. Να αγοράζει, πωλεί, εκμισθώνει και να μισθώνει αγροτικά και αστικά ακίνητα, κινητά και κάθε είδος μεταφορικών μέσων.

Διαβάζοντας κάποιος το καταστατικό της εταιρίας αυτής διαπιστώνει ότι ο Σ.ΚΟ.Σ. συνεχίζει το έργο του Α.Σ.Ο. με τους ίδιους ακριβώς σκοπούς, εργασίες και ενέργειες. Η μόνη διαφορά τους και πιστεύουμε σημαντική είναι ότι πλέον ως ανώνυμη εταιρεία δεν θα υποκύψει και θα αποκλείσει στον κρατικό παρεμβατισμό και ως αυτόνομο πια όργανο θα προσπαθήσει να αναβαθμίσει και να πραγματοποιήσει τους σκοπούς και τους στόχους που έθεσε πριν από 74 χρόνια ο Α.Σ.Ο.⁵⁵

---

⁵⁵ Πηγή: Καταστατικό του ΣΚΟΣ Α.Σ.Ε.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ

1. Εισαγωγή

Οι σταφίδες Κορινθιακή και Σουλτανίνα αποτέλεσαν και αποτελούν – όπως προείπαμε – παραδοσιακούς κλάδους της φυτικής παραγωγής της χώρας μας, η οποία μάλιστα είναι και η μοναδική παραγωγός χώρα των σταφίδων αυτών στην Ευρωπαϊκή Ένωση (μόνο η Ισπανία παράγει 230 μέχρι 450 τον. σταφίδες ετησίως). Ο κλάδος αυτός, όμως, αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα, τα οποία τον έχουν οδηγήσει κατά τα τελευταία έτη σε σοβαρή συρρίκνωση. Για να επιβιώσει ο κλάδος θα πρέπει να καταβληθούν σοβαρές προσπάθειες και από τους καλλιεργητές και από το κράτος.⁵⁶

2. Ο κλάδος των σταφίδων στον κόσμο

Οι σταφίδες καλλιεργούνται σε πολύ λίγες χώρες στον κόσμο. Οι χώρες που έχουν ετήσια παραγωγή μεγαλύτερη από 10.000 τον. είναι μόνο 10 και αναφέρονται στον παρακάτω πίνακα 6.

Η παραγωγή σταφίδων κατά την 3/ετία 1992/94 μειώθηκε έναντι της 5/ετίας 1986/90 κυρίως στην Ελλάδα και το Αφγανιστάν και δευτερευόντως στην Αυστραλία και αυξήθηκε κυρίως στην Τουρκία και το Ιράν και δευτερευόντως στη Χιλή και τη Συρία. Στις υπόλοιπες χώρες η παραγωγή παρέμεινε σχεδόν σταθερή. Σε γενικές γραμμές, η παραγωγή σταφίδων αυξήθηκε μεταξύ της 5/ετίας 1981/85 και της 3/ετίας 1992/94 κατά 27%, περίπου.⁵⁷

---

⁵⁶ Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις & προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκ. Σταμούλη, σελ. 259

⁵⁷ Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις & προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκ. Σταμούλη, σελ. 260

Πίνακας 6⁵⁸

Παραγωγή σταφίδων από τις κυριότερες χώρες. Παραγωγή σε τον.

Χώρα	81/85	86/90	1992	1993	1994
Τουρκία	306.700	303.400	350.000	360.000	360.000
ΗΠΑ	195.000	332.400	355.200	328.300	344.000
Ελλάδα	160.200	189.500	97.400	90.800	82.700
Ιράν	-	45.400	80.000	90.000	90.000
Αυστραλία	73.700	60.800	82.100	43.500	47.300
Χιλή	-	14.400	26.000	25.900	35.900
Ν. Αφρική	28.900	33.300	43.600	29.800	33.900
Αφγανιστάν	48.500	60.200	28.000	28.000	28.000
Συρία	-	9.200	11.900	12.000	14.000
Κίνα	-	11.100	13.700	13.700	13.700
Λοιπές χώρες	30.100	35.300	13.800	22.700	22.900
Σύνολο	843.100	1.095.000	1.101.700	1.044.700	1.072.400

3. Το παγκόσμιο εμπόριο σταφίδων

Το παγκόσμιο εμπόριο σταφίδων κατά την τελευταία 15/ετία παρουσιάζει τάσεις μικρής αύξησης, αφού οι ετήσιες εξαγωγές από τους 463.800 τον. την 5/ετία 1981/85, αυξήθηκαν στους 513.200 τον. την 5/ετία 1986/90 και στους 554.900 τον. την 3/τία 1992/94 (πίνακας 7). Οι

⁵⁸ Πηγή ΔΓΑΟ

εξαγωγές αυτές κάλυψαν αντίστοιχα ποσοστά 55%, 46,8% και 51,7% της παγκόσμιας παραγωγής σταφίδων.

Κύριες χώρες εξαγωγής είναι οι Τουρκία, οι ΗΠΑ, η Ελλάδα, το Ιράν, η Χιλή, το Αφγανιστάν και η Νοτ. Αφρική, οι οποίες πραγματοποίησαν την 3/ετία 1992/94 το 82% των συνολικών εξαγωγών. Η χώρα μας κατά το ίδιο χρονικό διάστημα κάλυψε ποσοστό 12%. Κύριες χώρες εισαγωγής είναι το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Ολλανδία, ο Καναδάς και η Ιαπωνία, οι οποίες πραγματοποίησαν το 55 % περίπου, των συνολικών εισαγωγών. Οι σταφίδες εισάγονται σε πολλές χώρες σε μικρές ποσότητες.⁵⁹

Πίνακας 7⁶⁰

Εξέλιξη του παγκόσμιου εμπορίου των σταφίδων. Ποσότητες σε τον.

Έτος ή χρονική περίοδος	Εξαγωγές	Εισαγωγές
1981-1985	463.800	413.1000
1986-1990	513.000	506.800
1992	518.600	497.100
1993	548.900	529.700
1994	597.300	549.200
1992-1994	554.900	525.300

⁵⁹ Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις & προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκ. Σταμούλη, σελ. 260

4. Εξέλιξη της καλλιέργειας Κορινθιακής Σταφίδας

Η Κορινθιακή σταφίδα το 1963 (1971) εκκαλλιεργείτο σε 445.700 (418.800) στρεμ. και το 1981 σε 311.700 στρεμ. Η ειδική απογραφή των αμπελιών που πραγματοποιήθηκε από την ΕΣΥΕ το 1989, έδωσε καλλιεργούμενη έκταση με Κορινθιακή σταφίδα τα 224.552 στρεμ. Δηλαδή, είχαμε μία μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων σε σχέση με το 1963 κατά 49,6%. Το 1994/95 η καλλιεργούμενη έκταση μειώθηκε ακόμη περισσότερο στα 184.000 στρεμ. (ΑΣΟ). Η εξέλιξη των καλλιεργούμενων εκτάσεων και της παραγωγής της Κορινθιακής από το 187 μέχρι το 1994 φαίνεται στον παρακάτω πίνακα (8).

Πίνακας 8⁶¹

Έκταση, παραγωγή και στρεμματική απόδοση της Κορινθιακής. Έκταση σε στρεμ. παραγωγή σε τον. στρεμματική απόδοση σε κιλά ανά στρέμμα

Σταφιδικό έτος	Έκταση	Παραγωγή			Στρεμματική απόδοση
		Αποξηρανθείσα σε ξηρή	Οινοποιηθείσα σε ξηρή	Σύνολο	
1987/88	240.300	50.960	2.750	53.710	224
1988/89	229.570	61.000	1.580	62.580	273
1989/90	213.460	53.770	960	54.730	256
1990/91	211.230	39.380	300	39.680	188
1991/92	193.800	40.190	600	40.790	210
1992/93	185.220	39.940	110	40.050	216
1993/94	184.300	53.760	260	54.060	293
1994/95	184.000	43.000	300	43.300	235

⁶⁰ Πηγή ΔΓΑΟ

⁶¹ Πηγή ΑΣΟ

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει, ότι μέχρι το 1992 είχαμε μια σχετικά γρήγορη μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων με Κορινθιακή λόγω της εκρίζωσης φυτειών στα πλαίσια του προγράμματος του Καν. Ε.Ε. 1442/88 (καθεστώς οριστικής εγκατάλειψης της αμπελοκαλλιέργειας). Σήμερα, όμως ο ρυθμός μείωσης έχει ανακοπεί. Εξ αιτίας κυρίως της μείωσης των καλλιεργούμενων εκτάσεων με Κορινθιακή κατά τα τελευταία χρόνια υπάρχει μία σαφής μείωση της παραγωγής, η οποία φαίνεται ότι από το έτος 1994 ανακόπηκε. Η παραγωγή κυμαίνεται από έτος σε έτος, λόγω κύμανσης των στρεμματικών αποδόσεων, που οφείλεται κυρίως στις καιρικές συνθήκες, αφού η καλλιέργεια της Κορινθιακής είναι ξηρική.

Από την παραγωγή Κορινθιακής σταφίδας μία μικρή ποσότητα πηγαίνει στην οινοποίηση και ελάχιστες ποσότητες στη νωπή κατανάλωση. Οι υπόλοιπες αποξηραίνονται.⁶²

5. Η εξέλιξη παραγωγής και εξαγωγών

Η Κορινθιακή σταφίδα και πριν εκατό χρόνια, αλλά και σήμερα έχει ως άξονα αναφορά, τον ανταγωνισμό από τη Σουλτανίνα και τις απομιμήσεις Κορινθιακής (Αυστραλίας, Καλιφόρνιας, Ισπανίας). Η ελληνική Κορινθιακή στα τέλη της δεκαετίας του '30 αντιπροσώπευε, σε επίπεδο παραγωγής σταφίδας, το 25% της παγκόσμιας παραγωγής (140 χιλ. τον. ελληνική, έναντι 557 χιλ. τον. της παγκόσμιας παραγωγής

---

⁶² Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις & προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκ. Σταμούλη, σελ. 261

Σουλτανίνας και Κορινθιακής, ενώ μόνο ως Κορινθιακή σχεδόν το 98% της παγκόσμιας παραγωγής (905 σήμερα).

Ο ανταγωνισμός προέρχεται όχι μόνο από τη Σουλτανίνα, αλλά κι από την παραγωγή πολυάριθμων ξηρών καρπών, όπου στράφηκε σε μεγάλο βαθμό η παγκόσμια ζήτηση. Ένας άλλος αρνητικός παράγοντας ήταν και είναι οι υψηλότερες τιμές της Κορινθιακής έναντι των άλλων ανταγωνιστικών της προϊόντων.

Στον πίνακα 9 εμφανίζεται η παραγωγή Κορινθιακής σταφίδας, η καλλιεργούμενη έκταση και οι εξαγωγές. Τη δεκαετία του '60 οι καλλιεργούμενες εκτάσεις ανέρχονταν σε 440-443.000 στρ. περίπου, η δε παραγωγή γύρω στους 90-100.000 τόν., δηλαδή υπήρχε μια μείωση κατά 30% και πλέον έναντι της δεκαετίας του '20. Τη δεκαετία του '70 η καλλιέργεια συνέχισε να μειώνεται, τόσο σε έκταση όσο και σε όγκο παραγωγής. Η ίδια κατηφορική πορεία συνεχίστηκε και την επόμενη δεκαετία του '80, καθώς επίσης και τη δεκαετία του '80, καθώς επίσης και τη δεκαετία του '90 (πίνακας 10). Με δύο λόγια, η πορεία της καλλιέργειας και φυσικά της παραγωγής Κορινθιακής σταφίδας ακολούθησε αμέσως μετά τον Παγκόσμιο Πόλεμο συνεχή πτωτική τάση.⁶³

---

⁶³Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 112

Πίνακας 9^{64 65}
 Έκταση, παραγωγή και εξαγωγές Κορινθιακής σταφίδας

Έτος	Έκταση (χιλ.στρ.)	Παραγωγή (χιλ.τόν.)	Μέση στρεμ. απόδοση (κιλά)	Εξαγωγές (χιλ.τόν.)	Εξαγ./παραγ. (%)
1961	439,9	103,6	235	-	-
1970/71	379,1	98,7	260	50,9	51,6
1980/81	279,2	64,2	230	42,1	65,6
1990/91	211,2	39,7	188	31,2	78,6
1991/92	193,8	40,8	210	29,3	71,8
1992/93	185,2	40,1	216	31,4	78,3
1993/94	184,5	54,0	293	41,2	76,3

Πίνακας 10⁶⁶
 Έκταση και παραγωγή Κορινθιακής Σταφίδας

Όμοιοί	1988		1989		1990		1991		1992		1993	
	Έκταση (στρ.)	Παραγωγή (τόν.)	Έκταση (στρ.)	Παραγωγή (τόν.)	Έκταση (στρ.)	Παραγωγή (τόν.)	Έκταση (στρ.)	Παραγωγή (τόν.)	Έκταση (στρ.)	Παραγωγή (τόν.)	Έκταση (στρ.)	Παραγωγή (τόν.)
Κορινθίας	40.960	10.000	41.964	10.000	41.400	8.750	40.200	14.000	41.000	8.800	-	9.830
Μεγασπιδας	122	1	120	1	107	1.000	82	2	57	20	-	10
Χαΐας	64.500	14.200	60.550	12.740	57.050	8.000	50.000	11.500	50.306	11.000	-	12.855
Ψοφισσινίας	92.953	19.672	89.453	13.477	63.015	8.800	56.465	79.655	37.000	9.900	-	13.125
Λειάς	48.000	13.000	46.300	9.500	41.520	8.900	38.838	9.400	37.813	8.800	-	11.590
Μακύνθου	18.530	5.220	18.530	4.805	18.540	4.260	18.585	3.200	18.555	2.300	-	6.360
Μεγαλληνίας	2.800	308	2.800	320	2.700	230	2.500	210	2.500	210	-	260
ΣΥΝΟΛΟ	267.865	62.401	259.717	50.843	224.332	39.940	206.670	49.067	197.731	41.030	-	54.030

⁶⁴ Πηγή: Διον. Αλετράς: «Ο οίνος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα», Αθήνα 1969

⁶⁵ ΑΣΟ: Απολογισμός της σταφιδικής χρήσης 1973-74 μέχρι 1993-1994 (σειρά ετών)

⁶⁶ Πηγή: Υπουργείο Γεωργίας και ΑΣΟ

6. Η αγορά Κορινθιακής σταφίδας

Επειδή η καλλιέργεια της Κορινθιακής σταφίδας είχε από την αρχή της, μέχρι και σήμερα, καθαρά εξωστρεφή, εξαγωγικό προσανατολισμό, γι' αυτό η πορεία και εξέλιξη των εξαγωγών ενδιαφέρει άμεσα παραγωγούς, φορείς και κράτος. Από τη θετική ή αρνητική εξέλιξη των εξαγωγών, δηλαδή της διεθνούς ζήτησης, εξαρτάται άμεσα η καλλιέργεια αυτή καθαυτή, ενώ από οικονομικής πλευράς ενδιαφέρει τους παραγωγούς και την εθνική οικονομία (συνάλλαγμα).

Οι ελληνικές εξαγωγές Κορινθιακής σταφίδας κατά τη διάρκεια ενός αιώνα, από τη δεκαετία 1890-1900 και μέχρι το 1995, συρρικνώθηκαν κατά τα 4/5 περίπου, αφού από τον όγκο της παραγωγής απέμεινε σήμερα μόνο το 20-22%. Έτσι, από τους 170.000 τον. εξαγωγής του 1895-96, σήμερα, αρχές της δεκαετίας του 21^{ου} αιώνα, εξάγονται κατά μέσο όρο μόνο 33-34.000 τον., δηλαδή το 1/5.⁶⁷

Πιο συγκεκριμένα οι πολύ σημαντικές μεταβολές που σημειώθηκαν στα επιμέρους στοιχεία που συνθέτουν την ακαθάριστη πρόσοδο της κορινθιακής σταφίδας, είχαν ως αποτέλεσμα την αύξησή της κατά 100.000 δρχ./στρ. σε σταφιδικές τιμές 1994. Ειδικότερα, την περίοδο 1983-1991 η μέση στρεμματική απόδοση της καλλιέργειας αυξήθηκε κατά 60 κιλά, η τιμή παραγωγή κατά 85,2 δρχ/κιλό, ενώ θεαματική ήταν η αύξηση των επιδοτήσεων παραγωγής και σημαντικά τα έσοδα από την

⁶⁷ Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις & προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκ. Σταμούλη, σελ. 261

αξιοποίηση των δευτερογενών προϊόντων. Η αύξηση αυτής της ακαθάριστης προσόδου κατά 100.000 δρχ//στρ. συνοδεύθηκε από αντίστοιχη πραγματική μείωση των παραγωγικών δαπανών από 133.262 δρχ/στρ. σε 76.175 δρχ./στρ., γεγονός που οδήγησε αφ' ενός στην πλήρη αντιστροφή της εικόνας που είχε διαμορφωθεί ως προς το καθαρό οικονομικό αποτέλεσμα (από -45.472 δρχ./στρ. σε 111.405 δρχ/στρ.) και αφ' ετέρου στην κατακόρυφη πτώση του κόστους παραγωγής κατά 287 δρχ/κιλό (πίνακας 11).

Πίνακας 11
Υπολογισμός κόστους παραγωγής 1 στρ. Κορινθιακής σταφίδας

Σε σταθερές τιμές 1994

ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ	έτος 1983	έτος 1991
1. Απόδοση κύριου προϊόντος (χλγ/στρ)	252,00	312,00
2. Τιμή (δρχ/χλγ)	348,37	433,56
3. Άξια	87.789,24	135.270,72
4. Άξια λοιπών προϊόντων	0,00	730,42
5. Επιδοτήσεις Παραγωγής	0,00	51.579,18
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣΟΔΟΥ	87.789,24	187.580,32
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	δρχ/στρ	δρχ/στρ
1. ΕΛΑΦΟΣ	5.121,08	4.384,46
α. Ενοίκιο Τεκμαρτό	5.121,08	4.384,46
β. Ενοίκιο Πληρωνόμενο	0,00	0,00
2. ΕΡΓΑΣΙΑ	76.589,59	29.548,23
α. Οικογενειακή	63.269,51	25.501,88
β. Ξένη	13.320,07	4.046,36
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	51.551,09	42.242,27
α. Αναλώσιμο	12.988,55	9.838,54
β. Ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων	14.351,53	15.372,48
γ. Ετήσιες δαπάνες λοιπού μόνιμου κεφαλαίου	2.168,19	2.651,93
δ. Ξένη μηχανική εργασία	4.189,79	463,65
ε. Τόκοι παγίου κεφαλαίου	4.129,93	4.506,10
στ. Τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου	2.004,24	1.658,11
ζ. Τόκοι καλλιεργητικών δανείων	3.109,50	363,97
η. Αοιπά	8.609,36	7.387,49
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	133.261,76	76.174,97
ΚΕΡΔΟΣ (δρχ/στρ)	-45.472,52	111.405,35
ΚΟΣΤΟΣ (δρχ/χλγ)	528,82	241,81

Σχεδόν ισόποση ήταν η μεταβολή στα ποσοστά που κατέχουν οι δύο βασικότεροι συντελεστές παραγωγής στο σύνολο των παραγωγικών δαπανών, με την εργασία να μειώνεται κατά 21,6 μονάδες και το κεφάλαιο να αυξάνεται κατά το ίδιο περίπου ποσοστό (+ 20,7 μονάδες) και να καταλαμβάνει την πρώτη θέση με 52,46%. Το έδαφος από την άλλη πλευρά, σημείωσε οριακή άνοδο στο ήδη πολύ χαμηλό ποσοστό του (πίνακας 12).

Πίνακας 12

Πίνακας υπολογισμού κόστους παραγωγής 1 στρ. Κορινθιακής σταφίδας

Σε τρέχουσες τιμές

	ΕΤΟΣ 1993		ΕΤΟΣ 1991	
ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ				
1. Απόδοση κύριου προϊόντος (χλγ/στρ.)	252,00		312,00	
2. Τιμή (δρχ./χλμ)	91,39		352,70	
3. Αξία	23.030,28		110.042,40	
4. Αξία λοιπών προϊόντων	0,00		462,00	
5. Επιδοτήσεις Παραγωγής	0,00		32.624,40	
ΣΥΝΟΛΟ ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟΥ ΠΡΟΣΟΔΟΥ	23.030,28		143.128,80	
ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	δρχ/στρ	%	δρχ/στρ	%
1. ΕΔΑΦΟΣ	1.445,00	5,12	3.436,10	6,01
α. Ενοίκιο Τεκμαρτό	1.445,00	5,12	3.436,10	6,01
β. Ενοίκιο Πληρωνόμενο	0,00	0,00	0,00	0,00
2. ΕΡΓΑΣΙΑ	17.836,42	63,16	23.752,60	41,53
α. Οικογενειακή	14.734,40	52,17	20.499,90	35,85
β. Ξένη	3.102,02	10,98	3.252,70	5,69
3. ΚΕΦΑΛΑΙΟ	8.960,73	31,73	30.001,61	52,46
α. Αναλώσιμο	2.257,70	7,99	6.987,60	12,22
β. Ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων	2.494,62	8,83	10.917,95	19,09
γ. Ετήσιες δαπάνες λοιπού μόνιμου κεφαλαίου	376,88	1,33	1.883,47	3,29
δ. Ξένη μηχανική εργασία	728,28	2,58	329,30	0,58
ε. Τόκοι παγίου κεφαλαίου	717,87	2,54	3.200,36	5,60
στ. Τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου	348,38	1,23	1.177,63	2,06
ζ. Τόκοι καλλιεργητικών δανείων	540,50	1,91	258,50	0,45
η. Λοιπά	1.496,50	5,30	5.246,80	9,17
ΣΥΝΟΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ	28.242,15	100,00	57.190,31	100,00
ΚΕΡΔΟΣ (δρχ/στρ)	-5.211,87		85.938,49	
ΚΟΣΤΟΣ (δρχ/χλγ)	112,07		181,82	

Εξετάζοντας όλες τις επιμέρους ομάδες δαπανών διαπιστώνουμε ότι η οικογενειακή εργασία αντιπροσωπεύει κάτι περισσότερο από το $1/3$, οι ετήσιες δαπάνες των μηχανημάτων σχεδόν το $1/4$ και τα αναλώσιμα το $1/8$ του συνόλου των παραγωγικών δαπανών. Πρέπει οπωσδήποτε να επισημανθεί η σχεδόν αμελητέα παρουσία των ξένων παραγωγικών συντελεστών, εφόσον το πληρωνόμενο ενοίκιο απουσιάζει και στις δύο χρονικές περιόδους, η ξένη μηχανική εργασία έπεσε στο 0,58%, ενώ η ξένη εργασία μειώθηκε στο μισό και η αναλογία της με την οικογενειακή είναι 1:6,3.

Ασφαλώς, οι μεταβολές που σημειώθηκαν ως προς το απόλυτο και σχετικό ύψος των επιμέρους συντελεστών παραγωγής δεν άφησαν ανεπηρέαστη την αναλογία σταθερού και μεταβλητού κόστους, από τα οποία το μεταβλητό αυξήθηκε και το σταθερό μειώθηκε κατά 6,33 ποσοστιαίες μονάδες (πίνακας 13).

Πίνακας 13

Πίνακας υπολογισμού μεταβλητού και σταθερού κόστους παραγωγής 1 στρ. Κορινθιακής σταφίδας

Σε τρέχουσες τιμές

	έτος 1983		έτος 1991	
	δρχ/στρ	%	δρχ/στρ	%
1. ΜΕΤΑΒΛΗΤΟ ΚΟΣΤΟΣ				
α. Γένη εργασία	3.102,02	10,98	3.252,70	5,69
β. Ξένη μηχανική εργασία	728,28	2,58	329,30	0,58
γ. Αναλώσιμα	2.257,70	7,99	6.987,60	12,22
α Τόκοι καλλιεργητικών δανείων	540,50	1,91	258,50	0,45
ε. Τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου	348,38	1,23	1.177,63	2,06
στ. Ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων	1.194,30	4,23	5.922,99	10,36
ζ. Ετήσιες δαπάνες λοιπού μονίμου κεφαλαίου	7,07	0,03	35,32	0,06
η. Λοιπές δαπάνες	1.496,50	5,30	5.246,80	9,17
Συνολικό Μίταβλητό Κόστος	9.674,75	34,26	23.210,84	40,59
2. ΣΤΑΘΕΡΟ ΚΟΣΤΟΣ				
α. Οικογενειακή εργασία	14.734,40	52,17	20.499,90	35,85
β. Ενοίκιο	1.445,00	5,12	3.436,10	6,01
γ. Ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων	1.539,18	5,45	6.179,56	10,81
δ. Ετήσιες δαπάνες λοιπού μονίμου κεφαλαίου	371,23	1,31	1.855,22	3,24
ε. Τόκοι παγίου κεφαλαίου	477,60	1,69	2.008,70	3,51
Συνολικό Σταθερό Κόστος	18.567,41	65,74	33.979,48	59,41
3. ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	28.242,15	100,00	57.190,31	100,00

Η μεταστροφή του κλίματος ως προς την επίτευξη καθαρού οικονομικού αποτελέσματος και η πολύ μεγάλη αύξηση του κέρδους από το 1983 μέχρι το 1991, είχε ως αποτέλεσμα την υπερκάλυψη των μειώσεων των άλλων συστατικών στοιχείων του γεωργικού εισοδήματος την ίδια περίοδο και την αύξηση του κατά 106.089 δρχ/στρ. (πίνακας 14).

Πίνακας 14

Πίνακας υπολογισμού οικονομικών αποτελεσμάτων 1 στρ. Κορινθιακής σταφίδας

Σε σταθερές τιμές 1994

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ	ΕΤΟΣ 1983	ΕΤΟΣ 1991
	δρχ/στρ	δρχ/στρ
1. ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΗ ΠΡΟΣΟΔΟΣ	87.789,24	187.580,32
2.1. Μεταβλητό κόστος		
α. Ξένη εργασία	13.320,07	4.046,36
β. Ξένη μηχανική εργασία	4.189,79	463,65
γ. Αναλώσιμα	12.988,55	9.838,54
δ. Τόκοι καλλιεργητικών δανείων	3.109,50	363,97
ε. Τόκοι κυκλοφοριακού κεφαλαίου	2.004,24	1.658,11
στ. Ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων	6.870,79	8.339,57
ζ. Ετήσιες δαπάνες λοιπού μόνιμου κεφαλαίου	40,65	49,72
η. Λοιπές δαπάνες	8.609,36	7.387,49
Συνολικό <i>Μεταβλητό Κόστος</i>	57.732,96	32.747,42
2.2. Σταθερό κόστος		
α. Οικογενειακή εργασία	63.269,51	25.501,88
β. Ενοίκιο	5.121,08	4.384,46
γ. Ετήσιες δαπάνες μηχανημάτων	8.854,89	8.700,82
δ. Ετήσιες δαπάνες λοιπού μόνιμου κεφαλαίου	2.135,67	2.612,15
ε. Τόκοι παγίου κεφαλαίου	2.747,64	2.828,24
Συνολικό Σταθερό Κόστος	52.728,79	44.027,55
2. ΣΥΝΟΑΙΚΟ ΚΟΣΤΟΣ	133.261,76	76.174,97
3. ΣΥΝΟΑΙΚΟ ΚΕΡΔΟΣ Η ΖΗΜΙΑ	-45.472,52	111.405,35
4. ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ	44.099,53	150.188,37
α. Ενοίκιο	5.121,08	4.384,46
β. Εργασία	76.589,59	29.548,23
γ. Τόκοι κεφαλαίων	7.861,38	4.850,32
δ. Συνολικό κέρδος ή ζημία	-45.472,52	111.405,35

Από την πορεία αυτή ενός αιώνα και πλέον, προκύπτει ένας προβληματισμός για τα ελληνικά συμφέροντα, που οφείλει να επικεντρωθεί σε δύο σημεία:

- α. Στις αιτίες που επηρέασαν αυτή την πτωτική πορεία και που δεν είναι άλλες από τις ανταγωνιστικές και ορισμένες άλλες συνθήκες της διεθνούς ζήτησης, αλλά και της προσφοράς παρεμφερών με την Κορινθιακή σταφίδα αγαθών.
- β. Στην αναζήτηση νέων και πρωτότυπων διεξόδων και αγορών απορρόφησης αυτού του υγιεινότετου και πολυτιμότετου τροφίμου για τον οργανισμό του ανθρώπου.

Και πρώτα-πρώτα η αρχή πρέπει να ξεκινήσει μέσα στην ελληνική αγορά, έτσι που αντί τους, μετρημένους στα δάχτυλα, λίγες χιλιάδες τόνους που καταναλώνει σήμερα η εσωτερική αγορά, η διάθεση της να αυξηθεί σε μια ποσότητα πάνω από 20-25.000 τον., στόχος εφικτός και εύκολος, αρκεί η μεθόδευση να είναι πρωτότυπη και πειστική. Για παράδειγμα, όχι μόνο προώθηση στο στρατό και σε ιδρύματα υπό μορφή ξηρής σταφίδας, αλλά να προσφέρεται στην αγορά και ως σταφιδόψωμο και πολλά άλλα προϊόντα κατόπιν επεξεργασίας (όπως: σταφιδίνη, θρεψίνη, δισκία κ.λπ.), εκμεταλλευόμενα τα υψηλής βιολογικής αξίας συστατικά της. Τα προϊόντα αυτά μπορούν να βρουν αγοραστές και στην εξωτερική αγορά, με την κατάλληλη προβολή και προώθηση τους ως υγιεινά προϊόντα. Και, βέβαια, η Ελλάδα θα έχει το μονοπώλιο τους.⁶⁸

⁶⁸ Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 112-113

7. Γεωγραφία των εξαγωγών και συνάλλαγμα

Η εξαγόμενη Κορινθιακή σταφίδα κατευθύνεται σε πάνω από 20-25 χώρες. Η Αγγλία είναι ο μεγαλύτερος και παραδοσιακός πελάτης, απορροφώντας ένα ποσοστό πάνω από το 70%, μέχρι και 80% της συνολικής ποσότητας. Ακολουθούν σε μεγάλη απόσταση (πίνακας 15) η Ολλανδία, η Γερμανία, ενώ οι υπόλοιπες χώρες εισάγουν από την Ελλάδα μικρές ποσότητες.⁶⁹

Πίνακας 15 ⁷⁰
Εξαγωγές Κορινθιακής σταφίδας κατά κυριότερες χώρες (σε χιλ. τον.)

Έτος	Σύνολο	Αγγλία	Ολλανδία	Δ.Γερμανία	Ιρλανδία	Λοιπές
1973/74	46,50	32,69	5,72	1,60	1,62	4,87
1980/81	42,14	30,28	5,97	1,56	0,73	3,60
1991/92	29,34	20,26	6,27	1,42	0,07	1,32
1992/93	31,40	21,78	5,84	1,03	0,15	2,60
1993/94	41,18	29,48	7,29	1,22	0,37	2,82

Η εισαγωγή μεγάλων και σταθερών ποσοτήτων από την Αγγλία οφείλεται στο γνωστό έθιμο της αγγλικής οικογένειας, της παρασκευής πουτιγκας που συνοδεύει το εθιμοτυπικό τσάι, στο οποίο η πουτιγκας με σταφίδα είναι απαραίτητη. Τις τελευταίες δεκαετίες, η Κορινθιακή δέχεται τον ισχυρό ανταγωνισμό από τη Σουλτανίνα ή τις άλλες απομιμήσεις και

⁶⁹ Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 113

τα υποκατάστατα με ξηρούς καρπούς, γι' αυτό και οι εξαγωγές της συνεχώς μειώνονται.

Το ερώτημα είναι αν από ελληνικής πλευράς καταβλήθηκαν ευρηματικές προσπάθειες προώθησης της Κορινθιακής σε άλλες χώρες, όπου έχει διεισδύσει η Σουλτανίνα και οι διάφοροι ξηροί καρποί και ιδιαίτερα σε χώρες με ψυχρό κλίμα. Σε ό,τι αφορά το εισαγόμενο συνάλλαγμα από τις εξαγωγές σταφίδας, θα πρέπει να τονίσουμε ότι πριν 50-100 χρόνια ήταν σημαντικό, τότε που η χώρα δεν εξήγαγε παρά μόνο λίγα αγροτικά και βιοτεχνικά προϊόντα. Τα τελευταία τριάντα χρόνια, το ύψος του εισερχόμενου συναλλάγματος κυμαίνεται μεταξύ των 40-80 εκατ. δολ., ανάλογα την εξαγόμενη ποσότητα αλλά και τη διεθνή τιμή, που όμως δεν παρουσιάζει σταθερότητα (πίνακας 16).

Πίνακας 16 ⁷¹			
Εξαγωγές Κορινθιακής σταφίδας και εισπραχθέν συνάλλαγμα			
Έτος	Ποσότητα (τον.)	Μέση Τιμή P.O.B. (τόν./δολ.)	Συνάλλαγμα (χιλ,δολ.)
1973/74	46.509	907	42.197
1980/81	42.137	1.551	65.359
1990/91	31.178	2.372	73.940
1991/92	29.339	2.785	81.722
1992/93	31.406	1.609	50.524
1993/94	41.176	1.063	43.772

⁷⁰ Πηγή: ΑΣΟ: Απολογισμός της σταφιδικής χρήσης 1973-74 μέχρι 1993-1994 (σειρά ετών)

⁷¹ Πηγή: ΑΣΟ: Απολογισμός της σταφιδικής χρήσης 1973-74 μέχρι 1993-94 (σειρά ετών)

Ένας παράγοντας, επίσης που επηρεάζει αρνητικά την παραγωγική προσπάθεια των σταφιδοπαραγωγών είναι ότι εισπράττουν σχετικά χαμηλές τιμές, σε σύγκριση με το υψηλό κόστος παραγωγής και τις απώλειες κατά τη διαλογή (6-7%) και μεταποίηση. Πιο συγκεκριμένα, λαμβανομένου υπόψη ότι η στρεμματική ενίσχυση στη σταφίδα είναι 98.000 δρχ./στρ. κατά το 1996-1997 (ίσχυε μέχρι το έτος 1998) και η μέση στρεμματική απόδοση 270 κιλά, αναλογεί μια ακαθάριστη τιμή 362 δρχ./κιλό, που, με την αφαίρεση των διαφόρων δαπανών παραγωγής, περιορίζεται στις 200-250 δρχ./κιλό στα χέρια του παραγωγού. Το 1996 οι λιανικές τιμές εμπορίου κυμάνθηκαν στις 500 δρχ., όμως λόγω έλλειψης ζήτησης στο εσωτερικό οι σταφιδοπαραγωγοί αναγκάζονται να προσφέρουν τη σταφίδα στο χονδρικό εμπόριο προς 250-300 δρχ./κιλό.

Ο παράγοντας όμως που καθορίζει τις τιμές γενικά είναι οι ποσότητες και οι τιμές POB που πραγματοποιούν οι εξαγωγές. Επειδή όμως οι εξαγωγές, τόσο σε ποσότητα όσο και σε τιμές, ακολουθούν πτωτικές τάσεις, επηρεάζουν άμεσα το όλο παραγωγικό, εισοδηματικό επίπεδο με όλες τις συνεπακόλουθες επιπτώσεις. Το ακαθάριστο γεωργικό εισόδημα από την καλλιέργεια της Κορινθιακής, για την εσοδεία 1993, ανήλθε σε 8,819 δισ. δρχ., δηλαδή 47.800 δρχ. κατά στρ., που ήταν κατά 8,3% μικρότερο της προηγούμενης εσοδείας 1992, κι αυτό οφειλόταν στις μειωμένες τιμές διάθεσης. Οι τιμές το 1993 που οι παραγωγοί διέθεσαν στο ελεύθερο εμπόριο τη σταφίδα τους, κυμάνθηκαν από 175 έως 200 δρχ./Kg, ενώ η μέση τιμή POB του έτους 1993 ήταν 1.063 δολ./τον.

Από τη διαχείριση της σταφίδας εσοδείας 1993/94 ο ΑΣΟ (δαπάνες 646 εκατ. δρχ. - πρόσοδοι 642 εκ.) είχε έλλειμμα 4,2 εκατ. δρχ., που το κάλυψε από το ειδικό αποθεματικό.⁷²

8. Ανάλυση του κλάδου της κορινθιακής

Για τον κλάδο της Κορινθιακής παρατηρούμε τα ακόλουθα:

1. Η κορινθιακή σταφίδα καλλιεργείται από 20.000, περίπου, καλλιεργητές. Η μέση έκταση ανά καλλιεργητή είναι 9 στρέμ. περίπου.
2. Η καλλιέργεια της Κορινθιακής σταφίδας παρουσιάζει υψηλό βαθμό χωροταξικής συγκέντρωσης, αφού ποσοστό μεγαλύτερο από το 99 % της καλλιεργούμενης έκτασης καλλιεργείται σε 5 νομούς της Πελοποννήσου (Μεσσηνίας, Αχαΐας, Ηλείας, Κορινθίας και Ζακύνθου). Η υψηλή χωροταξική συγκέντρωση ευνοεί την οργάνωση της παραγωγής και της διάθεσης του προϊόντος.
3. Το μέγεθος των εκμεταλλεύσεων Κορινθιακής είναι πολύ μικρό και ο πολυτεμαχισμός σημαντικός. Το μεγαλύτερο, όμως, μειονέκτημα των εκμεταλλεύσεων της Κορινθιακής είναι η μεγάλη ηλικία των φυτειών. Έτσι σύμφωνα με τα στοιχεία της απογραφής των αμπελιών του 1989 το 22,63 % των εκτάσεων των φυτειών είχαν ηλικία μικρότερη των 20 ετών, το 20,55 % ηλικία μεταξύ 20 και 30 ετών

---

⁷² Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 113

και τέλος το 56,82 % ηλικία μεγαλύτερη των 30 ετών. Δηλαδή, ποσοστό μεγαλύτερο του 50 % είναι γηρασμένες φυτείες. Ήδη μετά την εκρίζωση σημαντικών εκτάσεων μετά το 1988 η ηλικιακή σύνθεση της Κορινθιακής θα έχει σημαντικά βελτιωθεί, αλλά εξακολουθεί να είναι δυσμενής.

4. Σημαντικό ποσοστό των εκτάσεων Κορινθιακής καλλιεργείται σε επικλινείς εκτάσεις, όπου η ποιότητα της σταφίδας είναι αρκετά καλή, αλλά το κόστος παραγωγής της είναι αρκετά υψηλό, λόγω σημαντικών δυσκολιών στην εκμηχάνιση των καλλιεργητικών χειρισμών.
5. Τα παραπάνω έχουν ως αποτέλεσμα ένα πολύ υψηλό κόστος παραγωγής της Κορινθιακής.
6. Η ακαθάριστη αξία παραγωγής του κλάδου το σταφιδικό έτος 1992/93 (1993/94) ανήλθε στα 9,6 (8.8) δις. δρχ. ή 51.900 (47.800) δρχ. ανά στρέμμα. Στο ποσό αυτό θα πρέπει να προσθέσουμε και τις καταβληθείσες στρεμματικές ενισχύσεις που ανήλθαν στα 7.274 (12.707) εκατ. δρχ., αντίστοιχα. Έτσι το καθαρό γεωργικό εισόδημα των καλλιεργητών της κορινθιακής σταφίδας διαμορφώθηκε σε πολύ καλό επίπεδο.⁷³

---

⁷³ Γεώργιος Μέργος: «Εξελίξεις και Προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκδ. Σταμούλη, σελ. 262

9. Η πολιτική της Ελλάδας στην Κορινθιακή πριν από την είσοδο της στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Η καλλιέργεια των σταφίδων κατά τα τελευταία 100 χρόνια έχει διέλθει από πολλά στάδια και κρίσεις, λόγω της υπερπαραγωγής τους σε σχέση με την κατανάλωση. Το πρόβλημα παρουσιάστηκε οξύτερο στην Κορινθιακή και γι' αυτό το κράτος δημιούργησε τον Αυτόνομο Σταφιδικό Οργανισμό (ΑΣΟ), ο οποίος ανέλαβε την αγορά των πλεονασμάτων ξηρής Κορινθιακής σταφίδας σε ορισμένη κατώτατη τιμή (τιμή ασφαλείας). Ο ΑΣΟ σήμερα έχει ως έργο τις ακόλουθες δραστηριότητες:

- α. Τη συγκέντρωση και αποθήκευση της προσκομιζόμενης εμπορεύσιμης Κορινθιακής, την κατάταξη σε καθορισμένους τύπους και τη διάθεση της στο εξαγωγικό εμπόριο για λογαριασμό των παραγωγών.
- β. Τη συγκέντρωση και διαχείριση απολογιστικά του παραγωγικού παρακρατήματος για λογαριασμό των παραγωγών και του μεταποιητικού παρακρατήματος για λογαριασμό των σταφιδοεξαγωγέων.
- γ. Την παραγωγή πολλαπλασιαστικού υλικού
- δ. Τη διαφήμιση και συμμετοχή στις διεθνείς εκθέσεις

Παράλληλα, ο ΑΣΟ έχει οριστεί αποθεματοποιός των ποσοτήτων εμπορεύσιμης σταφίδας, που δε διατίθενται στο εξαγωγικό εμπόριο μέσα στη χρήση. Το 1993/94 καμία ποσότητα δεν εισήλθε στο καθεστώς αποθεματοποίησης.

Η πολιτεία κατά το απώτερο παρελθόν προσπάθησε να μειώσει την παραγωγή Κορινθιακής σταφίδας, κυρίως δια της επιδοτήσεως της εκρίζωσης υφιστάμενων σταφιδαμπέλων και της απαγόρευσης της φύτευσης νέων φυτειών. Παρά τα μέτρα αυτά, όμως, οι παράνομες φυτεύσεις σταφιδαμπέλων, που στη συνέχεια ενομιμοποιούνται, ήταν καθεστώς. Η διαρκής κρίση που υπήρχε στη διεθνή αγορά κορινθιακής επί δεκαετίες, είχε ως αποτέλεσμα κατά τα τελευταία 20 έτη να αρχίσει μία γρήγορη μείωση των καλλιεργούμενων εκτάσεων με κορινθιακή. Ο ΑΣΟ εκτιμούσε το 1993/94, ότι η καλλιεργούμενη έκταση με Κορινθιακή ανερχόταν στα 184.470 στρέμ.⁷⁴

10. Προοπτικές - τάσεις αγοράς

Τόσο η μέχρι σήμερα πορεία της καλλιέργειας, της παραγωγής, των εξαγωγών, των τιμών παραγωγού, των ακαθάριστων εισοδημάτων ανά στρέμμα, καθώς και άλλων αντίστοιχων παραμέτρων (κοστολόγιο, όριο δανεισμού, πληθωρισμός κ.λ.π.), όσο και η εφαρμοζόμενη και αναθεωρούμενη συνεχώς κοινοτική πολιτική στον τομέα της σταφίδας (που είναι μια πολιτική κατάργησης της μέχρι χθες προστασίας και μια πολιτική απελευθέρωσης του προϊόντος στις συνθήκες της ελεύθερης ανταγωνιστικής αγοράς), καθώς και οι δεσμεύσεις από τη Συμφωνία GATT, αποκαλύπτουν μια συνεχή επιδείνωση των οικονομικών όρων

---

⁷⁴ Γεώργιος Μέργος: «Εξελίξεις και Προοπτικές του αγροτικού τομέα», εκδ. Σταμούλη, σελ. 263

καλλιέργειας, γεγονός που αποτυπώνεται στη συνεχή και σταθερή τάση συρρίκνωσης του τομέα της σταφίδας (Κορινθιακής και Σουλτανίνας).

Οι τάσεις αυτές θα συνεχιστούν και στα επόμενα χρόνια. Το μοναδικό αμυντικό και συγχρόνως επιθετικό όπλο σ' αυτήν την αρνητική προοπτική είναι: αφενός η προσαρμογή της καλλιέργειας στους νέους όρους του διεθνούς ανταγωνισμού (κοστολόγιο, μέτρα, αποδόσεις, έρευνα, οργάνωση παραγωγών, εξαγωγικού εμπορίου κ.λ.π.) και αφετέρου η ριζική στροφή που οφείλει να πραγματοποιήσει όλο το οικονομικό κύκλωμα σταφίδας και ιδιαίτερα από πλευράς ποιότητας προϊόντος, καθαρισμού, συσκευασίας, αποθήκευσης κ.λ.π., αλλά και από πλευράς μεταποίησης, τόσο για ξηρή σταφίδα όσο κυρίως για παραγωγή νέων προϊόντων σταφίδας που θα προσφέρονταν στο εσωτερικό, ιδιαίτερα όμως στο εξωτερικό.⁷⁵

---

⁷⁵ Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 113-114

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο 5^ο

ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΤΑΦΙΔΑ

1. Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις σταφίδες

Μέχρι το 1940 στην Ελλάδα ίσχυε καθεστώς πλήρους ελευθερίας του εξαγωγικού εμπορίου της σταφίδας. Οι παραγωγοί έπεφταν θύματα και ζημιώνονταν απ' όλο αυτό το σύστημα. Το ελληνικό κράτος πήρε μέτρα προστασίας για πρώτη φορά το 1940. Η Κοινοπραξία Συνεταιριστικών Οργανώσεων Σταφίδας (ΚΣΟΣ) ιδρύθηκε το 1940 με σκοπό τη συγκέντρωση και διαχείριση του προϊόντος για λογαριασμό των παραγωγών. Μεταξύ 1945-1952 καθορίστηκε τιμή ασφαλείας με θετικά αποτελέσματα για παραγωγούς και την εθνική οικονομία.

Μετά την ένταξη της χώρας στην ΕΟΚ, οι σταφίδες, Σουλτανίνα και Κορινθιακή, εντάχθηκαν στο καθεστώς του κανονισμού ΕΟΚ 517/77, μετά δε τον καν. ΕΟΚ 2194/81 θεσπίστηκαν οι γενικοί κανόνες της ΚΟΑ για τη Σουλτανίνα. Σύμφωνα με τον κανονισμό προβλέπεται η λειτουργία δύο παράλληλων «αλληλοσυμπληρούμενων» μηχανισμών που

λειτουργήσαν δοκιμαστικά για δύο έτη, ως εξής: ενίσχυση στο μεταποιητή, για να καταστήσει τη σταφίδα ανταγωνιστική, με προϋπόθεση ότι ο αμπελουργός θα εισπράττει την ελάχιστη τιμή παραγωγού.

Επίσης λειτουργούσε και η αποθεματοποίηση στην ελάχιστη τιμή παραγωγού, με ενίσχυση στον οργανισμό αποθεματοποίησης (κάλυψη εξόδων). Το σύστημα αυτό δε λειτούργησε αποτελεσματικά και όλη η παραγωγή οδηγήθηκε στην αποθεματοποίηση. Τότε η ΕΟΚ αναγκάστηκε να πάρει νέα συμπληρωματικά μέτρα: ελάχιστη τιμή εισαγωγής από τρίτες χώρες, είσπραξη εξισωτικής εισφοράς, έκδοση πιστοποιητικού εισαγωγής, μείωση της τιμής του αποθεματοποιημένου προϊόντος για να γίνει ανταγωνιστικό.

Όμως, η ΕΟΚ, καθιέρωσε και νέο σύστημα το 1986 με τον καν. 426/86 για τα μεταποιημένα οπωροκηπευτικά, όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον καν. 2201/90 και στην συνέχεια από τον κανόνα 1596/92.

Με βάση τον ισχύοντα κανονισμό για τις σταφίδες (Μοσχάτη, Κορινθιακή, Σουλτανίνα) μέχρι την εμπορική περίοδο 1993/1994 καθοριζόταν μία ελάχιστη τιμή. Η ελάχιστη τιμή μειώνεται προοδευτικά κατά τις περιόδους 1990/91 – 1993/1994 και παύει να ισχύει από το 1995-1995.

Ελάχιστη τιμή εισαγωγής και σε περίπτωση διαφοράς επιβάλλεται στον εισαγωγέα εξισωτική εισφορά.

Για να αντισταθμιστεί η μείωση του εισοδήματος των γεωργών από την κατάργηση της ελάχιστης τιμής, χορηγήθηκε από την περίοδο 1994/1995 στρεμματική ενίσχυση για σταφίδα που προορίζεται για μεταποίηση. Η ενίσχυση αυτή εφαρμόζεται προοδευτικά από το 1990/91 – 1994/94.

Το ποσό της ενίσχυσης της καλλιέργειας καθορίζεται ανά εκτάριο σε συνάρτηση με τη μέση απόδοση ανά εκτάριο, αφού ληφθούν υπόψη:

1. Η ανάγκη να εξασφαλιστεί η διατήρηση των εκτάσεων, που από παράδοση αφιερώνονται σ' αυτές τις καλλιέργειες και
2. Οι δυνατότητες διάθεσης αυτών των σταφίδων

Σε περίπτωση που οι ειδικές εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή σταφίδων, υπερβαίνουν μία μέγιστη εγγυημένη κοινότυκή έκταση, το ποσό της ενίσχυσης μειώνεται για την επόμενη περίοδο σε συνάρτηση με τη διαπιστωθείσα υπέρβαση.

Η μέγιστη εγγυημένη έκταση είναι ο μέσος όρος των εκτάσεων που χρησιμοποιήθηκαν γι' αυτές τις καλλιέργειες κατά τη διάρκεια των περιόδων 1987/1988, 1988/1989 και 1989/1990. Η έκταση αυτή καθορίστηκε για όλες τις σταφίδες στα 530.000 στρέμματα και αφορούν προς το παρόν σχεδόν εξ ολοκλήρου τη χώρα μας, αφού από τις χώρες της Ε.Ε. μόνο η Ισπανία παράγει ελάχιστες ποσότητες σταφίδας.

Η ενίσχυση καταβάλλεται, αφού πραγματοποιηθεί η συγκομιδή από αυτές τις εκτάσεις και τα προϊόντα έχουν αποξηρανθεί με στόχο τη

μεταποίηση και εφ' όσον η αποξηρανθείσα ποσότητα υπερβαίνει μία ελάχιστη στρεμματική απόδοση, που καθορίζεται κατ' έτος.

Από το έτος 1990/91 μέχρι το 1993/94 είχαν δοθεί τα ποσά του πίνακα 17 για τη στρεμματική ενίσχυση της Κορινθιακής σταφίδας.

Πίνακας 17⁶

Εκτάσεις και καταβληθείσα στρεμματική ενίσχυση της Κορινθιακής Σταφίδας. Ποσά σε εκατ. δραχμές

Σταφιδικό έτος	Στρέμματα	Ενίσχυση
1990-1991	193.782	2.058
1991-1992	183.747	4.500
1992-1993	183.020	7.274
1993-1994	184.160	12.207

Αξιζει να σημειωθεί ότι κατά το σταφιδικό έτος 1993/94 επί εμπορικής αξίας Κορινθιακής σταφίδας 9.180 εκατ. δραχμών δόθηκε στρεμματική ενίσχυση 12.207 εκατ. δραχ. Δηλαδή από τις εισπράξεις των παραγωγών σταφίδας το 44 % ήταν η εμπορική αξία του προϊόντος και το υπόλοιπο ποσοστό η ενίσχυση της Ε.Ε. Εάν, μάλιστα, ληφθεί υπόψη, ότι η παραγωγή του 1993/94 ήταν ιδιαίτερα αυξημένη έναντι της παραγωγής των ετών της δεκαετίας του 1990 (1990 έως 1995), εξάγεται το συμπέρασμα, ότι η στρεμματική ενίσχυση τα έτη, που η παραγωγή θα είναι

μειωμένη, θα καλύπτει πολύ μεγαλύτερο ποσοστό της ακαθάριστης αξίας της παραγωγής ξηράς σταφίδας. Από τα παραπάνω προκύπτει, ότι η στήριξη του προϊόντος από την Ε.Ε. είναι σημαντική.

Για τη σταφίδα από το 1994/1995 ίσχυσε το νέο καθεστώς με την κατάργηση της ελάχιστης τιμής παραγωγού και της ενίσχυσης στο μεταποιητή, ενώ μειώθηκε κατά 5 % η ελάχιστη τιμή εισαγωγής σταφίδων από τρίτες χώρες (290,7 δραχμές ανά κιλό). Παράλληλα, αυξήθηκαν οι στρεμματικές ενισχύσεις σε σχέση με αυτές της προηγούμενης περιόδου, στις οποίες ενσωματώθηκε το υπόλοιπο της κοινοτικής ενίσχυσης στο μεταποιητή. Η ενίσχυση για τη Κορινθιακή διαμορφώθηκε γύρω στις 76.000 δραχμές.

Οι οργανισμοί αποθεματοποίησης, αγοράζουν τους μήνες Ιούλιο-Αύγουστο τις ποσότητες που ανταποκρίνονται σε απαιτήσεις ποιότητας. Η τιμή αγοράς είναι μειωμένη κατά 15% για την περίοδο 1990/91 και κατά 20% για 1991/92 – 93/94.

Έτσι μετά από αυτή την περίοδο, η μέγιστη ποσότητα, που μπορεί να οδηγηθεί από το 1995 στην αποθεματοποίηση είναι 27.370 τον., ενώ η αποθεματοποίηση δεν μπορεί να διαρκέσει πέραν των 18 μηνών από το τέλος της εμπορικής περιόδου.

Σύμφωνα με στοιχεία της ΔΙΔΑΓΕΠ μέχρι την περίοδο 1993/94 είχαν εκριζωθεί 123.000 στρεμ. Κορινθιακής, περίπου, με ένα συνολικό κοινοτικό κόστος μεγαλύτερο των 20 δις δραχμών στα πλαίσια του Καν.

---

⁷⁶ Πηγή: ΔΙΔΑΓΕΠ

Ε.Ε 1442/88.

Με το πρόγραμμα του κανονισμού 2001/90 επιδιώκεται η εκρίζωση και η αναμπέλωση γηρασμένων φυτειών Κορινθιακής σταφίδας προς καταπολέμηση της φυλλοξήρας. Το ποσό της ενίσχυσης καθορίστηκε σε 322 ECU/ στρ. και επί 3 έτη. Το πρόγραμμα αυτό εφαρμόστηκε την περίοδο 1992/93, οι δε απαιτήσεις αντιστοιχούσαν για 27.000 στρ., από τα οποία 25.000 στρ. ήταν στην Κρήτη.

Στο πρόγραμμα αυτό, όμως, έχει δηλώσει συμμετοχή μικρός αριθμός καλλιεργητών Κορινθιακής, που καλλιεργεί μόνο μερικές χιλιάδες στρέμματα.

Στην ειδική επιτροπή γεωργίας της Ε.Ε διεξάγονται και βρίσκονται προς το τέλος τους συζητήσεις επί της πρότασης της Ευρ. Επιτροπής για το νέο κανονισμό, που θα ισχύσει για τις σταφίδες. Με το νέο κανονισμό δεν προβλέπονται μεταβολές στο καθεστώς των στρεμματικών ενισχύσεων. Προβλέπονται, όμως, ειδικές ενισχύσεις κυρίως για τη βελτίωση των συνθηκών αποθήκευσης των σταφίδων, αφού ο σημερινός τρόπος αποθήκευσης υποβαθμίζει το προϊόν σημαντικά (η σταφίδα στοιβάζεται στις αποθήκες σε σακιά). Με το νέο κανονισμό προβλέπεται η αποθήκευση σε τελάρα. Για να ισχύσει ο νέος κανονισμός θα πρέπει να εγκριθεί από το Συμβούλιο Υπουργών.⁷⁷⁷⁸

⁷⁷ Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 117

⁷⁸ Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις και προοπτικές του αγροτικού τομέα», σελ. 267-268

2. Νέα αναμόρφωση της Κ.Ο.Α.

Από την περίοδο 1994/1995 καταργείται η ελάχιστη τιμή στον παραγωγό και η ενίσχυση στην παραγωγή, οι οποίες αντικαθίστανται από το χορήγηση ενίσχυσης στην καλλιέργεια (στρεμματική ενίσχυση). Και για να μη μειωθεί το εισόδημα του παραγωγού προτείνεται ένα συμπλήρωμα ενίσχυσης, που φθάνει τα 26 ECU/στρ.

Γενικά οι υπολογισμοί που καθιερώνει η Κοινότητα είναι πολύπλοκοι, δε φέρουν σοβαρό αποτέλεσμα και η σταφίδα χάνει την προηγούμενη ενίσχυση και προστασία που είχε. Στηρίζεται τώρα μόνο στη στρεμματική ενίσχυση των 230 ECU/στρ. που δεν προωθεί ούτε την αύξηση (αντίθετα την αποθαρρύνει), ούτε την ποιότητα, εφόσον ο κάθε παραγωγός θα εισπράξει το ίδιο ποσό ενίσχυσης είτε η ποιότητα είναι καλή είτε όχι.

Έτσι η σταφίδα παραδίνεται στους σκληρούς νόμους της διεθνούς ανταγωνιστικής αγοράς, όπου ως γνωστό ασιατικά κράτη που εξάγουν σταφίδα (όπως π.χ. Τουρκία, Ιράν, Αφγανιστάν κ.α.) την προσφέρουν με ισχυρές κρατικές επιδοτήσεις ή με τιμές χαμηλές λόγω φθηνών εργατικών και χαμηλών τιμών αγοράς από τους ισχυρούς εμπορικούς κύκλους.

Με το νέο τρόπο υπολογισμού δεν προκύπτουν πρόσθετες δημοσιονομικές δαπάνες για το FEOGA.

Έτσι σήμερα, μετά την τελευταία αναμόρφωση της ΚΟΑ σταφίδας, το ισχύον καθεστώς είναι το εξής:

- Έχει καταργηθεί η ελάχιστη τιμή στον παραγωγό
- Έχει καταργηθεί η ενίσχυση στη μεταποίηση
- Χορηγείται μόνο η στρεμματική ενίσχυση των 230 ECU/στρ. και για μια μέγιστη έκταση 530.000 στρ. με μείωση της ενίσχυσης σε περίπτωση υπέρβασης
- Ενίσχυση στην αναφύτευση, που ίσχυε μόνο για 3 έτη και που ήταν 324 ECU για 3 έτη, σήμερα δε δίνεται.
- Καταργήθηκε η επιδότηση στην εξαγωγή
- Η μέγιστη ποσότητα είναι όπως προαναφέραμε 27.730 τον. για την Κορινθιακή.
- Η ελάχιστη τιμή εισαγωγής μένει αμετάβλητη
- Η τιμή αγοράς από τους οργανισμούς αποθεματοποίησης, που ίσχυε το 1993/1994 είναι μειωμένη κατά 5%.

Μετά απ' αυτήν την αναμόρφωση της ΚΟΑ, η ελληνική αγορά σταφίδας έχει περάσει σε αδράνεια, δε διαβλέπει προοπτικές και όποιος παραμένει στην καλλιέργεια θα πρέπει να στηρίζεται στην ποιότητα, η οποία όμως, από πουθενά δεν έχει κίνητρα, υποστήριξη και ενθάρρυνση, δεδομένου ότι οι τιμές στη διεθνή αγορά είναι πολύ ανταγωνιστικές και συμπεσμένες. Υπερέχουν μόνο οι σταφίδες Καλιφόρνιας, λόγω ανώτερης ποιότητας, συσκευασίας και μάρκετινγκ.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί ότι αναμένεται η ψήφιση από το Συμβούλιο Υπουργών Γεωργίας του νέου κανονισμού για τα νωπά και μεταποιημένα οπωροκηπευτικά. Με βάση αυτόν τον κανονισμό, η οποιαδήποτε πάλαι ποτέ προστασία της σταφίδας ουσιαστικά καταργείται, τη δε ευθύνη της διαχείρισης και την άλλων δαπανών αναλαμβάνει πλέον η ομάδα ή συνεταιρισμός παραγωγών μέσω του νέου Διαχειριστικού Ταμείου.

Σε ότι αφορά τα διαρθρωτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την καταπολέμηση της φυλλοξήρας, με ποικιλίες Σουλτανίνας και Κορινθιακής, αναφέρουμε τα εξής:

- Το πρόγραμμα αυτό (εφαρμόζεται με τον καν. ΕΟΚ/426/66 όπως τροποποιήθηκε με τον κα. ΕΟΚ 2201/90) αφορά περιοχές της Πελοποννήσου, Ζακύνθου, Κεφαλονιάς, Κρήτης, απεριόριστης έκτασης, με σκοπό την καταπολέμηση της φυλλοξήρας και τη βελτίωση των αμπελουργικών διαρθρώσεων. Αρχικά η έκταση που εντάχθηκε στο πρόγραμμα του 1992/93 ανήλθε σε 27.000 στρ. (τα 25.000 στη Κρήτη). Οι ενισχύσεις ανέρχονται σε 973 ECU/στρ. σε 3 ίσες ετήσιες δόσεις. Συμμετοχή FEOGA 100%.
- Ένα άλλο πρόγραμμα αναδιάρθρωσης έγινε στα πλαίσια του καν. ΕΟΚ/895 με περιοχές εφαρμογής σε όλες τις αμπελουργικές περιοχές, πλην της Κρήτης, εφόσον εκεί εφαρμόζεται το κοινοτικό πρόγραμμα καταπολέμησης της φυλλοξήρας. Το πρόγραμμα του καν. 895/85 κάλυπτε έκταση 200.000 στρ. αμπελώνων και σκοπό είχε τη βελτίωση

των αμπελοοινικών προϊόντων, τη μείωση του κόστους παραγωγής μέσω εκρίζωσης - αναφύτευσης των παλιών φυτειών και την αναφύτευση σε αντιφυλλοξηρικά υποκείμενα, καθώς και αντικατάσταση ποικιλιών με συνιστώμενες από το υπουργείο. Διάρκεια προγράμματος: 1987-96 (10 χρόνια) Συνολική δαπάνη 87 εκατ. ECU. Ενισχύσεις: α. για εκρίζωση και αναφύτευση 212,6 ECU/στρ., β. συμπληρωματική προμοδότηση για απώλεια εισοδήματος 100-200 ECU., γ. συνοδευτικά μέτρα, τεχνική βοήθεια. Συμμετοχή ΕΟΚ 50% από FEOGA.

- Τέλος, ένα άλλο διαρθρωτικό πρόγραμμα είναι του καν. 1442/88 περί οριστικής εγκατάλειψης αμπελώνων. Περιοχές εφαρμογής όλες οι ζώνες της χώρας, εκτός για οίνους VQPRD και για σταφίδες Σουλτανίνας και Κορινθιακής. Από 1-9-92 δεν παραλαμβάνονται αιτήσεις για εκρίζωση σταφίδων. Έκταση: απεριόριστη, σκοπό: η μείωση των αμπελουργικών εκτάσεων για να επέλθει ισορροπία στον αμπελοοινικό τομέα και την αγορά. Διάρκεια προγράμματος: 8 χρόνια (1988/96, αλλά η Κομισιόν προτείνει παράταση. Ενισχύσεις: από 120-1.080 ECU/στρ., ανάλογα με την ποικιλία, την κατάσταση του αμπελώνα και τη διαμόρφωση των πρέμνων. Συμμετοχή 100% FEOGA. Στην Κρήτη, από το σύνολο των εκτάσεων που εκριζώθηκαν οριστικά, το 70% (μέχρι το έτος 1993) είναι η ποικιλία Σουλτανίνα, ενώ το 18% οινοποιήσιμες ποικιλίες και το 12% επιτραπέζιες ποικιλίες σταφυλιών. Από το σύνολο των σταφιδαμπέλων που εκριζώθηκαν, το 90,6% εκριζώθηκε στο νομό Ηρακλείου, ενώ από το σύνολο των

αμπελώνων που εκριζώθηκε στην Κρήτη, ο νομός Ηρακλείου κατείχε την «εξέχουσα θέση», αφού σ' αυτόν εκριζώθηκε το 90,6% των σταφιδαμπέλων, το 74% των ουναμπέλων και το 92% των επιτραπέζιων ποικιλιών.⁷⁹

3. Εκτίμηση των επιπτώσεων στις σταφίδες από τη συμφωνία της GATT.

Στο σημερινό σύστημα οργάνωσης της αγοράς των σταφίδων υπάρχει μόνο δασμός 3 %, ο οποίος γίνεται 2,4 % στο τέλος του 2001. Σήμερα στις σταφίδες δεν υπολογίζεται ισοδύναμος δασμός. Το πιο σημαντικό της συμφωνίας της OATT είναι το ότι από την περίοδο 2000/2001, καταργείται η ελάχιστη τιμή κατά την εισαγωγή σταφίδων τρίτων χωρών.

Σήμερα η εφαρμογή της ελάχιστης τιμής εισαγωγής συνεπάγεται την επιβολή εξισωτικής εισφοράς, όταν η τιμή εισαγωγής είναι μικρότερη από την τιμή αυτή. Η εξισωτική εισφορά εισπράττεται κατά την εισαγωγή. Η εφαρμογή της διάταξης αυτής σήμερα έχει ανατεθεί στα τελωνεία, τα οποία επιβάλλουν την εξισωτική εισφορά με βάση τα έγγραφα αγοράς της σταφίδας. Έχει διαπιστωθεί, όμως, (Σάρρος Παν.), ότι τα τελωνεία δεν μπορούν να εφαρμόσουν αποτελεσματικά τη διάταξη αυτή. Έτσι η σταφίδα στην πράξη δεν προστατεύεται όσο προβλέπεται, λόγω του

⁷⁹ Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996, σελ. 117, και Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις και προοπτικές του αγροτικού τομέα», σελ. 267-268

αναποτελεσματικού ελέγχου των τελωνειακών αρχών. Πάντως προβλέπεται, ότι με την κατάργηση της ελάχιστης τιμής η ελληνική σταφίδα θα βρεθεί σε δυσμενέστερη θέση. Ο Παν. Σάρρος υποστηρίζει επίσης, ότι η ελληνική σταφίδα δεν απειλείται τόσο από τις χαμηλές τιμές εισαγωγής του αντίστοιχου προϊόντος από τρίτες χώρες, αλλά από τα ακόλουθα αίτια:

1. Την αυξημένη τιμή του νωπού προϊόντος της νωπής σουλτανίνας, που έχει ως αποτέλεσμα, μεγάλες ποσότητες να διατίθενται στη νωπή κατανάλωση και να οδηγούνται σε αποξήρανση σε πολλές περιπτώσεις οι ελάχιστες ποσότητες, που απαιτούνται για παραγωγή ξηράς σταφίδας, που κυμαίνονται από χρόνο σε χρόνο, για τη λήψη της στρεμματικής ενίσχυσης.
2. Στη νωπή κατανάλωση πηγαίνουν οι καλύτερες σταφίδες. Έτσι πηγαίνουν για σταφιδοποίηση νωπές σταφίδες χαμηλής ποιότητας με συνέπεια το αποξηραμένο προϊόν να είναι χαμηλής σχετικώς ποιότητας σε σχέση με τις εισαγόμενες.

Αποτέλεσμα των παραπάνω αιτιών είναι το υψηλό κόστος της σταφίδας και η χαμηλή ποιότητα. Κατά τον Π. Σάρρο η κατάργηση της ελάχιστης τιμής εισαγωγής θα προκαλέσει απώλεια στην ελληνική σταφίδα ίση με 8.000.000 ECU. Θα πρέπει να τονιστεί, ότι μετά τη μεταφορά της ενίσχυσης του μεταποιητή σε στρεμματική ενίσχυση, οι τιμές αγοράς των ελληνικών σταφίδων προσεγγίζουν τις τιμές των εισαγόμενων σταφίδων.

Κατά την περίοδο 1986/88 η ελάχιστη τιμή παραγωγού ήταν 1509,4 ECU/τόν. η εξωτερική τιμή 880 ECU/τόν. και η διαφορά τιμών 629,4 ECU/τόν. η παραγωγή ανερχόταν στους 130.000 τόν. και η στήριξη σε 82,3 εκατ ECU.

Αν και η χώρα μας έχει το μονοπώλιο στην αγορά της Κορινθιακής σταφίδας, το κλείσιμο κατά τα τελευταία χρόνια πολλών ανθρακωρυχείων στην Ευρώπη και κυρίως στην Αγγλία, Ολλανδία και τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, είχε σαν αποτέλεσμα να μειωθούν σημαντικά κατά τα τελευταία χρόνια οι εξαγωγές Κορινθιακής σταφίδας.⁸⁰

---

⁸⁰ Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις και προοπτικές του αγροτικού τομέα», σελ. 269

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α Τ Α

Αν και η χώρα μας έχει το μονοπώλιο της Κορινθιακής σταφίδας, οι προοπτικές για την καλλιέργεια δεν ήταν καλές. Μετά, όμως, από τη χορήγηση σημαντικών στρεμματικών ενισχύσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση τα οικονομικά αποτελέσματα της καλλιέργειας βελτιώθηκαν σημαντικά και έτσι θα ήταν δυνατόν να ανακοπεί η τάση αφανισμού της καλλιέργειας, που υπάρχει σήμερα και να διατηρηθεί μία σημαντική έκταση, που θα φθάνει τα 150.000 έως 200.000 στρέμ. με ταυτόχρονη ανανέωση των φυτειών κορινθιακής σταφίδας και επιδίωξη μεγέθυνσης των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, για να επιτευχθεί μείωση του κόστους παραγωγής. Με τον τρόπο αυτό θα μειωθεί σημαντικά το κόστος παραγωγής της Κορινθιακής σταφίδας και θα βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα της σε σχέση με την ανταγωνιστική σουλτανίνα.

Η μεγάλη διακύμανση των διεθνών τιμών της Κορινθιακής σταφίδας κατά την τελευταία 7/ετία έδειξε, ότι η ζήτηση της βραχυχρόνια είχε μία σχετική ανελαστικότητα, αλλά μακροχρονίως έχει μία πολύ μεγαλύτερη ελαστικότητα και αυτό ιδιαίτερα θα πρέπει να προσεχθεί για να μη χάσει το προϊόν αυτό καταναλωτές, αφού οι ηλικίες που καταναλώνουν το προϊόν αυτό είναι σχετικά μεγάλες και η προσέλκυση

νέων καταναλωτών θα είναι μία ιδιαίτερα δύσκολη υπόθεση. Μία τιμή γύρω στα 1.000 - 1.100 δολ. ΗΠΑ/τόν. φαίνεται, ότι είναι μία τιμή που θα μπορούσε να εξασφαλίσει την ομαλή διάθεση στις διεθνείς αγορές μιας ποσότητας 45 - 50.000 τόν. Κορινθιακής σταφίδας, περίπου. Αυτό θα ισοδυναμούσε σε μία έκταση 170 έως 200.000 στρεμμάτων μικρής ηλικίας Κορινθιακής σταφίδας σε κατάλληλες περιοχές. Με τη χορήγηση της στρεμματικής ενίσχυσης η Κορινθιακή αποκτά υψηλή ανταγωνιστικότητα σε σχέση με την οινάμπελο και αυτό θα μπορούσε να αναθερμάνει το ενδιαφέρον των αγροτών μας γι' αυτήν.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί η είσοδος στη διεθνή αγορά των ΗΠΑ με 300 τόν. περίπου ξηρής μαύρης σταφίδας μεγαλύτερου μεγέθους από την κορινθιακή, η οποία, όμως, μειονεκτεί σε οργανοληπτικά χαρακτηριστικά της ελληνικής κορινθιακής, αλλά έχει καλύτερη εμφάνιση, λόγω του μεγέθους της. Αυτό είναι ένα σοβαρό γεγονός, που θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη. Επίσης θα πρέπει να ληφθεί σοβαρά υπόψη, ότι ενδιαφέρον για την καλλιέργεια της κορινθιακής έδειξαν η Ισπανία και η Τουρκία, χώρες που έχουν δυνατότητες όχι απλώς να παράγουν σταφίδες, αλλά να παράγουν σταφίδες πολύ καλής ποιότητας και η Τουρκία σε χαμηλές τιμές. Για την Ελλάδα δε θα ήταν σωστή πολιτική να εγκαταλείψει ή να αφήσει στην τύχη της την καλλιέργεια της κορινθιακής, γιατί πολλοί караδοκούν για να εκμεταλλευτούν το γεγονός αυτό. Η Ελλάδα θα πρέπει να διατηρήσει με κάθε θυσία την καλλιέργεια αυτή σε μία ελάχιστη έκταση 180.000 στρεμμάτων.

Στη διεθνή αγορά ο ανταγωνισμός είναι οξύτερος στην ξηρή σουλτανίνα σε σχέση με την ξηρή κορινθιακή. Επειδή, όμως, στη Κορινθιακή υπάρχει δυνατότητα σημαντικής αύξησης της διάθεσης της νωπής σταφίδας και επειδή έχει μεγαλύτερη στρεμματική ενίσχυση, τελικώς οι παραγωγοί εξασφαλίζουν ένα ικανοποιητικό εισόδημα. Ο ανταγωνισμός από την Τουρκία μετά την τελωνειακή της ένωση με την Ευρωπαϊκή Ένωση ενδέχεται να οξυνθεί, αν αρθεί η υποχρέωση της Τουρκίας να σέβεται την τιμή αναφοράς, που θεσπίζεται στα πλαίσια της ΚΑΠ, υποχρέωση την οποία η Τουρκία παραβιάζει με εξαγωγές μέσω τρίτων χωρών. Παράλληλα, θα πρέπει να διευρυνθεί η αγορά της νωπής σουλτανίνας στο εσωτερικό και το εξωτερικό, που μπορεί να δώσει σημαντικές διεξόδους. Ιδιαίτερως θα πρέπει να ληφθούν σοβαρά υπόψη οι εξελίξεις στην παραγωγή Κορινθιακής στο νότιο ημισφαίριο, γιατί ο ανταγωνισμός από τις χώρες του είναι ιδιαίτερα σημαντικός.

Η χώρα μας στην Κορινθιακή θα πρέπει να επιδιώξει να διατηρήσει για την παραγωγή εκτάσεις τουλάχιστον 180.000 στρεμμάτων ανανεωμένων αντιφυλλοξηρικών φυτειών και επιπλέον τις ανάλογες εκτάσεις για την παραγωγή νωπής σουλτανίνας. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να ενισχύσει την αναμπέλωση των φυτειών Κορινθιακής που έχουν προσβληθεί από τη φυλλοξήρα.

Απ' όλα τα παραπάνω βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα ότι η Κορινθιακή Σταφίδα εδώ και ενάμισι αιώνα περίπου διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο στην ανάπτυξη της Εθνικής μας Οικονομίας. Γι' αυτόν τον

σημαντικότερο πόρο στήριξης της οικονομία της Ελλάδας, για τον οποίο χιλιάδες οικογένειες υπηρετούν, μερικές δε από αυτές αποκλειστικά, χρειάζεται σίγουρα, άμεση λύση του προβλήματος, γιατί όπως δείχνουν οι κατά καιρούς έρευνες και τα στοιχεία αυτών, το μέλλον της Κορινθιακής σταφίδας διαγράφεται αβέβαιο.

Για το λόγο αυτό παραθέτουμε τις δικές μας προτάσεις για τη διαφυγή και την εξάλειψη των προβλημάτων αυτών που παρουσιάζονται στον τομέα ανάπτυξης, βελτίωσης και προώθησης της Κορινθιακής σταφίδας.

Για την κατάστροψη ορθολογικού αναπτυξιακού προγράμματος της
Κορινθιακής σταφίδας

1. Να γίνει ακριβέστερος προσδιορισμός της ελαστικότητας της ζήτησης, που θα χρησιμεύσει στον καλύτερο καθορισμό του ύψους παραγωγής, προς αποφυγή δημιουργίας ζημιολόγων πλεονασμάτων
2. Να γίνει καθορισμός οικονομικοοικολογικών ζωνών ανάπτυξης της Κορινθιακής σταφίδας σε συσχετισμό με το πρόγραμμα ανάπτυξης των δυναμικών καλλιεργειών και να προσδιοριστούν οι δυνατότητες παραγωγής εκείνων των παραγωγικών τύπων που η αγορά ζητάει
3. Να προσδιορισθεί ακριβέστερα η ζήτηση της βιομηχανίας σε Κορινθιακή Σταφίδα και η τιμή διάθεσης της για την ανάπτυξη της παραγωγής προς βιομηχανική επεξεργασία, ούτως ώστε να υπάρξει αποσυμφόρηση της παραγωγής κατώτερης ποιότητας σταφίδας και

ταυτόχρονα αναβάθμιση του εξαγόμενου σταφιδόκαρπου

Για την τυποποίηση και βελτίωση της ποιότητας

1. Καθιέρωση προδιαγραφών ποιότητας παραγωγικού και εξαγωγικού σταφιδόκαρπου (με Προεδρικό Διάταγμα)
2. Εφαρμογή συγκεκριμένου διακινητικού προγράμματος ώστε να φτάνει στην κατανάλωση η καλύτερη, δυνατόν, ποιότητα
3. Εφαρμογή συγκεκριμένου οινοποιητικού προγράμματος ώστε να απορροφούνται οι ποσότητες σταφιδόκαρπου που προορίζονται ειδικά γι' αυτό.
4. Δημιουργία ενιαίου εξαγωγικού φορέα, για την εξάλειψη του ανταγωνισμού, την σταθερότητα των τιμών και την ομαλή τροφοδότηση της αγοράς.
5. Εκσυγχρονισμός της βιομηχανίας επεξεργασίας, ώστε να μην αλλοιώνεται σ' αυτό το στάδιο η ποιότητα
6. καθιέρωση κινήτρων για την παραγωγή υψηλής ποιότητας σταφίδας, ώστε να καλύπτει πλήρως τις ποιοτικές απαιτήσεις του καταναλωτικού κοινού.

Για την έρευνα αγοράς

1. Μελέτη των μεταβολών της αγοράς της ζήτησης, της κατανομής των πωλήσεων, ώστε να γίνεται προσαρμογή στις νέες ανάγκες.

2. Παρακολούθηση των εξαγωγικών κινήτρων των άλλων χωρών και των συστημάτων προμοδότησης ομοειδών προϊόντων, όπου υπάρχει.
3. Μελέτη των ανταγωνιστικών συνθηκών και των αντικαταναλωτικών αλληλεπιδράσεων των ξηρών καρπών και των υποκατάστατων.
4. Ανάλυση της αποδοτικότητας των διαφόρων συστημάτων μεταφοράς των δικτύων διανομής
5. Οργάνωση της υπηρεσίας κατάλληλα, ώστε να επιτυγχάνεται υψηλός βαθμός πληροφόρησης επί των εξελίξεων της αγοράς ξηρών καρπών κ.λ.π.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αγριαντώνη Χ. «Οι απαρχές της εκβιομηχάνισης στην Ελλάδα τον 19^ο αιώνα», Αθήνα 1986
2. Ασδραχάς Σπ. «Ζητήματα Ιστορίας», Αθήνα 1983, σελ. 175-199
3. ΑΣΟ: Απολογισμός της σταφιδικής χρήσης 1973-74 μέχρι 1993-1994
4. ΑΣΟ: Απολογισμός της σταφιδικής χρήσης 1995-1996
5. Βιάζης Σπ.: «Ιστορικοί σημειώσεις περί σταφίδος», Παρνασσός 1893
6. Γεωργική Τεχνολογία: «Αμπέλι-Κρασί '96», Ιούλιος 1996
7. ΓΕΩΤΕΕ: Κ. Ρουμπελάκη: «Η αμπελουργία στην Κρήτη», Ηράκλειος 1994
8. ΔΓΑΟ
9. Δερτιλής Γ. «Ελληνική Οικονομία και βιομηχανική επανάσταση», Αθήνα 1984
10. Δερτιλής Γ. «Οικονομία και διαμόρφωση κράτους στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα» Αθήνα 1992
11. ΔΙΔΑΓΓΕΠ
12. Διον. Αλετράς: «Ο οίνος από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα», Αθήνα 1969

13. ΕΘΙΑΓΕ: «Η εξέλιξη του κόστους παραγωγής αγροτικών προϊόντων φυτικής προέλευσης (1983-1991), 2^η έκδοση, εκδ. Σταμούλης, Αθήνα 2000
14. Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων: Κανονισμός ΕΟΚ 822/87 και οι τροποποιήσεις του
15. Κοντογεωργάκου Δημητρίου: «Γεωργική πολιτική», Αθήνα 1974
16. Σάρρου Παναγιώτη: «Η συμφωνία του γύρου της Ουρουγουάης και οι επιπτώσεις στην ελληνική γεωργία», 1997
17. Σιμωνίδη Β.: «Ο ΑΣΟ και αι εργασίαι του κατά το πρώτον έτος 1925-26», Αθήνα 1927
18. ΕΣΥΕ: Γεωργική στατιστική της Ελλάδος
19. Εταιρεία Οινοποιίας και Γεωργικής Βιομηχανίας «Σταφιδικά μίγματα προς τροφήν ίππων, χοίρων, αγελάδων, ορνίθων κ.λ.π.», Αθήνα 1906
20. Εφημερίς της Κυβερνήσεως, Νόμος 2490/12 Αυγούστου 1925
21. Εφημερίς της Κυβερνήσεως: Αρ. φυλ. 242/1-12-1997, άρθρο 20
22. Ζωγράφος Δ. «Ιστορία της Ελληνικής Γεωργίας», Αθήνα 1921-1924, τόμος Γ'
23. Ζωγράφος Δ. «Ιστορία της σταφίδος», τόμος Α', εκδ. Τσερώνη, Αθήνα 1930
24. Σίδερης, «Η γεωργική πολιτική της Ελλάδος κατά την λήξασαν εκατονταετίαν», Αθήνα 1935
25. Καλαφάτης Θ. «Αγροτική πίστης και οικονομικός μετασχηματισμός στη Β. Πελοπόννησο», Γ' τόμος, 1992

26. Καταστατικό του ΣΚΟΣ Α.Σ.Ε.
27. Κούλα Γ. Θεοδώρου: «Το σταφιδικόν ζήτημα», Αθήνα 1934
28. Λοβέρδος Σ.Π.: «Ο εθνικός πλούτος», Αθήνα 1901
29. Μανσόλας Α. «Πολιτειογραφικαί πληροφορίες περί Ελλάδος»,
Αθήναι 1867
30. Μαυραγάνης Σπυρίδων: «Α.Σ.Ο. – Σταφίδα – Ε.Ο.Κ.», 1979
31. Μέργος Γεώργιος: «Εξελίξεις & προοπτικές του αγροτικού τομέα»,
εκ. Σταμούλη
32. Μπακουνάκης Ν. «Πάτρα 1828-1860, Μια ελληνική πρωτεύουσα
στον 19^ο αιώνα», Αθήνα 1988
33. Πατρώνης Β.: «Το αμπέλι και η Πόλη: Αγροτική παραγωγή και
εξαγωγικό εμπόριο στην περιοχή της Πάτρας, 1860-1990», Αθήνα
1995
34. Πιζανιάς Π.: «Οικονομική ιστορία της ελληνικής σταφίδας 1851-
1912», Αθήνα 1988
35. Σπηλιωτάκης Σ.: «Στατιστικά πληροφορίες περί Ελλάδος», Αθήνα
1859
36. Στατιστική Επετηρίδα της Ελλάδος
37. Σταυρόπουλος Α. «Ιστορία της πόλεως Αιγίου», Πάτρα 1954
38. Τσούμης Γ.: «Τα γεωργικά συστήματα εν Ελλάδι», Αθήνα 1936
39. Υπουργείο Γεωργίας: «Η γεωργία μας»
40. Υπουργείο Εσωτερικών «Στατιστική της Γεωργίας», Αθήνα 1864
41. Χαιρέτης Μ.: «Καλλιέργεια σταφίδαμπέλων αι φορολογα
στάφιδοκαρπού», Οικονομική Επιθεώρηση, τ. ΙΑ', τ.χ. 132, 1884

42. Ψυχογιός Κ : «Οικονομικός και κοινωνικός μετασχηματισμός των αγροτικών κοινοτήτων» Ε.Κ.Κ.Ε., Αθήνα 1987